

תמונתו של דוריאן גריי

מאת אוסקר ויילד

תורגם מאנגלית מאת ישראל חיים טביוב

הקדמה

האמן הוא זה שיוצר דברים יפים.

לגלות את האמנות ולהסתיר את האמן – זוהי תכליתה של אמנות.

המבקר הוא זה שיודע למסר בצורה חדשה או בחמר חדש את הרשם, שקבל מן הדברים היפים.

כל בקרת, היותר מעלה והיותר גרועה, היא מין אבטוביוגרפיה.

אותם המוצאים כננות מגנות בדברים יפים, הם בעצמם אנשים מקלקלים, בלי היותם עם זה מלבבים, זהו מומם.

אותם המוצאים כננות יפות בדברים יפים, הם בעלי תרבות, להם יש תקוה.

ואולם יחדי-סגלה אינם רואים בדברים יפים אלא את היפי בלבד.

אין ספרים מוסריים ואין ספרים אי-מוסריים. יש ספרים שנכתבו יפה ויש ספרים שנכתבו באפן גרוע. וזה הכל.

שנאתה של המאה הי"ט אל הריאליסמוס, זוהי חמתו של קליבן, שרואה בראי את פרצופו שלו.

שנאתה של המאה הי"ט אל הרומנטיסמוס, זוהי חמתו של קליבן, שאינו רואה בראי את פרצופו שלו.

חייו המוסריים של אדם משמשים לפעמים חלק של חמר יצירה לאמן; ואולם מוסריותה של האמנות היא: השתמשות שלמה ומשכללת באמצעים מקסרי שלמות.

שום אמן אינו מתפנן להוכיח דבר-מה, הלא גם האמתיות המחלטות יכולות להיות מוכחות.

לשום אמן אין חבה מיוחדת למעשים אתיים, חבה איתית אצל אמן היא מניירות של סגנון, שאין עליה כפרה.

בשום אמן אין חולניות. האמן יכול להביע ולתאר הכל.

הרעיון והלשון הם לאמן כלי-יוצר לאמנות.

החטא והצדקה הם לאמן חמר לאמנות.

אם לצורה – הפרוטטיפוס של כל אמנות היא המוסיקאי. ואם להרגשה – חריצותו של המשחק על הבימה היא הפרוטטיפוס.

כל אמנות היא שטח וסמבול כאחד.

אותם החודרים אל מתחת לשטח, עושים זאת על אחריותם.

אותם הפותרים את הסמבול, עושים זאת על אחריותם.

האמנות מחזירה באמת את דמותו של הצופה, ולא את זו של החיים.

חלוקי-דעות על יצירה של אמנות מוכיחים, כי זו יצירה חדשה, לא-פשוטה וחיונית.

אם יש מחלקת בין המבקרים – האמן הוא בהסכם ובשלום עם עצמו.

אנו יכולים לסלח לאיש שעשה דבר מועיל, כל זמן שהוא בעצמו אינו מתפעל ממנו. ההתנצלות היחידה על עשות דבר אין מועיל בו, היא שמתפעלים ממנו עד מאד.

כל אמנות היא ללא שום תועלת.

חדר מלאכתו של הציר היה ספוג ריח שושנים, ובנשלב רוח-הקיץ הצח בין עצי הגן, היה שופע לתוכו בעד הפתח הפתוח בשמו הכבד של עץ-הלילך או ריחו הענג יותר של שיח-הנרדינה.

מירכתי הרפידה, הרבודה במרבדי-פרס, שעליה שכב הלורד הנרי ווטון, בקטרו כדרכו סיגריטות לאין מספר, היו עיניו מכוונות בדיוק כלפי עץ-העדשה ונהנות מזיוו של אילן נאה זה, אשר נצניו מתוקים כדבש ומראיהם כדבש ואשר ענפיו הרועדים נראו כאלו כבד עליהם משאו של יפי לוחט כשלהם. מאחרי יריעות-המשי הארפות, המתוחות ממול החלון הגדול מאד, היו מרחפים מזמן לזמן צללים פנטסטיים של צפרים עפות שעשו לפי-רגע רשם מעין זה של צירות יפונית, ועוררו את הלורד הנרי להרהר באותם הצירים מטוקיה מכרפמי-הפנים, אשר בעזרת אמנות, שאינה נעה בהחלט, הם משתדלים לעורר הרגשה של מהירות ותנועה. הזמזום הזועף של הדבורים, המפלסות להן נתיב בתוך החציר הגבוה שלא נקצר או סובבות בעקשנות מונוטונית מסביב לשערות-הזהב המאבקות של שושנת-הלילה המרטטת, נראה כאלו בא להגדיל עוד את המועקה שבדומיה. קול המונה העמום של לונדון נשמע פה כהמית הבס של עוגב רחוק.

במרכזו של החדר, נשען על פן זקוף, מצב ציור תמונתו של עלם יפה-תאר עד מאד במלא כל קומתו; וממולו, משם והלאה, ישב הציר בעצמו, בְּזִיל הַלּוֹאֲרֵד, זה האיש אשר נעלם פתאם שנים אחדות לפני כן ועורר בשעתו על-ידי זה התרגשות עצומה מאד בקרב הקהל ונתן מקום להשערות משונות ורבות.

כשהביט הציר אל הצורה היפה ורבת-החן, שמסר במכחולו באמנות גדולה כל-כך, חלף על פניו צחוק של נחת-רוח, ונראה כאלו חשב הצחוק להתעכב שם עוד. ואולם פתאם קם ממקומו, ובעצמו את עיניו שם את אצבעותיו על עפעפיו, כאלו התאמץ לקלט במוחו חלום נפלא, מיראתו פן יעור ממנו.

— זוהי מלאכה יפה, בְּזִיל, מבחר יצירותיך עד כה — אמר הלורד הנרי בעצלות — עליך לשלח אותה בשנה הבאה אל התערוכה אשר באולם גרוסנינור דוקא. התערוכה שבאקדמיה גדולה יותר מדי והיא המונית-כללית יותר מדי. בכל פעם שבקרתי באקדמיה, היתה מרבה באַקְלוֹסִין כל-כך, שלא יכלתי לראות את התמונות, וזה רע מאד, או היתה מרבה בתמונות כל-כך, שלא יכלתי לראות את האַקְלוֹסִין, וזה רע עוד יותר. גרוסנינור זה באמת המקום האחד הראוי לכך.

— אינני חושב, כי אשלח אותה לאיזה מקום — ענה הציר בהשפילו את ראשו לאחור באותה התנועה המשונה, שהיתה מביאה את חבריו באופספורד לידי צחוק — לא, אני לא אשלחנה לשום מקום.

הלורד הנרי הרים את ריסי-עיניו וישקף אליו בתמהון מבעד לטבעות-העשן הדקות והכחולות, שהתאבכו בסלולים פנטסטיים כל-כך מן הסיגריטה הכבדה שלו רות-האופיון. — “לא תשלחנה לשום מקום?” מפני מה, נערי הטוב? ומה טעמך ונמוקך? בני-אדם משנים אתם, הצירים! הנכם משתדלים בכל מאמצי-כחכם לקנות לכם שם; ורק קניתם אותה, נראה כאלו מתאמצים אתם להפטר ממנו. ובוזה תסכילו לעשות; כי יש רק דבר אחד בעולם, הרע עוד מהיות לשיחה בפי כל, והוא — לבלתי היות לשיחה כלל. הלא תמונה שכזו תרומם ותנשא אותך מעל כל האמנים הצעירים שבאנגליה, ותעורר קנאה בלב הזקנים, אם בכלל מסגלים הזקנים להרגשות עמקות.

— אני יודע, כי תצחק לי — ענה הציר — אבל באמת אינני יכול להציגה בתערוכה. אני השקעתי בה מְשָׁלִי יותר מדי.

הלורד הנרי השתרע על גבי הרפידה ויצחק.

— כן, ידעתי, כי תצחק; אבל אמת הדבר בכל-זאת.

— השקעת בה מְשָׁלֶךְ יותר מדי. בהן-צדקי, בְּזִיל, לא ידעתי שאתה שחצני כל-כך; וגם אינני יכול, באמת, למצא שום דמיון בינך, עם פניך הקשים והעזים ושערך השחור כפחם, ובין-אֲדוֹנִיס רך זה, שנראה כאלו נעשה מֶשֶׁן ומעלי-שושנים. אמנם כן, בְּזִיל יקירי, הוא מין נְרָקִיסוֹס, ואתה — כמובן, פניך מפיקים שְׁכָל, רוחניות, וכל כיוצא בזה. ואולם היפי, יפי אמתי, גומר במקום שמתחיל הלשם הרוחני. הרוחניות היא לעצמה מין הפרזה ומקלקלת את ההרמוניה של כל פנים. בה בשעה שאדם יושב לחשב מחשבות, מיד הוא נעשה כְּלוֹ חֶטֶם או כְּלוֹ מִצָּח או מפלצת כיוצא בזה. ראה, למשל, את האנשים המצְיָיִים שבכל המקצועות הרוחניים. כמה מלצרים הם תכלית פעור! מלבד, כמובן, “הרועים הרוחניים”. אבל הם הרי אינם חושבים מחשבות. הגמון בן שמנים חוזר על אותם הדברים בעצמם, שלמדוהו לאמרם כשהיה בחור בן שמנה-עשרה, ולפיכך, כתולדה טבעית מזה, פניו מבהיקים ונעימים תמיד. ידידך הצעיר המעלף סודות, שלא גלית לי עדין את שמו ואשר תמונתו לוקחת את לבי באמת, לא חשב מעולם מחשבות. בטוח אני בזה. הוא יצור נחמד חסר-מוח, שראוי להיות פה תמיד בימות החרף, כשאין לנו פרחים להביט אליהם, ותמיד בימות הקיץ, כשאנו נצרכים לדבר, אשר יצנן את שכלנו. אל נא תשלח את נפשך, בְּזִיל: אינך דומה לו כל-עקר.

— אינך מבין אותי, הארי — ענה האמן — בודאי אינני דומה לו. זאת יודע אני היטב. ולא עוד אלא שהייתי מצטער מאד, אלו דמיתי אליו במראה פני. אתה מניע את כתפייך? אני אומר לך את האמת. יש איזה פגע האורב לכל הצטינות גופנית או רוחנית, אותו הפגע, שכנראה בדברי-ימי-עולם, הוא מלפף והולך אחרי מצעדיהם הרופפים של המלכים. מוטב שלא להיות מצְיָיִן ושונה מחבריו. המלצרים והטפשים הם הם הזוכים והמרויחים בעולם הזה, הם יכולים לשבת ברנחה ובשלוה ולהצייץ על המשחק מתוך בטלה. אם אין הם יודעים טעמו של נצחון, הלא מנע הגורל מהם גם טעם מפלה. הם חיים כמו שצריכים היינו להיות פְּלוֹנו: בשויון-רוח, בלי התרגשות, בלי רגזה. מעולם לא מיטו רעה על אחרים, ולעולם לא ימיטו אחרים רעה עליהם. אתה, הארי, ביחשך ובעשך, אני בשכלי, כמו שהוא, ובאמנותי, איך שיהיה ערכה, דוֹרְיָאן גְּרִי ביפי-מראהו, — אנחנו כְּלוֹנו נסבל בגלל מתנות-אלהים אלה, נסבל קשה.

– דוריאן גריי? הזה שמו? – שאל הלורד הנרי, בעברו בצעדים מתונים את כל החדר אל קְזִיל הַלוארד.

– כן, זה שמו. ואמנם לא היה בדעתי לגלותו לך.

– אבל מדוע זה?

– אך קשה לי לבאר לך את הדבר. כשאני אוהב את מי-שהוא אהבה רבה, אין אני מגיד את שמו לשום אדם. שהרי זה כאלו הייתי מוסר חלק ממנו לאחרים. אני הסכנתי לאהב את הסודות. זוהי התחבולה היחידה לעשות את החיים בדורנו מלאי סתרים ופלאות בעינינו. הדבר היותר פשוט נעשה נחמד ונעים, מכיון שמצפינים אותו. כשאני עוזב את העיר, אינני אומר לעולם למקורבי, לאן אני הולך. לו הגדתי להם, הייתי מאבד כל תענוג הנסיעה. לא אכחד, כי זה מנהג אוילי, אך בכל אופן, דומה אני, שהוא מכניס חלק גדול של רומנטיות לתוך חיינו. הנך חושב אותי בודאי לשוטה גדול בנדון זה?

– כלל וכלל לא! – ענה הלורד הנרי – כלל וכלל לא, קְזִיל יקירי. כנראה שכחת, שאני בעל-אשה, וכי הקסם האחד והמיוחד של חיי-הנשואים הוא זה, שהם עושים את התרמית והכחש לצורך הכרחי לשני הצדדים. אני איני יודע לעולם, איפה היא אשתי, והיא אינה יודעת לעולם מה אני עושה. כשאנחנו נפגשים – ואנו נפגשים לפעמים, כשאנו סועדים יחד מחוץ לביתנו או בלכתנו אל הַקֶּס – אנחנו מספרים זה לזה את הבדיחות היותר נבערות בפנים סְרִיוזיים עד מאד. אשתי מצליחה במקצוע זה יותר ממני, שלא בערך. היא אינה מְבַלְבֶּלֶת ואינה מערַבֶּבֶת מעולם את הזמנים, ואני מערַבֶּבֶם תמיד. אבל גם כשאני מתבדה ונאחז על ידה, אין היא מרעישה עולמות כל-עקר. אדְרָבָה, אני הייתי רוצה שתתקצף ותתמרמר, אבל היא אינה אלא מצחקת לי.

– שְנָאתי את סגנון דבורך על חיי-הזווג שלך, הארי – אמר קְזִיל הַלוארד, בצעדו בעצלות אל הפתח, הפתוח אל הגן – אני בטוח, שאתה הנך באמת בעל טוב וכשר בתכלית הכשרות, אלא שמתפיש אתה מאד בתמתך וצדקותיך. הנך בן-אדם מְשֻנָּה. אינך מוציא מפיך לעולם דבר מוסרי ואינך עושה לעולם דבר רע. הַצִּינִיסְמוֹס שלך אינו באמת אלא מין התהדרות מְיַחֶדֶת.

– היות טבעי זוהי התהדרות. ולא עוד אלא שהיא התהדרות המרגיזה ביותר, לפי דעתי – קרא הלורד הנרי בצחוק. ושני האנשים הצעירים יצאו יחדו אל הגן וישבו על ספסל של עצי-בִּמְבוּק, שעמד בצלו של שיח-זַפְנָה עב וגדול. קרני-השמש זחלו על פני עלי-העצים הנוצצים. בין העשבים רטטו פרחי-מְרַגְנִיּוֹת צחורים.

אחרי דממה קצרה הוציא הלורד הנרי את שעונו מכיסו. – עלי למהר ללכת – אמר בשפל קולו – אך בטרם אלך, אני מבקש ומפגיע בך, שתענני על השאלה ששאלתיך זה לא כבר.

– איזו שאלה? – אמר הציר בנעצו עיניו בקרקע.

– ידעת, ידעת –

– לא, אינני יודע, הארי –

– אם-כן אגִּדְךָ. אני מבקש ממך לבאר לי, מדוע תמאן להציג את תמונתו של דוריאן גריי בתערוכה. רצוני לדעת טעמך באמת ובתמים.

– אני הגדתי לך סֶבֶת מאוני –

– לא, לא גלית לי טעמך האמיתי. אתה אמרת, כי זהו מפני שיש בה יותר מדי משלך. ואולם זה הלא נמוק דְרַדְקָאי.

– הארי – אמר קְזִיל הַלוארד ועיניו הִישִׁירוּ נְכַח פָּנָיו – כל תמונה שמצירה בהרגשה, היא דיוקנו של האמן ולא של מי שישב לפניו. היושב אינו אלא מקרה, הזדמנות. לא הוא מתגלה על-יד הציר, אלא הציר מגלה את עצמו על הפד המשוח בצבעים. ולפיכך איני רוצה להציג את התמונה בתערוכה, מפני שחושש אני, שמא גליתי בה את סוד נשמתי.

הלורד הנרי צחק וישאל: ומה הוא?

– אני אגיד לך – אמר הַלוארד, אך באותו רגע נראו אותות מבוכה על פניו.

– כלתה נפשי לאמרתך, קְזִיל – הוסיף חברו בהציצו אליו.

– אה, באמת אין כאן להגיד אלא דברים מְעֵטִים – ענה הציר – וחוששני, שמא קשה יהיה לך להבין. ואולי קשה יהיה לך להאמין.

הלורד הנרי חָנַךְ, וַיִּפֶּף ויקטף פרח-מְרַגְנִיּוֹת חֹר-נְרִדִי מִבֵּין העשבים ויתבונן בו.

– בטוח אני, שאבין – ענה בהביטו בעיון אל הגלגל המְצַהֵב הקטן לְכֵן-הַנוּצָה – ואשר לאמונה, הריני יכול להאמין לכל דבר ובלבד שיהא רחוק מן האמת לגמרי.

הרוח הִשִׁיר צִיצִים אחדים מן האילנות, ונצני הַלִּיךְ הכבדים, עם זלזליהם המְגַבִּיבִים, התנוודו הנה והנה באויר הרפה. חרגול התחיל מְצִיץ אצל הקיר, וכחוט-תכלת רָפָרַף בקרבתו יֵלֵק דֵּק בכנפיו השחומות-שְׁקוּפּוֹת. ללורד הנרי נדמה, כאלו שומע הוא דפיקת-לבו של קְזִיל הַלוארד, ויחכה בסקרנות למוצא שפתייו.

– המעשה הוא פשוט כך – פתח הציור אחרי רגעי-מספר – לפני שני חדשים באתי אל הנשף של לידי בִּרְנָדוֹן. הלא יודע אתה, כי אנחנו הציירים האמללים מקיבים להקאות ב"חברה" מזמן לזמן, כדי להזכיר לכל-הפחות לקהל הנכבד, שאין אנחנו פראים גמורים. בפֶּרֶק וברביד לבן יכול כל אדם – כאשר אמרת לי פעם אחת – ואפילו סרסור-הבורסה, לקנות לו שֵׁם של בעל-תרבות. והנה אחרי שעשיתי באולם כעשרה רגעים, אחרי שפטפתי קצת עם אלמנות רבות-הפמות ומסבלות במחלצות ובתכשיטים וקצת עם אקדמיים משעממים, הרגשתי פתאם, שאחד מן הקהל מתבונן בי. הפניתי את שכמי, ואֶרָא בפעם הראשונה את דוֹרִיאָן גְּרִי. כשנפגשו עינינו, הרגשתי שפני מחוררים. רגש של פחד מִשְׁנָה תקף אותי. חשתי, כי פגשתי באדם, שאישיותו, כשהיא לעצמה, לוקחת את הלב כל-כך, שאם אניה לה לפעל עלי, עלולה היא לבלע את כל מהותי, כל נשמת, ואף גם את אמנותי. אני לא חפצתי, שישפיע איש מן החוץ על חיי. הלא ידוע לך, הארי, עד כמה אני חפשי בטבעי ובורח מכל שעבוד. תמיד הייתי אדון לנפשי, על כל פנים עד שנפגשתי עם דוֹרִיאָן גְּרִי. אז – אבל איני יודע, איך לבאר לך זאת – קול פנימי אמר לי, כי באותה שעה הגעתי עד משבר נורא בחיי. אני חשתי, שהגורל צפן לי שמחות שאינן מצויות ויסורים שאינם מצויים. נבהלתי מאד, ואֶפֶן לצאת מן הטרקלין. לא מתוך מוסר-הלב עשיתי כך, אלא מתוך מין מֶרֶךְ שִׁקָּף אותי. ואינני מחזיק טובה לעצמי על נסיוני לברוח.

– על צד האמת, מוסר-לב ומֶרֶךְ-לב היינו-הך. מוסר-לב הוא רק כנוי המסחר של הפירמה, זה כל הענין.

– אינני מאמין בזה, וגם אינני מאמין, שאתה מאמין בזה. איך שהוא, תהי הסבה שהניאה אותי לכך מה שתהיה – אפשר שהיתה כאן גֵּאוּה מצדי, כי תמיד הייתי גֵּאוּה מאד – אני נדחקתי והתאמצתי והצלחתי להגיע אל הפתח. אך כאן, כמובן, נתקלתי בלידי בִּרְנָדוֹן. "הן לא תעלה על דעתך להתחמק בשעה מְקַדַּמת כזו?" פצחה בקול-צִנְחָה. הלא ידעת את קולה הצעקני המשנה?

– הן. היא דומה לטֶנְס בכל הבחינות, חוץ מיפי – אמר הלורד קְנֵרִי, במְלָלו את הפרח באצבעותיו הדקות והנירניות.

– לא יכלתי להשתחרר ממנה. היא משכה אותי אל מתארי "הוד-מלכות", אל רְמֵי-מעלה, זרועי כוכבים ואותות-כבוד, אל גבירות מזְדַקְנוֹת עם צניפים כמגדלות וחטמים כנויים מְעַקְלִים. היא הציגה אותי לפנייהם בתור בחיר-ידידיה. אני ראיתי אותה עד הערב והוא רק פעם אחת, אך היא החליטה, כנראה, לתת אותי לפני אורחיה כ"ארי שבחבורה", ממין המְפָרְסמות שצריכים ראייה. כמְדַמָּה לי, שאחת התמונות שיצאו מתחת ידי עוררה בעת ההוא רעש גדול; על כל פנים פטפטו עתוני-הפרוטות על-אודותיה בלי-קֶשֶׁךְ, מה שנחשב במאה ה"ט לקנה-המדה של אֶל-מות. ופתאם עמדתי פנים אל פנים לנגד אותו העלם, שיפי-מראהו הפתיע והבעיית אותי כל-כך. אנחנו היינו סמוכים זה לזה, כמעט נגענו זה בזה. מבטי עינינו נפגשו עוד פעם. אני בקשתי מאת לידי בִּרְנָדוֹן – וזאת היתה קלות-דעת מצדי – להפריני אליו. ואולי לא היתה זאת קלות-דעת גדולה כל-כך. אפשר שזאת היתה, פשוט, הכרחיות. אנחנו היינו נכנסים בדברים איש עם רעהו, גם אלו לא התנדענו על-ידי בעלת-הבית. אני בטוח בזה. ודוֹרִיאָן גם הוא אמר לי כך אחרי זה. גם הוא הרגיש, כי היינו מְעַדֵּים על-פי גורלנו להִנְדַע איש לרעהו.

– ואיך תארה לך לידי בִּרְנָדוֹן את העלם הנפלא הזה? – שאל לורד קְנֵרִי – הלא יודע אני את מנהגה היפה לתת בשעת הצָגָה גם "השקפה קצרה ומהירה" על כל אחד מאורחיה. זוכרני, איך פעם אחת הקריבה אותי אל זקן זועם אדם-פנים, שִׁפְלו מִכְסָה באותות-כבוד ופתי-יקר, והתחילה שורקת לתוך אזני בלחישת טְרַגִּית, שנשמעה בדיוק מסוף האולם ועד סופו, את הפרטים היותר נוראים על-אודותיו. אני נשאתי את רגלי ואמלט אוהב אני לעמד בעצמי על טיבו של אדם. ואולם מרת בִּרְנָדוֹן מתנהגת עם אורחיה ממש כאויקציוֹנִסְטוֹר עם הסחורה שהוא מוכר בהכרזה: או שהיא מבררת אותם לך לכול פרטי-פרטיהם, או שהיא מספרת לך על-אודותיהם הכל, חוץ מן הדבר שאתה רוצה לדעת.

– מרת בִּרְנָדוֹן העלובה! הנך מתנהג עמה במדת-דין קשה! – אמר האלוֹאֶרְד בפזור-הנפש.

– ידידי היקר, אשה זו נסתה ליסד טרקלין ולא עלה בידה אלא לפתח בית-מרזח. ואיך אוכל להתפעל ממנה? ואולם הגידה-נא לי, מה אמרה לך על-אודות מר דוֹרִיאָן גְּרִי?

– אה, כדברים האלה בקרוב: "עלם נחמד – אני ואמו המספנה – לא זזה ידי מתוך ידה – שכחתי לגמרי מה מעשהו – כמְדַמָּני, אינו עוסק בשום דבר – אה, כן, הוא פורט על הפיאנו – או אולי זה כְּנוֹר, ידידי מר גְּרִי?" לא יכלנו להתאפק מצחוק גם שנינו, ומיד היינו לידידים.

– הצחוק איננו התחלה רעה כלל לידידות, והוא גם הסיום הנאה לה ביותר – אמר הלורד הצעיר בקטפו מרגנית אחרת.

האלוֹאֶרְד הניע בראשו ויאמר: אתה, הארי, אינך מבין מה זו ידידות ומה זו שְׁנָאָה. אתה חובב את כל אדם; זאת אומרת: אתה שְׁנָה-רוח לכל אדם.

– איזו עוונת-הדין! – קרא לורד קְנֵרִי, בשמטו את מגבעתו על ערפו ובהביטו למעלה על העבים הצחורים, אשר רחפו כפקעות סבוכות של משי לבן על פפת הטורקיזה של רִקִיע-הקִיץ – כן, אתה עושה לי עוֹל במשפטך. אֶדְרָבָה, אני מדקדק מאד בהבחנת הבריות. אני בוחר לי לידידים – טובי-מראה, לְמַכְרִים – טובי-לב, ולאוֹיִבִים – טובי-שכל. מאד מאד הֵנָּה זהיר בבחירת אויב; גם הזהירות היותר נפרזה אינה יותר מכדי הִצְרֵךְ לענין זה. בין אויבי אין אף טֶפֶש אחד. פֶּלֶם הם אנשי-תבונות במדה הגונה, ועל-כן הם מכירים את ערכי. היש בזה יהירות גדולה מצדי? כמְדַמָּני, שיש כאן קצת יהירות.

– גם לי נראה כן, הארי. ואולם לפי החלוקה שלך, הרי אני איני אלא מסוג מְפָרִיךְ.

– לא, ידידי היקר. אתה הנך הרבה יותר ממֶפֶר פשוט.

– והרבה פחות מידידי. מעיין אח, לא כך?

– הנח להם לאחים! אין נפשי אליהם. אחי הגדול אינו רוצה למות בשום אֶפֶן, ואחי הצעירים נראים כאלו אין בדעתם לעשות אחרת.

– הארי! – קרא האלוֹאֶרְד בפנים נזעמים.

– יקירי, הן אינני מדבר בכבוד-ראש גמור. אבל אי-אפשר לי, שלא לתעב את קרובי. חושב אני, שזהו מפני שאין אנו יכולים לכלכל אנשים, שחסרונותיהם הם אותם בעצמם שלנו. אני יכול להשתתף בהתמרמרותם של הדימוקרטים האנגלים, כנגד מה שהם קוראים חטאת מרום עם-הארץ. המוני-העם מרגישים, כי שכרות, טפשות ופריצות צריכות להיות חבל נחלתם הם, וכי כשאחד משלנו עושה את עצמו לבהמה, הריהו משיג את גבולם. כשאותו סקאורק העלוב בא לבית-דין על עסקי-גרושין, התלקחה חמת ההמונים בכח ובהדר. ובכל זאת אינני מאמין, שאפילו החלק העשירי של הפרולטריון חי חיי-משפחה כשרים.

– אינני מסכים אף לדבר אחד מכל מה שאמרת, ולא עוד אלא שאני בטוח, שגם אתה, הארי, בעצמך, אינך מסכים.

לורד הנרי החליק את זקנו השחרחר המוקדד, וינקש על חרטום נעליו דקות-העור במקל-ההבנה המקשט בציצים, ויאמר: הנך איש אנגלי אמתי, קזיל! זו הפעם השנית, שאתה מעיר עלי הערה שכזו. כשאתה מציע איזה רעיון לפני איש אנגלי – מה שאינה כלל מן המלאכות הקלות ביותר – לא ישים לב כלל לעצם הרעיון, הטוב ונכון הוא אם לא. אותו מענינת רק השאלה האחת: המאמין אתה בעצמך באותו רעיון. ואולם הלא ערכו של רעיון אינו תלוי כלל באמונתו של המביע אותו. אדרבה, הדעת נותנת, כי במדה שהאיש הוא מקטני-אמנה ביותר, במדה זו יהיה הרעיון פלו שכלי ביותר, נקי ממהשבות זרות; שהרי לא ישתקפו בו לא צרכיו ולא מאוייו ולא דעותיו הקדומות של בעליו. אך הלא אין בדעתי כלל להפנס אתך בנפוחים ובפלפולים על ענינים מדיניים, סוציולוגיים או מיטפיסיים. אני אוהב אישים יותר מעקרים, ואישים בלי עקרים לגמרי חביבים עלי יותר מכל. ספר-נא לי עוד על-אודות מר דוריאן גרי, הרואה אתה אותו לעתים תכופות?

– בכל יום ויום. לא אוכל להיות מאשר, אם לא אראהו בכל יום. הוא נחוץ לי בהחלט.

– מוזר הדבר! ואני דמיתי, כי מלבד אמנותך אין שום דבר נוגע לך.

– הוא לי מעתה כל אמנותי – אמר הציר בכבוד-ראש – יש שאני חושב, הארי, כי בקורות העולם והאנושות יש רק שתי תקופות, שהן מאורעות חשובים במקצת: האחת היא זו של התגלות אמצעי חדש לצורך האמנות, והשנית היא זו של התגלות אישיות חדשה, גם-כן לצורך האמנות. מה שהיתה המצאת צבעי-השמן לצירות הויניצינית, זה היה תארו של אנטניאוס למלאכת-החטוב של הדורות המאחרים ביון, וזה יהיה פרצופו של דוריאן גרי בשבילי בזמן מן הזמנים. לא זה העקר, שאני צר את צורתו, שאני רושם ומשרטט לפי תמונתו, שאני עושה ציורים חטופים, אסקיזות, לפי תמונתו. כמובן, עשיתי גם כל זה. אבל הוא אצלי הרבה יותר מטופס, ממודיל מ"יושב". לא אמר לך, כי מה שעשיתי עד עתה אינו מניח את דעתי, או כי יפיו הוא ממין מיחד, שאינו יכול להיות נמסר כל-צרכו על-ידי האמנות. מן האמנות לא יפצר כל דבר, וגם יודע אני, כי המלאכה שעשיתי מעת הפגשי עם דוריאן גרי היא מלאכה חשובה, מבחר יצירתי בכל ימי-חיי. אבל בדרך נפלא – ומסקני, אם יהיו דברי אלה מקנרים לך – השפיעה עלי אישיותו אפן-בטוי אמנותי חדש לגמרי, סגנון חדש לגמרי. אני רואה עתה את הדברים באפן אחר, אני חושב עליהם באפן אחר. אני יכול עתה לחדש את החיים ולהלבישם צורה, שעד עתה נסתרה ממני. "צורה שאתה חולם בימי הגות ומחשבה": – מי אמר זאת? אינני זוכר עוד; אבל זה הוא מה שהיה לי דוריאן גרי. מציאותו המוחשית של הנער הזה כשהיא לעצמה – ובעיני עודנו כמעט נער, אף שבאמת הוא כבר למעלה מעשרים – מציאותו גרידא – אה! מספקני, אם תוכל להשיג, מה זאת אומרת. שלא מדעתו הוא מסמן לי את הקונטרות של אסקולה העתידה לבוא, אסקולה, אשר בה יהיה מקום לכל סערת-היצר של הרוח הרומנטי ולכל שכלולו ושלמותו של הרוח הויני. הרמוניה של הרוח והבשר – מה כבירה היא אחדות שכזו! אנחנו בשגעוננו הפרדנו בין שני אלה ובדינו לנו כיאליסמוס שהוא המוני ואידיאליסמוס שהוא ריק. הארי, לו אך ידעת מה הוא דוריאן גרי לי! הזוכר אתה את ציור הנוף שלי, אשר אני רצה לתת לי במחירו סכום עצום כל-כך, ואני לא חפצתי להפך ממנו? זהו אחד מן הדברים היותר מתקנים שהוצאתי מתחת ידי. ומדוע עלה בידי כל-כך? יען כי בעת צירי אותו היה דוריאן גרי יושב על ידי. איזו השפעה מפלאה עברה ממנו אלי, ובפעם הראשונה בחיי גליתי בקבוצת-אילנות פשוטה את הפלא שבקשתי כל ימי ולא מצאתי.

– קזיל! הוא נפלא. אני מקיב לראות את דוריאן גרי.

האלוארד קם ממושבו ויתהלך בגן, הלוך ושוב, מן הקצה אל הקצה. אחרי שעה קלה שב ואמר:

– הארי, דוריאן גרי הוא בשביל אמנותי, פשוט, כח מניע. אפשר שאתה לא תמצא בו כלום, ואני רואה בו הכל. הוא מתגלה דוקא באותן מיצירותי, שבהן אין כל זכר לתמונתו. הוא משפיע עלי, כמו שאמרת לך, סגנון חדש באמנות. אני מוצא אותו בנטיה מקנחת של קוים ידועים, בנעימותם ובדקותם של גננים ידועים. וזה הכל.

– אם-כן, מדוע זה אינך רוצה להציג את תמונתו בתערוכה? שאל לורד הנרי.

– יען אשר שלא במתפון הכנסתי בה איזה בטוי של אותה "עבודת-אלילים", של אותה ההערצה האמנית, שאמנם, כמובן, לא דברתי עמו עליה מעולם. הוא אינו יודע כלום מזה. הוא לא ידע לעולם כלום מזה. אבל "העולם" הלא יוכל לגלות את הדבר, ואני איני רוצה לחשוף את נשמתו לנכח מקטם השטחי-הסקרני. לבי לא יהא מונח לעולם תחת המיקרוסקופ שלהם. באותה תמונה יש יותר מדי משלי, הארי, יותר מדי מן ה"אני" שלי.

– המשוררים אינם מדקדקים כל-כך ואינם מחמירים כמוך. הם יודעים היטב, כמה מועיל פרסומה של סערת-היצר להפצתו של הספר. בזמן הזה, לב נשבר זוכה למהדורות רבות.

– ואני שונא אותם בשביל כך – קרא האלווארד – האמן צריך ליצר דברים יפים, אבל אל לו להכניס בהם אף שמץ מחייו הוא. בדורנו זה מביטים על האמנות כעל מין אבטוביוגרפיה. לנו אבד הרגש המפשט של היפי. יבוא יום והראיתי לעולם מה זה; ומפני טעם זה אל ירא הקהל, עד עולם, את תמונת דוריאן גרי שצירתי.

– לפי דעתי, טעות היא בידך; אך איני רוצה לדון אתך. רק אנשים, שאינם יכולים להשען על בינתם, אוהבים לדון ולהתנפח. הגידה-נא לי,

הציר הרהר קצת ואחרי שתיקה קצרה ענה: – הוא מחבב אותי. אני יודע, שהוא מחבב אותי. ואמנם אני מפנק אותו ומחניף לו בחלקות ונעימות. אני מוצא תענוג משנה בדברי אליו דברים, שאני מרגיש, כי אתחרט אחרי-כן על אשר הוצאתים מפי. והוא, בדרך כלל, מנהגו אתי בחבה ובנעימות רבה, ואנחנו יושבים לנו בחדר מלאכתי ומסיחים על אלפי ענינים. אך יש שהוא קל-דעת עד להחריד ונראה כאלו הוא נהנה הנאה עצומה בהכעיסו אותי ובהעציבו אותי. ואז, הארי, אני מרגיש, שנתתי את כל נשמתו לאדם, שמביט עליה כאלו היתה איזה פרח לתחב בפי בגדו, או איזו מטלית של פתיל-כבוד לתת ספוק לשחצנותו, או איזה קשוט בן-יורמו לאחד מימי הקיץ.

– ימי הקיץ נוטים להתארך – הוציא הלורד הנרי מפי – אפשר, שהוא יהיה לך לזרא קדם שתהיה אתה לו לטרה. אמנם מחשבה זו מביאה לידי עצבות, אך אין כל ספק, שהרוח מאריך ימים יותר מן היפי. וזהו טעם הדבר, שאנו מתאמצים ומתיגעים כל-כך להשפיל ולהוסיף דעת עד בלי-קץ. במלחמת-החיים הפראית נחוץ לנו דבר קים ומתמיד, ולכן אנו צוברים במוחנו תלי-תלים של אשפה ומספרים ועובדות, בתקותנו האוילית להחזיק מעמד. האדם שידיעותיו מרבות, זהו האידיאל של הדור הזה. ואולם מוחו של בעל הידיעות המרבות – נורא למראה. הרי זה מין חנות של עתיקות, פלה מלאה כלים שונים ומשונים ואבק וגלי-אשפה, והכל מערך במחיר למעלה משווי עד מאד. ועם כל זה אני חושב, שאתה תקוץ בו ראשונה. באחד הימים תסתכל בפני ידיך, והנה "אינם כתמול-שלוש", גוני צבעו אינם עוד לפי טעמך, ובכלל אינו עושה עוד רשם כל-כך. בסתר לבך תדבר אליו תוכחות קשות, ותאמין באמת ובתמים, שהתנהג אתך שלא כהוגן. ובבואו אליך שוב, תתיחס אליו בקרירות ובשויון-רוח גמור. ועל זה צר מאד, שהרי על-ידי כך יבוא שנוי ברוחך. מה שספרת לי, הריהו רומן גמור, אפשר לאמר: רומן של אמנות, וזו רעה גדולה, כי כל רומן, מאיזה מין שיארע לו לאדם, עושה אותו לבסוף אי-רומנטי כל-כך.

– הארי, אל נא תדבר כזאת. כל הימים אשר אחיה תשלוט בי אישיותו של דוריאן ג'יי. אתה אינך יכול להרגיש מה שאני חש. אתה משתנה לעתים תכופות כל-כך.

– ודוקא משום כך אוכל להרגיש זאת, פזיל יקירי. מי שהוא נאמן בלי-חליפות, יודע רק את הצד הטריויאלי שבאהבה. רק מי שאינו נאמן, הוא יודע את הטריגידיות שבה. – ולורד הנרי התיז ניצוצות מקפסת-כסף קטנה ומקדדה, והתחיל מקטר סיגריטה מתוך הכרת-ערכו ושביעת-רצון מעצמו, כאלו עלתה בידו לספם את חשבונו של עולם בכרזה אחת.

כנופיה של צפרים מצפצפות התעופפו בין עפאי הקסוס היקרים ונוצצים כמגהצים. צללי-עבים כחלים רדפו זה אחרי זה כעדת סוסים. מה יפה שעה זו בגן! ומה נחמדה היא התרגשותם של אנשים אחרים! – נחמדה יותר מרעיונותיהם כך נראה לו ללורד הנרי. הנשמה של עצמו והתאוות של חבריו – אלה הם הדברים היותר מרהיבים שבחיים. הוא שוה לנגדו, בצחוק חרישי, את סעודת-הפקר המשעממת, שאחר על-ידי מה שהאריך ישיבתו אצל פזיל האלוארד. אלו הלך אל דודתו היה מוצא אצלה בודאי את לורד גודבויץ, והשיחה היתה סובבת על פלפלת העניים ועל נחיצותם של בתי-מופת לדיורות בזול. הוא היה שומע שם דרשות יפות של פתות אנשים שונות, וכל פת היתה דורשת נאה על חשיבותם של המעשים הטובים, שהיא בעצמה אינה נזקקת להם. העשירים היו דורשים שבחיו של החסכון, והעצלנים והולכי-בטל היו מדברים רמות על ההוד שבעבודה. מה-טוב ומה-נעים שעלתה לו הפעם להפטר מכל אלה! ובזכרו את דודתו נצנץ רעיון במוחו, הוא פנה אל האלוארד ויאמר:

– ידידי היקר, זה עתה נזכרתי.

– נזכרת במה, הארי?

– באיזה מקום שמעתי את שמו של דוריאן ג'יי.

– איפה זה? – שאל האלוארד ופניו נתכרפמו קצת.

– אל-נא תבט עלי בעינים מזרות אימה כל-כך, פזיל. זה היה בבית דודתי, לידי אגתה. היא ספרה לי, שגלתה צעיר נפלא, שקבל על עצמו ללוותה בבקוריה בבתי-העניים באיט-ענד, וכי שמו הוא דוריאן ג'יי. אני מקיב להודות, שמעולם לא אמרה לי, כי הוא יפה-מראה. הנשים אינן יודעות להעריך פרצוף יפה, לכל-הפחות נשים העוסקות בצדקה. היא אמרה לי, שהוא איש סריוזי ובעל נשמה יפה. ומיד שויתי לנגדי בריה עם משקפים ושערות חלקות מלדלדלות, עם כתמי-קיש אימים ורגלים ארפות. חבל, שלא ידעתי, שזה ידיך.

– ואני שמח, שלא ידעת.

– ומדוע?

– אינני רוצה, שתתנדע אליו.

– אינך רוצה, שאתנדע אליו?

– לא.

– מר דוריאן ג'יי בחזר-המלאכה, סיר – הודיע המשרת בבואו הגנה.

– עתה הרי תהיה מכרח להציגני לפניו – קרא לורד הנרי בצחוק.

הציר פנה אל משרתו, שעמד ומצמץ בעיניו מאור-השמש, ויאמר: "חלה את פני מר ג'יי לחכות מעט, פארקר; אני אבוא בעוד רגע-מספר".

המשרת השתחוה וישב בדרך אשר בא.

אחרי-כן הביט הצייר אל לורד הֶנְרִי, ויאמר: "דוריאן ג'יי הוא ידידי היקר לי מכל. הוא נפש יפה ותמה. דודתך צדקה מאד במשפטה עליו. אנא, אל תשחיתהו. אל תנסה להשפיע עליו. השפעתך תָרַע לו. זה העולם גדול ורחב-ידיים, ובו אנשים נפלאים לא מעט. אל-נא תקח ממני את היצור האחד, המכניס לאמנותי כל אותו החן והיָפִי, שביכלתה למסֵר; כל חיי, בתור אמן, תלוים בו. זכור, הארי, אני בוטח בך.

הוא דבר במתינות ובקול נמוך, וכל מלה ומלה כאלו התפרצה מפיו נגד רצונו.

— מה אתה דובר אֲנָלֶת! אמר לורד הֶנְרִי בחיוך, ובשימו ידו תחת זרוע האלוארד הוליכו כמעט בעל כרחו לתוך הבית.

ב

כאשר באו החֶדְרָה מצאו את דוריאן ג'יי יושב אל הפיאנו ומדפדף במחברת תוי-זמרה של שוימן, הידועה בשם "מחזות-יער".

— אתה תתן לי מחברת זו לקחתה אתי לביתי, בְּזִיל — קרא, בלי הסב פניו אל הנכנסים — אני רוצה ללמד ולשנן תוי-זמרה אלה. הם נפלאים, לוקחי-לב.

— זה תלוי באפן התנהגותך ב"ישיבה" של היום, דוריאן.

— אה, כבר היו לי לטרח כל הישיבות הללו, וגם אין לי צורך כלל בתמונה במלוא-כל-קומתי — ענה העלם במשובת-מרי, בְּקֶסֶבו עצמו על שרפרף הפיאנו. אך אז ראה את לורד הֶנְרִי וַיִּתֵּר ממקומו במבוכה ופניו האדימו רגע קטן.

— סלח נא לי, בְּזִיל — אמר אל הצייר — לא ידעתי, כי יש אתך איש.

— זהו לורד הֶנְרִי ווטון, ידידי וחברי עוד מימי אוֹפְסוֹרְד. זה עתה הִלְלִיתִךְ אליו, שאין כמוך "יושב" מְצִין, והנה עשית מעשה לסתֵר ותקלקל הכל.

— אבל לא קלקלת לי את תענוג הפגישה אתך, מר ג'יי — אמר לורד הֶנְרִי, בגשתו אליו ובהושיטו לו את ידו — דודתי סחה לי פעמים רבות על-אודותיך. הנך אחד מחביביה, וחוששני — גם אחד מקרבנותיה.

— לפי שעה אינני זכור לטוב בפנקסה של לידי אֶגְתָּה — ענה דוריאן, ובהלצה העמיד פניו כבעל-תשובה — אני הבטחתי לה ללכת עמה ביום השלישי שעבר אל אחד הקלפים בוויטצ'יפל, והדבר נשכח מלבי לגמרי. צריכים היינו לנגן על הפיאנו בארבע ידיים, ולא פעם אחת, אלא שלש פעמים, כמִקְמָה לי. אינני יודע, מה תאמר לי, כשאָרְאָה אליה. אני ירא, ממש, לבוא ולהתיצב לפנייה.

— אה, אני אשלים את דודתי אתך. הן היא קְלָה שלך. וגם מסֶפֶק אני, אם בכלל היה "חסרונך" מְרַגֵּש. הקהל חשב בודאי, שהוא שומע מנגינות של ארבע ידיים. כשדודתי אֶגְתָּה יושבת אל הפיאנו, היא עושה רעש די והותר לשנים.

— דברים אלה קשים לדודתך ואינם אומרים כבוד גדול גם לי — ענה דוריאן בצחוק.

לורד הֶנְרִי הביט אליו. אכן, הוא היה יפה להפליא בשפתותיו-שְׁנֵי, המתארות בקוים מְקַדְקִים, בעיניו-תכלת, המפיקות חֶפֶש ושלווה ובקווצות תלתלי-זהב. בפניו היה דבר-מה, שהכריח את כל אדם לבטֵחַ ולהאמין בו: כאן היה כל תֶּם-הנעורים וגם כל טהרת התאווה הסוערת של הנעורים. מְרַגֵּש היה, שעדין לא זְהִמוּהוּ חיי העולם. ומה יש עוד לתמה, כי בְּזִיל האלוארד העריץ אותו ככה.

— הנך מלבב יותר מדי מלהשתקע בעסקי-צדקה, מר ג'יי — מלבב יותר מדי. — ולורד הֶנְרִי התנפל על הרפידה ויפתח את קפסת-הסיגריות שלו.

הצייר היה עסוק בערבוב סממנים ובהכשרת מכחולים. פניו הביעו דאגה ורגז, וכאשר שמע את הערתו האחרונה של לורד הֶנְרִי, הסב ראשו אליו ונתן עיניו בו, ואחרי שפקפק קצת אמר

— הארי, יש ברצוני לגמֵר היום את מלאכת התמונה הזאת. התחשבני לפרא-אדם, אם אבקשך ללכת מזה?

הלורד הֶנְרִי צחק וישקף אל דוריאן ג'יי:

— האלך, מר ג'יי? — שאל אותו.

— אנא, אֵל נא, לורד הֶנְרִי! רואה אני, כי לבו של בְּזִיל לא טוב עליו היום, ואני אינני יכל לִשְׁאֲתו, כשהוא סר וזעף. ומלבד זה הייתי חפץ, שתבאר לי, מדוע אין לי להשתקע בעסקי-צדקה.

— אינני יודע, אם אוכל להגיד לך זאת, מר ג'יי. זהו חֶמֶר משעמם כל-כך, שעלי לדבר עליו בכבד-ראש. אך כמובן, לא יעלה על דעתי לברֵחַ מזה, אחרי שבקשת ממני להתעכב עוד. וגם לך, בְּזִיל, הלא באמת לא אֶכְפֵּת לך כלל, אם אוסיף לשבת עמכם? הלא כמה פעמים אמרת לי, כי נוֹח לך, שיהא אצלך מי שיפטפט עם ה"יושבים" לפניך.

האלוארד נשך שפתו בשְׁנֵיו. — "מכיון שכך רצונו של דוריאן, הרי כמובן, מְחִיב אתה להשאיר פה. קפריסאותיו של דוריאן הם חֶקִים לכל אדם,

מלבד לו לעצמו".

לורד הנרי קם ויקח את מגבעתו ונעלי-ידיו.

– אמנם אתה מפגיע בי מאד, פְּזִיל, אך לדאבון-לבי מקיב אני ללכת מזה. אני הועדתי איש לראיון בקלוב האורליאני. שלום לך, מר ג'י. סורה-נא אלי באחד הימים אחרי-הצהרים ברחוב-קרזון. אני כמעט תמיד בביתי בשעה החמישית. הודיעני-נא בפתקה את דבר בקורך העתיד לבא, ואחכה לך, כי היטב יחרה לי, אם תבוא ולא תמצאני.

– פְּזִיל! – קרא דוריאן ג'י – אם לורד הנרי הולך מזה, אלכה לי גם אני. אתה אינך פוצה פה בעת צירך, ושעמום נורא הוא להיות מעמד על הדוכן ולהשתדל להראות פנים שוחקות. בקש-נא ממנו להשאיר. אני דורש זאת.

– עמד נא אתנו, הארי, והחזקנו טובה לך, גם דוריאן, גם אני – אמר האלוארד, בהסתכלו בעיון בתמונתו – אמנם כן הוא, אינני מוציא הגה מפי בשעה שאני עוסק במלאכתי, וגם אינני שומע, וזה בודאי משעמם מאד את "יושבי" האמללים. אני מפגיע בך להשאיר פה.

– ומה יהיה בסופו של אותו האיש בקלוב האורליאני?

הציר נתן בצחוק קולו: – מבטחני, שאחריתי לא תהיה מרה. הבה, שבה נא עמנו שוב, הארי. ועתה, דוריאן, עלה לדוכן, ואל תנוע יותר מדי, וגם אל תשים לב לדברים אשר ידבר לורד הנרי. הוא משפיע לרעה על כל רעיו, חוץ ממני.

דוריאן ג'י עלה על הדוכן ופניו כפני יוני צעיר, העולה לגרדום על קדוש אמונתו, ובהתיצבו על מקומו עשה העוית-חן של חסר-רצון וישקף אל לורד הנרי, שאליו התחיל מרגיש חבה. הוא, הלורד, היה שונה כל-כך מפְּזִיל. הם היו שני הפכים מלכדים. ולו היה קול יפה כל-כך. כעבר רגעים אחדים פנה דוריאן אליו:

– האמנם רעה השפעתך על רעיון? רעה כל-כך כדבר פְּזִיל?

– השפעה טובה אינה כלל במציאות, מר ג'י. כל השפעה אי-מוסרית היא – אי-מוסרית מנקודת השקפה מדעית.

– ומדוע?

– יען כי להשפיע על איש, זאת אומרת להכניס בו את נשמת זולתו. הוא לא יהגה עוד דעותיו הטבעיות שלו, לא ילהט עוד בתאוותיו שלו. צדקותיו אינן עוד צדקותיו הוא. חטאותיו – אם בכלל יש חטאים במציאות – שאולות הן אתו. הוא נעשה הד לנגינת זר, ממלא תפקיד במחזה, שלא נכתב בשבילו. תכלית החיים היא התפתחות עצמו. להוציא אל הפועל את מהותו בכל מלוואה – לכך נוצר כל אחד ממנו. ואולם בדורנו מפחדים הבריות מפני עצמם. הם שכחו את החובה הגבוהה מעל גבוהה – מה שאדם חייב לו לעצמו. אמנם הם רחמנים ובעלי-צדקה: נותנים לחם לרעב וכסות לאביון. אבל נשמותיהם שלהם בעצמם רעבות וערטילאות. פסה גבורה מבני-אדם. ואולי באמת לא היתה גבורה בקרבנו מעולם. הפחד מפני החברה, שזה יסוד המוסר, הפחד מפני אלהים, שזה יסוד הדת, – שני אלה מושלים ונוהגים בנו, ועם כל זה...

– הנה נער חכם, דוריאן, ואת ראשך הטה-נא מעט יותר לצד ימין – אמר הציר, שהיה שקוע פלו במלאכתו ורק הרגש הרגיש, כי בפניו של העלם נצנצה איוו הפעה, שלא היתה בהם עד עתה.

– ועם כל זה – הוסיף לורד הנרי בשפל קולו המוסיקלי ובאותה תנועת-היד האפִּיניית והמלאה חן, שהיתה מִיחדת לו עוד בימי למדו באיטן – חושב אני, כי אלו חי איש את חייו בכל מלוואם ובכל שלמותם, בתתו צורה לכל אחת מהרגשותיו, הבעה לכל אחת ממחשבותיו, הגשמה ממשית לכל אחד מחלומותיו, – אזי היה עובר על הארץ רוח מטהר, היה מרגש בעולם רוח-ששון רענן, שהיה משכיח אותנו את כל מדוי ימי-הבינים ומשיב אותנו אל האידיאל היוני – ואולי אל מה שהוא יפה ומקדקדק ומקדר עוד יותר מן האידיאל היוני. אבל גם הגבור שבגבורים בינינו מפחד מפני עצמו. מנהגם של הפראים הקדמונים, לשחת את בשרם ולהטיל מום בעצמם, עודנו חי בקרבנו בצורה המעציבה של פפוש התאוות והמִתת החמר. וזה מקלקל ומזיף את כל חיינו. ואיך אנחנו נענשים על "בטול היש" שלנו! כל תאוה, שאנחנו מתאמצים להחניקה ולהשקיעה בקרבנו, הרי היא תוססת במוחנו ומרעילה אותנו. הגוף חוטא פעם אחת, והחטא תם ונשלם, כי המעשה בעצמו הוא מין מְרוק וצָרוּף. מאום לא ישאר אחרי זה, מלבד זכרון התענוג או הלוקסוס של חרטתה. התחבולה האחת להשתחרר מנסיון היצר היא – להשמע לו. עמד בפניו, ונפשך תחלה ותכלה בהנהות אחרי הדברים, שאסרה על עצמה, ובתשוקה אל זה, שחקיה האִימים עשוהו לאים וחדל-חָק. אומרים, כי המאורעות הפכירים שבעולם אָרעו במוח. ובמוח, ורק במוח, מתרגשים ובאים החטאים הכבירים שבעולם. לך בעצמך, מר ג'י, בעלומיך הנרדיים-אִימים ובנערותך הנרדית-לְבנה, לך היו תאוות שהפידו עליך אימה, חלומות בהקיץ וחלומות בִּשְׁננה, אשר זכרם לכשעצמו עשוי לכסות את לחיך באדם-הבושה...

– הרף! – גמגם דוריאן ג'י – הרף! אתה מכניס בי מהומה. אינני יודע מה אומר. יש איוו תשובה בשבילך, אבל אינני יכול למצאה. אל תוסף דבר. תן לי לחשב. או, מוטב, תן לי להשתדל שלא לחשב.

במשך עשרה רגעים עמד בלי-נוע, בשפתים פתוחות למחצה ובעינים מאירות באש זרה. הוא הכיר בהרגשה מְדממת, כי השפעות חדשות לגמרי מתחילות לפעל פעלתן בקרבו, אלא שנדמה לו, כי מוצאן מתוכו בעצמו. הדברים המעטים, אשר דבר אליו רעהו של פְּזִיל – דברים, שנאמרו בודאי במקרה, בדרך אגב, ושהיו מגזמים ככוון – נגעו בקרבו בנימה נסתרה, אשר לא ידעה עד עתה כל מגע, ואשר עתה – כך הרגיש – התחילה רועדת ורוטטת בפזיזות עד להִנְתק.

עד עתה היתה רק המוסיקה מביאה אותו לידי התרגשות כזו. לא אחת ולא שתיים הכניסה בו מהומה. אך שפת המוסיקה לא ברור מְללה. לא

עולם חדש, אלא מעין תהו-ובהו חדש היא בוראת בקרבנו. מלים! רק מלים! אך מה נוראות היו! מה ברורות ומה בהירות ומה אכזריות! אי-אפשר להמלט מהן. ואיזה קסם דק מן הדק צפון בהן! נראה, כאלו היה ביכלתן להלביש צורה מוחשית ולקדם עור על צללים נמוגים, וכאלו היתה להן מוסיקה משלהן, מתוקה כנעימות כנור ועוגב. רק מלים! אך היש דבר ממשי כל-כך כמלים?

כן; היה היו בנערותו דברים, שלא הבין אותם. עכשיו הוא מבין אותם. החיים נראו לעיניו פתאם בצבעי-אש. הוא ראה את עצמו הולך במו-אש. מדוע לא הרגיש בזה קדם-לכן?

לורד הנרי התבונן אליו בצחוקו הדק. הוא ידע לכֹּן בדיוק את הרגע הפסיכולוגי שבו יפה שתיקה. הדבר העסיק אותו מאד. הוא השתומם על הרשם הפתאומי, שעשו דבריו, ויזכר את הספר, אשר קרא בהיותו בן שש-עשרה ואשר גלה לו דברים רבים, שלא ידע קדם לזה, והנהו שואל את נפשו: הגם דוריאן גרֵי מרגיש עתה ככל אשר הרגיש הוא אז? הן הוא רק ירה חץ באויר. האמנם פגע במטרה? מה נחמד הוא הנער!

והלווארד הוסיף לצייר באותה המשיחה הנפלאה של תקיפות המַחֲדָת לו, שיש בה הדקות האמתית והרַך המַצִּין אשר באמנות, לכל-הפחות, הם רק תולדות הפח. הוא לא הרגיש כלל בדממה שקמה בחדר.

– בְּזִיל, יגעתי בעמידתי – קרא דוריאן גרֵי פתאם – אני אצא לשבת בגן. פה האויר מחניק.

– צר לי מאד, יקירי. אבל כשאני עוסק בציוור, אני מסיח דעתי מכל. ואמנם מעולם לא היטבת "לשבת" ככפעם הזאת. לא נַעַתְּ ולא זַעַתְּ, ובידי עלה לתפֹּשׂ את הרשם שבקשתי – השפתים הפתוחות למחצה והעינים הבהירות והמאירות. אינני יודע, מה דבר אליך הארי, אך בודאי הוא הוא שגרם לאותה ההבעה המפליאה שבפניך. משער אני, שהוא דבר אליך חלקות. אל-נא תאמין אף לדבר אחד מדבריו.

– באמת לא דבר אלי חלקות כל-עָקָר. אפשר שמשום-כך אינני מאמין לשום דבר מדבריו.

– נפשך יודעת מאד, שאתה מאמין לכל הדברים שאמרת – אמר לורד הנרי, בהביטו אליו בעיניו החולמות, העיִפּוֹת – אלך אתך הגנה. פה בחדר-היוצר גדול החם מנשא. בְּזִיל, צו לתת לנו איזה משקה מַצֵּן עם גרגרי-אדמה בתוכו.

– בודאי, בודאי, הארי. צלצל נא בפעמון, וכאשר יבוא פארקר אצוה עליכם. אני רוצה לעבור עוד מעט בציוור ירכתי התמונה, ואחרי כן אצא אליכם. אל נא תעצור את דוריאן יותר מדי. מעולם לא עבדתי בחשק גדול כביום הזה. תמונה זו תהיה מלאכת המופת שלי. גם כמו שהיא היא כבר מלאכת מופת.

לורד הנרי יצא הגנה וימצא את דוריאן כובש פניו באשכולות הלילך הגדולים והמצננים ושואף אל קרבו בתאוה עזה את ריחם המשיב נפש, כשותה יין לצמא. אז נגש אליו וישם את ידו על כתפו:

– יפה אתה עושה – אמר בלחשה – אין לך מרפא לנפש כחושים, כמו שאין לך מרפא לחושים כנפש.

העלם נרתע לאחוריו. ראשו היה מְגֵלָה, והעלים פרעו את קַנְצוֹתוֹ המוֹכְדוֹת וסִכְסְכוּ את כל נימי-זהבן. עיניו הפיקו בהלה, כאיש שהעירוהו משנתו פתאם. נחיריו הדקים, המְקַצְעִים יפה, רטטו, ואיזה עורק נסתר נגע בשפתותיו-שני וירעידן.

– כן – הוסיף לורד הנרי – זה אחד מסודות החיים הגדולים: לרפא את הנשמה על-ידי החושים ואת החושים על ידי-הנשמה. הנך יצור נפלא. הנך יודע יותר ממה שאתה מדמה לדעת, ממש כמו שהנך יודע פחות ממה שהיית צריך לדעת.

דוריאן גרֵי העמיד פנים נזעמים ויסב את ראשו מנגדו. אי-אפשר היה, שלא ימצא חן בעיניו זה האיש הצעיר, המְקַדֵּר, רם-הקומה, העומד על ידו. פניו הרומנטיים, השחומים-כֶּהִים כעין הַיִּת, המביעים לְאוֹת אצילית, העסיקו אותו. בקולו השפל והעיף היה איזה קסם מְנַחֵד. גם על ידיו הקרירות, הלבנות, הדומות לפרחים, היה שפוך חן מְיַחֵד במינו. הן נעו בְּדַבְרוֹ כקולות מוסיקה, ונדמה היה, כאלו יש להן לשון שלהן. אך דוריאן הרגיש, שהוא ירא את האיש הזה ושהוא מתְבִּישׁ מפני פחדו זה. למה היה צריך לבוא איש זר לגלות אותו לו לעצמו? הוא ידע את בְּזִיל האלווארד זה ימים וחדשים, והידידות שביניהם לא חוללה בו כל שנוי. והנה פתאם נפגש על מסלת חייו באדם, שנראה כאלו חשף לפניו את מסתרי-החיים. ובכל-זאת, מה יש כאן לירא? הן לא תינוק של בית רבן הוא ולא נערה הוא. הלא אין כל טעם לפחד שכזה.

– גלכה ונשב בצל – אמר הלורד הנרי – פארקר הביא כבר את השקוי, ואם תוסיף לעמֵד במוקד-שמש זה תשחית את מרְאָךְ, ולא יאבה עוד בְּזִיל לצייר את תמונתך. באמת, אל תתן לשמש לְשׁוֹפֵךְ. זה לא יהיה נאה לך.

– וזה נוגע לי? – קרא דוריאן גרֵי בצחוק וישב על ספסל בקצה הגן.

– כל דבר מעין זה צריך שיהיה נוגע לך, מר גרֵי.

– מדוע זה?

– יען כי נפלו לך לחבל עלומים יפים להפליא, וזוהי נחלה המְאֻשְׁרֵת את בעליה.

– אני אינני מרגיש זאת.

– כן, עתה אינך מרגיש זאת. אך יבוא יום ואתה זקן ומקמט ומלער, והמחשבות חרשו תלמים על מצחך, ושפתך נצרבו מאש התאוות המְלַחֶכֶת, – אז תרגיש זאת, תרגיש נוראות. עתה, אל כל מקום שאתה הולך, קסם לפניך יהלך וימשך כל הלבבות אליך. אך הלעולם יהיה כן? הנך יפה-

מראה עד מאד, מר ג'רי. אל-נא בזעם! כן הוא. והיפי הוא אחת מצורותיה של הגאונות – ועוד למעלה מזו, כי אין הוא צריך באור כגאונות. הוא אחד מן החזיונות הגדולים, מן העובדות הקבועות שבעולם, כמו אור-השמש או עת-האביב, או כהשתקפות זו במים האפלים של אותו צדף-הכסף, שאנו קוראים לו ירח. הוא מן המפְרסמות, שאינם נופלים בגדר השאלה והספק. זכות עליונה לשלטון בלי-מצרים לו, והוא עושה את בעליו לנסיכים. הנך שוחק? אה, לכשיאבד לך לא תצחק עוד... לפעמים אומרים, כי היפי הוא שטחי. יוכל היות. אך בכל אופן הוא פחות שטחי מן המחשבה. לפי דעתי, היפי הוא פלא-הפלאים. רק קטני-המוח אינם שופטים לפי החיצוניות. סוד העולם הוא דוקא הנגלה ולא הנסתר... כן, מר ג'רי, האלהים הפליאו חסדם אליך. אבל מה שהאלים נותנים, הם חוזרים ונוטלים חיש-מהר. יש לך עוד רק שנים מעטות לחיים אמתיים, שלמים ומלאים. כאשר יחלפו ימי-עלומיך, יחלף גם פִיך עמהם, ואז תראה פתאם, שאין לך עוד כל נצחונות, או שעליך יהיה להסתפק באותם הנצחונות הדלים, אשר לזכרון העבר שלך יִמרו לך יותר ממפלות. כל חדש שְכֵלָה מִקָּרַב אותך אל מה שהוא אים ונורא... הזמן מקנא בך, והוא יצא למלחמה על חבצלותיך ושושניך. פניך יוריקו, לחייך תפלנה, עיניך תכהינה. אתה תספֵל נוראות... אה, ראה חיים בימי עלומיך, כל עוד לא פנו ולא נגוזו, אל תבזז את זהב-ימיך, בהאיזינג לאנשי-שעמום ובהשתדלך לתקן מעֵנֶת שאין לתקן, או במסרך את חייך לנבער, לנקלה, להמוני. כאלה הן השאיפות החולניות. האידיאלים הכוזבים של בני-דורנו. חֵיה! חיה את החיים הנפלאים החבוים בך! אל יאבד לך מאומה. רדף ובקש בלי-הרף הרגשות חדשות, אל תפחד ואל תדאג... הידונימוס חדש – זהו מה שנדרש לדורנו. אתה תוכל להיות הסמבול המוחשי שלו. איש, שמראהו כשליך, לא יפלא ממנו דבר. כל העולם לך הוא – לעונה מסִמַת...

"באותו רגע שפגשתיך ראיתי בהשקפה הראשונה, שאינך יודע כלל, מה אתה ומה שבידך להיות. מצאתי בך קסם מְרָבָה כל-כך, שהרגשתי הכרח פנימי לספר לך מעט על-אודותיך. חשבתי בלבי, מה טרְגִי הוא, אם יכלו ימיך באֶפֶס. כי הלא עלומיך ימשכו זמן מועט כל-כך – ימים מעטים כל-כך.

"הפרחים הפשוטים נובלים, אך הם חוזרים וצצים. עץ-העדשה יצהיב בקיץ הבא, כמו שהוא מצהיב עתה. בעוד ירח ימים ינוצצו כוכבי-הארגמן של גפן-היער, ומשנה לשנה יאירו כוכבי-הארגמן הללו את הלילה הירק של עליה. ואולם ימי עלומנו לא ישובו אלינו עד עולם. דפק העליצות, המפכה בקרבנו בשנת העשרים לחיינו, הולך ונחלש. אברינו מתרופפים, חושינו מִטְמַטְמִים. אנחנו הולכים ומתנוונים ונהפכים לגלמים, נרדפים מזכרונות של התאוות, שיִקְאֵנו מפניהן יותר מדי ושל המדווחים הנחמדים, אשר לא היה בנו די-אִמֵץ להִשְׁמַע להם. עלומים! עלומים! אין עוד מלבדכם בעולם!

דוריאן ג'רי הקשיב לדברי לורד הֶנְרִי, והוא כָּלוּ משתומם ועינו פתוחות לרְנָחָה. זמורת-הלילך נפלה מידו על אבני-החצץ. טסה אליה דבורה שְעִירָה ותִזְמַם סביבה רגע קטן; אחר התחילה מִטְסָפֶת על גבי כדור זה, הִמָּאֵר וזרוע כוכבי-נצנים זעירים. העלם התבונן אליה באותה ההתבוננות המְשֻנָּה, שאנו מתאמצים לעורר בקרבנו לדברים של מה-בכך, בשעה שענינים רבי-ערך מפחידים אותנו, או כשאנחנו נרעשים מהרגשה חדשה, שעדין לא מצאנו לה בטוי נכון, או כשאזיה רעיון נורא שֶׁם פתאם מצור על מוחנו ושכלנו ודורש ממנו בחזקה להִפְנֵעַ. כעבר זמן מועט התעופפה לה הדבורה. הוא ראה אותה זוחלת לתוך הגביע הִפְרָד של לִפְפֵה צורית. הפרח נרתע תְּחִלָּה ואחר התנועע בנעימות הֵנָה וְהֵנָה.

פתאם נראה הַצִּיר בפתח חדר-המלאכה והתחיל רומז להם ברמזים נמרצים לשוב החדרה. הם פנו איש אל רעהו ויצחקו.

– אני מחכה – קרא האלוארד – בואו-נא. האור הוא עתה מן המְבַחַר, ואתם יכולים לקחת אֶתְכֶם את השקוי שלכם.

הם קמו ויתנהלו לֶאֱטֵם זה בצד זה בנתיב העולה אל הבית. שני פרפרים ירקים-לְבָנִים פרחו לפניהם, ועל עץ-האגס, בקצה הגן, פצח הקיכלי רנה.

– הלא שמח אתה כי נפגשנו, מר ג'רי? אמר לורד הֶנְרִי בהביטו אליו.

– כן, אני שמח עתה. ותאב אני לדעת, אם אהיה תמיד שמח על זה.

– תמיד! זו מלה אִימָה. אני מזדעזע בשמעני אותה. הנשים אוהבות כל-כך להשתמש בה. הן מקלקלות כל רומן, בהתאמצן להאריך ימיו עד עולם. וחויז מזה, הלא מלה ריקה היא, אינה אומרת כלום. ההבדל היחידי שבין קפריסה ובין "אהבת-עולם", הוא, שהקפריסה נמשכת קצת יותר.

כאשר נכנסו לחדר-היוצר שֶׁם דוריאן ג'רי את ידו על זרועו של לורד הֶנְרִי:

– אם-כן תהי נא ידידותנו רק קפריסה – אמר בלחשישה, ותוך-כדי-דבור התאדם, כי נבון מִ"חֻצְפָּתוֹ". ואחרי-כן עלה על הדוכן ויעמד בעמידתו הדרושה.

לורד הנרי ישב ברְנָחָה על כסא גדול, העשוי מקלעת נצרים ויבט אליו בשים-לב. בחדר שררה דומיה נצחת, שהִפְרָעָה לפרקים רק על-ידי העברת המכחול על-פני הבר או כשנסוג הַצִּיר צעדים אחדים לאחור, כדי להתבונן במלאכתו ממרחק ידוע. בקרני-השמש, ששפעו באלכסון בעד הפתח הפתוח, פוז האבק כמראה הזהב. בְּשֵׁמֶן הכבד של השושנים כאלו היה תוסס בכל אשר בחדר.

כעבר רבע שעה חדל האלוארד ממלאכתו, הסתכל זמן רב בדוריאן ג'רי ואחרי-כן בתמונה, כשהיה לועס בשניו את קצהו של אחד ממכחוליו הגדולים עד מאד והיה מרעים פניו.

– תם ונשלם לגמרי! – קרא לבסוף, ויָפַף ויחַתֵּם את שמו בקצה הבר משמאל באותיות אֲדָמוֹת דקות ואֲרָפוֹת.

לורד הֶנְרִי קם ממושבו ויגש אל התמונה ויבחן אותה בעין-בְּקָרָת. זו היתה, בלי שום ספק, יצירת-אמנות מפליאה, וגם דמיונה למַצִּיר היה מפליא.

– ידידי היקר, אני מברך אותך מעֵמֶק-לְבִי למפעלך הכביר הזה. זהו המְבַחַר שבציורי-תמונה בעת החדשה. מר ג'רי, קרב הנה, הסתכל בך בעצמך.

העלם התחלחל, כאלו העירוהו פתאם מחלום.

– האמנם כבר נגמר? – רטן ברדתו מעל הדוכן.

– נשלם בתכלית השלמות – אמר הצייר – ו"עמידתך" היתה היום נפלאה במינה. לבי מלא תודה לך על כל גדותיו.

– על-זה אתה צריך להודות לי – התערב לורד קנרי ביניהם – האין זאת מר ג'י?

דוריאן לא ענה דבר, וילך במנוחה אל עבר התמונה ויסב פניו אליה. כאשר נגלתה דמות-דיוקנו לנגד עיניו, נרתע לאחוריו מתוך הפתעה ואדמומית של תענוג פרוחה לרגע בלחיו. השמחה נצנצה בעיניו, כאלו ראה את דמותו בפעם הראשונה. הוא עמד בלי-נוע, משתומם, מתפעל, מרגיש הרגשה מְדַמַּמַת, שהאלוארד מדבר אליו, אך לא יכול לתפּש את כִּנְת הדברים. הכרת יפיו באה לו פתאום כהתגלות נפלאה. עד עתה לא הרגיש בזה כלל. את החלקות, שהיה קְזִיל האלוארד מדבר באזניו, חשב רק להפרזות נעימות, הבאות מתוך ידידות. הוא היה שומע, שוחק ושומע אותן. הן לא עשו כל רשם עליו. אחרי-כן בא לורד קנרי ווטון עם שירי-תהלתו המְשֻׁנִּים על העלומים ועם אזהרותיו האַמְּוּת על קצור ימיהם. הדברים האלה הביאו אותו לידי התרגשות בלתי-ברורה, ועתה כאשר עמד מתפלא לפני בבואת יפיותו, עתה הִבְרַרָה לו פתאם כל כִּנְתָם וכל אַמְּתָם של תאורי הלורד. אמנם כן, יבוא יום ופניו יקמטו ויפלו, עיניו תכְּהִינָה ותחֲרַנָה, קומתו המלאה חן והוד, תִּכְּפַ וְתִתְּגַבֵּן; אַרְגָּמֶן-שִׁפְתוֹתָיו יחלף וזהב-שִׁעָרוֹ יועם. החיים, שיפתחו את נשמתו, יקלקלו ויעותו את גוו, הוא יהיה נתעב, מְכַעֵר, מְסַרְבֵּל.

ובחשבו כזאת חלף אותו כאב דוקר כמדקרת סכין, שהרעיד את נימי-נפשו הדקים שבדקים. עיניו חשכו כעין האַחְלָמָה ואד-דמעות עלה עליהן. הוא חש, כאלו יד של קרח נחה על לבו.

– האין היא מוצאת חן בעיניך? – שאל לבסוף האלוארד, נעלב קצת על-ידי שתיקתו של העלם, שלא ידע פְּרוּשָׁה.

– כמובן היא מוצאת חן בעיניו – אמר הלורד קנרי – כלום אפשר, שלא תמצא חן? הלא היא אחת היצירות היותר כבירות שבאמנות החדשה. אני אתן לך במחירה ככל אשר תשאל ממני. נחוצה לי תמונה זו, מן המחייב הוא, שתהיה שלי.

– אין היא קנייני הפרטי, הארי.

– קניינו של מי היא אפוא?

– של דוריאן, כמובן – ענה הצייר.

– מה מאַשֵׁר הוא!

– מה מעציב הדבר! – הוציא דוריאן מפיו בלחישה ועיניו תלויות עוד בדמות-דיוקנו – מה מעציב הדבר! אני אהיה זקן ומלער ונורא למראה, ואולם התמונה הזאת תהיה צעירה לנצח. היא לא תזקין לעולם יותר משהיתה ביום-סיון זה... הה, לו היה אפשר לעשות ההפך! לו היה אפשר, שאני אֶשָׂאֵר תמיד בעלומי ושהתמונה הזאת תזקין! במחיר-זה – בעד-זה – הייתי נותן כל אשר לי, כל אשר בעולם! גם את נשמת הייתי נותן במחירו.

– לך בודאי לא יכשר עסק-חליפין שכזה, קְזִיל – קרא לורד קנרי בצחוק – כי אז היתה אמנותך לא קלה כל-עָקָר.

– אני הייתי מוחה כנגד זה בכל תִּקְוָה, הארי – אמר האלוארד.

– דוריאן ג'י הסב פניו מתמונתו ויבט אל הצייר ויאמר:

– מאמין אני, שְׁכֵן היית עושה. אתה חובב את אמנותך יותר מידידיך. אני אינני בעיניך יותר מאיזו צורת-ברוזה יִרְקָה. ואולי עוד פחות מזו.

הצייר הביט אליו בתמהון. דבורים כאלה לא היו ממִּדְתוֹ של דוריאן. מה-זה היה לו? הוא נראה כמתמרמר ומתקצף. פניו היו אֶמְּוּתִים ולחיו להטו.

– כן-הוא – הוסיף דוריאן – הינני בעיניך פחות מפסל-הֶשֶׁן של הורמיז שלך או הפּוֹיֵן של כסף. הם יהיו חביבים לך תמיד. ועד מתי תחבב אותי? אני משער: עד קמטי הראשון. אני יודע עתה, כי כשתאבד לאדם חיצוניותו המִּלְבָּבֵת, אבד לו הכל. תמונה זו שְׁצִירָת, היא הורתני זאת. לורד קנרי ווטון צדק מאד: העלומים הם הקניין היחיד, שיש לו ערך. כשארגיש, שאני מזקין, אוציא את עצמי מן העולם.

פני האלוארד קָוְרוּ מאד. הוא תפּש בידי העלם ויקרא:

– דוריאן, דוריאן! אל תדבר כדברים האלה. מעולם לא היה לי ידיד כמוך ולעולם לא יהיה. כלום מקנא אתה בדברים שאין בהם רוה-חיים? אתה העולה ביפך על פְּלֵם!

– אני מקנא בכל דבר, אשר יפיו לא יחלף ולא יסוף. אני מקנא בתמונה, אשר צירת לי. מדוע יעמד בה מה שממני ילך ולא ישוב? כל רגע שעובר נוטל קצת ממני ומוסיף קצת לה. הה, לו היה אפשר לעשות ההפך! לו היתה התמונה משתנית, ואני נשארתי תמיד כמו שהנני עתה! למה צירת אותה? היא תלעג לי באחד הימים – תתעולל בי באכזריות!

דמעות רותחות מלאו את עיניו. פתאום התעורר ויוצא את ידו מיד האלואארד ויתנפל על הרפידה ויכפש פניו בכרים, כאלו השתקע בתפלה.

– זאת עוללת אתה, הארי – אמר הציר במרירות.

לורד הנרי הניע בכתפיו:

– זהו דוריאן גרי האמתי – וזה הכל.

– לא-כן הוא.

– אם לא כן הוא, מה הדבר נוגע אלי?

– עליך היה ללכת מזה כאשר בקשתי ממך – התאונן הציר.

– אני נשארתי פה כאשר בקשת ממני – השיב לורד הנרי.

– הארי, אינני יכול להתקוטט בשני ידידי הנבחרים בבת-אחת; אבל אתם שניכם משניאים עלי את המלאכה היותר יפה שיצרתי מימי, ואני אבד אאבד אותה. ומה בכך? הלא הוא רק בד וצבעים. אינני רוצה לתת לה להפריע את חיי שלשתנו ולקלקל את היחס הטוב שבינינו.

דוריאן גרי הרים את ראשו הזקבה מעל גבי הכר ובפנים חורים ובעינים דומעות השקיף על הציר, אשר כונן צעדיו אל שלחן תשמישי הצירות, שמתחת לחלון הגדול, הממקסה בוילון. מה הוא אומר לעשות שם? אצבעותיו פשפו ומשמשו בין המון השפופרות הזעירות והמכחולים היבשים, עד אשר מצא את אשר בקש. כן, זה הספין הארך עם להב-העשת הדק והגמיש. כן, זהו מה שבקש, והוא הנה הולך לקרע ולאבד את ההתמונה.

באנקה כבושה קפץ העלם מעל משכבו וירץ אל האלואארד ויחטף מידו את הסכין וישליכהו אל ירכתי החדר, ויקרא: אל תעשה את הדבר הזה, בָּזִיל! אל תעשה! זה יהיה רצח!

– שמח אני לראות, כי סוף סוף הערכת את מלאכתי כראוי, דוריאן – אומר הציר בקרירות, לאחרי שנרגע מתמהונו – ואני אמרתי, כי לא תוקינה עוד.

– להוקירה? אני מעריץ אותה, בָּזִיל. היא חלק מנפשי. אני מרגיש זאת.

– טוב מאד. תכף לאחרי שתיבש ותגהץ ויתן לה ברק, תושם במסגרת ותשלח הביתה. שם תוכל לעשות בה כטוב בעיניך.

והציר עבר את החדר ויצלצל למשרתו להביא טה:

– בודאי תשתה טה, דוריאן? וגם אתה, הארי? או אולי אין נפשך לתענוגים פשוטים כאלה?

– אני מעריץ תענוגים פשוטים – ענה לורד הנרי – הם המפלט האחרון לבעלי תאוות מרָבבות. אבל אינני אוהב סצינות, מלבד על בימת-התיאטרון. הנכס סרי-טעם גם שניכם! מי-זה הגדיר את האדם לחשוב כבהמה בעלת-שכל? זוהי ההגדרה היותר נמהרה, היותר מקדמת, מיום היות מתפלספים בעולם. האדם הוא כל מה שתוצו, רק לא בר-דעת. וסוף סוף שמח אני, שאין הוא כן; אלא שהייתי חפץ, כי אתם, בחורים נאים, לא תנצו על-אודות התמונה. מוטב שתתנה לי, בָּזִיל. הנער השוטה הזה אינו רוצה בה כלל, ואני חפץ בה מאד.

– אם תתן אותה לאחריים חוץ ממני, לא אסלח לך עד-עולם, בָּזִיל! – קרא דוריאן גרי – ואני איני מרשה לשום אדם לקרוא לי נער שוטה.

– הלא ידעת, כי התמונה שלך היא, דוריאן, אני נתתיה לך במתנה עוד קדם שנוצרה.

– וכן אתה יודע, שהיית קצת שוטה, מר גרי. וכי על-פי האמת אינך מתרעם כלל על שמזכירים לך, כי עודך צעיר-לימים מאד.

– היום בבקר הייתי מוחה כנגד זה בכל תקף, לורד הנרי!

– אה, היום בבקר! אבל מאז הלא חיית הרבה!

קול דופק בדלת, נכנס המשרת עם מערכת כל-הטה והתחיל מסדר אותם על-גבי שלחן יפוני קטן. נשמע קול שקשוק הכוסות והבזיכים ושריקת פעפועי המזח. משרת-נער הביא שתי קערות, אשר תבנית כדורים להן. דוריאן גרי נגש אל השלחן וימזג את הכוסות. ושני האנשים קרבו לאטם וירימו את כסויי הכלים לראות מה בהם.

– נלכה היום בערב אל התיאטרון – אמר לורד הנרי – בודאי מעלים איזה דבר מענין באיזה מקום. אמנם הבטחתי לסעד בצהרים אצל נייט, אך זהו רק מפר ישן, כי על-כן יכול אני לטלגרף לו שחליתי, או שהזמנה מאַחרת לבית אחר מנעתני מבוא אליו. כמזמני, זו תהיה התנצלות נאה מאד: היא תפסיע בתמימותה.

– מה-משעמם הוא להתלבש בפךך – רטן הלואארד – ומה-מכער הוא לאחר שלבשוהו.

– כן – ענה לורד קְנָרִי מתוך הרהור – המלבוש של המאה הי"ט נתעב ונורא. הוא קודר כל-כך ומדכא כל-כך. היסוד הצבעוני היחידי שנשאר עוד בחיי דורנו – זהו החטא.

– באמת אין לך לדבר כדברים האלה בפני דוריאן, הארי –

– בפני איזה דוריאן? זה שמוזג לנו את הטה, או זה שבתמונה?

– בפני שניהם.

– מאד חפצתי ללכת אתך, לורד קְנָרִי, אל התיאטרון – אמר העלם.

– אם-כן תלך; וגם אתה, קְזִיל, הלא תבוא אתנו?

– באמת אינני יכול. מוטב שלא אלך. עוד עבודה רבה לפני.

– אם-כן, נלך שנינו לבדנו, מר גְרִי.

– אני אשמח על זה מאד.

הציר נשך שפתו בשניו, ויקם ויגש אל התמונה, וכוס הטה בידו.

– אני אשאר עם דוריאן האמתי – אמר בעצב.

– האמנם זהו דוריאן האמתי? – קרא האוריגניל של התמונה בגשתו אליו – ההנני באמת כזה?

– כן, הנך בדיוק כך.

– זה מפליא, קְזִיל!

– הנך דומה לו, לפחות, למראית-עין. ואמנם אותו שבתמונה לא ישתנה לעולם – נאנח הלוארד – וזה חשוב מאד.

– מה רוגשים ומתוכחים בני-האדם על-דבר רגש-האמונים – קרא לורד קְנָרִי – והרי אפילו באהבה אין רגש-האמונים ענין, אלא לפיזיולוגיה. אין לו שום דבר עם הרצון שלנו. הצעירים רוצים להיות נאמנים, ואינם; הזקנים רוצים להיות אי-נאמנים, ואינם יכולים. זה כל מה שיש להגיד בענין זה.

– אל-נא תלך היום בערב אל התיאטרון, דוריאן – אמר הלוארד – שב אתי ונסעד יחד.

– אינני יכול, קְזִיל.

– מדוע?

– יען כי הבטחתי ללורד קְנָרִי ווטון ללכת אתו.

– הוא לא יחבבך יותר על שמרך את הבטחתך. זו שלו אין הוא מקים מעולם. אני מבקשך שלא תלך.

דוריאן גְרִי נתן בצחוק קולו ונָנַע בראשו.

– אני מפגיע בך.

העלם התחיל מִפְקֶפֶק, וישקף אל לורד קְנָרִי, שישב אל שלחן-הטה והתבונן בהם בחיוך עלז.

– אני מחיב ללכת, קְזִיל – ענה.

– טוב מאד – אמר הלוארד, ויגש אל השלחן ויעמד את כוסו על הטס – השעה כמעט מאַחרת, ועליכם הרי עוד לחלף בגדיכם, על-כן אין לכם לאַבד זמן. היה שלום, הארי. היה שלום, דוריאן. בוא-נא לבקרני בקרוב. בואה מחר.

– כן אעשה.

– לא תשכח?

– לא, בודאי לא – קרא דוריאן.

– ואתה... הארי!

– מה, קְזִיל?

– זכר מה שבקשתי ממך, כשהיינו בגן היום בפקר.

– כבר שכחתי.

– אני בוטח בכך.

– הלנאי שיכלתי בעצמי לבטח בי! – אמר לורד הנרי בצחוק – נלכה-נא, מר ג'יי, מרכבתי עומדת ליד השער ואני אוכל להובילך לביתך. שלום, קְזִיל. זה היה יום מלא ענין מאד.

כאשר נסגרה הדלת אחריהם התנפל הציר על הרפידה ואותות-צער נראו בפניו.

ג

ביום המחרת, בחצי השעה הראשונה, התנהל לורד הנרי ווטון לאטו מרחוב קורזן לאלבני, לבקר בבית דודו, לורד פירמור. זה היה רוק זקן, פקח, אף-על-פי שהיה גס קצת בנמוסיו; אנשים מן החוץ קראו לו איגואיסטן, מפני שלא הפיקו ממנו כל תועלת לעצמם, אבל בחברה העליונה נחשב לנדיב-לב, כי פטם יפה את האנשים אשר שעשעו אותו. אביו היה ציר ממלכת-בריטניה במדריד, בימים שאַזְבֵּלה היתה עדין צעירה ואת פְרִים לא ידע עוד איש; אבל ברגע של קפריסה עזב לנצח את הקריירה המדינית, מתוך קפידה על שלא מנו אותו לציר בפאריז, – התמנות, שלפי דעתו היה ראוי לה ביותר, בגלל יחש מולדתו, בגלל עצלותו האצילית, בגלל הסגנון האנגלי היפה שבהודעותיו הדיפלומטיות ובגלל תאותו בלי-מְצָרים לתענוגות. ובנו, שהיה מזכיר בבית-המלאכות, התפטר יחד עם אדוניו-אביו – התפטרות, שנחשבה בשעתה לקצת סכלות וקלות-דעת – וחדשים אחדים אחרי-כן, לאחרי שקבל את הלורדות בירושה, התחיל לומד בשקידה עצומה ובעמק העיון את האמנות האריסטוקרטית הגדולה של הליכת-בטל לגמרי.

לאותו הלורד היו שני בתים גדולים בעיר, אך הוא בחר לדור בחדרים שכורים, כדי להִפְטֵר מטרחה יתרה, והיה סועד על-פי-רֵב בקלוב. הוא השגיח קצת על מְכֻרֹת-הפחמים, שהיו לו בפנים המדינה. ועל נטיתו זו לעסקי-תעשייה היה מתנצל, באמרו, כי כל ההנאה שיש לו מפחמיו היא זו, שהם נותנים לו היכלת להבעיר עצים על הכירה שלו, כראוי לִגְ'נטלמן הגון. בפוליטיקה היה מן הטוריים, המשמרים, מלבד באותם הזמנים, שהטוריים עמדו בראש הממשלה, שאז היה מחרף ומגדף אותם בגלוי וקורא להם "אספסוף של רדיקלים". הוא היה גבור ארץ-אפים למשרתו, אשר רדה בו בעריצות ומחמתה לרֵב קרוביו, אשר רדה הוא בהם. רק ארץ כאנגליה מסגלת לגדל אדם שכזה, והוא היה אומר תמיד, כי ארץ זו יורדת מטה מטה. העִקְרִים שלו נתישנו קצת, אבל להפך בזכותן של הדעות הקדומות שלו היה אפשר ואפשר.

כשנכנס לורד הנרי לחדר דודו מצא אותו מְלֵבֵש בגד-ציר עב, מקטר סיגרה מְנִילִית, ונוהם וזועם מתוך קריאה ב"טימס".

– אה, הארי – אמר הִגְ'נטלמן הזקן – מה זה הביאך אלי בשעה מְקֻדֶמֶת כזו? ואני דמיתי, כי אתם הִנְדִים אינכם קמים ממתכתם לפני השעה השנית ואינכם יוצאים לפני השעה החמישית.

– אני מבטיחך, דודי ג'אורג', כי רק רגשי קרבת-משפחה טהורים הניעוני לבוא אליך. דרוש לי דבר-מה מעמך.

– מסתמא כסף – אמר לורד פירמור ויעוה את פניו – ובכן שב והגד לי עִקְרו של דבר. הצעירים בדורנו חושבים, כי הכסף יענה את הכל.

– כן – ענה לורד הנרי, ברכסו את לולאות בגדו – וכשהם באים בימים הם נוכחים, כי כן הוא באמת. אך אני אינני נצרך כלל לכסף. רק אנשים המשלמים את חובותיהם נצרכים לכסף, ואני, דודי היקר, איני משלם לעולם את שלי. ההקפה – זוהי הונם של צעירי-הדור, ועל הון זה יחיו חיים טובים. וחוץ מכל זה יש לי עסקים רק עם תגרניו של דארטמור, הם מספיקים לי כל צרכי, ולכן אין הם מצייקים לי. מה שאני דורש ממך, זוהי רק ידיעה קטנה, וכמובן לא ידיעה שיש בה תועלת, אלא ללא שום תועלת.

– טוב, אני יכול להודיעך כל מה שכתוב ב"ספר כחל" אנגלי, אף-על-פי שהמחברים עתה מכניסים לתוכו הרבה דברי-שטות. כשהייתי אני מן הדיפלומטים היה מצב הדברים טוב הרבה יותר. ואולם כפי ששמעתי, אין ממנים עכשו לאותה משרה אלא מי שעמד בבחינה. כלום יש תוחלת מזאת? הבחינות, אדוני הנכבד, הן רמאות גמורה מראשן ועד סופן. מי שהוא ג'נטלמן, הריהו יודע ככל צרכו; ומי שאינו ג'נטלמן, כל מה שהוא יודע לא יועיל לו, אלא יזיק.

– מר דוריאן ג'יי לא נזכר בשום "ספר כחל", דודי ג'אורג' – אמר לורד הנרי בעצלתים.

– מר דוריאן ג'יי? בריה זו מי היא? – שאל לורד פירמור, בקמטו את גבות עיניו הלבנות והפותשות.

– זהו מה שבאתי לשמע מפִיך אתה, דודי ג'אורג'. או, ביתר דיוק, אני יודע, מי הוא. הוא נכדו של לורד קְלֶסוֹ האחרון. אמו היתה מבית דִיבִיכִי – מְרִגְרִיט דִיבִיכִי. אני רוצה שתספר לי על-דבר אמו. מה היה טיבה? למי נְשָׂאה? אתה ידעת כמעט את כל בני-דורך, אם-כן אפשר, שידעת גם אותה. אני מתענין מאד במר ג'יי, לפי שעה. זה עתה התְנַעַדתי עמו.

– נכדו של קְלֶסוֹ! – שנה בהד הִגְ'נטלמן הזקן – נכדו של קְלֶסוֹ! ... כמובן ... אני ידעתי את אמו היטב. היא היתה נערה יפה מאד, אותה מְרִגְרִיט דִיבִיכִי, והביאה את כל הגברים לידי שגעון, כשברחה עם בחור עני, עם "אפס" גמור, אדוני הנכבד, עם איזה פקיד נמוך בגדוד-רַגְלִים או כדומה

לזה. בודאי. אני זוכר את כל הדבר, כאלה קרה זה ביום אתמול. האמלל נהרג בדואל בעיר ספא ירחים אחדים אחרי חתונתו. זה היה מעשה נורא. אמרו, כי קלסו שכר איזה רועה-רוח, איזה נבל פלגי, שיעליב את חתנו ברבים – הוא שלם לו בעד זה ביד רחבה, אדוני הנכבד, שלם לו – והלה שפד את איש-מצוותו כשפד את היונה. הדבר נשתקע, אבל, חי נפשי, עוד ימים רבים אחרי-כן היה קלסו אוכל את הצלי שלו בקלוב בבדידות גמורה. הוא הביא אתו את בתו בחזרה, כפי ששמעתי, אבל היא לא יספה עוד לדבר אתו אף מלה אחת. כן, כן, זה היה עסק מלכר. הבת מתה גם היא לאחר שנה. ובכן עזבה אחריה בן? זאת שכחתי לגמרי. מה טיבו של עבר זה? אם הוא דומה לאמו, אז בודאי הוא יפה מאד.

– הוא יפה מאד – קנים לורד הנרי.

– אקוה, כי יבוא לידי אנשים הגונים – הוסיף הזקן – צפונה לו נחלה הראויה להתכבד, אם רק התנהג קלסו אתו כהוגן. גם לאמו היה רכוש גדול: כל אחוזת סלפי נפלה לה בירושה מצד אביה זקנה. זה שנא מאד את קלסו, חשב אותו ככלב נבזה. וכן גם היה. בא פעם אחת למדריד, בימי היותי שם. חי נפשי, בושתי ונכלמתי ממעשיו. המלכה שאלתני פעמים אחדות לאותו האציל האנגלי, המתקוטט תמיד עם הרכבים על-אודות שכרם. ירח תמים לא נועזתי להקראות בחצר המלכה. אקוה, כי התנהג עם נכדו יפה יותר מאשר עם בעלי-העגלות.

– אינני יודע – ענה לורד הנרי – אדמה, כי מצבו החמרי יהיה איתן. הוא לא הגיע עדין לשנות-בגרות. אחוזת סלפי היא שלו, זאת יודע אני. הוא בעצמו הגיד לי, ו... אמו היתה יפה מאד?

– מְרִיטֵי דִיבִירֵי היתה הבריה היותר נחמדה שראיתי מימי, הארי. מה הכריח אותה לעשות מה שעשתה, זאת נשגבה מבינתי. היא יכלה לבחור לה איש ככל אות-נפשה. קרלינגטון יצא מדעתו בגללה. אמנם היא היתה רומנטית. כל בנות משפתה הן כך. הגברים שבאותה משפחה לא היו שוים פרוטה, אך הנשים, חי נפשי, הפלא ופלא. קרלינגטון כרע על ברכיו לפניו – כך ספר לי בעצמו. והיא לעגה לו – אף-על-פי שבאותו זמן לא היתה בלונדון אף נערה אחת, שלא רצה אחריו. אגב, הארי, מדי דברי בזווגים נלעגים: מה זו השטות, שסח לי אביך על-אודות דארטמור, שרוצה לשא לו איזו אמריקנית? האין בנות-אנגליה טובות לו למדי?

– דבר שבמודה הוא עכשו להתחתן דוקא באמריקנית, דודי ג'אורג'.

– אני אתערב בעד האנגליות כנגד כל העולם כְּלוּ – אמר לורד פירמור ויך באגרופו על השלחן.

– המתעַרבים הם עכשו על צד האמריקניות –

– שמעתי שאין להן סבלנות הרבה – נהם דודו.

– רכיבה אַרְכָּה מוגיעה אותן, אבל ערכן גדול במרוץ-תחרות עם מעצורים. הן עוברות עליהם במעוף. ואמנם אינני חושב, שיש לו לדארטמור תקוה מְרַבָּה.

– מי הם אבותיה? – נהם הלורד הזקן – הבת-משפחה היא?

לורד הנרי הניע בראשו:

– העלמות האמריקניות חרוצות בהעלמת אבותיהן, כנשים האנגליות בהעלמת העבר שלהן – אמר בקומו ללכת.

– מסתמא הם בעלי בית-נחירת-חזירים?

– לטובתו של דארטמור אני רוצה לקוות, כי כן הדבר, דודי ג'אורג'. שמעתי, כי אין באמריקה עסק טוב מנחירת-חזירים – מלבד הפוליטיקה, כמובן.

– היפה היא?

– היא עושה את עצמה כאלו היתה יפת-תאר. רב האמריקניות נוהגות כן. זה סוד הקסם המְקֻחַד שבהן.

– מדוע אין האמריקניות הללו יכלות לשבת בארצן? הלא הן מספרות לנו תמיד, כי שם גן-העדן של הנשים.

– וכן הוא. כי על-כן הן משתדלות, כחיה אמנו, לצאת ממנו – אמר לורד הנרי – שלום לך, הדוד ג'אורג'. לא אוכל לשהות עוד אצלך, פן אאחר את ארוחת-הפֶּקֶר. תודה מְרַבָּה לך על הידיעות שמסרת לי. אני תאב תמיד לדעת הכל על-אודות ידידי החדשים ולא-כלום על-אודות הישנים.

– איפה תאכל היום פת-שחרית, הארי?

– אצל הדודה אַגְתָּה. אני הזמנתי את עצמי אליה, אותי ואת מר ג'יי. הוא בן-חסותה היותר חדש.

– המ... אמר-נא לדודתך אַגְתָּה, שלא תוסיף עוד להטרידני בעסקי-צדקה שלה. כבר היו לי לזרא. כלום חושבת האשה הצדקנית הזאת, שאין לי עסק אחר, אלא להיות יושב וכותב צ'קים לטובת חלומות-שטות שלה?

– טוב מאד, הדוד ג'אורג', אני אגיד לה, אך בטוח אני, שהדברים לא יעשו עליה שום רשם. עסקני הפילנתרופיה אינם יודעים רחמים. אבד רגש אהבת-הבריות מלבם, זהו הקו הבולט באפי שלהם.

הג'נטלמן הזקן נהם לאות הסכמה ויצלצל למשורתו. לורד הנרי עבר את המפולש הסמוך אל רחוב ברלינגטון, וישם פעמיו אל כפר פרקלי.

אלה הן אפוא תולדות דוריאן גרי ומשפחתו! ואף-על-פי שנמסרו ללורד הנרי בצורה גסה, בלי כחל ויפוי, לקחו את לבו ברומנטיות המוזרה, המודרנית כמעט. אשה יפה, המעמידה את הכל בסכנה בשביל אהבה של שגעון. שבועות מועטים של אשר נלהב כלים ביגון על-ידי רצה גס של בוגד. ירחי גסיסה דוממה, ואחרי-כן בן שנולד בצער. האם נקטפת באבה, והילד נעזב לבדידותו ולעריצותו של זקן קשה-לב. כן; זוהי מסגרת יפה, המבליטה ביותר את תמונת העלם ומיפה אותו יותר ממה שהוא. מאחרי כל דבר נחמד מסתתרת תמיד איזו טרגדיה. עולמות צריכים להתענות בחבלי-לדה, כדי שיניץ פרח קטן שבקטנים... ומה נחמד היה אמש בקלוב בשעת הסעודה, כאשר ישב ממולו ועיניו תמהות ושפתיו פתוחות למחצה מתוך מבוכת-הנאה, ואדמומיתו של סכך המנורות פתחה עוד יותר את שושני-לחיו הנפלאות. לשוחח אתו הרי זה כמו לנגן בכנור מצ'ין. הוא עונה בהד לכל מגע ולכל רטט קל של הקשת... יש מעין שעבוד נורא ומלבב ביכלת השפעה זו; שום פעולה אחרת לא תוכל להדמות לה. לצקת את נשמתך לתוך חרט רב-החן והיפי ולהניחה לשהות שם זמן-מה; לשמע את דעותיך המישבות מושבות אליך על-פי הד עם הוספת-המוסיקה של סערת הנעורים; להקליט לאחור את הטמפרמנט שלך, כאלו היה מין נוזל דק או בשם יקר: – זהו תענוג אמתי, אולי התענוג היותר שלם, שנשאר לנו בדור מגבל והמוני זה, בדור גס כבהמה בתענוגותיו וגס-המוני בשאיפותיו...

העלם הזה, שפגש אותו על-ידי מקרה מוזר כל-כך בחדר היוצר של פזיל, היה טפוס אנושי נפלא, ובכל אופן אפשר לעצבו לטפוס שכזה. לו החן ולבנת-טהר הנעורים, וגם היפי, כאותו שגנזו לנו היננים העתיקים בפסלי-השיש. הכל אפשר לעשות ממנו. הוא יוכל להיות נעשה טיטן או צעצוע. חבל, חבל, שעל יפי כזה נגזר לנבל ולכמש!...

ובזיל? מנקודת השקפה פסיכולוגית הרי הוא מענין מאד. דרך האמנות החדשה, האפן החדש לראות ולהרגיש את החיים, כל זה נתעורר אצלו, רק על-ידי מעמדו המוחשי של איש, שהוא בעצמו לא ידע מזה כלום. הרוח השתקנית, ששכנה ביערות והתהלכה כרואה ואינו נראה בשדות ובכרים, מתגלה אליו פתאם בלי פחד, כדריאדה, מפני שבנפשו של זה, שבקש אותה כל הימים, נתעורר אותו רגש החזון, אשר רק לו נגלות תעלומות ונפלאות. הצורות והטופסים של הדברים כשהם לעצמם נעשים מְקַדְקִים ומְשַׁכְלָלִים יותר ומקבלים מעין ערך סימבולי, כאלו היו בבואה או נגה-זהרן של צורות עוד יותר מְשַׁכְלָלֹת, – מה מוזר כל זה! הוא נזכר בדבר הדומה לכך, שכבר היה בעולם. האם לא אפלטון, זה אמן-המחשבה, היה הראשון, שנתח את היחוסים שבין הצורה והחמר? האם לא היה זה בונארואטי, שחטב אותם בשיש צבעוני של מחרזת סוֹנְיֵטוֹת? ואולם בדור זה מוזר הדבר...

כן, הוא יתאמץ להיות לדוריאן גרי את אשר היה העלם הזה, שלא מדעתו, לציר, שיצר את התמונה הנפלאה. הוא ישתדל למשל בו – ולמחצה כבר הוא מושל בו. הוא ישעבד לעצמו את הרוח הנפלא הלז. יש קסם מְיָחַד בבן זה של האהבה והמות.

פתאם עצר לורד הנרי בלכתו ויבט אל הבתים. הוא בדק ומצא, כי הרחיק ללכת וכבר עבר על בית דודתו, ובשחקו לנפשו שב על עקביו. כאשר נכנס אל המסדרון האפל קצת, הגיד לו המְשַׁקֵּה, כי כבר ישבו לסעד. הוא מסר לאחד המשרתים את מגבעתו ומקלו, ויכנס לטרקלין.

– אַחֲרָיָהּ, כדרכך תמיד, הארי – קראה דודתו, בהניעה ראשה אליו.

הוא בדה מלבו איזו התנצלות קלה וישב על הכסא הפנוי סמוך לדודתו ויסקר את המְסַבִּים. דוריאן, שישב בקצה השלחן ממולו, נענע לו בענות-בישנות ופניו אדמו מענג. לנכח לורד הנרי ישבה הַדְפְסִית לבית הארלי, גבירה טובת-לב ורוח-נדיבה, שהיתה חביבה על כל יודעיה והיתה מאותו הבנין הכבד, שאצל סתם נשים, שאינן דְפְסִיות, הוא נקרא בפי חוקרי-ההיסטוריה בפשטות "בריאות בשר". לימינה ישב סיר תוֹמַס פְּרֵדְן, חֲבֵר-הפרלמט מן המפלגה הרדיקלית, אשר בחיים המדיניים הלך אחרי מנהיג המפלגה, ובחיי הפרטיים – אחרי המבשלים המְבַחֲרִים, באחזו בכלל המחכם והמְפָרְסֵם: סעד עם הטורים וחשב עם הליברלים. לשמאלה תפשו מקום מר אַרְסִיקוֹף מטְרִידֵלִי, ג'נטלמן זקן, נעים בהליכותיו ובעל-השפלה, אלא שהיתה בו מדה מגנה אחת, זו השתיקה; יען כי, כפי שבאר פעם אחת ללידי אגְתָה, כבר אמר כל-מה שהיה לו להגיד עוד לפני מלאת לו שלשים שנה. שכנתו של לורד הנרי היתה מרת וַנְדְלוֹר, אחת מידידות-נעוריה של דודתו, אשה קדושה ממש, אלא שהיתה מְלַבְשָה בחֶסֶר-טעם רב כל-כך, שמבלי-משים נזכרו רואיה בסדר-תפלה בכריכה גרועה. לאשרו ישב לצדה השני לורד פוֹדְלִי, איש בחצי ימיו, בינוני מצ'ין, קָרָח ונבוב כבאורו של מיניסטר בבית התחתון; אליו דברה מרת וַנְדְלוֹר באותו כבד-ראש, שהוא – לפי דעתו של לורד הנרי – המְשַׁגֵּה היחידי של אנשים טובים באמת, שאין עליו כפרה, ואשר אף אחד מהם אינו יכול להקלט ממנו.

– אנחנו מדברים פה בדארטמור המְסַכֵּן, לורד הנרי – קראה הַדְפְסִית ותנענע לו בראשה בחבה – מה דעתך? הישא באמת אותה העלמה המלְבַבֶּת?

– כמְדַמְנִי, שהיא גמרה בלבה לבוא אליו בהצעה כזו, דְפְסִית –

– מה נורא הדבר! – קראה לִידי אגְתָה – באמת, פה היה מן הראוי להתערב!

– ממקור נאמן נודע לי, כי אביה הוא בעל חנות גדולה למעשי-ארג באמריקה – אמר סיר תוֹמַס פְּרֵדְן, בהביטו על סביבותיו בגאווה.

– ודודי כבר יָשַׁעַר, שהוא בעל בית-נחירת-חזירים, סיר תוֹמַס –

– מעשי-ארג! מה הם מעשי-ארג אמריקנים? – שאלה הַדְפְסִית בהדגשה מְיָחַד ותרם בתמהון את ידיה הכבדות.

– נובילות אמריקניות – ענה לורד הנרי, ויקח לו צלי-שְׁלוּיִם.

הַדְפְסִית נבוכה מאד.

– אל תשגיחי בו – לחשה לה לידי אגֶּתָה – הוא בעצמו אינו משגיח בדבריו –

– כאשר נגלתה אמריקה... פתח החבר הרדיקלי והתחיל מספר עובדות משעממות. ככל האנשים המשתדלים לברר דבר עד תָּמוּ, הוגיע את סבלנותם של שומעיו עד תָּמָה. הֶדְפְּסִית נאנחה ותשתמש בזכותה המְיָחֶדֶת להפסיק את המדברים.

– הלואי שלא נגלתה אמריקה עד עולם! – קראה – הלא באמת אין עתה כל אחרית ותקוה לבנותינו וזה אינו מן הישר.

– אפשר שבאמת לא גלו כלל את אמריקה – העיר מ"ר אָרְסֶקִין – כשאני לעצמי הייתי אומר: רק פֶּלֶש פֶּלְשׁוּ אותה.

– אה, ואולם בעיני ראייתי דְּגַמְאוֹת למופת מתושביה – ענתה הֶדְפְּסִית – ואני מְקִיבֶת להודות, כי רֶבֶן בריות נאות מאד. ויש טעם יפה גם בלבושן. הן מביאות את כל בגדיהן מפאריז. הלואי שהשיגה גם ידי לעשות כן!

– אומרים, כי האמריקנים הטובים, כשמגיעה שעתם לצאת מן העולם, הם יוצאים לפאריז – חֵיךְ סיר תומס, שהיה לו אוצר גדול של חדודים יְשָׁנִים-בלואים.

– האַמְנָם? ולאן הולכים האמריקנים הַרְעִים, כשהם הולכים למות – חקרה הֶדְפְּסִית.

– הם נוסעים לאמריקה – ענה לורד הֶנְרִי.

סיר תומס קמט את מצחו מתוך תרעמת ויפן אל לידי אגֶּתָה ויאמר: רואה אני לצערי, כי יש בלבו של בן-אחותך דעות קדומות על הארץ הגדולה הזאת. אני עברתי בה לארפה ולֶחֶבֶה בעגלות מסלות-הברזל מן המְבַחֲרוֹת, שהֶדִיקְטוֹרִים שלהן פָּנוּ לי בחבה יתרה ובתנאים נוחים מאד. אני מבטיח אותך, כי מסע באמריקה יש לו ערך גדול לחנוך ולהשפלה.

– וכי באמת מְקִיבִים אנו לראות את צ'יקגו, כדי להיות למשכילים בעלי-תרבות? – שאל מ"ר אָרְסֶקִין בקול עצב – ואני אין לבי כלל לנסיעה כזו.

סיר תומס הניע בידו:

– מ"ר אָרְסֶקִין רואה את כל העולם פְּלוּ באצטבאות הספרים שלו. ואולם אנחנו, אנשי-מעשה, אוהבים לראות את הדברים בעין ולא לקרוא על-אודותיהם. האמריקנים הם עם רב-ענין עד מאד. בינה יתרה יש בהם. לפי דעתי, מְצַיְנִים הם ביחוד במדה זו. כן, מר אָרְסֶקִין, זהו עם נבון שבנבונים. אני מבטיחכם, כי באמריקה אין יודעים מה זו טפשות.

– מה נורא! – קרא לורד הֶנְרִי – אני יכול לספֵל כח חמרי גס, אבל כח שכלי גס לא אוכל נשא. לא נאה – כמעט שהייתי אומר לא מן הישר הוא להשתמש בו.

– אינני יודע, מה אתה סח – אמר סיר תומס ופניו האדימו.

– ואני יודע. לורד הֶנְרִי – אמר מר אָרְסֶקִין בצחוק קל.

– גם הפרדוקסים יפים בשעתם... הוסיף הֶבְרוֹנוֹט.

– כלום היה זה פרדוקס – שאל מר אָרְסֶקִין – לפי דעתי, לא. ואפשר כי כן. ואמנם דרך הפרדוקסים הוא דרך האמת. כדי להבחין ולהכיר את המציאות, צריכים אנו לראותה על חבל מתוח. כשהאמתיות עושות מעשי-אקרוֹבָטִים, אז נוכל לשפֵט עליהן.

– רבונו של עולם! – קראה לידי אגֶּתָה – איזה דרכי-נְפֻחִים יש לכם, הגברים! אודה ולא אבוש, שאינני מבינה כלום מכל פלפולכם. הוי, הארי, אני קוצפת עליך מאד. מדוע אתה משיא את מ"ר דוריאן גְּרִי חביבנו לנטש את דבר אֵיסֶט-ענד? אני מבטיחך, שהוא היה מביא לעניננו תועלת עצומה. מנגינתו היתה מוצאת חן בעיני כָּלֵם.

– אני רוצה, שינגן לי – קרא לורד הֶנְרִי בצחוק וישקף אל קצה השלחן ממולו ויקבל משם מבט של שְׂמָחָה לתשובה.

– אבל עָנִים גדול כל-כך בְּיִטְצ'יפֵל! – הוסיפה לידי אגֶּתָה.

– אני יכל להראות חבה לכל, מלבד לעני וצרה – אמר לורד הֶנְרִי, בהניעו בכתפיו – אין ביכלתי לחבב יסורים. העני הוא מְכַעֵר כל-כך, מְכַפָּא כל-כך. יש מעין חולניות אֵימָה ב"רחמנותם" של בני-דורנו, בהשתתפותם בצרת האַמְלִילִים. עלינו לחבב את הצבעים, את היפי, את חֲדוֹת החיים. ככל אשר נמעט לדבר על פגעי החיים, כן ייטב.

– ובכל-זאת, ענין אֵיסֶט-ענד הוא פְּרוֹבְלִימָה קשה מאד – העיר סיר תומס וינע ראשו בחשיבות.

– בודאי ובודאי – ענה הלורד הצעיר – זוהי שאלת העבדות, ואנחנו משתדלים לפתרה על-ידי המצאת שעשועים לעבדים.

הפוליטיקן הביט עליו בעין חודרת.

– ואיזה תקון היית רוצה אתה להציע? – שאל אותו.

הלורד הִגְרִי צחק ויען: אני אינני רוצה לתקן באנגליה כלום, מלבד מזג-האוויר, כשאני לעצמי אני מוצא ספוקי בשלמות בהשקפה פילוסופית על ענייני-העולם. אך יען כי המאה ה"ט פשטה את הרגל, משום שבזבזה כחה על רחמנות יתר מדי, לכן הייתי מציע לפנות אל המדע, שיעמידנו הוא על רגלינו. יתרון הרגשנות בזה, שהיא משלה אותנו; ויתרון המדע בזה, שאין בו מקום לרגשנות.

– אבל הלא אחריות גדולה מטלת עלינו – העירה מרת ננדלור בקצת פחד של בישנות.

– אחריות גדולה וקשה מאד – שנתה לידי אגֶתָה בהד.

לורד הִגְרִי הביט על מ"ר אָרְסִקִין ויאמר:

– האנושות מתיחסת אל עצמה בכבד-ראש יתר מדי. זאת ראשית חטאת לבני-האדם. אלמלי ידעו שוכני-המערות כיצד מצחקים, היתה ההיסטוריה מקבלת צורה אחרת לגמרי.

– הנך באמת בעל-תנחומות – צפצפה הִדְפְסִית – תמיד הרגשתי את עצמי כחִבֵּת בפני דודתך היקרה, על שאינני מתעסקת בענין אִיסט-ענד. ואולם מעתה אוכל להרים פני אליה מבלי התאדם.

– ההתאדמות יאה מאד – העיר לורד הִגְרִי.

– רק לצעירות. אך כשאשה זקנה כמוני מתאדמת, הרי זה סְמֵן רע. הוי, לורד הִגְרִי, לו יכלת להורותנו, איך לשוב לימי נעורי.

הוא הרהר בלבו רגע קטן.

– התוכלי לזכר חטא גדול, שחטאת בימי עלומיך, תִּפְסִית? – שאל אותה בהביטו אל עבר פניה.

– לדאבוני, לא רק אחד – קראה.

– אם-כן, שְׁנֵי אותם שוב – ענה בכבד-ראש – מי שרוצה להשיב לו את עלומיו, אין לו אלא לשנות באָנְלָתו.

– תורה נחמדה! – קראה הִדְפְסִית – הנני נכונה להוציאה אל הפֶּעַל.

– תורה מסִפְנֵת! – פלטו שפתותיו הקפוצות של סיר תוֹמַס. לידי אגֶתָה הניעה ראש, ובכל-זאת לא יכלה להתאפק מצחוק. מ"ר אָרְסִקִין עשה אזנו כאֶפְרָפֶסֶת.

– כן – הוסיף לורד הִגְרִי – זהו אחד מסודות-החיים הגדולים. בזמן הזה מתים רב בני-האדם במחלת השכל הישר, ורק לאחרי שכבר אחרו את המועד, הם רואים, שהדבר האחד שהאדם אינו מתחרט עליו, הוא – השגיאות שלו.

כל המסִבִּים נתנו בצחוק קולם.

אז יחל הלורד הִגְרִי לשחק ברעיונו זה בשרירות-לב: זרק אותו באויר ושנה את פניו ויהפכהו, נתן לו להתעופף ושוב תפש אותו, שפך עליו שפע-צבעים של הדמיון ועשה לו כנפים של פרדופסים, תהלת הסכלות התרוממה בכה-הדבור שלו לשיטה פילוסופית, והפילוסופיה בעצמה שבה לימי-נעוריה ותחטף לה את המנגינה ההוללה של התאווה המתעלסת ואת מחלצותיה כתמות-היין ואת זר-הקיסוס שלה ותצא במחולות, פִּבְקִנְטָה, על במת החיים, ותלעג לסיגֶן קֶבֶד-התנועה בגלל פכחותו. העובדות נסו מפניה, כרוחות יער נבהלים. רגליה הלבנות דרכו את הענבים בגת הפבירה, אשר עומר החכם יושב עליה, עד אשר רחצו פעמיה בגלי-ארגמן של עסיסם וקצפם האדם גִּפְץ אל דפנות הגיגית השחורים וזקופים...

זאת היתה אֶמְפְרוֹבִיזְצִיָה מְשֻׁנָה ומפליאה. לורד הִגְרִי הרגיש, כי עיניו של דוריאן גְרִי נטויות אליו, וההפכה, שבין המסִבִּים יש אחד, שהוא מבקש לאחז את חושיו וללפבו, תִּדְדָה את שכלו והגבירה את כח-דמיונו. דבריו היו נוצצים, מלאי דמיון ובלי שום רגש אחריות. בקסם שעל שפתיו צד את נפשות שומעיו, והן רצו בשחוק אחרי החליל שלו. דוריאן גְרִי לא גרע עיניו ממנו; הוא ישב כמְקַשֵּׁף, סלסולי-צחוק התרוצצו על שפתיו בלי מעצור, ופלא גדול קפא בעיניו המאפילות.

סוף-כל-סוף נכנסה המציאות אל הטרקלין במלבושי דוֹרְנָה בצורת המְשֻׁרֶת, אשר בא להודיע לִתְפִסִית, כי מרכבתה עומדת מוכנת ומְזַמֶּנֶת לה.

הִתְפִסִית פִּרְשָה בידיה ביאוש של שחוק.

– חבל! – קראה – חבל, שאני מחִבֵּת ללכת מזה. עלי לקחת את בעלי מתוך הקלוב ולהובילו לאספה מְשֻׁעֶמֶמֶת, שהוא יֵשֵב בה בראש. אם אאחר לבוא, יהיה מלא חמה, ואני אינני יכלה עתה להכניס ראשי במחלקת, משום מגבעתי החדשה הזאת. היא דקה מן הדקה, עומדת בנס. מלה גסה אחת תוכל להביא עליה כליה. לא, אני מְכַרְחַת ללכת, אגֶתָה היקרה. שלום לך, לורד הִגְרִי, הנך נחמד ונעים ומדיח ומחטיא. איני יודעת באמת, מה לאמר על דעותיך. עליך לבוא אלינו ולסַעֵד אתנו באחד הערבים. ביום השלישי, פנוי אתה באותו יום?

– בעבורך אשליך הכל אחרי גוי – אמר לורד הִגְרִי בהשתחוותו.

– זה יפה מאד ושלא כהוגן כלל – קראה הדפסית – אם-כן, זכר ואל תשכח לבוא! והיא הפליגה מן האולם בלויית לידי אגתה ויתר הגבירות.

אחרי אשר ישב לורד הנרי על מקומו, קם מ"ר אַרסקין ויסב את השלחן ויקח כסא פנוי וישב אצל לורד הנרי וישם ידו על זרועו ויאמר:

– אתה מדבר ספרים שלמים, מדוע אינך כותב אף אחד? –

– אני אוהב יותר מדי לקרא בספרים, ולכן אין בחפצי לכתבם, מר אַרסקין. אמנם הייתי רוצה לכתב רומן, שיהיה יפה ונעים כשטיח פרסי ואי-ריאלי כמוהו. אבל אין באנגליה קהל-קוראים מלבד לעתונים, לספרי אלפא-ביתא ולאַנצ'יקלופדיות. מכל העמים אשר על פני האדמה מצטינים ביחוד האנגלים במעוט הרגשה ביפי שבספרות.

– כמקדמה לי שצדקת, לדאבוני – ענה מר אַרסקין – היו ימים, שגם אני רדפתי אחרי כבוד-סופרים, אך כבר נואשתי ממנו זה ימים רבים. ועתה, ידידי יקירי הצעיר – אם רשאי אני לכנותך כך – אשאלך והודיעני: האמנם מאמין אתה בכל אותם הדברים, שדברת אלינו בשעת-הסעודה.

– כבר שכחתי מה שאמרתי – צחק לורד הנרי – האם היו הדברים רעים עד מאד?

– רעים וחטאים מאד. אני חושב אותך לאדם מסכן מאד, ואם יקרה, חס ושלום, את הדפסית הטובה שלנו מקרה לא-טהור, נחשב פלנו בצדק, שאתה הקשרת את נזקה. ואולם תאב הייתי מאד לשיח אתך בעניני-החיים. בני דורי וגילי הם אנשים משעממים. באחד הימים, כשתהיה לך לונדון לזרא, רד-נא אלי לטקדלי ובארתי לי היטב את הפילוסופיה שלך על-דבר התענוגות על כוס פורגונדי מצין, שנמצא ברשותי, לאשרי.

– על זאת אשמח מאד. בקור בטקדלי הוא ענג משנה: יש שם בעל-בית יקר-ערך ואוצר-ספרים יקר-ערך – שאתה תשלים אותו – ענה הג'נטלמן הזקן בהשתחוותו בנמוס – ועתה הנני לאמר שלום לדודתך היקרה. עלי ללכת אל קלוב-אתיניאוס. זו לנו עתה שם שעת-תנומה.

– ללכת, מר אַרסקין? –

– ארבעים אנחנו, בארבעים פרסאות. אנחנו מתלמדים ועושים הכנות לאקדמיה ספרותית אנגלית –

לורד הנרי צחק ויקם ממקומו. – אני הולך הגנה – קרא.

כאשר עמד בפתח נגע דוריאן גרי בזרועו:

– הרשני-נא ללכת אתך – אמר בלחישתו.

– אך כמקדמה לי, שהבטחת לבזיל האלוארד לבקרו – ענה לורד הנרי.

– לי ינעם יותר ללכת עמך. כן, אני מרגיש, שאני מקיב ללכת עמך. אנא, קחני-נא. הלא תבטיחני לשיח אתי כל העת? אין נאה משיח כמותך.

– אה, כבר שוחחתי היום עד-בלי-די – ענה לורד הנרי בצחוק – עתה רוצה אני להשקיף על החיים. יכל אתה ללכת עמדי ולהשקיף אתי יחד, אם רצונך בכך.

ד

כירח ימים אחרי-כן, באחד הימים אחרי-הצהרים, ישב דוריאן גרי בכסא-מסעד מהדר בחדר-הספרים הקטן בביתו של לורד הנרי במיפיר. זה היה חדר נפלא במינו עם קירותיו המצפים צלעות-אלונים רמות, צבועות כעין הזיתים, עם משקופו המצהב והצורות הבולטות שבתקרתו. על-השטיח האדמדם, הפרוש על-פני הרצפה, היו מפזרים כרי-משי פרסים אהכי-ציציות. על שלחן ממרק קטן עמדה אנדרטה קטנה מעשה-ידי קלודיון, ועל-ידה מונח ספר "מאה נובילות" מכתב על-ידי קלוביס אב בעד מרגריטה לבית ולוא ומקשט במרגניות של זהב, שבחרה אותה המלכה לדיויז שלה. על פרנב הכירה עמדו צנצנות-פורצילן פחלות וגדולות עם פרחי-צבעונים בתוכן, ובעד זכוכיות החלון הקטנות, המשבצות בעפרת, היה שופע אור יום-קיץ לונדוני, שמראהו כעין האפרסקים.

לורד הנרי עוד לא שב הביתה. הוא היה תמיד מאחר לבוא מתוך פרינציפון, כי כלל גדול היה לו, שהדיקנות גוזלת עתו של אדם. ולכן הפיקו פני העלם מרת-רוח, כשהיה הופך בנפש פזורה את דפי הספור "מנון לסקו" במהדורה מצירת להפליא, שמצא באחד מארונות-הספרים. הטיקטיק המונוטוני של השעון בנוסח לואי הי"ד הביא אותו לידי שעמום, ופעמים רבות כבר אמר ללכת לביתו.

סוף סוף שמע קול-צעדים והדלת נפתחה.

– מה מאחר אתה, הארי! – אמר בתלונה קלה.

– צר לי מאד, אבל אין אני הארי, מ"ר גרי – ענה קול דק וחודר.

העלם קפץ ממושבו ויבט כנפתע ויאמר: אני מבקש סליחה. דימיתי –

– דימית, כי זה אישי, והנה רק אשתו. הרשני-נא להציג עצמי לפניך. אני מכירה אותך היטב על-פי הפוטוגרפיות שלך. אצל בעלי יש מהן,

כמקמה לי, שבע-עשרה.

– האמנם שבע-עשרה, לידי הנרי?

– אכן שמנה-עשרה. וגם ראיתך אתו באחד הערבים בבית-האופירה.

היא שחקה מתוך זעזוע עצבים בקברה והביטה בו בעיני "זקנה" שלה התועות. אשה מלשנה היתה, שבגדיה נראו תמיד כאלו נעשו בשעת שגעון ונלבשו בסערה. כל ימיה תמיד היתה אחוזת אהבה למי-שהוא, אך יען כי אהבתה לא מצאה מעולם הַד בצד השני, לכן נשארו כל האילויות שלה שמורות וחתומות בלבה. היא השתדלה להראות ציורית ולא עלתה בידה אלא להראות מרשלה ואי-נכיה. שמה היה ויקטוריה, ומין בלמוס היה לה להרבות ללכת לבית התפלה.

– הלא זה היה בשעת "לוהנגרין", לידי הנרי?

– כן, בשעת "לוהנגרין", מחמד-נפשי, אני אוהבת את המוסיקה של נגנר יותר משל אחרים. היא קולנית כל-כך, שאפשר לך לשוחח בבטחה בשעת-מעשה, מבלי שישמעו שכניך מה שאתה סח. זה יתרון גדול; הגם דעתך כך, מר גרין?

אותו הצחוק הקטוע, שבע מתוך זעזוע-העצבים, נתק שוב משפתיה הדקות, ואצבעותיה התחילו משחקות באולר אך המצפה קלפת-צב.

– צר לי מאד, אבל דעתי לא כך, לידי הנרי – ענה דוריאן וינע ראשו בצחוק – אני אינני מסיח כלל במוסיקה – על-כל-פנים במוסיקה יפה. אך כששומעים מוסיקה גרועה, מצוה וחובה היא להשקיעה בשיחה.

– אה, זוהי מדעותי של הארי, האין זאת, מר גרין? אני שומעת תמיד את דעותי של הארי מפי רעיו. רק בדרך כזה הן נודעות לי. ואולם אל-נא תחשב, שאין אני אוהבת מוסיקה יפה. אני מוקירה אותה, אבל אני יראה מפניה. היא נוסכת עלי רוח רומנטית יתר מדי. אני מעריצה תמיד את הפיניסטים – לפעמים שגיתי באהבתם של שנים בבת אחת, כפי שמחליט הארי. אינני יודעת בעצמי משום מה. אולי מפני שהם מחוץ-לארץ. הלא קלם כך, האין זאת? אפילו אותם שנולדו באנגליה נעשים לאחר זמן בני-חוץ-לארץ, האין זאת? דרך-חכמה היא מצדם ומוסיפים על-ידי זה הן לאמנותם. היא נעשית על-ידי כך קוסמופוליטית לגמרי, האין זאת? אתה לא בקרת עדין אף אחד מן הנשפים שלי, האין זאת, מר גרין? אנא, בוא-נא בקרוב. אין ידי משגת להנות את אורחי באורכידיאות, אבל אינני מקמצת בהוצאות לטובת בני חוץ-לארץ. הם מכניסים אל הטרקלין איזו ציוריות מיוחדת. אך הנה גם הארי! הארי, אני נכנסתי לחדרך, כדי לשאלך דבר – איני זוכרת עוד מה – והנה מצאתי כאן את מר גרין. היתה לנו שיחה נעימה על-אודות המוסיקה. דעותינו שוות לגמרי בנדון זה. אך לא! דעותינו שונות מאד. אבל הוא היה נעים מאד. ואני שמחה מאד, שהתנדעתי אליו.

– אני מלא שמחה, יקרתי, מלא שמחה – אמר לורד הנרי וירם את ריסי-עיניו הכהים, אשר תבנית חצי-עגול להם, ויתבונן בשניהם בצחוק-הלצה – לדאבוני אחרתי מאד, דוריאן. אבל עלי היה לראות חתיכת רקמת-זהב עתיקה ברחוב נרדור, והכרחתי לשאת-ולתת עם התגר שעות אחדות. בימינו אלה יודעות הבריות את מחירו של כל-דבר. אך לא את ערכו.

– צר לי מאד, אבל עלי לעזב אתכם – קראה לידי הנרי והפסיקה שתיקה לא-נעימה בצחוקה הקסר טעם – אני הבטחתי את הדפסית לנסע אֶתה לשם טיול. שלום, מר גרין. שלום, הארי. הלא תסעד מחוץ לבית? גם אני כן. אולי אראך בבית לידי תורנבורי.

– אפשר מאד, חביבתי – אמר לורד הנרי, בנעלו את הדלת אחריה. היא פרחה לה מן החדר ככרום זה, שירד עליו הגשם כל הלילה, ובצאתה השאירה אחריה ריח קל של יסמין.

לורד הנרי הצית אש בסגריטה שלו ויתנפל על הרפידה.

– אל תקח אשר ששערה כעין-התבן, דוריאן – אמר אחרי ששאף את עשן הסגריטה פעמים אחדות.

– ומדוע, הארי?

– מפני שהן סנטימנטליות מאד.

– אבל אני אוהב בני-אדם סנטימנטלים.

– אל תשא אשה כלל, דוריאן. הגברים נושאים מתוך עיפות, הנשים נשאות מתוך סקרנות, ותוחלת שניהם נכזבת עד-מהרה.

– מספקני, אם אקח לי אשה. אני שקוע באהבה יתר מדי. זה אחד מפתגמיך. אני מוציא אותו אל הפועל, כמו שאני עושה בכלל כל-מה שאתה אומר.

– באהבתה של מי אתה שוגה? – שאל לורד הנרי אחרי הפסקה קצרה.

– במשחקת על הבימה – ענה דוריאן גרין ויתאדם.

לורד הנרי הניע בכתפיו ויאמר: – זוהי התחלה המונית מאד –

– לו ראית אותה, כי אתה לא אמרת כזאת, הארי

– מי היא?

– שמה ספילה נין.

– לא שמעתי עד היום.

– שום איש לא שמע. אך יבוא יום ושמועה ילך בכל הארץ. היא ממש גניוס.

– נערי הטוב, אין גניוס בין הנשים. הנשים הם מין דיקורטיבי. מה שהן אומרות הוא תמיד ריק, אבל הן אומרות זה בחן. הנשים מגשימות את נצחון הזמר על הרוח, כמו שהגברים מגשימים את נצחון הרוח על המוסר.

– הארי, מה אתה סח!

– זו אמת לאמתה, דוריאן חביבי. אני עוסק עתה באנליזות של האשה, ולכן אני מכיר בדבר. זה אינו כלל חמר קשה כל-כך, כמו שדמיתי מראש. סוף סוף יש רק שני מיני נשים: כחולות ובלי כחל. אותן שאינן כחולות מועילות לנו מאד. רצונך לעשות לך שם של אדם הגון, אין לך אלא לסעד בערב עם אחת מהן. הכחולות נחמדות ונעימות, אבל הן עושות שגיאה אחת: הן פוחלות כדי שתהיינה נראות כצעירות. אמותינו הזקנות היו פוחלות, כדי להיות מזהירות בשיחה. "פחל וחדוד" היו הולכים צמודים בימים ההם. עכשו נשתנו הדברים. כל-זמן שאשה יכלה להיות נראית צעירה מפתה עשר שנים, הרי היא שבעת-רצון עד מאד. ואשר לשיחות נאות, אין לך בלונדון אלא חמש נשים, שכדאי לשיח אֶתן, ושתים מהן אינן מתקבלות בחברה מהגנת. אך איך שהוא, ספר-נא לי מעט על-אודות הגניוס שלך. מאימתי התנדעת אליה?

– הוי, הארי, דברייך מפחידים אותי.

– אל תשים לב להם, מאימתי התודעת אליה?

– זה כשלושה שבועות.

– ואיפה פגשת אותה?

– אני אספר לך הכל, רק אל-נא בלעג לשונך! סוף-כל-סוף לא היה הדבר בא, אלמלא התנדעתי אליך תחלה. אתה נתת בקרבי תשוקה סוערה ללמד לדעת את החיים עד היסוד. תכף אחרי פגישתנו התחיל דבר-מה להתגעש ולרתח בכל אברי וגידי. כשהייתי מטיל בגן הידפּרק או מתהלך ברחובות פיקדילי הייתי מסתכל בפני כל מי שפגשתי, והתאויתי תאות-שגעון לדעת, כיצד חי כל אחד מאותם העוברים על פני. אחדים מהם לבבוני מאד, אחרים הפילו עלי אימה. האויר היה ספוג אָרס מתוק. צמאה נפשי להרגשות סוערות... ובכן, באחד הערבים, בשעה השביעית, גמרתי בלבי לצאת ולבקש הרפתקאות, מאורעות שאינם מצויים. אני חשתי, כי זו לונדון שלנו האפורה, הגדולה, האימתנית, עם רבבות אלפי אנשים, עם חוטאיה החשופים וחטאיה המזהירים – כאשר אמרת פעם אחת – צפנה בודאי גם לי דבר-מה. צִירתי לי בדמיוני אלפי דברים. האפשרות של סכנה כשהיא לעצמה כבר מלאה אותי רגשי חדוה וענג. אני זכרתי את הדבר, שאמרת לי באותו הערב הנפלא, כשסעדנו בפעם הראשונה יחדו, כי חפוש היפי הוא סוד החיים ותכליתם האמתית. אינני יודע מה קוייתי למצא, אבל יצאתי והתחלתי מהלך למזרחה של לונדון. ועד-מהרה אבד לי הדרך בתוך לבירינט של רחובות אפלים ומבואות מטנפים וסקברים שחורים, שאין בהם אף זכר לדשא. בשבע וחצי, לערך, הגעתי אל תיאטרון קטן ודל, המקושט באורות-גז פפירים, המסמאים את העינים, ובמודעות צעקניות ורבות הגננים. יהודי מלכלך במלבוש מְשֵנָה, שלא ראיתי כמוהו מימי, עמד ליד המבוא וקטר סיגרה נתעבה. פאותיו הצהירו משמן ובאמצע אפודתו המְזֵהמה נוצץ שמיר ענקי. "רצונך בלוג'ה, אדוני הלורד?" פנה אלי ויסר את מגבעתו מעל ראשו בתנועת-הכנעה מקדירה. היה בו באותו היהודי דבר-מה, ששעשע אותי עד-מאד. הוא היה ממש מפלצת. אתה בודאי תצחק לי, אך כן היה, ואני נכנסתי לפנים ושלמתי גיניאה שלמה בעד לוג'ה, הסמוכה אל הבימה. עד היום הזה לא אוכל להבין, מדוע עשיתי זאת; ואולם לולא עשיתי זאת, הארי חביבי, אלמלא עשיתי זאת, הייתי חסר את הרומן היותר גדול שבימי-חיי. רואה אני, שאתה מצחק, – זה נורא!

– אינני מצחק, דוריאן; על-כל-פנים לא צחקתי לך. ואתה אל-נא תאמר: הרומן היותר גדול שבימי-חיי. אמר: הרומן הראשון שלי. אותך יאהבו תמיד, ואתה תהיה שקוע תמיד באהבת האהבה. גרנד פסיון – זהו הפריביליגיון של אנשים שאינם עוסקים בשום דבר. זהו עסקם היחידי של אותם המעמדות במדינה, שאוכלים ואינם עושים. אל תדאג, לך נצפנו עתידות נחמדות, זו היתה רק התחלה.

– האמנם תחשבני לטבע שטחי כל-כך? – קרא דוריאן גרי בכעס.

– לא, אני חושב אותך לטבע עמק מאד.

– מה פרוש הדברים?

– נערי החביב, האנשים האוהבים רק פעם אחת בימי-חיהם הם השטחיים. מה שהם קוראים הם ואמון, הוא לפי דעתי רק עצלות ההרגל ודלות הדמיון. האמון הוא בחיי-הרגש, מה שהקביעות היא בחיים השכליים – פשוט הודאת הרפיון. אמון! עוד אקח לי מועד ואחקרהו ואבררהו לכל פרטיו. יש בזה קנאת אדם לקנינו. הרבה דברים היינו משליכים מעל פנינו, לולא יראנו פן ירימום אחרים. ואלם אינני רוצה להפסיק את ספורך. הוסף-נא לספר.

– בקצור, הושיבוני בתא צר ונתעב, שהמסך הגס שלו נפל ממש על חטמי, השקפתי מאחרי המסך ואסקר את הבית. הבנין היה בנין מְנַמֵּר, מלא צורות של קפידון וקרני-שפּע, כעוגת-חֲתָנָה מן המדרגה השלישית. הגליריה והפּרֶטֶר היו מלאים אנשים למדי, אבל שתי השורות הראשונות של הכסאות המזְקָמִים היו ריקות מאד, ובאותו המקום שקראו לו בֶּלְקוֹן, כביכול, לא היתה כמִדְמִי, אף נפש אחת. נשים תגרניות עברו בתוך הבית והציעו לקהל הנכבד תפוחי-זהב ושֶׁכֶר של זַנְגְבִיל, גם אגוזים נשמדו חמרים חמרים.

– זה היה ממש כבמי ההפרחה של הדרמה הבריטית.

– ממש כך, כמִדְמֵה לי, וזה עשה עלי רשם קשה מאד. אך כל-זה לא כלום; העֶקֶר הוא המודעה של התיאטרון – פלצות אחזתני כאשר החלתי לקראה. מה אתה חושב, הארי, איזה מחזה העלו על הבימה?

– בודאי “הנער השוטה”, או “אַלֵם והוא תם”. הלא אבותינו היו מחבבבים מחזות ממין זה. כל-מה שאני מוסיף לחיות, דוריאן, אני בא יותר ויותר לידי הכרה, כי מה שהיה טוב למדי לאבותינו, אינו טוב למדי לנו. באמנות כמו בפוליטיקה יש לנו רק כלל אחד: “אשמים תמיד הזקנים”.

– ואולם אותו המחזה היה טוב למדי גם לנו, הארי. זה היה “רומיא ויוליה”. בתחלה היה נורא לי הרעיון, לראות, כיצד יעלו את שֶׁקְסְפִיר לגרם-בימה כזו. ובכלל-זאת העסיק הדבר את לבי בבחינה ידועה, ואגמר בלבי לשאת ולספּל עד סוף המערכה הראשונה. היתה שם מקהלת-מנגנים אִימָה, והמנצח עליה, איש יהודי, ישב ונגן בפניו מקלָקֵל. מנגינה זו כמעט שגרשתני מן התיאטרון, אך סוף סוף הורם המסך והמשחק החל. רומיא היה איש בריא בא-בימים, עם גבות-עינים שֶׁהִשְׁחָרוּ בפקק קלוי, עם קול טרָגִי צרוד ותבנית של חבית-שֶׁכֶר. מְרַקוּטִיו גם הוא היה גרוע כמוהו. זה היה קומידיִינְטֵן, שהוסיף הרבה משלו, וכנראה היה מְדַעַם הטוב של יושבי הפּרֶטֶר. שני המשחקים האלה היו מְשֻׁנָּם ונלעגים ככל הִדְקוֹרְצִיָה, שנראתה כאלו לָקְחָה מאיזו מאורה שבכפר. ואולם יוליה! שוה-נא לנגדך, הארי, נערה שעוד לא מלאו לה שבע-עשרה שנה עם פנים זעירים ורכים, ממש פרח, עם ראש יָנִי צר וקְנֻצוֹת תלתלים כעין ערמון כהה; עיניה מעינות-תכלת מפפים תאוה, ושפתיה – עֲלִי-שושנה. היא היתה הבריאה היותר נעימה ונחמדה שראיתי עד-כה. אתה אמרת לי פעם אחת, כי הפְּתוֹס איננו עושה עליך רשם, ורק היפי, היפי לבדו, יש בכחו למלא עיניך דמעות. אני אומר לך, הארי: אני כמעט לא יכלתי להסתכל בנערה הזאת, מפני הדמעות שפרשו ענן על עיני. וקולה – מעולם לא שמעה אזני קול כזה. בתחלה היה נמוך מאד עם נעימות עֲמֻקוֹת ורכות, שנכנסו אל אזני כמתלטפות. אחרי-כן הלך ורם, ונשמע כחליל או כאֲפִיָה רחוקה. ובסִנְנָה שבגן נשמע בקול הזה כל אותו רטט הִדְבָּקוֹת וההתפעלות, שמגיע לאזנינו עם דמדומי-שחר, כשהזמירים אומרים שירה. ואחרי-כן היו רגעים, שנשמעה בהם משובת הסערה של הכנורים. אתה יודע, עד כמה יש בכחו של קול להביא לידי התרגשות. את קולך ואת קולה של סְבִילָה יָיִן לא אוכל לשפּח לנצח. כשאני עוצם את עיני, אשמע אותם, וכל אחד מהם אומר לי דבר ביחוד. אינני יודע. לי מהם אֲשַׁמַּע. – מדוע לא אהב אותה? הארי, אני אוהב אותה! היא לי הכל בחיים. בכל ערב וערב אני הולך אל התיאטרון ההוא לראות, איך היא משחקת. פעם היא רוֹזְאִילִינָה, ופעם אִימוֹגִינָה. אני ראיתי גְּנֻעַת באפלת מערת-קבר איטלקית, לאחר שינקה את הרעל משפתי אוהבה. אני התבוננתי בה, כשהיא מהלכת ביערי האַרְדִּינִים, מתחפשת בלבוש נער יפה, במכנסים ובחִלְצָה ובכובע מְהֻדָּר. היא יצאה מדעתה ותבוא לפני המלך כְּבַד-העון ותתן לו פִּיגַם וצמחי-רוש. היא היתה תמה ונקיה, והידיים השחורות של הקנאה חנקו את צווארה הרך כקנה. אני ראיתי בכל הדורות ובכל המלכושים. נשים פשוטות אינן יכולות לעורר את דמיוננו; הן מגבלות בתחומי דורן. כל קסם לא יצלח עליהן לשנותן ולהפכן. הכל מכירים על נקלה את רוחן ונשמתן, כמו שמכירים את מגבעותיהן. הן נודעות בכל מקום. אין כל סוד וכל מסתורין בשום אחת מהן. בבקר הן רוכבות לטִיֵּל בגן הִידְפֶּרְק, ואחרי הצהרים הן מפטפות במסבת שותות-טֵה. יש להן צחוקן הקבוע ונמוסי-חברה קבועים. לָבֵן עֵרֶם נגדך וְכֵלֵן גלויות וידועות לפניך. ואולם אֶקְטֵרִיסָה! כמה שונה מהן האֶקְטֵרִיסָה! הארי, מדוע לא אמרת לי, כי הנפש האחת הראויה לאהבה, זו האֶקְטֵרִיסָה?

– יען כי אהבתי רבות מהן, דוריאן –

– אה, כן, אותן המפְלָצוֹת עם השערות הצבועות והפרצופים הכחולים –

– אל תזלזל בשערות הצבועות ובפרצופים הכחולים. יש בהם לפעמים חן מְיָחַד – אמר לורד הֶנְרִי.

– עתה אני מצטער על שספרתי לך בדבר סְבִילָה יָיִן –

– אי-אפשר היה לך, שלא לספר לי, דוריאן. כל ימי חיך תגיד לי את כל אשר תעשה –

– כן, הארי, כמִדְמֵה לי, כי כן הדבר. אי-אפשר שלא להגיד לך כל הקורות אותי. יש לך השפעה מְשֻׁנָּה עלי. גם אם אחטא חטאה גדולה, אבוא אליך ואתנדה לפניך. אתה תבין לי.

– אנשים כמוך – קרני השמש העליונות שבחיים – אינם עוברים עברות. אך בכל-זאת אני מודה לך על הקומפְלִימֵנט. ועתה הגידה-נא לי – אך קדם-כל הגישה לי את הגפרוריות, נערי הטוב: תודה! – הגידה-נא לי, מה הם היחוסים שבינך ובין סְבִילָה יָיִן בשעה זו?

דוריאן גְּרִי קפץ ממקומו בלחיים לוהטות ובעינים יוקדות:

– הארי! סְבִילָה יָיִן קדש היא!

– רק בדברים קדושים כדאי לנגע, דוריאן – אמר לורד הֶנְרִי בקצת פְּתוֹס מְשֻׁנָּה – אך מדוע התאנפת ככה? הלא באחד הימים, בטוח אני, היא תהיה שלך. כשאדם אוהב, הוא מתחיל בהונאת עצמו וגומר בהונאת אחרים. זהו מה שהעולם קורא “רֹמֵן”. אַדְמָה, כי התנדעת אליה, לכל הפחות?

– כמובן, התודעתי אליה. באותו הערב, כאשר הייתי בתיאטרון בפעם הראשונה, בא אלי היהודי הזקן המְגוֹל אל התא, לאחר כלות המחזה, ויזמיני ללכת אתו אל אחורי הקלעים ולהציגני לפניו. אני מלאתי חֶמָה, ואמר לו, כי יוליה מתה זה מאות שנים ועצמותיה מְנַחֶת בקבר-שִׁישׁ,

בנירונה. הוא הביט עלי בתמהון, והכרת-פניו ענתה בו, כי הוא חושד אותי ששתיתי יין שמפני יותר מכדי-צרכי, וכיוצא בזה.

– ועל-זה לא אתמה –

– אחרי-כן שאלני, אם כותב אני בעתונים. אני עניתיו, כי גם קרא לא אקרא בהם. על-זה הצטער מאד, ויגל את אזני, כי כל כותבי-בקרת על התיאטרות קשרו עליו, וכי כל אחד מהם נמכר בכסף –

– אפשר מאד, כי לא שגה בזה. אך, מן הצד השני, אם נשפט לפי חיצוניותם, נראה כי רבם אינם יקרי-המחיר –

– כן; אך הוא, כנראה, חשב שהם למעלה מלחות כיסו – ענה דוריאן בצחוק – בינתיים כבו המאורות בתיאטרון ועלי היה לצאת. הוא השתדל לפתות אותי לקחת מן הסיגרות שלו, שהלל מאד, אך גם בדבר הזה סרבתי לו. כמוכן בקרתי בתיאטרון גם בערב השני. כאשר ראני, כבדני היהודי בהשתחוויה עמקה, ויבטיחני, שאני מגן-נדבן לאמנות. הוא בהמה גסה מאד, אף שהוא רוחש אהבה עזה וכבוד גדול לשקספיר. פעם אחת הגיד לי בפנים מביעים גאוה, כי בחמשה הפנקרוטים שלו היה הגורם היחידי בכלם ה"פרד". – כך הוא מתעקש לכנות את שקספיר. וכנראה חשב לו זאת לזכות.

– ובאמת זוהי זכות, דוריאן יקירי, זכות גדולה. רב הבריות פושטות את הרגל, מפני שהשקיעו יתר מדי בפרווה של החיים. אך להתרושש על ידי פואיסייה, זהו כבוד גדול לבעליו. אבל מתי דברת בפעם הראשונה עם מִיס סבילה וִין?

– בערב השלישי. היא מלאה אז את תפקידה של רוזאלינדה. לא משלתי עוד ברוחי ואלך אל אחורי הקלעים. בתחלה זרקתי לה פרחים על הבימה, והיא נתנה עיניה בי; לפחות, נדמה לי כך. היהודי הוסיף להאיץ בי; הוא החליט, כנראה, למשכני אל אחורי הקלעים בעל-כרחי וכך הלכתי אחריו. מה שסרבתי להתודע אליה היה בודאי מוזר מאד, הלא כן?

– לא. לפי דעתי, כלל וכלל לא –

– ואיך זה לא, הארי יקירי? –

– זאת אבאר לך לעת-מצא. ועתה רוצה אני לשמע על-אודות הנערה –

– סבילה? אה, היא היתה בישנית-פחדנית כל-כך ונעימה ורכה. יש בה הרבה מן הילדות. היא פקחה את עיניה לרחבה בתמהון נחמד, כשהגדתי לה את דעתי על האמנות של משחקה, וכנראה לא ידעה כלל את פחה. כמִן־מה לי, שהיינו שנינו נסערים קצת. היהודי הזקן עמד בפתח של חדר-התלבשת המאבק ויעוה פניו בצחוק של הנאה וישתפך בנאומים מסלסלים על-אודות שנינו, ואנחנו עמדנו והבטנו איש בפני רעהו כילדים. הוא התעקש לקרא לי "אדוני הלורד", ולכן הייתי מִכרח להבטיח את סבילה, שאין אני לא לורד ולא כיוצא בזה. והיא אמרה אלי בפשטות: "הנך דומה יותר לכריניץ". אני אִכְנֵן "הפריניץ היפה".

– בהן-צדקי, דוריאן, מִיס סבילה יודעת לדבר חלקות –

– אתה, אינך מבין את כנותה. היא רואה בי, פשוט, נפש אחת שבמחזה ידוע. היא אינה יודעת מאומה מן החיים. היא חיה עם אמה, אשה כמושה ונלאה, שבערב הראשון מלאה את תפקידה של לידי קפולִיט באדרת-ארגמן בלה. וחזותה מוכיחה, שראתה ימים טובים מאלה.

– אני יודע, מה חזות שכזו אומרת. זאת עושה עלי תמיד רשם מִדְכָא – אמר לורד הִנְרי בלחשיה ועיניו בחנו את טבעותיו.

– היהודי חפץ לספר לי את תולדותיה, אך אני אמרתי לו, כי אין זה מענין אותי.

– ובזה צדקת. בטרִגִּידיות של הבריות הללו יש תמיד המוניות מִרְבָּה –

– אותי מענינת רק סבילה בלבד. מה לי ולמוֹלְדָתָה? מראשה הקטן ועד רגליה הקטנות היא כִּלְה נפלאה, ממש בת-אֵלִים. בכל ערב וערב אני הולך לראות את מִשְׁחָקָה, ובכל ערב וערב היא מפליאה לעשות יותר ויותר.

– זאת היא, איפוא, הסבה, שחדלת לסעד אתי בערב! אמנם שְׁעֵרְתִי, כי יד אשה באמצע, ובכל-זאת לא כאשר דמיתי כן הוא הרומן שלך.

– הארי יקירי. הלא אנחנו סועדים בפקר או בלילה יחדו בכל יום ויום, וגם בבית האופירה הייתי אתך פעמים רבות – אמר דוריאן ועיניו הכחלות הביטו בתמיהה גדולה.

– אבל אתה מאחר לבוא מאד.

– אמנם כן, אבל אי אפשר לי, שלא ללכת לראות במשחקה של סבילה, ואם גם רק במערכה אחת! – קרא דוריאן גְּרִי – אני ממש רֵעֵב למציאותה; וכשאני מהרהר בנשמה הנפלאה, הצפונה בגוף הזעיר הזה המחטב שֵׁן, אִמְלֵא רעד-קִדְשׁ.

– התוכל לסעד אתי היום בערב, דוריאן?

העלם הניע בראשו.

– היום היא אימוגינה – ענה – ומחר תהיה יוליה.

– ומתי היא סבילה וין?

– לעולם לא.

– אני מברך אותך במזל-טוב!

– מה נורא אתה! היא מאקדת בקרבה את כל הגבורות הגדולות שבעולם. היא יותר מפרט אחד. אתה צוחק, ואולם אני אומר לך: יש בה גאונות. אני אוהב אותה ועלי להעיר בה אהבה אלי. אתה, היודע את כל סודות החיים, הורני-נא את הקסמים אשר ימשכו אחרי את לב סבילה וין! אני רוצה, שתאכל הקנאה את רומיאו. אני רוצה, שכל האוהבים, שהיו בעולם ושכבר מתו, ישמעו את הצחוק שלנו ויתעצבו אל לבם. אני רוצה, שנשימת תאותנו הסוערת תפח רוח-חיים בעצמותיהם ותחדש באפרם את יסורי-האהבה. אהה אלהים, לוי ידעת, הארי, כמה אני מעריץ אותה!

בדברו התהלך בחדר הנה והנה. אדמומית של קדחת בערה בלחיו והתרגשותו גדלה מאד.

לורד הנרי התבונן אליו ברגש-ענג מִקְדָּק. מה שונה היה עתה מאותו העלם הפישן, הפחדן, שפגש בחדר-מלאכתו של קזיל האלוארד! טבעו התפתח כפרח ונגץ ציצים של ארגמן לוחט. נשמתו התגנבה מסתר מחבואה והתאוה יצאה לקראתה.

– ומה בדעתך לעשות? – שאלה לורד הנרי לאחרונה.

– אני רוצה, שאתה ובזיל תלכו אתי אל התיאטרון לראות, איך היא משחקת. אינני ירא כלל מפני מסקנות הבקרת. מבטחני, שתכירו ותודו בגאונותה. אחרי-כן עלינו לגאלה מיד היהודי. היא משפרת לו לשלש שנים – בדיוק: שתי שנים ושמונה חדשים – מן היום הזה. כמובן, יהיה עלי לשלם לו סכום ידוע בתור פצוי. ובכלות כל-זה אקח בחכירה תיאטרון במערבה של לונדון, ושם תגלה בכל הדרה. היא תביא את העולם פלו לידי התפעלות של שגעון, כמו שהביאה אותי לידי-כך.

– זה אי-אפשר, נערי היקר.

– היא תוכל, היא תעשה זאת. יש בה לא רק אמנות, לא רק חוש-אמנות נעלה, כי היא גם אישיות; ואתה הלא אמרת לי פעמים רבות, כי **האישיות** ולא **הפרינציפים** מניעים את העולם.

– יהי כן; ובאיזה ערב נלך שמה?

– הבה נראה. היום יום השלישי, אם-כן למחר; מחר היא בתפקידה של יוליה.

– טוב מאד. אנחנו נפגש בבית-המשתה הפריסטולי, בשעה השמינית, ואני אביא את קזיל.

– לא בשמינית, הארי, בבקשה ממך. בשש וחצי. עלינו להיות בתיאטרון לפני עלות המסך! צריכים אתם לראותה במערכה הראשונה בפגישתה עם רומיאו.

– שש וחצי! זו אינה שעת-הפֶּשֶׁר. הרי זה כאלו באנו לשתות טה בסעדת-הצהרים או לקרא רומן אנגלי. לא, רק בשעה השביעית. שום ג'נטלמן אינו אוכל את לחם הצהרים לפני השעה השביעית. התראה את קזיל בינתיים? או אולי אודיעהו אני במכתב?

– קזיל הטוב! עיני לא ראתהו זה שבוע תמים. אמנם כפוי-טובה אני, כי הן זה לא כבר שלח לי את תמונתי במסגרת נפלאה, שנעשתה על-פי התכנית אשר תאר בעצם ידו; ואף שאני מקנא קצת בתמונתי, כי היא צעירה ממני חדש תמים, אבל מקיב אני להודות, שהיא מפליאה את לבי. מוטב שתכתב אתה אליו. אינני רוצה להיות אתו ביחידות. הוא מדבר אלי דברים שאינם נעימים לי. הוא נותן לי עצות טובות.

לורד הנרי צחק ויאמר:

– בני-האדם אוהבים מאד לתת לאחרים מה שנחוץ להם בעצמם ביותר. לזה אני קורא מרום-הנדיבות.

– אה, קזיל הוא נעים-האנשים, אך כמקמה לי, שיש בו קצת מן "הפלשתי". אני גליתי זאת מעת שהתנדעתי אליך.

– נערי היקר, כל החן והנעם המְנַחֵד, שיש בו בקזיל, הוא משקיע ביצירותיו, על-כן לא נשאר לו לפרנסת חייו רק דעותיו הקדומות, הפרינציפים והשכל הישר שלו. יודע אני אמנים, שאישיותם נעימה ומלבבת מאד, אבל הם אמנים גרועים. אמנים טובים חיים רק באמנותם, ולכן אין הם מענינים כלל בחייהם הממשיים. המשורר הגדול, הגדול באמת, הוא אי-פיוטי מכל היצורים שבעולם. ואולם המשוררים הפחותים לוקחים את כל הנפשות באישיותם. במדה שחרוזהם גרועים ביותר, חזותם ציורית ביותר. העובדה כשהיא לבדה של הוצאת קבוצי סונטות מן המדרגה השניה, מבקיעה אל מחברם את כל הלבבות. הוא חי בחייו אותה השירה שאין בכחו למסרה בכתב; ואולם האחרים מעלים על הגליון את השירה, שאינם מוצאים עז בנפשם לממש בחיים.

– האמנם כן הוא, הארי? – אמר דוריאן, בהטיפו על מטפחתו רסיסי-בשם אחדים מצלוחית של פוליטון עם פקק של זהב, שעמדה על השלחן – אל-נכון כן הדבר, אחרי אשר אתה האומר. ועתה אני הולך לי; אימוגינה מחכה לי, אל תשכח את יום-המחרת, שלום!

לאחרי שיצא דוריאן נסגרו עפעפי לורד הנרי ארפי-הריסים, והוא השתקע בהרהורים. אמת הדבר, כי רק אנשים מעטים מאד ענינו אותו במדה מרבה כזו כדוריאן ג'י, ובכל-זאת, אותה ההערצה הנלהבה, שהעלם הזה מעריך נפש אחרת זולתו, לא עוררה בקרבו לא צער ולא קנאה כל-שהיא. להפך, הדבר גרם לו הנאה מרבה; כי על-ידי כך נעשה דוריאן מענין יותר ויפה יותר לבדיקה פסיכולוגית.

לורד הנרי נמשך תמיד אחרי דרכי המחקר של חכמת-הטבע, אבל חמר-החקירה, שחכמה זו רגילה לטפל בו, נראה לו מצער ודל-ערך. ובכן החליט לעסוק בויניסקציה: התחיל בנתוח עצמו וגמר בנתוח אחרים. חיי האדם – הם לכשעצמם כדאים, לפי-דעתו, לחקירה ודרישה. כל חמר-מחקר אחר כאין וכאפס נגדם. אמנם מי שמסתכל בחיים, במעמקי פנימיותו של אותו הכור המשנה, אשר תענוג ויסורים נתיים בו בערבוביה, אינו יכל לשים על פניו מסכת-זכוכית ולדחות מעליו את אדי-הגפרית, שלא יבלבלו את מוחו ולא יעבירו את דמיונו בחזיונות אימתנים ובחלומות-כזב. יש כאן מיני ארס דקים מן הדקים, שאין אדם עומד על טבעם, אלא אם-כן חלה בהם. יש כאן מחלות משונות, שאינך יכול לחקורן קדם שנגפת בהן. ובכל-זאת, מה גדול מתן-שכרן של חקירות כאלה! מה נפלא ומשנה מראה העולם בהסתכלות כזו! לתפס את ההגיון הקשה והמשנה של היצר ואת חיי-השכל מלאי-ההתרגשות ומרבי-הצבעים, – להתבונן איפה הם מתפרדים, באיזו נקודה הם מתמזגים יחד ומתי מתחילה ההתנגדות ביניהם – כלום יש לך ענג גדול מזה! כלום שואלים כאן, בכמה הוא עולה? כל מחיר לא ייקר בעד הרגשה עמקה כזו!

הוא הרגיש והכיר – ועם הרעיון הזה נצנץ זיו מיוחד של נחת-רוח בעיניו השחומות – כי דברים אחדים שלו, שהטיף בזמירות קולו על אזנו של דוריאן, הם שהפנו את נשמתו אל אותה הנערה הזפה להערצה ולכלע לפניה בהדרת-קדש. במדה מסוימה הרי היה העלם הזה יצירה שלו. הוא החיש את התפתחותו, – וזה דבר לא קטן כלל. אנשים פשוטים ממתנים עד אשר יגלו להם החיים בעצמם את סודותיהם; אך למועטים, ליחידי סגולה, מתגלים מסתריהם עוד קדם שהוסר הצעיף מעליהם. לפעמים זוהי פעולתה של האמנות, ביחוד זו של הספרות, הפונה ישר אל היצר ואל השכל. אך יש אשר תבוא אישיות מרפבה ותמלא את תפקידה של האמנות והיתה בעצמה ליצירת אמנות אמיתית; כי יש להם גם לחיים יצירות של מופת משכללות, כאותן שיש לה לפואיסייה, לחטוב ולצירות.

כן, התפתחותו של העלם היתה מקדמת. הוא אסף את קצירו בעוד האביב בחייו. עוד סערת יצר-הנעורים מתגעשת בקרבו, וכבר החל להכיר ולדעת את עצמו. ואמנם תענוג גדול הוא להתבונן אליו. נפלא הוא ביפי-תארו וביפי-נפשו. לא זה העקר, מה יהיה בסופו ומה מחיבת להיות אחרית כל-זה. הוא היה כאחת מאותן הנפשות הנחמדות, שאנו רואים בתהלוכה או במחזה על הבימה, אשר שמחותיהן נראות לנו כרחוקות מלבנו מאד, אבל יסוריהן מעוררים את חוש-היפי שלנו, ופצעייהן נדמים לנו כשושנים אגמות.

נשמה וגוף, גוף ונשמה – כמה חידות פליאות בהם! הנה יש בהמיות בנשמה, ויש לו לגוף רגעים של רוחניות. החושים עלולים להזדכך, והרוח עלול להתנבל. מי יוכל לדעת, איפה גומרים מאויי הבשר ואיפה מתחילים מאויי הנפש? כמה שטחיות הן ההגדרות המקבלות של הפסיכולוגים האופיצייליים! ועם זה כמה קשה להכריע בין דעותיהן של הכנסיות השונות! האם הנפש היא צל, השוכן בבית עון? או אם באמת הגוף אחד הוא עם הנפש, כאשר דמה ג'ורדנו ברונו? הבדלת הרוח מן החמר היא חידה פליאה, והתאחדות הרוח עם החמר חידה פליאה גם היא.

לורד הנרי שאל את נפשו: האמנם נוכל בזמן מן הזמנים להעלות את הפסיכולוגיה למדרגת מדע מחלט ומדיק כל-כך, שיהיה בכחה לגלות לנו את קטן-הגלגלים הטמירים שבמכונת-החיים? עד עתה היה הדבר כך: את עצמנו לא היינו מבינים כלל, ואת אחרים – רק מעט-מזער, לנסיון לא היה כל ערך-מוסרי: זה היה רק נשם, שקראו בני-האדם לשגיאותיהם. המוסריים חשבו את הנסיון, על-פי רב, למין אזהרה ואיום, יחסו לו כח-פעולה מוסרי ידוע בחנוך האפי, הללוהו אלינו כמורה המלמד אותנו לסור מרע ולרדף טוב. אך סוף-סוף לא היה בו כח מניע; הוא לא דחף אותנו לפעולה, כמו שלא עשה זאת גם מוסר-הפליות. הוא הוכיח לנו באמת רק זאת: כי עתידנו יהיה דומה בכל לעברנו, וכי החטא, שחטאנו פעם אחת בגעל-נפש, נחזר עליו פעמים רבות ובשמחה וענג.

ברור היה לו, כי ההבחנה האכספרימנטית היא הדרך היחידה, אשר בה נוכל להגיע לאיזה נתוח מדעי של התאוות; ודוריאן ג'י הוא בודאי החמר היותר מסגל לכך, וכנראה יש תקוה למסקנות חשובות ופוריות ממנו. אהבתו הנלהבה בפתע-פתאם לסבילה וין היא חזיון פסיכולוגי חשוב. אמנם, אין כל ספק, כי באהבה זו תופסת הסקרנות מקום לא קטן, הסקרנות והתשוקה למאורעות חדשים; אך בכל-אופן אין זו תאוה פשוטה, אלא מרכבת ומסבכת עד מאד. מה שהיה בה מחמדת-בשרים הטהורה והטבעית של הנעורים, התהפך בכח-דמיונו למין רגש אידיאלי, שנראה לו כרחוק מאד מן החושיות, ודוקא משום-כך נעשה מספן לו ביותר. התאוות, שעל אודות מוצאן אנחנו משלים את נפשנו בשוא, הן הן הרודות בנו בכל תקף. תשושי-כח הם אותם המאויים, שטבעם ומקורם ידועים לנו על ברין. יש שאנחנו חושבים, כי עושים אנו נסיונות באחרים, ובאמת אנו עושים אותם בנו בעצמנו.

ובעוד לורד הנרי יושב וחושב והוזה בענינים הללו, והנה קול דופק על דלת חדרו, ומשרתו בא ויזכיר לו, כי הגיע השעה להחליף בגדים ולנסע לסעדת הצהרים. הלורד קם וישקף על-פני חוץ. השמש השוקעת צפתה בזהב-ארגמן את החלונות העליונים של הבתים אשר בעבר הרחוב. זכוכיותיהם להטו כפחי-מתכת רותחים. רקיע השמש דמה בעינו לשושנה נובלת. לורד הנרי נזכר בחיים הצעירים להוטי-הצבעים של ידודו, ונפשו תאבה לדעת מה תהיה אחרתם.

כאשר שב לביתו אחרי חצות הלילה מצא טלגרמה על השלחן במסדרון. פתח אותה והנה היא מאת דוריאן ג'י, המודיע אותו כי בא בברית-הארושין עם סבילה וין.

ה

– אמי, אמי, מה מאשרת אני! – לחשה הנערה, בכבשה פניה בחיקה של אשה כמושה ועיפת-מראה, שישבה בכסא-המסעד היחידי שבחדר הדל וערפה מפנה אל אור-השמש הטורד – מה מאשרת אני! – שנתה הנערה – וגם עליך להיות מאשרת!

מרת וין גחנה ותשם את ידיה הצנומות והמלבנות על ראש בתה.

– מאַשרה! – שנתה אף היא – אני מאַשרה, סבילה, רק כשאני רואה אותך משחקת על הבימה. אין לך להרהר בשום דבר מלבד במשחקך. מר איזיקס הרבה להיטיב עמנו ואנו חייבים לו כסף.

הנערה הרימה את ראשה ותעוה את שפתיה בתלונה קלה.

– כסף, אמי? – קראה – מה ענין כסף לכאן? האהבה עולה על הכסף.

– מר איזיקס נתן לנו חמשים ליטרה דמי-קדימה, כדי שנוכל לפרע את חובותינו ולהספיק לג'ימס את צרכיו לנסיעתו. אַל-לך לשכח זאת, סבילה! חמשים ליטרה – זה סכום עצום. מר איזיקס היטיב חסדו עמנו.

– הוא איננו ג'נטלמן, אמי, ואני שונאת את דרכי דבורו אתי – אמרה הנערה ותקם ותגש אל החלון.

– אינני יודעת, איך נוכל לכלכל את ביתנו בלי עזרתו – ענתה האשה כמתאוננת.

סבילה נין הניעה ראשה ותצחק:

– אין אנו נזקקים עוד לעזרתו, אמי. הפרינץ היפה ידאג לנו מעתה.

רגע עצרה במלים. דמה הפה גלים בקרבה ונִנְץ שושנים בלחייה. נשימתה המהירה פתחה למחצה את שפתיה הורדות. גל של תאוה עבר עליה, כרוח דרומית חמה ועזה, וירעד את קפולי שְמלתה הרבים. – אני אוהבת אותו – אמרה בפשטות.

– תינוקת פותה! תינוקת פותה! – עלה אליה קול הזקנה כקול פטפוטו של התפי. תנועת אצבעותיה הכפופות, המעלפות ספירים מזיפים, עשתה את דבריה אלה נלעגים מאד.

הנערה צחקה שוב. בקולה רעדה השמחה של צפור בכלוב. עיניה תפסו את הנעימה שבקול והחזירוה בנגה-זהרון; ואחר נסגרו לרגע קטן, כמו להצפין את סודן. וכאשר נפקחו, חלף עליהן צל של חלום-הזיה.

מן הפרסה המעוכה הטיפה אליה החכמה דקת-השפתים, רמזה לזהירות, פסקה פסוקים מספר-הפחדנות, אשר מחברו מתהדר בשם "השכל הישר". סבילה לא הקשיבה. הוא היתה בת-חורין במאסר אהבתה. בן-המלך שלה, הפרינץ היפה, היה עמה. היא קראה לזכרון לשוות תמונתו נגדה. היא שלחה את נשמתה לחפשי. וזו הביאתהו ותעמידהו לפניו. נשיקתו יקדה שוב על שפתיה. שמורות עיניה חִמו מנשמת-אפו.

אז שנתה החכמה את תכסיסי מלחמתה ותחל לדבר על-דבר מרגלים ובְלָשִׁים. עול-ימים זה איש עשיר הוא, ובכך טוב לחשב על-דבר נשואים. אבל אל אזנה של סבילה נִפְצו גלי ערמת-עולם זו. החצים המרעלים עברו ממנה והלאה. היא ראתה את השפתים הדקות רק נעות ותצחק.

פתאם הרגישה את הצורך לְדַבֵּר. הדומיה הדברנית התחילה מפחידה אותה.

– אמי, אמי! – קראה – על-מה הוא אוהב אותי ככה? אני יודעת, מדוע אהבתי. אני אוהבת אותו, מפני שהוא סמל האהבה: הוא מתהלך בצלם דמותה. אבל מה הוא רואה בי? אני אינני ראויה לו. ובכל-זאת – אינני יודעת בעצמי, מדוע כן-הוא – אף כי יודעת אני, כי הוא רם ונעלה ממני הרבה, אינני מרגישה את עצמי מְשַׁפֶּלֶת. אני מרגישה בי גאות, גאווה עצומה. אמי, האהבת את אבי כמו שאני אוהבת את הפרינץ היפה?

פני האשה המזקינה חִוּרו מתחת לשכבת הפוך העבה, שנערמה על לחייה, ושפתיה החרבות נעו מכאב. סבילה חרדה אליה, חבקה את צוארה בזרועותיה ותשק לה.

– סלחי-נא לי, אמי. אני יודעת, כי צר לך לדבר על-אודות אבינו, ורק יען כי אהבת אותו מאד. אל-נא תתעצבי. אני מאַשרת היום, כאשר היית אַת לפני עשרים שנה. אה, תניני להיות מאַשרת עד-עולם!

– בתי, עודך צעירה מאד משגות באהבת-איש. וחוי-מזה, מה אַת יודעת על-דבר הצעיר הזה? כל הענין הזה איננו עתה דבר בעתו; ובאמת, בשעה זו, כשג'ימס הולך לנסע לאוסטרליה ואני טרודה בדאגות מְרָבּוֹת כל-כך, הייתי רשאית לחשב, שתהיי מְיָשֶׁבֶת בדעתך יותר. ואולם, כאשר כבר אמרתי, אם עשיר הוא...

– הוי, אמי, אמי, תניני להיות מאַשרת! –

מרת נין הביטה אליה ותחבק אותה בזרועותיה, באותה התנועה התיאטרונית המְיָפֶה, שנעשית על-פי-רֵב טבע שני למשחקים על הבימה.

באותו רגע נפתחה הדלת ובחור בעל שערות ערמוניות בלתי-מסרקות בא החדרה. מבנה-גִּוּו היה מוצק למדי, וידיו ורגליו גדולות מאד וכבדות קצת בתנועותיהן. בו לא נראתה כמעט מאומה מן העדינות שבאחותו, וגם אי-אפשר היה לחשב, שהוא קרוב לה כל-כך.

מרת נין שמה עיניה עליו והצחוק שעל פניה התרחב והתגבר. במחשבתה העלתה את בנה למדרגת קהל-צופים. ברור היה לה, ש"התמונה החיה" עלתה יפה.

– הלא יכלת לצפן נשיקות אחדות גם לי, סבילה – אמר העלם בתלונה של טוב-לב.

– אה, אבל הלא אתה אינך אוהב כלל להיות נשוק, ג'ימס – קראה הנערה – אתה הנך דב זקן נורא – ותרץ אליו לאורך כל החדר ותחבקו.

ג'ימס נין הביט בפני אחותו בחבה עדינה:

– חפץ אני לטיל אתך מעט, סבילה. מספקני, אם אשוב עוד לראות את לונדון האימה הזאת. וגם אינני מרגיש שום צורך בזה.

– בני, אל תדבר כדברים הנוראים האלה – נהמה מרת נין ותשב באנחה להטליא בגד תיאטרוני עז בצבעיו. היא התמרמרה קצת על אשר לא התחבר אל "התמונה", שיצרה ברגע באו. זה היה מוסיף לוית-חן ושלל צבעים לאותו המעמד התיאטרוני!

– ומדוע לא, אמי? פי ולבי שוים.

– ובזה אתה גורם לי צער, בני. אני בוטחת בך. כי תשוב מאוסטרליה כאיש אמיד. כמדמני, שבקולוניות אין חברה הגונה, על-כל-פנים זו, שאני קוראת לה "חברה". על-כן, כאשר תעשה לך הון, עליך לשוב לונדונה ולתפס מקום בחברה.

– חברה! – נהם העלם – אני אוטם אזני משמע דבר על-אודותיה. רוצה אני לאסוף קצת ממון, כדי לשחרר אותך ואת סבילה מן הבימה. שונא אני את העסק התיאטרוני!

– אה, ג'ימס! – קראה סבילה בצחוק – זה אינו מן הנמוס! ואולם הבאמת רוצה אתה לטיל עמדי? על-זה הייתי שמחה מאד. ואני אמרתי, כי יש בדעתך ללכת לאמר שלום-פטורים לרעיך – למשל, לתם הרדי, אשר נתן לך את המקטרת המגולת הזאת, או לניד לנגטון, אשר לעג לך על שקטרת בה. זה יפה מאד, שאתה מקדיש לי את היום האחרון שלך. אנה נלך? נלכה-נא אל הפרק.

– בגדי מעוכים ובלואים יותר מדי – ענה בפנים מעננים – אל הפרק הולכים רק אנשים הדורים בלבושם.

– שטות, ג'ימס! – לחשה בהחליקה את שרנל מעילו.

הוא פקפק רגע קטן.

– טוב – ענה לאחרונה – רק אל תארכי בתלפשתך.

היא חשה מן החדר ברגלים מפזזות. נשמע קול זמרתה בעלותה על המדרגות – עוד מעט ורגליה הקטנות התרוצצו והתדפקו על הספון אשר ממעל לראשם.

ג'ימס התהלך בחדר הנה והנה, פעמים ושלש, אחר פנה אל הזקנה היושבת דומם בכרסה.

– אמי, המוכנים כל חפצי? –

– הכל מוכן – ענתה ולא הרימה ראשה מן הבגד אשר תקנה.

זה ירחים אחדים, שהיא מרגישה איזה מועקה, בהיותה יחידה עם בנה הקשה והנמרץ. היא השטחית, קלת-הדעת, נבוכה, כשהיה נותן עיניו בה. אף פחדה, פן התעורר כבר בקרבו איזה חשד עליה. שתיקתו – כי דבר לא דבר אֶתה כלל – היתה קשה לה מאד. על-כן התחילה מתאוננת ורוגנת. הנשים מגנות על עצמן על-ידי השתערות, ממש כשם שהן משתערות על-ידי התמסרות משנה לפתע-פתאם.

אני מקווה, כי תמצא חפץ בחיי-נדודיך בארחות ימים, ג'ימס – פתחה ואמרה – וזכר, כי אתה בעצמך בחרת בחיים האלה. יכלת למצא משמרת-פקדה גם בלשכתו של פרקליט. הפרקליטים הם מעמד מכבד מאד, ובערי-המדינה מזמינים אותם לסעודת-הצהרים בבתים היותר הגונים.

– אני שונא את הלשכות ואני שונא את פקדיהן – ענה ג'ימס – אבל צדקת מאד: באמת בחרתי לי בעצמי את דרך-החיים. כל-מה שיש לי עוד לאמר לך הוא: שימי עינך על סבילה. שמרי אותה מכל רע. אמי, השגיחי עליה היטב!

– ג'ימס, דברייך משגשגים מאד. הלא מוכן מאליו, שאני משגיחה על סבילה.

– שמעתי, כי אדון אחד בא בכל ערב אל התיאטרון ומשוחח אֶתה מאחורי הקלעים. הכן הדבר? ומה תאמרי לזאת?

– מדבר אתה בענינים, שאינך מבין בהם דבר. באמנות שלנו רגילים אנחנו באותות שונים ומרובים של שימת-לב והכרת-טובה. אני בעצמי הייתי מקבלת לפרקים המון צרורות-פרחים. זה היה באותם הימים, שהעולם ידע עוד להוקיר ולהכיר את האמנות התיאטרונית. ואשר לסבילה, אינני יודעת עדין, עד כמה נטיתה חזקה או רפויה. אבל אין כל ספק שאותו הצעיר הוא ג'נטלמן גמור. הוא מתנהג אתי בנמוסיות מְקַדֶּקֶת ומלבד כל-זה הוא נראה כאיש-עשיר, והפרחים, שהוא שולח, הם מן המהדרים.

– ובכל-זה אינך יודעת גם את שמו – העיר העלם בקול נמרץ.

– לא – ענתה האם ופניה הביעו שלוה ורך – הוא לא גלה לנו עדין את שמו האמתי. אני רואה בזה קו רומנטי מיחד. כנראה, הוא מבני מרום-עם-הארץ.

ג'ימס וַיֵּן נֶשֶׁךְ שִׁפְתוֹ בְּשָׁנָיו.

– שמרי את סבילה, אמי! – קרא – השגיחי עליה!

– בני, דבריך מצערים אותי מאד. סבילה עומדת תמיד תחת השגחתי הפרטית. מובן מאליו, כי כשאותו ג'נטלמן הוא איש עשיר, אין לי שום סבה למנע אותה מבוא אתו בברית הארושין. מבטחני בו, שהוא מן הארְיסטוקרטים. כל חזותו מוכיחה על-זאת. זה יהיה שדוך מצָנן לסבילה. הם יהיו זוג נחמד. יפי-מראהו מושך עליו עיני-כל.

העלם נהם איזה דבר לעצמו ויתופף על זכוכית החלון באצבעותיו הגסות. ואך הסב ראשו לענות דבר והנה נפתחה הדלת וסבילה באה במרוצה החדרה.

– מדוע אתם שניכם סְרִיזִים ככה! – קראה – מה קרה? –

– לא כלום – ענה העלם – הלא רשאי אדם להיות לפעמים סְרִיזִי. שלום לך, אמי. רצוני לסעד היום בשעה החמִשית. כל חפצי צרורים וחבושים, מלבד כתנותי, ולכן אין לך עוד לטרח.

– שלום לך, בני – ענתה בהרכינה ראשה בחשיבות מעִשה.

היא היתה נרגזה מאד, כי נפגעה מן הטוֹן, אשר בחר לו בְּכֶבֶד אתה, וגם ראתה בעינו מבט, שהחריד אותה.

– שקיני, אמי – אמרה הנערה ושפתיה הרעננות נגעו בלחי הכמושה ותחמינה את קרת-הכפור שלה.

– תינוקת, תינוקת שלי! – קראה מרת וַיֵּן ותשא עיניה אל התקרה, כמבקשת לה צופים על גְלִירִיה סמויה מן העין.

– נלכה, סבילה – אמר אחיה בקצר-רוח. הוא שנא את המלאכותיות והזיוף שבמנהגי אמו.

הם יצאו אל אור-השמש, המרתת מרוח היום, וילכו לארך הרחוב השומם. העוברים-ושבים ראו ותמהו, כי העלם הזועף והכבד הזה, במלבוש גס שאינו הולם אותו כלל, מתהלך עם נערה יפהפיה ורבת-חן והדור כזו. הוא דמה לגנן פשוט המטיל עם שושנה.

פני ג'ימס התקדרו מזמן לזמן, כשהרגיש במבט סוקר-חוקר של אחד העוברים. הוא חש תמיד רגש של אי-רצון כשהסתכלו בו, זה רגש המצוי ב"גאונים" באחרית ימיהם ובבינונים – כל ימי חייהם. ואולם סבילה לא הרגישה כלל ברשם, שהיא עושה על הנפגשים אתה. אהבתה היתה מרתתת כצחוק על שפתיה. היא היתה מהרהרת בפרינץ היפה שלה; וכדי שתוכל להרהר בו יותר, לא דברה על-אודותיו, אלא פטטה על-דבר האניה, אשר יפליג ג'ימס בה בים, על-דבר הזהב, אשר בודאי ימצא חמרים-חמרים ועל היורשת העשירה היפהפיה, אשר יציל מכף השודדים הרשעים אָדְמִי הכתנות. הן הוא לא יהיה כל הימים מלח או אפילו ממנה על מלחים וכיוצא מן הפקידות, שהוא מתעתד להן עתה. לא, לא! חיי הספן אימים מאד. הגע בעצמך: הנך סגור ומגפף באניה מְנוּלֶת, שהגלים הגבנונים האימתנים מתפרצים לחדר אליה, ורוח-סועה קודר כופף מטה מטה את תרניה וקורע את מפרשיה לסחבות אֲרָפּוֹת מִלְלוֹת! לא, על ג'ימס לעזוב את האניה תְּכַף בבואו לְמִילְבוֹרְן, לברך ברכת-פרידה מְמַסֶּת את רב-החובל ולשים פעמיו כרגע לשדות-הזהב. ובטרם יעברו שבעת ימים יתקל בגוש-זהב טהור, גוש גדול, אשר כמוהו לא מצא עוד שום מחפש, ולקח ושם אותו בעגלה והוביל אותו אל החוף בלויית שמירה מעלה של ששה שוטרים רוכבים על סוסים. שלש פעמים יתנפלו עליהם שודדים, אך אחרי שפרכת דמים מְרַבִּים ינוסו בחרפה. או לא-כן. הוא לא ילך כלל אל שְׂדוֹת-הזהב. הלא אלה הם מקומות נוראים, אשר שם האנשים שותים לשכרה והורגים איש את רעהו בבתי-מרוח ומחרפים ומגדפים זה את זה בלשון גסה. ג'ימס יהיה מְגֹדֶל-צֶאֱן הגון, ופעם אחת בערב, כאשר ישוב על סוסו לביתו, יראה את היורשת היפהפיה נהגת-שבי ביד שודד, הרוכב על סוס שחור, אז ידלק אחריהם וימלט אותה. כמובן תדבק נפשה בו וגם נפשו תחשק בה, וחגגו את חתנתם ושבו לארצם וישבו בלונדון בבית רם ונשא.

כן, לג'ימס נצפנו עתידות נפלאות. ובלבד שיהיה טוב ונכון, ולא יאבד לבו ולא יכבז את ממנו להבל וריק. היא היתה גדולה ממנו רק שנה אחת, אבל ידעה את החיים הרבה יותר ממנו. גם צריך הוא להבטיחה לכתב אליה עם כל אנית-פוסטה ולהתפלל בכל ערב לפני שנתו. כי אל רחום אלהים והוא ישמרה וינצרה. גם היא תתפלל בעדו, ובעוד שנים מועטות ישוב ברכוש גדול ובאשר-רב.

העלם שמע לפטפוטה ולבו בל עמו. רע ומר לו על עזבו את ארצו ומשפחתו.

אך לא רק על זה בלבד דוה לבו. בכל מעוט ידיעתו בחיים וחסר נסיונותיו הבין והרגיש יפה בסכנה המרחפת על סבילה. זה הַדְּנִי הצעיר המחזר אחריה. ספק גדול הוא, אם מחשבותיו טובות הן. הוא היה ג'נטלמן, ובגלל זה שנא אותו ג'ימס, שנא אותו על-פי חוש טבעי מְשֻׁנָה המְתַנָּה במולדתו, ודוקא מפני שלא יכול לתת לעצמו דין וחשבון על שנאה זו, לפיכך תקפה אותו ביתר-עז.

גם את שטחיותה של אמו וקטנות-המוח שלה ידע והכיר היטב, ובמדותיה המְגֻנָּת ראה סכנה גדולה לסבילה ולאשרה. הבנים, כשהם קטנים, הם אוהבים את הוריהם, הגדילו – הם מתחילים שופטים אותם; לפעמים הם סולחים להם.

אמו! הנה החליט בלבו לפנות אליה בשאלה, בשאלה המנקרת במוחו זה כמה ירחים של שתיקה. דבור אחד, ששמע במקרה, מן הצד, בתיאטרון, התול אחד, שנאמר בלחשיה ושהגיע לאזנו באחד הערבים, כשעמד והמתין ליד מְבּוֹא הבימה – עורר בקרבו המון הרהורים אימים. כשנזכר בדבר, הרגיש כאב, כאלו הכו בשבט על לחיו. גבות-עיניו התקמטו לְיָתֵד, וברטט של מכאוב נשך את שפתו התחתונה.

– הלא אינך שומע דבר מכל אשר אני מדברת אליך, ג'ימס! – קראה סבילה – ואני עורכת לפניך את עתידותיך בתכניות היותר מפליאות

ומשמחות. אקר-נא מלה!

– מה את רוצה, שאמר לך? –

– אה, שתהיה נער טוב ולא תשכח אותנו – ענתה ותבט אליו בצחוק.

הוא הניע את כתפיו: – כמדמני, שאת תמהרי לשפח אותי משאשכח אני אותך, סבילה.

היא האדימה: – מה פרוש דבריך? – שאלה.

– יש לך ידיד חדש, כפי ששמעתי. מי הוא? מדוע לא הגדת לי דבר על-אודותיו? הוא איננו חושב עליך טובות.

– הס, ג'ים! נתנה עליו בקולה – אל תדבר עליו רעות. אני אוהבת אותו.

– הלא אינך יודעת גם את שמו – ענה העלם – מי הוא? יש לי הצדקה לדעת זאת!

– קוראים לו "הפרינץ היפה". ישם זה אינו מוצא חן בעיניך? הוי, נער כסיל! עליך לזכר עד-עולם את השם הזה. ולו ראית אותו, כי עתה חשבתו למחמד האדם אשר על-פני הארץ. יבוא יום ואתה תכירהו ותדעהו: כאשר תשוב מאוסטרליה. הוא ייטב בעיניך מאד. הוא מוצא חן בעיני כל, ואני – אוהבת אותו. אה, לו יכלת לבוא היום בערב את התיאטרון. הוא יבוא, ואני אהיה יוליה. אה, מה איטיב לשחק היום! הלא תוכל לצייר לעצמך? לאהב ולשחק בתור יוליה! לדעת, כי הוא יושב כאן! לשחק, כדי להשביעו ענג! דואגת אני, פן אבעת את הקהל, אבעת או אכפש אותו. לאהב – זאת אומרת לעלות על עצמו. מר איזיקס הנתעב והעלוב יצעק אל ארחי-ופרחי שלו מאחרי המזנון. גאוניות, גאוניות! הוא כבר בשר אותי ל"עולם" בתור דגמה, ובערב הזה יפרסמני כמין גלוי מן השמים. אני חשה זאת מראש. ועל-כל-זה אני חִיבת להודות רק לו, לפרינץ היפה, לאהובי הנערץ, לאלהי היפי והחן שלי. ואולם אני עניה בהדמותי אליו... עניה? ומה-בכך? כשהעניות זוחלת אל פתח החדר, מתעופפת לה האהבה בעד החלון. המשלים שלנו טעונים תקון ושנוי-נוסחאות. הם נתחברו בחרף, ועתה הלא אנו עומדים בקיץ; ולי אני בא האביב, ממש מחולת פרחים בשמי-תכלת.

– הוא ג'נטלמן – אמר העלם בזעם.

– הוא פרינץ! – קראה בקול כמוסיקה – ומה לך עוד?

– הוא מתפנן לשעבד אותך.

– הרעיון להיות חפשית מפיל עלי אימה.

– אני רוצה להזהירך ממנו.

– לראותו – זאת אומרת: להעריצו ולעבדו. לדעת אותו, זאת אומרת: לבטח בו.

– סבילה, הוא הוציאך מדעתך.

היא נתנה בצחוק קולה ותשם ידה תחת זרועו:

– ג'ים הזקן החביב שלי! מדבר אתה כאלו היית בן-מאה. יבוא יום ואתה בעצמך תהיה שוגה באהבה – אז תדע מה-זאת. אל-נא תקדיר את פניך ככה! להפך, עליך להיות שמח, בראותך, כי למרות הפרדך מעלי הנני מאשרת יותר משהייתי עד-כה. החיים הראו אותנו קשה, גורל שנינו היה רע ומר מאד. אך מעתה ישתנה הכל לטוב. אתה הולך לעולם חדש, ואני כבר מצאתיו. הנה שני כסאות: נשבה ונביט על הקהל המקשט והמהדר, העובר על פנינו.

הם ישבו בתוך עדת הולכי-בטל וסקרנים. שורות הצבעונים אשר מעבר לדרך להטו כטבעות-אש רותתות. אבק לבן, שדמיונו כאד רועד, העולה משרשי האירוס, היה תלוי באויר המחניק. השמשיות בהירות-הצבעים נצנצו ופזזו כפרפרות אימתניות.

סבילה השתדלה להוציא מלים מפי אחיה על-אודות עצמו, על תקוותיו, על תכניותיו לעתיד לבוא. הוא דבר לאטו ובקשי גדול, הם החליפו זה עם זה דבורים מקטעים כמשחקים בקביה, המודיעים זה לזה את חשבונותיהם בשעת המשחק. שיחה זו דכאה מאד את סבילה. היא התאמצה ולא עלתה בידה לשתף את אחיה בשמחת לבה. צחוק פקה, שְׁעוה קצת את פיו הנזעם – זה היה ההד היחיד, שהצליחה להוציא ממנו. אחרי זמן מועט שתקה לגמרי. פתאם נצנצו לנגד עניה שערות-זהב ושפתים שוחקות – דוריאן ג'י עם שתי גבירות עבר במרכבה על פניהם.

היא נתרה ממקומה ותקרא: הנה הוא!

– מי? – שאל ג'ים נין.

– הפרינץ היפה – עתנה ותבט אחרי המרכבה.

ג'ים קפץ ממושביו ויתפשנה בזרועה בידיים גסות.

– הראיני אותו! מי מהם הוא? הראי באצבע! אני מקיב לראותו! – קרא בקול רם; אך באותו רגע עברה ביניהם מרכבתו של הקפס מִפְּרִיָק, הרתומה לארבעה סוסים, ואחרי אשר חלפה, נעלמה כבר מרכבתו של דוריאן ג'יי.

– הוא חלף ועבר – לחשה סבילה בעצב – ואני חפצתי מאד שתראהו.

– גם אני חפצתי זאת. כי אם יעשה לך רעה, חי אלהים, כי הרג אהרגהו.

היא הביטה אליו אחזות-אימה, והוא שָׁנָה את דבריו; הדברים גזרו את האויר כמכות-חרב. הקהל אשר מסביב פער פיו ועיניו בסקרנות. והגבירה, שעמדה בקרבת סבילה, התחילה מגחכת.

– נלכה מזה, ג'ים. נלכה מזה – אמרה סבילה בלחישה.

הוא הלך אחריה קודר וזועף מדי עברה בין ההמון. ואולם בסתר-לבו שמח על הדברים שהוציא מפיו.

כאשר הגיעו אל פסל אֶפֶילוֹס פנתה וּשָׁב אָחור. בעיניה נוצץ היגון ועל שפתיה פזז הצחוק. היא הניעה אליו בראשה ותאמר:

– הנך כסיל, ג'ים, שוטה גמור, נער רע-לב. לא פחות ולא יותר. איך יכלת להעלות על שפתיך דברים אִיִּמים כאלה? אינך יודע בעצמך, מה אתה סח. פשוט, הקנאה והשנאה מדברות מתוך גרוֹנך. אה, מה מאד חפצתי, שתתקף אותך האהבה. על-ידי האהבה נעשות הבריות טובות ונעימות, ואתה דברת דברי-רשע.

– אני בן שש-עשרה – ענה הנער – ואני מבין את הדבר על בְּרִיו. אמנו לא תוכל לעזר לך. היא אינה יודעת, איך להשגיח עליך. עתה צר לי, שאני נוסע לאוסטרליה. יש לי חפץ גדול לבטל את כל ענין הנסיעה. וגם הייתי עושה כך לולא חתמתי כבר על החזה.

– אנא ג'ים, אל-נא תדבר בכבד-ראש כזה. דומה אתה בעיני לאחד הגבורים באותן המילודרמות הנבערות, שאמנו אהבה כל-כך לשחק בהן. אין נפשי עתה לריב אתך. אני ראיתי אותו – וראיה זו היא אשר אמתי. אל-נא נריב. בטוחה אני, כי לעולם לא תעשה רעה למי שאני אוהבת, האף אין זאת?

– בודאי, כל-זמן שתאהבי אותו – באה תשובתו הזעומה.

– אני אהבהו עד-עולם! – קראה בקול.

– והוא?

– וכן גם הוא אותי!

– הוא ימצא לו אחרת.

היא נרתעה לאחוריה מפניו. אחר נתנה בצחוק קולה ותשם ידה על זרועו. הלא הוא עודנו נער!

אצל קשת-השיש עלו לאומניבוס, שהוביל אותם עד סמוך לדירתם הדלה ביוסטון-רוד.

כבר עברה השעה החמשית ועל סבילה היה לשכב ולנוח כשתי שעות, בטרם תעלה על הבימה. ג'ים עמד על דרישתו, שתעש גם הפעם כמנהגה. הוא אמר לה, שהוא בוחר להפטר ממנה שלא במעמד אָמם. האם תערך לו בודאי סְצִינָה, והוא שֹׁנָא כל מיני סְצִינּוֹת.

אז נפטר ממנה. בלב הנער נצתה קנאה ושנאה עזה, שִׁנְאָת-מוֹת לאיש הזר שעמד ביניהם, לפי דעתו, והפריד ביניהם. ואולם כאשר לפתו זרועותיה את צוארו ואצבעותיה עברו בין שְׁעֵרוֹת-ראשו, אז נעשה רך ונוח וישק לה בכל לבבו. וברדתו מעל המדרגות מלאו עיניו דמעות.

אמו חכתה לו לְמִטָּה. כאשר נכנס הוכיחה אותו על אי-דִיקְנוּתו. אך הוא לא ענה על תוכחתה וישב לאכל את ארוחתו הדלה. הזבובים זָמְזְמוּ מסביב לשלחן ורחשו על-פני המפה הנכתמה. מתוך שאון-האומניבוסים והשתקשקות הקרונות העוברים בחוץ עלה לאזנו קולה המונוטוני של אמו, שהרעיל את הרגעים המועטים, שנשארו לו עוד בביתה.

אחרי-זמן מועט העתיק את קערתו מלפניו הצדה ויתמך את ראשו בשתי ידיו. הוא הרגיש, כי יש לו הזכות לדעת הכל. צריכים היו להגיד לו קדם לכן, אם יש רגלים לחשדו. אמו ישבה והתבוננה בו בדאגה ופחד, המלים נשרו משפתיה כמעט שלא מדעתה. אצבעותיה הרועדות קמטו מטפחת-סלסלות קרועה. כאשר צלצל השעות שש פעמים קם וילך את הפתח. אבל הוא שב ויעמד נְכַחָה ויבט אליה. עיניהם נפגשו. הוא ראה במבטה בקשת-חנינה עזה. על-זאת בערה כאש חמתו.

– אמי, עלי לשאלך דבר – פתח ואמר. עיניה תעו בחרדה בחדר, והיא לא ענתה דבר.

– אמרי לי דברי-אמת. לי יש הזכות לדעת הכל. ההיית אשתו של אבי? –

היא נאנחה מעמק-הלב. זאת היתה אנחה של רִנְחָה. הרגע הנורא, הרגע אשר יגרה יום ולילה זה כמה שבועות וירחים, הנה הגיע ובה – וסתה, עתה אין עוד כל פחד לנגדה. ולא עוד, אלא שהיתה לה תרעמת על אשר נכזבה תוחלתה בבחינה ידועה. השאלה הפשוטה והישרה דרשה גם

תשובה פשוטה וישרה. הסיטואציה לא התפתחה כהוגן, שלא בהדרגה יפה. כאן היתה מלאכת-גלם. זה הזכיר לה רפטיציה שלא עלתה יפה.

– לא – ענתה ותשתומם על פשטותם הגסה של החיים.

– אם-כן היה אבי נבל! – קרא הנער ויקפץ את אגרופיו.

היא הניע בראשה:

– אני ידעתי, שאיננו פנוי, אבל אנחנו אהבנו זה את זה מאד. לו נשאר בחיים, אזי היה דואג לנו וממלא חסרוננו. אל תדבר בו סרה, בני. הוא היה אביך וג'נטלמן. באמת, הוא היה מקרב לרמי-המעלה.

קללה נתקה משפתי ג'ים.

– אין אני דואג לי – קרא בקול רם – אבל חרד אני לסבילה. הלא גם הוא ג'נטלמן, אותו האיש שאוהב אותה או שאומר כן בפיו? ומסתמא מקרב גם הוא לרמי-המעלה –

רגע אחד הרגישה האשה את עצמה נבזה ומשפלת עד מאד. היא השחה את ראשה ותמח את עיניה בידיים רועדות.

– לסבילה יש אם – אמרה בלחישה – ואני הייתי יתומה.

לב הנער הורך ורחמיו נכמרו עליה. הוא נגש אליה, חנן ונשק לה.

– צר-לי מאד, כי הוגייתך בשאלתי על-אודות אבי – אמר – אבל אי-אפשר היה לי שלא לעשות זאת. ועתה עת לי לנסע. היי שלום. אל תשכחי, כי מעתה יהיה לך רק וולד אחד, הטעון שמירה והשגחה, והיי בטוחה, כי אם אותו האיש יעלב את אחותי, אחפשוהו ואמצאהו והמת אמיתהו ככלב, בי נשבעתי!

האיום הנפרז והמבהל, שבא בלויית תנועת-יד נרגשה, והדבורים המילודרמטיים, שנאמרו בלי חשבון ודעת, כל-זה נתן לחיים גוון יתר-עז בעיניה. אטמוספירה זו היתה נשמת אפה. עתה שאפה רוח ברנחה, ובפעם הראשונה אחרי כמה וכמה ירחים התפעלה מבנה באמת ובתמים. היא חפצה מאד להמשיך את הסצינה באותו הנוסח הרגשני, אך הוא הפסיק אותה תכף-ומיד, עליו להוריד את הארגזים מן העליה ולהתקין להם תפויים. השוער יוצא ובא בעסקנות יתרה. אחרי-כן החל המשא-ומתן עם בעל-העגלה. הרגע היפה נבלע בדקדוקי קטנות. וכאשר נסע הבן משם, והיא עמדה ליד החלון ונפנפה את מטפחת-הסלסלים הקרועה, תקף אותה שוב רגש של תוחלת נכזבה. היא הרגישה, כי שעת-הפשר ל"דרמטיות" מאין כמוה, נזדמנה לידה והלכה לאבוד. אך בזאת התנחמה, שהגידה לסבילה, עד כמה היא מרגישה את עצמה שוממה וגלמודה, מאחרי שאין לה אלא וולד אחד, הזקוק לשמירתה ולהשגחתה. את הפרזה הזאת זכרה היטב. היא ישרה בעיניה. אך על-אודות האיום לא הגידה דבר. זה הבע בדברים עזים ונלהבים ודרמטיים. היא חשה, כי יבוא יום וכלם יחדו יצחקו על-זה.

1

– בודאי כבר שמעת את החדשה, ג'זיל? – אמר לורד קנרי באותו הערב, כאשר אך נכנס האלוארד אל החדר המיוחד ב"פריסטולי" ששם היה ערוך השלחן לשלשה.

– לא, הארי – ענה האמן, במסרו את מגבעתו ואדרתו למשרת המשתחוה והולך – מה החדשה הזאת? אקוה, שאין זו מענייני הפוליטיקה. זו אינה מושכת את לבי כל-עקר. מספקני, אם יש בכל הבית התחתון ראש-אדם אחד, שראוי לציור; אף כי רבים זקוקים מאד לקצת לבון.

– דוריאן ג'י ארש לו אשה – אמר לורד קנרי ויתבונן אליו בעינים חוקרות.

האלוארד נתר ממקומו ופניו התקדרו.

– דוריאן ארש לו אשה! – קרא – זה דבר שאי-אפשר!

– אמת נכון הדבר –

– את מי? –

– איזו אקטריסה קטנה וכיוצא בזה –

– קשה לי להאמין כזאת, דוריאן נבון יתר מדי –

– דוריאן נבון יתר מדי מהמנע מעשות מזמן לזמן דברי-אולת, ג'זיל יקירי –

– אבל חתונה, כמ'מני, אינה מן הדברים שעושים מזמן לזמן, הארי –

– מלבד באמריקה – העיר לורד הַנְרִי כלאחר-יד – ואולם הן לא אמרתי, שכבר נשא אשה, אלא שהוא עומד לשאת, שהוא ארוש. וזה ענין אחר לגמרי. למשל, אני זוכר בברור שנשאתי אשה, אבל איני זוכר פל-עקר שהייתי ארוש. אני נוטה להאמין, שמעולם לא היו לי ארושין.

– אבל זכר-נא את מולדתו של דוריאן, את מעמדו בחברה, את עשרו. הלא זה חסר-טעם מאין כמוהו לרדת מדרגות רבות כל-כך לשאת אשה –

– אמר לו כדבר הזה, אם רצונך שישא את הנערה, אז מבטחני, שיעשה זאת. כשאדם עושה טפשות גמורה, אין זה אלא משום נמוקים נעלים ונדיבים עד-מאד.

– אקוה, כי זו נערה הגונה. לי יצר מאד לראותו קשור בבריה פחותה, העלולה להשפיל את נפשו ולאבד את רוחו.

– אה, היא יותר מהגונה: היא יפהפיה – דובבו שפתי לורד הַנְרִי, בגמאו מיץ-לענה ותפוחי-זהב מן הכוס – דוריאן אומר, שהיא יפהפיה, ובענינים כאלה אין הוא טועה אלא לעתים רחוקות מאד. תמונתו שצִיַרְת הועילה לפתח בו את הערכת היצוניותם של הבריות. זוהי עוד אחת מפעולותיו הנפלאות של ציורך. אנחנו נראה את הנערה בערב הזה, אם רק לא שכח את דברו.

– באמת ובתמים? –

– באמת ובתמים, כְּזִיל. האמינה לי, כי מעולם לא דברתי באמת ובתמים כבשעה זו –

– ואתה מסכים לזה, הארי? – שאל הַצִּיר בהתהלכו בחדר הַנָּה והנה ובנשכו את שפתיו הן אי-אפשר לך להסכים לזה? זוהי סמיות-עינים וסמיות-הלב.

– אני אינני מסכים עוד לשום דבר ואינני מגנה עוד שום דבר. זוהי שטות גדולה לחוות דעה בעניני החיים. אנחנו לא נשלחנו על-פני האדמה כדי להפליט אל-תוך האויר את הדעות המוסריות הקדומות שלנו. אינני שם לב לעולם לדבריהם של המוני העם, ואינני מתערב לעולם במעשיהם של אנשים מלבבים. מכיון שלבבתי אישיותו של אדם, הרי כל-דבר וכל-מעשה, שהוא מביע בו את אישיותו, מביא אותי לידי התפעלות. דוריאן גְרִי חשק לאהבה נערה יפה, המשחקת על הבימה בתור יוליה, והוא אומר לקחתה לאשה. מדוע לא? גם אם היה נושא את מִיסְלִינָה, לא היה לבבו נפחת על-ידי כך. הלא ידעת, כי אני אינני נלחם לנשואין. החסרון היותר גדול שבחיי-הנשואין הוא זה, שהם אינם מניחים לאדם להיות אִיגוֹאִיסְט. ואנשים שאינם אִיגוֹאִיסְטִים הם מְטַשְטְשֵי-הצבע; חסרים הם את המהות המִיַקְדָת. ואולם יש אנשים בעלי-אפי, שחיי-הנשואין עושים את אָפִים מְרַכֵּב ומְרַבֵּה-צבעים עוד יותר. הם שומרים את “אנכיותם” שלהם, ועוד מוסיפים עליה הרבה “אנכיות” של אחרים, הם מְכַרְחִים לחיות יותר מחיי אדם אחד. הם נעשים על-ידי-כך בעלי אורגניזציה מְתַקְנָה ומְשַׁכְלָלָה יותר – וזוהי, לפי דעתי, תכלית חיי-אדם. ומלבד זה, הנה לכל נסיון יש ערך ידוע, וגם המתנגד היותר-עז לחיי-הנשואין אינו יכל להכחיש שהם נסיון. מבטחני, שדוריאן גְרִי יקח את הנערה לאשה, יעריצנה בהתלהבות ששה ירחים תמימים, ואחרי-כן תתלקח בו פתאם אהבה לבריה אחרת. הוא יהיה חָמֵר יקר לחקירה.

– הרי אינך מאמין אף במלה אחת מכל מה שאמרת, הארי; ואתה בעצמך יודע זאת. אם יחרבו חיי ושל דוריאן גְרִי, הרי תתעצב אתה על זה יותר מכל. ואמנם לכך טוב הרבה יותר מכפי שאתה רוצה להתראות.

לורד הַנְרִי צחק ויאמר:

– אנחנו אוהבים ליחס לאחרים מחשבות טובות, משום שאנו מפחדים מפני עצמנו. יסוד האופטימיות הוא הפחד. אנחנו חושבים את עצמנו לנדיבים, מפני שאנו תולים בחברנו אותן המדות הטובות, העלולות להביא תועלת לנו בעצמנו. אנחנו מהללים את השלחני, כדי שיגדיל הלְנָאוֹתֵינוּ על אמונתנו, ומספרים בשבח מדותיו של לסטים מְזִין, בתקוה שלא יגע לרעה בכיסנו. אני פילי שוים. אני מתעב את האופטימיות מעמק הלב. ואשר לְחֶרְפְּנֵם של החיים, הנה נחרבים רק אותם החיים, שנפסקה התפתחותם באמצע. רצונך לקלקל את טבעו של אדם, התחל בתקונו. ואשר לענין הנשואין, בודאי זה יהיה שטות גדולה, אבל יש עוד קשרים אחרים, יותר מענינים, המחברים את האיש והאשה. ולהם בודאי אִסִיע. ויש להם חן מְזַחֵד, כי הם מן המודה. אך הנה דוריאן בעצמו. הוא יגיד לך יותר ממה שאוכל אני.

– הארי יקירי, כְּזִיל יקירי, עליכם שניכם לברכני במזל-טוב – אמר העלם, בהשליכו מעליו את אדרתו המְרַפְדָה משי ובחבקו את ידי כל אחד מהם בזה אחר זה – מימי לא הייתי מְאָשֵׁר כל-כך. זה בא, כמובן, לפתע-פתאם – כדרכו של כל דבר נחמד ונעים באמת. ובכל-זאת נדמה לי, שהוא הדבר האחד אשר בקשתי ואויתי כל הימים.

פניו אדמו משמחה ומהתרגשות, ובאותה שעה היה יפה למראה עד-מאד.

– אקוה שתהיה תמיד מְאָשֵׁר מאד, דוריאן – אמר האלווארד – אבל לא אוכל לסלח לך, שלא הודעתני את דבר ארושיך. להארי הגדת.

– ואני לא אוכל לסלח לך, שאַחַרְת כל-כך לבוא לסעֶדַת-הערב – הפסיקו לורד הַנְרִי בצחוק וישם ידו על שכם העלם – ועתה הבה נשב אל השלחן ונבדק את אמנותו של “שר-הטבחים” החדש, ואחר תספר לנו איך נקרו ויאיתו כל אותם הדברים.

– באמת, אין כאן לספר הרבה – קרא דוריאן לאחר שתפסו שלשתם מקום אל השלחן העגל הקטן – הדבר היה פשוט כך: לאחר שעזבתך, הארי, אתמול בערב, לבשתי בגדים אחרים והלכתי לסעֶדַת קצת באותו בית-המשתה האיטלקי הקטן ברחוב רְפֶרְט, שהראיתיני זה לא כבר, ובשעה השמינית באתי אל התיאטרון. סְבִילָה שחקה בתור רוזאִלִינָה. כמובן היתה עריכת המחזה אִימָה, ואוֹרְלַנְדוֹ היה נלעג ממש. אבל סְבִילָה – לו ראייתם אותה! כאשר נראתה במלבוש של נער, הפליאה את כל הלבבות. היא היתה לבושה מעיל של קטיפה יְרֵקָה-כהה עם שְׂרָנְלִים כעין הקנמון, מכנסים צרים ועינים גם כן קנמון עז, עם פתילים מְשֻׁלְבִים על הברכיים, על ראשה מצנפת יְרֵקָה קטנה עם נוצת נץ, המְהַדְקָה באבן טובה ועל כתפיה אדרת רחבה עם רְפוּד אדמדם-כהה. מעולם לא היתה יפה כל-כך בעיני. היה שפוף בה כל אותו החן והעדינות של הפסל הַטְנַגְרִי הקטן,

העומד בחדר-היוצר שלך, קָזִיל. שערותיה התעבתו סביב לפניה כעלים כהים סביב לשושנה חֲנֶרֶת. ואשר למשֶׁקֶה – הלא תראו אותה היום בערב. היא פשוט ארטיסטה מְלֵדָה ומבטן. אני ישבתי בתא המִזְהָם וְקָלִי אחוז ברשת קסמיה. שכחתי, שהנני בלונדון ובמאה התשע-עשרה. אני הייתי עם אהובת-נפשי הרחק הרחק מזה, ביער אשר לא שזפתו עין-אנוש. אחרי כלות המחזה הלכתי אל מאחרי הקלעים ואשיח אתה. ובשבתנו יחד, סמוכים זה לזה, נגה פתאם אור חדש בעינייה, אשר לא הרגשתי בו עד-כה. שפתותי התקרבו אל שפתותיה. אנחנו נשקנו איש את רעהו. לא אוכל לתאר לכם את אשר חשתי באותו רגע. לי נדמה, כי כל חיי נצטמצמו ברגע נעלה אחד של ענג נרדי-מזהיר. היא היתה קְלֵה רועדת, ורתתה כנרקיסה לבנה. אחרי-כן כרעה לפני על ברכיה ותשק את שתי ידי. מרגיש אני, שלא הייתי צריך לספר לכם כל-זאת, אבל אינני יכל להתאפק. מובן מאליו, כי האַרוֹשִׁין שלנו הם בסודי-סודות. היא לא הגידה את הדבר אף לאִמָּה. אינני יודע, מה יאמרו אפיטרופֵסִי לזאת. לורד רְדֵלִי בודאי יתהולל מקצף. אך אני לא אשים לב לזה. בטרם תעבר שנה ימלאו ימי-בגרותי, ואז אוכל לעשות מה שלבי חפץ. האם לא היטבתי לעשות, קָזִיל, כי שאבתי את אהבתי ממעין השירה ומצאתי לי אשה במחזות שְׁקֶסְפִיר? השפתים, אשר שְׁקֶסְפִיר למד אותן לְדַבֵּר, לחשו לי באזני את סודן. זרועות רוֹזָאִינָדָה חבִּקוּנִי ואני נשקתי למו-פיה של יוליה.

– כן, דוריאן, לפי-דעתי יפה עשית – הוציא האלווארד מפיו דברים במתינות.

– הראית אותה היום? – שאל לורד הֶנְרִי.

דוריאן גרי הניע בראשו:

– אני עזבתי ביערי האַרְדְּיִנים ומצא אמצאנה בפרדסי נִירוֹנָה.

לורד הֶנְרִי גמא את יינו בעמק העיון:

– באיזה רגע הוצאת מפִיך את המלה “חֲתָנָה”, דוריאן? ומה ענתה היא על-זאת? או אולי שכחת דבר זה כליל?

– הארי יקירי, אני לא הבטתי על-זאת כעל דבר-עסק, וגם לא באתי אליה בהצעה על-פי הנוסח הקבוע. אני אמרתי לה, שאהבתי אותה, והיא ענתה, שאין היא כדאית! הלא כל העולם פְּלוֹ כאין נגדה בעיני.

– הנשים מצטיינות במעשיותן – דובב-לו לורד הֶנְרִי – הן מעשיות הרבה יותר ממנו הגברים. במעמד גדול ממין זה אנחנו שוכחים על-פי-רֵב לדבר על-אודות חֲתָנָה, אך הן מזכירות לנו תמיד.

האלוארד שם ידו על זרועו:

– אל-נא, הארי! הן דבריך מצערים את דוריאן. הוא איננו ככל הגברים. הוא לא ימיט לעולם רעה על אחרים. כי על-כן הוא נפש עדינה מאד.

– דוריאן איננו כועס עלי לעולם – ענה לורד הֶנְרִי – אני שאלתי את השאלה מתוך הנמוק היותר רצוי, מתוך הנמוק היחידי באמת, שבשבילו סולחים לאיש על שאלו שאלות, – פשוט מתוך סקרנות. אני מחזיק בדעה, כי הנשים הן המציעות לנו את הצעת הנשואין, ולא אנחנו להן. יוצא מן הכלל הזה, כמובן, המעמד הבינוני. אבל המעמד הזה נחשל תמיד בענינים הנוגעים למודה.

דוריאן גרי נתן בצחוק קולו וינע בראשו:

– אתה אין לך תקנה הארי; אך אין בכך כלום. אי-אפשר לכעס עליך. לכשתראה את סְפִילָה נִין, תרגיש ותודה, כי האיש אשר ימלאהו לבו לעלבה ולצער אלו אלא חיה בצורת אדם, חיה ערלת-לב. אינני יכל להבין, איך יאבה איש לנבל את אשר הוא אוהב. אני אוהב את סְפִילָה נִין. אני הייתי רוצה להעמידה על פֶּן של זהב ולראות את העולם פְּלוֹ כורע ומשתחוה לרגלי האשה אשר לי. מה הם נשואין? נדר אשר אין להפר. משום-כך אתה לועג לחתונה. אל-נא תלעג! אני רוצה לנדר נדר, שאין לו הפרה עולמית. בטחונה מכריחני להיות טוב. כשאני יושב אצלך, אני נכלם מכל התורות אשר הוריתיני; אני נהפך לאיש אחר, עד שלא תכירני עוד, ומגע-ידה של סְפִילָה נִין דִּיו להשכיחני אותך ואת כל תורותיך המְזִיפּוֹת, המלכבות, הארסיות, הנחמדות...

– והן...? – שאל לורד הֶנְרִי בקחתו לו מעט מן החֲזֶרֶת.

– אה, דעותיך על החיים, דעותיך על האהבה, דעותיך על התענוגות, בקצור, כל תורותיך הארי.

– התענוג הוא הדבר האחד הראוי לתורה מְחֻדָּת – ענה הלז בקולו המתון והנעים – אך אני מְכַרַח להודות, שהתורה הזאת אינה שלי, אלא של הטבע בכבודו ובעצמו. התענוג זהו אבן-בֶּחֶן של הטבע, זהו אות-ההסכמה שלו. כשאנחנו מְאָשְׁרִים, הננו טובים תמיד, אך כשאנחנו טובים, אין אנו תמיד מְאָשְׁרִים.

– אבל מהו פְּרוֹשׁוֹ של “טוב” לפי-דעתך? – קרא קָזִיל האלווארד.

– כן – שנה דוריאן ויט ראשו לאחור וישען על-גב הכסא וישקף על לורד הֶנְרִי בעד השיח העבות של אִירוֹסִי-הארגמן, שעמד באמצע השלחן מהו ה“טוב” לפי-דעתך, הארי?

– להיות טוב, זאת אומרת להיות בהסכם ובאחדות עם עצמו – ענה, בנגעו באצבעותיו המְקַצְצוֹת והחורות ברגל הדקה של הגביע אשר לפניו – המחלקת הפנימית מתחילה, כשמכריחים את האדם להיות בהסכם ובאחדות עם אחרים. חייו של עצמו – הם העָקָר. ואשר לחיי חברינו, הנה מי

שרוצה להיות חצוף או חסיד, רשאי להתפאר עליהם בדעותיו המוסריות, אבל הן אינן נוגעות לשום אדם. ומלבד זה, הנה לאינדיבידואליסמוס יש מטרה יתר רמה. המוסריות בימינו דורשת מן האדם השתעבדות לאמת-הממזעת של דורו. ואני חושב, כי השתעבדות כזו היא אי-מוסריות היותר גסה לאיש משכיל בעל-תרבות.

– אבל אם האדם חי רק לעצמו, הארי, הריהו משלם בעד זה מחיר גדול מאד – העיר הציר.

– כן. הלא בזמן הזה פושטים את עורנו מעלינו במחיר כל דבר. כמקדמה לי, שהטרגדיה הממשית של העניים היא זו, שאין הם יכלים לספק לעצמם כלום, חוץ מבטול-היש שלהם. החטאים היפים, ככל הדברים היפים, הם זכותם הפרטית של העשירים.

– אפשר לשלם בדרכים אחרים, לא רק בכסף.

– באיזו דרכים, בְּזִיל? –

– למשל: במוסר-כליות, ביסורים, – בכלל: בהרגשת השפלות.

לורד קְנֵרִי הניע בכתפיו:

– נערי הטוב, האמנות של ימי-הביניים מפליאה אותנו, אבל ההרגשות של ימי-הביניים כבר עבר זמנן. כמובן, אפשר להשתמש בהן בספרות היפה. בכלל: דבר, שתשמישו בספרות, בידוע שכבר עבר ובטל מן העולם. האמינו לי, שום אדם בעל-תרבות לא יתחרט לעולם על תענוג שהתענג, ושום אדם חסר-תרבות אינו יודע בכלל, מה זה תענוג.

– אני יודע, מה זה תענוג – קרא דוריאן ג'יי – זאת אומרת להעריך את מי שהוא.

– בודאי זה טוב מהיות נערץ – ענה לורד קְנֵרִי בהשתעשעו בפרות – אין לך דבר המשעמם יותר מהיות חֹמֵר להערצה. הנשים מתנהגות אתנו כמנהג הבריות עם אלהיהן. הן מעריצות אותנו, ועם זה הן מצייקות לנו בבקשות לעשות דבר בשבילן.

– אני הייתי אומר, כי מה שהן מבקשות ממנו, כבר נתנו הן לנו קדם-לכן – העיר העלם בכבד-ראש – הן מחוללות בקרבנו את האהבה, ולכן יש להן הרשות לבקשה מאתנו בחזרה.

– זה נכון מאד, דוריאן – קרא האלוארד.

– שום דבר איננו נכון מאד – אמר לורד קְנֵרִי.

– אבל זה נכון – הפסיקו דוריאן – הלא תודה, הארי, כי הנשים נותנות לאנשים את זהב-חייהן.

– אפשר – נאנח הלז – אבל הן דורשות אותו תמיד בחזרה בפרוטות קטנות. הנשים – כמו שאומר סופר צרפתי חריף – מעוררות אותנו למפעלים כבירים, ותמיד הן מפריעות אותנו מהוציאם אל הפועל.

– הארי, אים ונורא אתה! ואינני יודע, מדוע אני מחבב אותך כל-כך.

– ואתה תחבב אותי תמיד, דוריאן – ענה לורד קְנֵרִי – רבותי, רצונכם לשתות קהוה? מְשֵׁרֶת, קָבָא קְהוּה, קוֹנִיק וְסִיגְרִיטוּת. אך לא: בסיגריטות אין לנו צורך, יש לי משלי. בְּזִיל, אינני יכל להרשות לך לקטר סיגרות, קח לך סיגריטה. סיגריטה – זהו הטפוס המְשֵׁכֵלֵל של תענוג מְשֵׁכֵלֵל. היא נפלאה, ואיננה נותנת לנו ספוק. כלום אפשר לדַרֵשׁ עוד יותר? – כן, דוריאן, אני אהיה חביב עליך תמיד. אני מגשים לך את כל החטאים, אשר לא מצאת עוֹ בנפשך לחטא.

– מה זה תדבר שוב דברי-שטות, הארי! – קרא העלם בהציתו את הסיגריטה שלו בדִרְקוֹן-הכסף היורק אש, שהעמיד המְשֵׁרֶת על השלחן – נלכה אל התיאטרון. כאשר תצא סבילה על הבימה, יִגְלֶה לך אידיאל חדש בחיים. היא תגלה לך מה שלא ידעת ולא ראית עד-עתה.

– אני ידעתי וראיתי הכל – אמר לורד קְנֵרִי ועיניו הפיקו עיפות – אבל אני נכון תמיד לקראת הרגשות חדשות. אלא שאני חושש, שאין עוד בשבילי הרגשות חדשות במציאות. ובכל-זאת אפשר, שהנערה הנפלאה שלך תביאני לידי תנועה והתעוררות. אני אוהב את התיאטרון; הוא קרוב לאמת יותר מן החיים. הבה, נלכה. דוריאן, אתה תסע אתי. צר לי מאד, בְּזִיל, אבל במרכבתי אין מקום בלתי אם לשנים. עליך, אפוא לנסע אחרינו בעגלה שכורה.

הם קמו ממושבותיהם, לבשו את מעיליהם וגמאו את הקהוה בעמידה. הציר עמד דומם, שקוע בהרהורים. כעין ערפל היה פרוש עליו. הוא לא יכל להשלים עם שדוכו של דוריאן, ובכל-זאת נראה לו, שהדבר היה יכל להיות רע הרבה יותר. רגעים אחדים אחרי-כן ירדו מן המדרגות החוצה. האלוארד נסע יחידי, כפי שנדברו, ויתבונן במאורות הגדולים של המרכבה הקטנה העוברת לפניו. תקף אותו רגש מְשֵׁנָה של אבדת נפש. הוא חש, כי דוריאן ג'יי לא יהיה לו עוד לעולם מה שהיה עד כה. החיים נדחקו והתיצבו בין שניהם... עיניו חשכו, והרחובות המוארים, המְרַבֵּים באוכלוסים, נעשו מְשֵׁשְׁטִים לפניו. כאשר עמדה המרכבה לפני התיאטרון, נדמה לו, שהוא הזקין שנים רבות.

מפני סבה בלתי-ידועה היה התיאטרון בערב הזה מלא מפה-אל-פה, והדירקטור היהודי השמן, שקבל אותם בביאה, היה מלא שמחה, וצחוק רחב ורוטט האיר פניו מאזן עד-אזן. הוא לזה אותם אל התא שלהם במין הכנעה חוגגת, בנופפו הנה והנה את ידיו השמנות, המעלפות טבעות, ובשוחחו בקולו הרם. לדוריאן גרי היה האיש לזרא בערב הזה יותר מכל הימים. הוא היה בעיניו כאלו בא לראות את מינדה, ולקראתו יצא קליפן. לעמת-זה מצא היהודי חן בעיני לורד הנרי – לפחות אמר בפיו כך. הוא תקע לו כפו ויבטיח אותו, שהוא מלא שמחה וגאון להכיר לדעת איש, שגלה גניוס אמתי ופשט את הרגל בגלל משורר. האלוארד השתעשע בינתים בזה, שהתבונן אל פרצופיהם של היושבים בפרטיר. החם היה כבד מנשא והנבכשת הכבירה התלויה בתקרה להטה בגיאורג'נה ענקית עם על-אש. הצעירים אשר ב"גן-עדן העליון" פשטו את מקטריניהם ואת אפודותיהם ויתלו אותם על-גבי הסג. הם נדברו איש אל רעהו מעבר-אל-עבר על-פני כל התיאטרון, והתחלקו את תפוחי-הזהב שלהם עם הריבות המקשטות בלי חן וטעם, היושבות על-ידם. מן הפרטיר נשמעו מצהלות-צחוק של נשים אחדות; הקולות היו צעקנים מאד ומטרפים. מן המזנון עלה קול חליצת פקקים.

– אכן, זה מקום מסגל למציאת בת-אלים! – אמר לורד הנרי.

– כן – ענה דוריאן גרי – פה מצאתיה, והיא בת-אלהים נעלה על-כל הברואים. כאשר תשחק על הבימה תשכחו עולם ומלואו. כל אלה האנשים ההמוניים, הגסים, עם פניהם העזים ותנועותיהם המטרפות, נהפכים לאחרים, כמעט אך תעלה היא על הבימה. אז הם יושבים דומם ומקשיבים קשב רב. הם בוכים ושוחקים, כפי שהיא דורשת מהם. הם נענים לה ככנור. היא שופכת עליהם רוח ומענדת אותם, ואנחנו מרגישים, כי הם עצם מעצמינו ובשר מבשרנו.

– עצם מעצמינו ובשר מבשרנו! אקוה כי לא כן! – קרא לורד הנרי, אשר בחן בעיניו בעד קרן-קאי את הקהל שעל הגלריה.

– אל תשים לבך אליו, דוריאן – אמר הציר – אני מבין את כונת דבריך ואני מאמין בנערה הזאת. מי שאתה אוהב, אי-אפשר שלא יהיה יצור נפלא, ונערה שעושה אותו הרשם, שתארת לנו, אי-אפשר שלא תהיה זכה ונדיבה. לשפך רוח על בני-דורו – זוהי עבודה השוה בעמלה. אם הנערה הזאת יכלה לתת נשמה לאלה, שעד עתה חיו בלעדיה, אם בכחה להעיר ולעורר את רגש-היפי בקרב אלה, אשר חייהם היו מסאבים ומלערים, אם יש לאל-ידה להפשיטם את "אנכותם" ולהוציא מעיניהם דמעות על צרות שאינן שלהן, – אז ראוייה היא להעצתך ולהעצתו של כל העולם. היטבת לעשות בקחתך אותה לך לאשה. בתחלה לא היתה דעתי כך, אך עתה אני מסכים לזה. האלהים יצרו את סבילה וין בעדך. בלעדיה לא היית שלם כל-צרכך.

– תודתי לך, פזיל! – ענה דוריאן גרי ויחבק את ידו – אני ידעתי, כי אתה תבין אותי. הארי הוא ציניקן גדול כל-כך, הוא מפיל עלי אימה... ואולם הנה כבר התאספו חברי האורפסטרוון. מנגינותיהם אימות מאד, אבל הם אינם מאריכים, מנגנים רק כחמשה רגעים. אחרי-כן יורם המסך ואתם תחזו את הנערה, אשר אני נכון להקדיש לה כל חיי ואשר כבר נתתי לה כל הטוב אשר בי.

– כרבע שעה אחרי-כן יצאה סבילה וין על הבימה לקול רעם של מחיאות-כפים, המחרישות את האזנים. כן, היא היתה באמת יפת-מראה עד מאד – אחת הבריות היותר נחמדות, שראה מימיו, כן אמר לורד הנרי בלבו. בהנה הצנוע ובעיניה התוהות ותמהות היה הרבה מן האיגלה. למראה הקהל הגדול, המקדם פניה בהתפעלות, נוססה בלחייה אדמומית קלה, כצלה של שושנה בראי של כסף. היא נסוגה אחור צעדים אחדים, ושפתיה היו כמרתתות. פזיל האלוארד קפץ ועמד על רגליו והתחיל מוחא-כף. דוריאן גרי ישב בלי-נוע כחולם ולא גרע עיניו ממנה. לורד הנרי הסתכל בה בעד קרן-הראי בכונה עצומה ושפתיו דבבו: "מלכת, מלכת!".

הסצינה היתה במסדרון ביתו של קפולטי, ורומיאו, לבוש בגדי עולה לרגל, נכנס עם מרקוציו ורעיו. המנגנים נגנו כפי אשר השיגה ידם והתחילו המחולות. בין המון המשחקים כבדי-התנועה וכעורי-המלבוש התנועה סבילה וין כיצור נעלה מעולם אחר. בחולה נע גיה הנה והנה, כאשר ינוד הקנה במים. כפיפות צוורה דמו לכפיפות חבצלת לבנה. ידיה נראו כמחטבות-שן.

אבל היא היתה פזרת-נפש. על פניה לא נראו שום אותות-שמחה כשהסתפלה ברומיאו. המלים המעטות, שהיה עליה לדבר:

נזיר חסיד, אל-נא תחשב ליךך עון

על תתה שלום לי בצדק ובעונה,

מגע-יד קדושים קדוש לו יאמר,

פף אל פף לנזיר זה להם נשיקה.

והדילוג הקצר שאחריהן, יצאו מפיה באפן מעשה מאד. הקול היה נפלא, אך ה"נגינה" היתה לא נכונה לגמרי. הגנן היה מזיף. מתוך-כך נטלה נשמם של החרוזים, וסערת-התאוה היתה מלאכותית.

פני דוריאן גרי חזרו לשמע מדברה. אף אחד מרעיו לא מצא עז בנפשו לדבר אליו. היא היתה בעיניהם כמקסרת-כשרון לגמרי. היא שמחה לא לא את תוחלתם.

אבל הם ידעו, כי אבן-הפחן לכל יוליה היא הסצינה על המעקה, במערכה השניה. לכן החליטו להמתין לה. אם גם זו לא תעלה יפה, אז אין לה כל תקוה.

היא היתה יפה עד להפליא, כשנגלתה לנגה הירח – זאת אי-אפשר היה לכחד. אבל משחקה היה תיאטרוני עד לבלתי-נשא, והוא הלך ונעשה גרוע יותר ויותר – תנועותיה נעשו מלאכותיות עד לחסר-טעם. בכל הדברים שהיה עליה לדבר הכניסה הפרזה לא יפה, החרוזים המצנינים:

יְדַעַתָּ כִּי צָעִירָה הִלְיָהּ מִסְתִּיר פָּנָי מִמֶּךָ,

לֹא כֵן אֶזְצַבְעָה אֶת לְחַיֵּי בְּשׂוֹת בְּתוֹלָה

עַל הַדְּבָרִים שֶׁדִּבַּרְתִּי בְּאַזְנוֹיְךָ פֶּה הַנְּשָׂף –

את החרוזים האלה דקלמה בדיוק מענה של תלמידת בית-הספר, אשר למדה את המלאכה מפי מורה הדקלמצייה מן המדרגה השניה. וכאשר גחנה על מסעד המעקה והגיעה אל השורות הנפלאות:

אֵף כִּי שְׂמַחָה אֲנִי עֲלֶיךָ,

לֹא אֶשְׂמַח עַל הַבְּרִית, שְׁכַרְתִּנוּ פֶּה הִלְיָהּ:

מִבְּהַלֵּת הִיא, בְּלִי חֶשְׁבֹן, וּלְפִתְעוֹת-פְּתָאם בָּאָה

וְדוּמָה הִיא לְבָרֶק אֲשֶׁר הָאִיר נִיעַלָם

בְּטָרָם יִקְרָא אִישׁ: “הִנֵּה בָרֶק!” תַּעֲרַב שְׁנֵתְךָ!

צִיץ אֶהְבֶּה זֶה הֵלֵא יִגְמַל מִנְשַׁמַּת קוֹץ

וְהִנֵּה לְפָרַח חֶמֶד עַד שְׁנִית עוֹד נִפְגֵּשׁ –

את הדברים האלה פלטה מפיה כאלו אין הם נוגעים אליה כלל. ולא היה זה מתוך זעזוע-עצבים או משום אימת-הצבור; אדרבה, היא היתה שלוה, בלי שום התרגשות. אלא, פשוט, זאת היתה אמנות גרועה. זאת היתה מפלה גמורה.

אפילו הקהל ההמוני, הנבער מדעת, שבגלריה ובפרטיר, לא מצאו עוד חפץ במחזה. הם רגשו ורגזו, התחילו לדבר בקול רם ולשרק. הדיכקטור היהודי, שעמד בירכתי הפרטיר, רקע ברגליו כמשתולל ויקלל ויחרף בזעם-אפו. הנפש האחת בתיאטרון, שעמדה במנוחה שלמה, היתה הנערה בעצמה.

כאשר תמה המערכה השניה קמה סערה של שריקות, ולורד הנרי קם מכסאו וילבש את מעילו:

– היא יפה מאד, דוריאן – אמר – אבל לשחק אין היא יודעת. נלכה-נא.

– אני אמתין עד תם כל המחזה – ענה העלם בקשיות ובמרירות – מצטער אני מאד, שהבאתי אתכם לידי אבוד ערב. אני מבקש סליחה משניכם.

– דוריאן יקירי, כמדמני שמרת ויין חולה היום – הפסיקו האלוארד – אנחנו נבוא לראותה בערב אחר.

– מי יתן והיתה חולה! – ענה דוריאן – אך לי נראה, שהיא, פשוט, חסרת-רגש וקרה. היא נשתנתה לגמרי. עוד אתמול בערב היתה ארטיסטה גדולה – ובערב הזה אינה אלא משחקת בינונית, פשוטה.

– אל תדבר כדברים האלה על הנפש האהובה לך, דוריאן. האהבה נפלאה מן האמנות.

– שתיהן הן רק צורות של חקוי – העיר לורד הנרי – אבל נלכה-נא. דוריאן, אל תוסיף לשבת פה. לראות במשחק גרוע זה מזיק לרגש המוסר. ומלבד זה חושב אני, כי אתה לא תאבה כלל שתשחק אשתך על הבימה. ולכן מה לך ולדבר, אם היא משחקת בתור יוליה כפפה של עץ? היא יפה ונעימה מאד, ואם ידיעתה בחיים אינה מרבה מידיעתה באמנות, הרי תהיה חמר-נסיון מענין מאד. יש רק שני סוגי אנשים המלכבים באמת: אנשים היודעים הכל, ואנשים שאינם יודעים כלום. אבל, בשם אלהים, אל-נא תלבש צורה טרגית זו, נערי הטוב! הרוצה שישאר תמיד בצעירותו, צריך להמנע מכל התרגשות שאינה הוגנת. בוא אתנו אל הקלוב, עם בָּזִיל ועמי. שם נקטר סיגריות ונשתה לכבוד פיה של סבילה ויין. יפהפיה היא – ומה לך עוד?

– לך לך, הארי! – קרא העלם – אני רוצה לשבת בדד. לך גם אתה, בָּזִיל. הוי, וכי אין אתם רואים, כי לבי נשבר בקרבי?

דמעות רותחות נקוו בעיניו; שפתותיו רתתו; הוא רץ אל ירכתי התא, סמך ראשו אל הקיר ויִסְתַּר פניו בכפיו.

– נלכה, בָּזִיל – אמר לורד הנרי בקול רך, שלא היה מצוי בו ושניהם יצאו מן התא.

רגעים אחדים אחרי-כן האירו שוב מאורות הרמפה והמסך הורם: התחילה המערכה השלישית. דוריאן גרש למקומו. פניו היו חורים, וכלו הפיק גאווה ושיוון-רוח. המשחק נמשך באריכות מיגעת, כאלו אין קץ למחזה. רב הקהל עזבו את התיאטרון, בכפקם על הרצפה בנעלותיהם הכבדות ובצחקם בקול רם. כל הצגת המחזה היתה מפלה גמורה. את המערכה האחרונה שחקו לפני ספסלים ריקים. המסך הורד לקול חיוך ושריקה.

מיד אחרי כלות המחזה רץ דוריאן אל מאחרי הקלעים לחדר-התלפשת. הנערה עמדה שם יחידה ופניה הביעו שמחת-נצחון. עיניה נוצצו בזיו

מִיָּחַד וכמו נגה מסביב לה. שִׁפְתֵיהָ הַפְתוּחוֹת לַמַּחְצָה שֶׁחָקוּ מִתּוֹךְ עָנַג עַל סוּד, הַיְדוּעַ רַק לֵה לְבַדָּה.

כַּאֲשֶׁר נִכְנַס דוֹרִיאַן הַצִּיצָה בּוֹ וּרְגַשׁ שֶׁל אֲשֶׁר אֵין-קֶץ הַאִיר אֶת פְּנֵיהָ.

– מֵה הַרְעוּתִי לְשַׁחַק בְּעֶרֶב הַזֶּה, דוֹרִיאַן! – קָרָאָה בְּלִכְתָּהּ לְקִרְאָתוֹ.

– רַע מְאֹד! – עָנָה וַיִּבֶט אֲלֶיהָ בַּתְמַהוֹן – נוֹרָא! רַע עַד לְזוּעָה. הָאֵם חוֹלָה אֵת? לֹא תוֹכְלִי לְצִיר לְעַצְמִךְ, כִּמָּה גְרוּעָה הִיא מִשְׁחָקְךָ. לֹא תוֹכְלִי לְצִיר לְעַצְמִךְ, כִּמָּה סִבְלַתִּי.

הַנְעֵרָה חִיכָה.

– דוֹרִיאַן – עָנְתָה בַּהֲמַשִּׁיכָה אֶת שְׁמוֹ בְּנַעַם-קוֹלָהּ. כִּאלֹו הִיא מִתּוֹק מִדְּבַשׁ לְשִׁפְתוֹתֶיהָ-שׁוֹשְׁנִים – דוֹרִיאַן, עֲלִיךָ הִיא לְהַבִּין. וְעַתָּה הֲלֹא תִבִּין, הֲלֹא?

– מֵה אֲבִין? – שָׁאֵל בְּפָנִים זוּעָמִים.

– מִפְּנֵי מֵה הִיא מִשְׁחָקִי גְרוּעָה הַיּוֹם. מִפְּנֵי מֵה יִהְיֶה מִשְׁחָקִי גְרוּעָה תְּמִיד. מִפְּנֵי מֵה לֹא אוֹסִיף עוֹד לְשַׁחַק יָפֵה עַד עוֹלָם.

הוּא הִנִּיעַ בְּכַתְפּוֹ:

– כִּמְדָמְנִי, שְׁחוֹלָה אֵת. וְאֵם חוֹלָה אֵת, לֹא הִיא לֶךְ לְשַׁחַק. הֲלֹא עֲשִׂיתָ עִצְמִךְ לְשַׁחֵק. לְרַעִי הִיא הַמִּשְׁחָק לְזָרָא. וְגַם לִי.

הִיא, כְּנֹרָאָה, לֹא שָׁמְעָה כֻּלָּל אֶת דְּבָרָיו. פְּנֵיהָ קָרְנוּ מִשְׁמַחָה. מִיָּן דְּבָקוֹת שֶׁל אֲשֶׁר תִּקְפֶּה אֹתָהּ.

– דוֹרִיאַן, דוֹרִיאַן – קָרָאָה – קָדָם שִׁידְעַתִּיךָ הִיא הַמִּשְׁחָק הַמְצִיאוֹת הַיְחִידָה בְּחַיִּי. רַק בְּתִיאֲטָרוֹן טַעֲמִיתִי טַעַם חַיִּים. שֵׁם הִיא לִי הַכֹּל אִמַּת לְאִמַּתָּהּ. בְּעֶרֶב אֶחָד הַיִּתִּי רוֹזָאֲלִינָדָה, וּבְעֶרֶב הַשְּׁנִי – פּוֹרְצִיָה. שִׁמַּחַת בִּיאָטְרִיסָה הִיתָה לְשִׁמַּחַתִּי, וַיִּסּוּרִי קוֹרְדִילִיָה – יִסּוּרִי נִפְשִׁי. אֲנִי הָאִמַּנְתִּי בְּכֹל. הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים, שֶׁשֶׁחָקוּ אֶתִּי יַחַד, נִדְּמוּ לִי כְּבָנֵי-אֲלִים. הַקּוֹלִיסוֹת הַמְצִיָּרוֹת הִיוּ לִי עוֹלָם מְלֹא, עוֹלָמִי שְׁלִי. אֲנִי יָדַעְתִּי רַק צִלְלִים, וְהֵם הִיוּ בְּעֵינֵי כְּדָבָרִים שֶׁל מִמֶּשׁ. – וְהִנֵּה בָּאת אֵתָה – הָאֵח, אֶהוּבִי הַנְעֵלָה! – וְתוֹצֵא מִמֶּסְגֵּר נִפְשִׁי. אֵתָה לְמַדְתִּנִּי, מֵה הֵם חַיִּי-הַמְצִיאוֹת. וְהַיּוֹם בְּעֶרֶב הַרְגַּשְׁתִּי בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּחַיִּי אֵת כֹּל הַנְּבוֹבּוֹת, אֵת כֹּל הַזִּיּוֹף, אֵת כֹּל הַטְּפָשׁוֹת שֶׁבָּאוּתָהּ הַתְּפָאֶרֶת הַרִיקָה, הַנוֹצֵצָה לְמִרְאָה-עֵינַיִם, אֲשֶׁר בֵּה שֶׁחָקְתִּי כֹל הַיָּמִים. הַיּוֹם, בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה, נִפְקַחוּ עֵינַי לְרֹאוֹת, כִּי רוֹמִיאָו הוּא זָקֵן מְלַעַר וְכַחֵל. וְנִגְּהָ הִירַח בְּגֵן הוּא חֲקוּי מְזִיף, וְהַסְצִינָה הִיא הַמוֹנִית, וְהַדְּבָרִים שֶׁדְּבַרְתִּי הֵם אֵי-טִבְעִיִּים, לֹא שְׁלִי הֵם, אֵינָם אוֹתָם שֶׁהִיִּיתִי רוֹצֵה אֲנִי לְאִמֵּר. אֵתָה הַבָּאת לִי דְבַר נַעֲלָה יוֹתֵר, אֲשֶׁר כֹּל הָאִמַּנּוֹת אֵינָה אֵלָא בְּבוֹאָה שְׁלוֹ. אֵתָה הוֹרִיתִנִּי לְדַעַת, מֵה-זֹאת אֶהְבֶּה בְּאִמַּת וּבַתְמִים. אֶהוּבִי! אֶהוּבִי-נִפְשִׁי! הַפְּרִינֵךְ הִיפָה! נִסִּיךָ-חַיִּי! עֵיפָה נִפְשִׁי לְצִלְלִים. אֵתָה הִנֵּךְ לִי יוֹתֵר מִכֹּל מֵה שֶׁתּוֹכֵל הָאִמַּנּוֹת לְהִיּוֹת לִי. מֵה לִי וּלְבָבוֹת שֶׁל מִשְׁחָק-הַתִּיאֲטָרוֹן? כַּאֲשֶׁר עֲלִיתִי בְּעֶרֶב הַזֶּה עַל הַבִּימָה, לֹא יִכְלַתִּי לְהַבִּין, אֵיךְ סָר וְחָלַף מִמֶּנִּי כֹל-זֶה. אֲנִי דְמִיתִי, כִּי אֶפְלִיא לְעֲשׂוֹת, וְהִנֵּה מִצָּאֵתִי, שְׁאֵינִנִּי יִלְהֶה עוֹד כְּלוֹם. וּפְתָאֵם זָרַח אֹרֶךְ חֲדָשׁ עַל נִפְשִׁי וְאֲבִין הַכֹּל. וַיִּדְעֶה זֶה מְלֹאָה לְשִׁמַּחָה אֵת כֹּל חֲדָרֵי לְבִי. אֲנִי שָׁמְעַתִּי אוֹתָם שׁוֹרְקִים, וְאִגְחָךְ. וְכִי מֵה יוֹדְעִים הֵם עַל-אוֹדוֹת אֶהְבֶּה כְּשֶׁלֵּנוּ? קַחֲנִי מִזֶּה, דוֹרִיאַן – קַחֲנִי אֵתְךָ אֵל מְקוֹם, אֲשֶׁר נוֹכַח לְחַיּוֹת שְׁנֵינוּ לְבַדְּנוּ. שׁוֹנָאֵת אֲנִי אֵת הַתִּיאֲטָרוֹן. יִכְלַתִּי לְחַקּוֹת תְּאוּהָ שֶׁלֹּא הַרְגַּשְׁתִּיהָ, אֲבָל אֵינִנִּי יִכְלָה לְחַקּוֹת זֶה, הַבּוֹעֶרֶת בִּי כַּאֲשֶׁר. אֵה דוֹרִיאַן, דוֹרִיאַן, הַיּוֹדְעָה אֵתָה כַּעַתָּה, מֵה פֶּשֶׁר כֹּל-זֶה? לֹו גַּם יִכְלַתִּי, הַיִּתִּי חוֹשֶׁבֶת לְחַלּוֹל הַקֹּדֶשׁ לְחַקּוֹת אֵת הָאֶהְבָּה עַל הַבִּימָה. אֵתָה פִּקַּחַת עֵינַי לְרֹאוֹת זֹאת.

הָעֵלֶם הַתִּנְפֵּל עַל הַרְפִּידָה וַיִּסַּב אֶת פָּנָיו.

– אֵת הַמֶּתָּה אֵת אֶהְבַּתִּי – דוֹבְבוּ שִׁפְתֵינוּ.

הִיא הִבִּיטָה אֲלָיו בַּתְמַהוֹן וַתִּצְחַק. הוּא לֹא עָנָה דְבַר. אֵז נִגְשָׁה אֲלָיו וַתְּחַלֵּק אֶת שְׁעֵרוֹת רִאשׁוֹ בְּאִצְבָּעוֹתֶיהָ הַקְּטָנוֹת, וַתִּכְרַע עַל בְּרָכֶיהָ וַתְּדַבֵּק אֶת יָדָיו אֵל שִׁפְתוֹתֶיהָ. אֵךְ הוּא הִשִּׁיב אֶת יָדָיו אַחֲרוֹר וְרַעַד זַעֲזַע אֶת כֹּל גּוֹפּוֹ.

אַחֲרֵי-כֵן קִפְץ מִמְּקוֹמוֹ וַיִּשֶׁם פַּעֲמָיו אֵל הַדֶּלֶת.

– כֵּן – קָרָא – אֵת הַמֶּתָּה אֵת אֶהְבַּתִּי. עַד עַתָּה הִיִּית מְעוֹרֶרֶת אֶת דְּמִיוֹנִי. עַכְשָׁיו אֵין אֵת מְעִירָה אֶפִּילוֹ אֵת סִקְרָנוֹתִי. פְּשׁוּט, אֵינֶךָ עוֹשֶׂה עוֹד עֲלֵי שׁוֹם לְשֵׁם. אֲנִי אֶהְבַּתִּיךָ, יַעֲן אֲשֶׁר הִיִּית נִפְלָאָה, מְצִינָה, יַעֲן אֲשֶׁר הִיא בְּךָ רוּחַ וְגִאוֹנוּת, יַעֲן אֲשֶׁר הַגְּשַׁמַּת אֵת חֲלוֹמוֹת הַמְּשׁוֹרָרִים הַגְּדוֹלִים וְהַלְּבָשֶׁת עוֹר וּבִשׂוּר אֵת צִלְלֵי הָאִמַּנּוֹת. כֹּל-זֶה הַשְּׁלֶכֶת מִלְּפָנֶיךָ. וְעַתָּה הִנֵּךְ רִיקָה וְחִסְרַת-טַעַם. אֵלִי! מֵה נוֹאֲלַתִּי לְאֶהְבְּךָ! מִשְׁגַּע הַיִּתִּי! עַתָּה אֵינֶךָ לִי וְלֹא כְּלוֹם. אֵינִי רוֹצֵה עוֹד לְרֹאוֹת פָּנֶיךָ. אֵינִנִּי רוֹצֵה עוֹד לְחַשֵּׁב עַל-אוֹדוֹתֶיךָ. לֹא אֲשֵׁא עוֹד אֵת שְׁמֶךָ עַל שִׁפְתֵי, אֵין אֵת יוֹדְעַת, מֵה שֶׁהִיִּית לִי לְפָנִים. הַיִּתִּי לְפָנִים! ... הוּי, מֵה נוֹרָא לִי רַעִיוֹן זֶה! הַלוֹאִי שֶׁלֹּא שְׁמַתִּי עֵינֵי עֲלֶיךָ מְעוֹלָם! אֵת אֲבַדְתָּ אֵת לְבוֹב-חַיִּי. מֵה דְלָה הַשְּׁגַתְךָ עַל-אוֹדוֹת הָאֶהְבָּה, אֵם אֵת אוֹמַרְת שֶׁהִיא מְקַלְקֶלֶת אֵת אִמַּנּוֹתֶיךָ! בְּלִי אִמַּנּוֹתֶיךָ הִרִי אֵת אִפְסֵי וַאֲיִן. אֲנִי אִמַּרְתִּי לְעֲשׂוֹתְךָ מְקַלְלָת, מִזְהִירָה, כְּבִירָה. הָעוֹלָם הִיא מְעִרִיךְ אוֹתְךָ, וְאֵת הַיִּתִּי נִקְרָאֵת בְּשֵׁמִי. וְמֵה אֵת עַכְשָׁיו? מִשְׁחָקָת מִן הַמְּדִרְגָּה הַשְּׁלִישִׁית עִם פְּרָצוֹף נָאָה.

פְּנֵי הַנְעֵרָה הִלְבִּינוּ וְגִוָּה רַעַד גָּלוּ. הִיא פָּרְשָׁה בִּידָה וְקוֹלָהּ כִּמוֹ נַחְבָּא בְּגִרוּנָה.

– אֵתָה אֵינֶךָ מְדַבֵּר בְּכַבֵּד-רִאשׁוֹ, דוֹרִיאַן – אִמַּרְהָ בְּלַחִישָׁה – אֵתָה מִשְׁחָק קוֹמְדִיָה.

– קוֹמְדִיָה! זֹאת אֲנִי מְנִיחַ לְךָ, הֲלֹא בְּזֹאת אֵת מִצְטַיֵּנָת – עָנָה בְּמִרִירוֹת.

הִיא קָמָה מִכְרַע עַל בְּרַכְיָהּ, וּבְפָנִים מְבִיעִים עֵינוּיִי-נִפְשׁ קָשִׁים נִגְשָׁה אֲלָיו וַתַּעֲמֵד לְפָנָיו, וַתִּשֶׁם יָדָהּ עַל זְרוּעוֹ וַתִּסְתַּפֵּל בְּעֵינָיו. אֵךְ הוּא הִדָּף אֹתָהּ

– אל תגעי בי! – קרא.

אנקה עמומה התפרצה מלבה. היא התנפלה ארצה ותשכב לרגליו כפרח נרמס.

– דוריאן, דוריאן, אל תעזבני! – אמרה בלחישה – אני מצטערת כל-כך על שלא שחקתי יפה. כי הגיתי רק בכך כל העת. אבל אני אנסה שוב – אנסה באמת ובתמים. הן אהבתי אליך באה אלי לפתע-פתאום. דומה אני, שלא הייתי יודעת אותה מעולם, אלמלא נשקנתי – אלמלא נשקנו איש את רעהו. שובה שקה לי, אהוב-נפשי. אל-נא תלך ממני. אחי... אך לא, אין דבר. הוא לא דבר בכבד-ראש. הוא חמד לו לצון... ואולם אתה, הה, האם לא תוכל לסלח לי את עון הערב הזה? אני אתאמץ בכל-כחי, אעמל ואיגע לתקן את עותתי, אל תקשיח לבך ממני, על שאני אוהבת אותך יותר מכל אשר על-פני האדמה. וסוף-כל-סוף הלא רק זאת הפעם האחת, אשר לא מצאתי חן בעיניך. ואמנם צדקת מאד, דוריאן. צריכה הייתי להראות יותר את הארטיסטה שבי. הסכלתי עשה – ובכל-זה לא יכלתי לעשות אחרת. הה, אל תעזבני, אל תעזבני...

היא התייפחה, וקולה נחנק מסערת-רוחה: כנפצעה שכבה לארץ ותתפתל במכאוביה. ודוריאן גייה הביט בה בעיניו היפות, ושפתותיו המוקטבות הסתלסלו בשחוק של קלסה גאיונה: בהתרגשותם של אותם, שכבר חדלנו לאהב, יש תמיד צד נלעג: סבילה וין היתה בעיניו מילודרמטית עד לטפשות: דמעוניה ואנקותיה היו עליו לטרח:

– אני הולך מזה – אמר לאחרונה בקול צלול ושליו – אינני רוצה להיות אכזר, אבל אינני יכל לראות עוד את פניך. את הובשתני משבריי.

היא בכתה דומם ולא ענתה דבר, רק זחלה וקרבה אליו. ידיה הקטנות גששו באויר, כאלו חפשו אותו. והוא סבב על עקבו ויצא מן החדר. בעוד רגעי-מספר היה כבר מחוץ לתיאטרון.

אנה הלך – זאת לא ידע אל-נכון. הוא רק נזכר, שעבר דרך רחובות, שאינם מוארים די-צרכם, על-פני פתחי-שערים מזערים ואפלים ובתים חשודים. נשים עם קולות צרודים וצחוק גס קראו אליו. שפזורים מקללים ומחפרים ומשוחחים עם עצמם נעו על פניו ברגלים כושלות כקופים אימתנים. הוא ראה ילדים דלים נערמים על ספי הפתחים ושמע צעקות וגדופים מתוך חצרות אפלות.

עם דמדומי-השחר הראשונים נמצא בקרבת קונט-גרדן, החשך הלך ונמוג, והרקיע, זרוע אור חכלילי-כהה, התקמר למרגלית יפה. קרונות גדולים מלאים חבצלות, מתנענעות על גבעוליהן שקשקו במתינות על המרצפת החלקה של הרחובות, הריקים מאדם. האויר היה ספוג ריח פרחים, ויפי-מראהיהם היה כמרפא למכאובי העלם. הוא הלך אחרי הקרונות עד השוק, ועמד והביט באנשים הפורקים את עגלותיהם. אחד מבעלי-העגלות, לבוש כתנת לבנה, הושיט לו מעט דבדבניות. העלם הודה לו, תמה על שסרב לקחת כסף במחירם, ובנפש פזורה התחיל אוכל את הגרגרים. הם נקטפו בחצות-הלילה וספגו לתוכם את קרת הירח. שורה ארכה של נערים, נושאים סלים מלאים צבעונים ממגרים ושושנים צהובים ואדמים עברו על פניו, בפלסם להם נתיב בין תלי-תלים של ירקות. בין עמודי האצטבה האפורים, מפי-השמש, התשוטטה כנופיה של ריבות מזהמות, פרועות-ראש, שהמתינו לקצה של המכירה בפומבי. אחרות התגודדו אצל דלתי בית-הקהה, הסובבות על ציריהן בלי מעצור. הסוסים הכבדים, האסורים לקרונות המשאות, נתקלו לרגעים ושעטו בפרסותיהם על-פני אבני המרצפת הקשות, בקשקשם בזוגיהם ובכל כליהם. אחדים מבעלי העגלות ישנו על צבורי שקים. יונים מתנוססות בצבעי הקשת התרוצצו אנה ואנה ונקרו זרעונים.

אחרי זמן מועט ישב במרכבה שכורה ויסע לביתו. ליד השער התעכב קצת ויבט סביבותיו על הככר הדומם עם חלונותיו העצובים, נעולי-התריסים וסתומי-הוילאות. פני הרקיע היו עתה זכים ובהירים כעין הלשם, וגגות הבתים נוצצו ככסף לנגה-זרחו. מאיזו ארבה, מעבר הרחוב, עלתה תימרת-עשן דקה, היא הסתלסלה כפתיל-תכלת באויר, הדומה לצדף בעינו.

בעששית הניצינית הגדולה המזהבה, שפזזה לפני מגונדולה של אחד הדוגים ועתה היא תלויה בספון של המסדרון רחב-הידיים, המצפה צלעות-אלונים, דלקו עוד מאורות-הגז המטפטפים: הם נראו כטרפי-להבה כחלים דקים, מושבים במסגרת-אש לבנה. הוא פנה אותם וישלך את אדרתו ואת מגבעתו על השלחן, ויעבר דרך חדר-הספרים אל חדר-משכבו: חזר בעל שמנה קצוות ורחב-ידיים בקומה הראשונה, אשר זה מקרוב ערך אותו בשביל עצמו בכל יקר תפארת פזרנית ויקשט את קירותיו בטפיטים יקרי-מציאות מימי הקנסס, שנמצאו בפנה נשכחה בעלית בית-סלפי.

כאשר נגע בכף-המנעול נמשכו עיניו, מבלי שים-לב, אל תמונתו, שציר פזיל האלוארד. הוא נרתע לאחוריו, כאלו נפתע ממראה עיניו – וכאשר נכנס לחדרו היה כנבוך. הוא הוציא את הפרח מלולאת-בגדו ויעמד תחתיו כמפפק. לבסוף פנה וישב אל התמונה ויחל לבחן ולבדק אותה. לאור המזדמם, שחדר בעד וילאות החלון הלבנים-כהים, נראתה לו דמות-דיוקנו כאלו נשתנתה קצת. הבעת הפנים היתה אחרת. כאלו הרגש רשם של אכזריות מסביב לפיו. זה היה מתמיה מאד.

דוריאן נגש אל החלון ויסלק את הוילאות. אור בהיר השתפך בחדר וינס את הצללים הפנטסטיים אל הפנות האפלות, ששם הסתתרו ברעדה. אבל ההבעה המזורה, אשר גלה בדמות-דיוקנו, לא סרה מעל פני התמונה, ולא עוד אלא שנראתה בהירה ועזה יותר. קרני-השמש הרותתות הבליתו את רשמי האכזריות סביב לפיו בדיוק בהיר כל-כך, כאלו הסתכל בראי תכף אחרי עשותו מעשה-רשע נורא.

דוריאן התחלחל. הוא לקח מעל השלחן ראי קטן במסגרת של קפידונים מקטבים-שן, – אחת מתשורותיו המרבות של לורד קנרי – ויסתפל בו בפחד ובעיון עמק. אך שום קו גס לא שחת את יפי שפתותיו-שני. מה פשר הדבר הזה?

הוא שפשף יפה את עיניו ויגש שנית אל התמונה ויעמד סמוך לה מאד, פנים אל פנים, ויחל שוב לבדקה. על-פני הבד לא נכר שום שנוי, ובכל-זאת אין כל ספק, כי הבעת כל הפנים נהפכה לאחרת. זה לא היה דמיון-שוא. זו היתה עבדה גלויה עד לזועה.

דוריאן התנפל על כסא וישתקע בהרהורים. ופתאם נצנץ במוחו מה שאמר בחדר-מלאכתו של פזיל האלוארד, ביום כלותו את ציור תמונתו. כן,

הוא זכר את הדברים בדיוק. הוא הביע אז חפץ-שגעון, שהוא יתמיד בעלומיו ותמונתו תזקן; שִׁפּוּי שלו לא יועם ודמות-דיוקנו שעל הבד תשא את כל סבל תאוותיו וחטאותיו; שהענויים והעיונים יחרשו את חריציהם בתמונה המְצִירָת, ובו בעצמו ישתמר לעד כל הֶרֶךְ והנֶעֱם של נצני הנעורים, שהתפתחו זה עתה. האַמֵּם נָתַנָּה לוֹ שְׁאֵלָתוֹ? הלא זה אי-אפשר. אין להעלות כזאת על הדעת. ובכל-זאת הנה התמונה לפניו עם רשם של אכזריות בְּזוּיֵת-הפה.

אכזריות! כלום היה אכזרי? הנערה עצמה היתה אֲשֶׁמָה, ולא הוא. הוא שעשע את נפשו בתקוה, כי היה תהיה לארטיסטה גדולה, וגם נתן לה את אהבתו, כי חשב אותה לגדולה. והנה הכזיבה את תוחלתו: היא נמצאת פחותה, ריקה. ובכל-זאת תקף אותו רגש של חמלה רבה, בזכרו איך שכבה לרגליו והתיפחה כתינוקת. הוא זכר, איך הביט עליה בגסות-רוח. מדוע נברא ככה? מדוע נָתַנָּה לוֹ נשמה כזו? אבל הלא גם הוא סבל במשך שלש השעות האַמֵּמות, שנגרר המחזה, סבל דורות של יסורים, נצח-נצחים של ענויים. חייו הוא אינם שוים פחות מחייה היא. אם הוא פצע אותה לארך-ימים, הלא גם היא החריבה אותו לרגע. ומלבד זה, הנה על-פי טבעו נקל לנשים לשאת צרה ויגון יותר מן הגברים. הן חיות על הרגשותיהן; הן מהרהרות רק בהרגשותיהן. הן לוקחות להן אוהבים, רק כדי שיהיה להן למי לעֲרֹךְ “סצינות”. כך אמר לו לורד קֶנְרִי, ולורד קֶנְרִי יודע את הנשים על בְּרִיָּן. ולמה זה ימרר את רוחו בגלל סְבִילָה נִיָּן? היא אינה לו עוד כלום.

אבל התמונה? מה יחשב על-זאת? היא מכילה את סוד חייו ומְגִידָה את מעשיו וקורותיו. היא לְמַדָּה אותו לאהב את יָפּוֹ. האומרת היא ללמדהו עתה לתעב את נשמתו? היוסיף להביט אליה עוד?

לא; זה היה רק דמיון-שוא, שִׁבָּא מתוך התרגשות החושים. הלילה הנורא, שעבר עליו, השאיר אחריו מחזות-תעתועים. פְּתָאם נפלה על מוחו אותה טפת-השני הדקה, המטרפת דעתו של אדם, אך התמונה לא שָׁנְתָה. אָנְלָת היא לחשב אחרת.

ואולם התמונה הוסיפה להשקיף עליו עם פרצופה היפה המְשַׁחַת והצחוק האכזרי שלה. שערותיה הצְהָבוֹת הזהירו לאור שמש-הפֶּקֶר. עיניה הכְּהָלוֹת נפגשו בְּשָׁלוֹ. רגש של רחמים רבים – לא על עצמו, אך על תמונתו המְצִירָת – תקף אותו. הנה שָׁנְתָה כבר, ועוד תוסיף להשתנות. זיו-זהבה יִקְפֹךְ לְשִׁיבָה. שושניה האַמֵּמות והלבנות תִּפְלְנָה. על כל חטא שיחטא יכתם ויִנְבֵּל אות-קֶלֶוֹן את יפעתה. אך לא, הוא לא יחטא. התמונה מְשַׁנָּה או בלי שנוי, תהיה לו הסמל המוחש של מוסר-הלב. הוא יעמֵד בפני נסיון הַיָּצֵר, הוא לא יוסיף עוד לראות את לורד קֶנְרִי – או, לפחות, לא יאזין עוד לאותן התורות האַרְסִיות, שעוררו בו בראשונה בגנו של בְּזוּל האלוארד את הצמאון להרגשות אי-אפשריות. הוא ישוב אל סְבִילָה נִיָּן, יכפר את פניה, יקחנה לאשה וינסה לאהבה שוב. כן, הוא מְחַיֵּב לעשות כך. תינוקת עלובה! הוא התנהג אתה באיגואיזמוס ובאכזריות. הקסם אשר נסכה עליו שוב ישוב. הם יהיו מאַשְׁרִים שניהם יחדו. חייו אָתָּה יהיו יפים וטהורים.

הוא קם ממושבו ויעמֵד מחיצת יריעות בפני התמונה, ורטט החזיקהו בהשגיחו אליה. “מה נורא!” דובבו שפתיו וילך אל הדלת ויפתחנה. וכאשר צעדו רגליו על הדשא בגן שאף רוח ברָנְחָה. אויר-הֶבְקֵר הקריר גרש את כל עצבותיו. הוא הרהר עוד רק בסְבִילָה. הד רפה של אהבתו שב אליו. הוא שנה וחזר ושנה את שמה פעמים רבות. הצפרים, ששוררו בגן הרטב מטל-פֶּקֶר, כאלו ספרו לפרחים על-אודותיה.

ח

כבר עברה שעת-הצהרים כאשר קם משנתו. משרתו החליק בתוך החדר פעמים אחדות על ראשי בהונות רגליו, לראות אם כבר הקיץ, ויתפלא, מדוע זה מאריך אדונו הצעיר הפעם בשנתו. לבסוף נשמע קול הפעמון מחדר-משכבו, ויקטור נכנס בצעדים רכים ובידו כוס-טֶה וצרור-מכתבים על טס קטן של פּוֹרְצִילֵן סוֹרִי יֶשֶׁן, ויסלק את יריעות המשי הילק, המְרַפְדוֹת תכלת-כהה ופרושות על שלשת החלונות הגבוהים.

– למוסְנֵה ערבה שנתו בפֶּקֶר הזה – אמר המשרת בצחוק-קל.

– איזו שעה עתה, ויקטור? – שאל דוריאן גרי אחוז-תנומה.

– שעה ורבע אחרי הצהרים, מוֹסְנֵה –

מה מאַחֲרָת השעה! דוריאן התנער וישב על המטה, גמא מכוס הטה והפך במכתבים. אחד מהם היה מאת לורד קֶנְרִי והוא בפֶּקֶר על-ידי שליח מְיָחֵד. רגע קטן נמלך בדעתו, ואחר הניח אותו הַצְדָּה. את יתר המכתבים פתח וקרא בשויון-רוח. הם הכילו את הקבוצה הרגילה של כרטיסים, הזמנות לסעודות-הצהרים, פְּתָקֵי-כְנִיסָה לפתיחות של תערוכות, פּוֹרְגֵרֵמוֹת של קוֹנְצֵרְטִים לטובת העניים, וכיוצא בהם מן “הכתבים”, שבאים בשטף על כל עול-ימים מן החברה העליונה בכל פֶּקֶר במשך ה“סִיזוֹן”. היה בין הכתבים גם חשבון על סכום הגון בעד מערכת כְּלִי-רְחִיצָה יצוקים כסף בסגנון לואִי החמשה-עשר, שקנה זה מקרוב. עוד לא ערב את לבו להגיש את החשבון לֶאֱפִיטְרוֹפְסִיו, כי הם היו אנשים מן הדור הישן, שלא ידעו ולא הבינו, כי בדור הזה הדברים המְגִתִּים לגמרי הם הם הנחוצים לנו ביותר. גם היה בין הכתבים המון הודעות מְמַסּוֹת מאד מאת מְלוּיִם בְּרִבִּית שֶׁבְּרָחוּב יֶרְמֵן-סְטְרִיט, המְצִיעִים לוֹ הַלְנָאוֹת בכל-עת ובכל סכום שיחפץ וברבית מְמַצֵּת מאד ואינם דורשים כלום, אלא שורות אחדות של כתב-ידו.

כעשרה רגעים אחרי-כן ירד מעל מטתו ויעט שמלת-פֶּקֶר של צמר קְשִׁמִירִי עם רְקֵמֶת-מְשִׁי מְעֵשָׂה-חוֹשֵׁב, וילך אל חדר-הרְחִיצָה הרְצוּף אָנְךְ. המים הקרים השיבו את נפשו אחרי השנה האַרְכָּה. נראה, כאלו שכח כל-מה שעבר עליו אמש. פעם ושתיים נצנץ במוחו זכר כהה של השתתפות באיזו טרְגִידִיה מוזרה, אבל בזכרון הזה היה כל אי-הטבעיות של חלום חזיון-לילה.

אחרי לבשו את בגדיו נכנס לחדר-הספרים לאכל פת-שחרית קלה, שערכו לו על שלחן עֶגֶל קטן סמוך לחלון הפתוח. היה יום-קיץ נפלא. האויר החם היה ספוג ריחות בשמים. דבורה התעופפה אל תוך החדר ותזמזם מסביב לצנצנת הכְּהָלָה אשר לפניו, המלאה שושנים צְהָבִים-עִזִים. הוא היה מאַשְׁר מאד.

פתאם נפגשו עיניו בחיץ, אשר הקים לפני התמונה, ויתחלה.

– האם קר למוסיקה? – שאל המשרת, שהעמיד באותו הרגע ביצה מעשה-מחבת על השלחן – האסגר את החלון?

דוריאן גרי הניע בראשו:

– לא, לא קר לי – דובבו שפתיו.

האמנם אמת הדבר? הבאמת שנתה התמונה? או אולי הטעהו דמיונו לראות פו של רשעות, במקום שהיה באמת תו של שחוק נעים? הלא בד משוח בצבעים לא יוכל להשתנות! אולת היא לחשב כזאת. זה יהיה מעשה יפה לספר לַפְּזִיל. זה יביא אותו לידי צחוק.

ובכל-זאת מה חיו בזכרונו כל פרטי הדבר! בתחלה לאור המַמְדָּם ואחר-כך לאור-הפּקֹר הבהיר ראה את תו-האכזריות על השפתים הנעוות. הוא ירא כמעט את יציאתו של משרתו. ברור היה לו, כי כאשר ישאר יחידי, יתחיל בבדיקת התמונה – והוא פחד מפני ההכרה הברורה. לאחרי שהכניס המשרת את הקהה והסיגריטות ופנה לצאת, הרגיש דוריאן חפץ עז לצוותו לעמד אתו. ואך נסגרה הדלת אחרי קרא לו לשוב. המשרת עמד ויחכה למצותו. העלם התבונן בו רגע קטן ואחר אמר באנחה:

– היום לא אקבל איש, ויקטור, יהי מי שיהיה! –

הוא קם מעל השלחן, הצית לו סיגריטה, ויתנפל על דרגש מַמְדָּם בכרים מְהֵדְרִים, שעמד ממול החיץ. החיץ היה ישן נושן, עשוי עור ספרדי מְזַהֵב, כבוש ומקשט בציורים בהירים בסגנון לואי הי"ד. העלם הביט אליו בעינים בוחנות וחוקרות, ומאד השתוקק לדעת, אם כבר נודמן לו קדם לזה להיות סתרה על סוד חייו של אדם.

היסלק אותו אם לא? ומדוע לא יעמד על מקומו? ומה תועיל לו ידיעתו? אם אמת הדבר, הלא נורא הוא. ואם לא אמת הדבר, למה זה ידאג ויתרגש? אבל מה יהיה, אם בגזרת המזל או במקרה אכזרי תציץ עין-זר לאחורי הפרגוד ותראה את השנוי האים בתמונה? מה יעשה, אם יבוא פְּזִיל האלוארד ויבקש לראות את יציר-כפיו? ופְּזִיל בודאי ישעשה כך. לא! עליו לבדק את הדבר היטב ובלי דחוי. הידיעה, איזו שתהיה, טובה מן הספקות האִימִים.

הוא קם ויסגר את שתי הדלתות אחריו. לפחות יהיה יחידי בחזותו את מְסוּה-חרפתו. אחרי-כן העתיק הצדה את המחיצה ויבט את תמונתו פנים בפנים. אכן אמת הדבר – התמונה נשתנתה.

ימים רבים אחרי-כן עוד היה זוכר בתמהו, שבתחלה הרגיש מעין התענינות מדעית למראה השנוי. הוא לא יכל להאמין באפשרותה של השתנות כזו; – ובכל-זאת הלא עובדה היא. ההיתה פה איזו קרבה פלאית בין האטומים החימיים, שהתגלמו בצבעים ובצורה קבועה על הבד ובין הנשמה אשר בקרבו? האפשר הדבר, שהם הגשימו מה שהנשמה הַגְתָה, ושהם אָמְתוּ מה שהיא חלמה? או יש פה סבה אחרת, אִימָה עוד יותר? הוא שב ביראה ורעד אל הדרגש, וישב וישכב, וישקף משם בזועה חולנית אל התמונה.

ואמנם פֶּעֶלָה אחת – זאת הרגיש היטב – עלתה כבר ביד התמונה לפעל עליו. היא הביאה אותו לידי הכרת העול והרשעה שעולל לסבילה נין. אך עוד לא עבר הזמן, עוד אפשר לתקן את המַעוֹת. הוא יכל עוד לקחתה לאשה. אהבתו המְנִיפֶת והאִיגוֹאִיסְטִית תתן מקום להשפעה יתר רמה, תתהפך לדבקות יתר עדינה, ותמונתו, אשר יצר פְּזִיל האלוארד, תהיה לו למורה-דרך בחיים, תהיה לו מה שהקדושה היא לאחד, מוסר-הלב – לשני, ויראת אלהים – לַקְּלוֹ. יש אִפְיוּנִים למוסר-כליות, סמים המִישְׁנִים את הרגש המוסרי. ואולם פה הלא לפניו סמל מוחש של הירידה הכרוכה בעקב החטא, סְמֹן מְבַהֵק ומתמיד של הַחֶרְבֵן, שגורמות הבריות לנשמתן.

עברה השעה השלישית והרביעית והשעון השמיעי גם את חצי החמשית, ודוריאן גרי עוד לא קם ולא נע. הוא נסה לחבר את חוטי-השני של החיים ולעשות מהם מעשה-ארג אחד; למצא את דרכו בַּלְפִּירִינֵט-הדמים של התאוות, אשר בו הוא תועה ומגשש. הוא לא ידע, מה יעשה ומה יחשב. סוף-כל-סוף נגש אל השלחן וישב ויכתב אגרת נסערה ונרגשה אל הנערה אשר אהב בתחלה, ויבקש מאתה סליחה, ויטפל על עצמו אשמת-שגעון. הוא מלא גליון אחרי גליון במלים קודחות של חרטה ובמלים קודחות עוד יותר של יסורים. יש תענוג מְחָד בהאשמת עצמו. כשאנחנו מגנים את עצמנו, אנו מרגישים, שאין עוד רשות לאיש אחר לגנות אותנו. לא הכהן, אלא ההודאה, כשהיא לעצמה, נותנת את מחילת-העונות. כאשר כלה דוריאן לכתב את האגרת, חש כי נסלח לו.

פתאם נשמע קול דופק בדלת, ולאזניו הגיע קולו של לורד קְנֵרִי הקורא לו מחוץ.

– נערי החביב, אני מקיב לראותך. פתח לי כרגע. אינני יכל להרשות, שתסגר כך בחדרך –

בראשונה לא ענה דבר ולא מש ממקומו. אך קול הדפיקה הלך והתמיד, הלך וחזק. כן, מוטב שיתן ללורד קְנֵרִי להִפְנֵס, ובאר לו את החיים החדשים, שהוא אומר לבחור בם, והתקוטט בו, אם יהיה צורך להתקוטט, ונפרד מעליו, אם יהיה מן ההכרח לבוא לידי פְּרוֹד. הוא קפץ ממקומו, מָהָר והעמיד את המחיצה לפני התמונה ופתח את הדלת.

– אני מצטער מאד מאד על כל אשר קרה – אמר לורד קְנֵרִי בבואו החדרה – ואולם לא טוב לך להרבות חשב בזה.

– פְּנֹתְךָ לענין סבילה נין? – שאל העלם.

– כן, כמובן – ענה לורד קְנֵרִי וישתקע בְּכֶרְסוֹ ויפִשֵׁט במתינות את נעלי-יָדָיו – זה, בודאי, מעשה-נורא, מנקודת-ראיה ידועה, אבל לא אשמתך

היא. הגידה-נא לי. ההלכת לראותה מאחורי הקלעים אחרי כלות המחזה?

– כן –

– כזאת דמיתי גם אני. הנפלו דברי-ריבות ביניכם?

– אני הייתי גם, הארי, גם ואכזרי. אבל עתה הכל נכון וישר. אינני מצר כלל על הדבר אשר קרה. זה הורני לדעת את נפשי יותר.

– אה, דוריאן, שמח אני מאד, שאתה מתיחס אל הענין באופן שכזה. ואני הייתי דואג ומפחד, פן אמצאך שקוע בצער וחרטה ותולש את שערוטיך המסלסלות הנחמדות.

– אני כבר עברתי על כל אלה – אמר דוריאן בהניעו את ראשו בצחוק – עתה הנני מאשר בהחלט. ראשית-כל, יודע אני עתה מה זה מוסר-הלב. זה איננו כלל מה שאמרת לי אתה. זה חלק-אלה היותר נעלה שבקרבונו. אל תלעג עוד לזה, הארי – לכל-הפחות לא בפני. אני חפץ להיטיב את דרכי, אינני יכל לשאת את הרעיון, שנשמתי מתעבה.

– זהו בסיס אמנותי נחמד למוסריות חדשה, דוריאן! אני נותן לך את ברכתי לזאת. אבל כיצד תתחיל בדבר?

– בלקיחת סבילה וין לאשה –

– את סבילה וין! – קרא לורד קנרי ויקם ויבט אליו בתמהון גדול – אבל, דוריאן יקירי –

– כן, הארי, אני יודע מה שאתה רוצה לאמר. איזו מימרה אינמה על הנשואין, אל-נא תאמר. אל תוסף עוד דבר אלי כדרכך על דברים כאלה. לפני שני מים בקשתי מאת סבילה וין להיות לי לאשה – ואת דברי לא אחל. היא תהיה לי לאשה.

– לך לאשה! דוריאן!... האם לא קבלת את מכתבי? אני כתבתי לך היום בפקר ושלחתי לך את המכתב ביד משרתי.

– מכתבך? אה, כן, זוכר אני. אבל עוד לא קראתי, הארי. אני יראתי פן אמצא בו דברים, אשר לא יהיו לפי רוחי. הלא אתה כורת את החיים לגזרים באפיג'מותיך.

– אם-כן אינך יודע מאומה? –

– למה אתה מתפונן? –

לורד קנרי עבר את כל החדר וישב סמוך לדוריאן גבי ויחזק בשתי ידיו.

– דוריאן – אמר – אל תבהל – מכתבי הודיעך את דבר מותה של סבילה וין –

זעקת כאב אָנוש פרצה משפתי הנער, וְיָתֵר ממושבו בהוציאו את ידיו בחזקה מלפיתת לורד קנרי.

– מתה! סבילה מתה! זה לא אמת! זה שקר נורא! איך נועזת להגיד כזאת?

– אמת נכון הדבר – אמר לורד קנרי בכבד-ראש – כל עתוני הפקר מודיעים על-אודותיו. אני בקשתיך במכתבי, שלא תדבר עם איש עד אשר אבוא אליך. כי בודאי יעשו בקרת, ולא טוב שיכניסו אותך בענין זה. דברים מעין אלה עושים את האדם למפרסם ולארי שבטרקלינים בפריז, אבל בלונדון עוד שקועות הבריות בדעות קדומות. פה לא טוב לעול-ימים להתחיל בסקנדל. את זה עלינו לחשך לעת-זקנה, כדי לעורר שימת-לב. אקוה, כי באותו התיאטרון אין איש יודע את שמך. ואם הדבר כן, אז הכל טוב ויפה. האם ראה איש בלכתך אליה אל חדר-התלפשת? זהו פרט חשוב מאד.

דוריאן לא ענה דבר במשך רגעים אחדים. הוא נדהם מן הבשורה האימה. לאחרונה גמגם בקול נחנק:

– הארי, אתה דברת על-אודות בקרת? מה-זאת? האמנם סבילה –? הוי, הארי, לא אוכל לשאת זאת! אבל הגידה-נא מהרה. ספר לי את כל פרטי הדבר.

– אין כל ספק בעיני, שלא היה פה אסון, דוריאן, אף-על-פי שבשביל הקהל יש לתאר, כאילו אָרע הדבר במקרה. כפי-הנראה יצאה מן התיאטרון עם אמה כחצי שעה אחרי חצות-הלילה, ותכף שבה, באמתלא ששכחה דבר-מה בעליה. אז הוחילו עד בוש, והיא לא ירדה. אחרי-כן מצאוה שוכבת מתה על הרצפה בחדר-התלפשת. במשגה שתתה שם איזה סם נורא, מאותם שמשמשים בהם בתיאטרון לצרכי הפחל. אינני יודע בברור מה, אבל אל-נכון היתה זאת חמצה של פחל, כי, כנראה, מתה מיד.

– הארי, הארי, הלא נורא הדבר! – קרא העלם.

– כן, בודאי זה טרגי מאד, אבל אינך צריך להתערב בענין זה. כפי שהודיע ה"סֶטְנֶרְד" היתה בת שבע-עשרה. אני חשבתיה לצעירה עוד יותר. היא דמתה לילדה, וכנראה, לא ידעה הרבה באמנות המשחק. דוריאן, אל תתעצב אל לכת יתר מדי בגלל הדבר הזה. בוא אתי ונאכל יחד את לחם הצהריים, ואחר נלך לבית האפירה. היום תזמר פטי, וכל העולם יהיה שם. אתה תמצא מקום בתא של אחותי. אצלה תהיינה איזו נשים מענינות.

– ובכן רצחתי את ספילה נין – אמר דוריאן גרי כמדבר לנפשו – רצחתי אותה בפעל, כאלו שחטתי בסכין את צוארה הדק, ובכל-זאת, השושנים עוד יפות כבראשונה והצפרים מזמרות בגני באותה עליזות כבראשונה. והיום אסעד אתך בצהרים ואלך אל האפירה, ואחרי-כן אכל, מסתמא, את סעודת-הערב באיזה מקום. מה דרמטיים-משנים הם החיים! לו קראתי כל-זה בספר, הארי, הייתי מוריד עליו, בודאי, הרבה דמעות. ועתה, כאשר נקרו כל הדברים האלה בפעל ממש ובאו עלי, הם נראים לי תמוהים ומוזרים יתר מדי מלשפך עליהם דמעות. הנה מכתב-אהבה נסער ונרגש, הראשון שכתבתי בימי חיי. משנה הדבר, שמכתב-האהבה הסוער הראשון שלי ערוך אל נערה מתה. מי יודע, אותם האנשים החורים, השתקנים, שאנחנו קוראים להם מתים, היכלים הם לחוש ולהרגיש? ספילה! היכלה היא להרגיש, לדעת או לשמע? הוי, הארי, מה עזה היתה אהבתי אליה לפני! עתה נראה לי, כאלו היה זה לפני כמה וכמה שנים. בה ראיתי אותה הפל. אז בא אותו הערב הנורא – האמנם היה זה אמש? – אשר משחקה היה גרוע מאד, ולבי חשב להשבר. היא בארה ובררה לי הכל אחרי-כן. דבריה היו מלאים רגש ופתוס – אבל לא נכנסו אל לבי. היא היתה שטחית בעיני. ופתאם קרה דבר, אשר הפיל עלי אימה גדולה. אינני יכל להגיד לך מה, אבל זה היה אים נורא. אז גמרתי בלבי לשוב אליה. הרגשתי, כי עשיתי לה עול. ועתה הנה היא מתה, אלי, אלי! – מה אעשה, הארי? אין אתה יודע את הסכנה, שאני נתון בה, ואין לי על-מה להשען. עליה הייתי יכל להסמך ובה הייתי מתחזק. היא לא היתה רשאית להמית את נפשה. זה היה איגואיסמוס שלה...

– דוריאן חביבי – ענה לורד הנרי בקחתו סיגריטה מתיקו ובהוציאו קפסת-גפרוריות מזהבות מכיסו – יש רק תחבולה אחת לאשה להיטיב ולתקן את האיש, והיא: להביא אותו לידי שעמום גדול כל-כך, שלא ימצא עוד כל ענין וחפץ בחיים. אלו לקחת את הנערה לאשה, היית אמלל מאד. כמובן היית מתנהג אתה בחבה. הלא אנחנו יכלים להתנהג תמיד בחבה עם אנשים, שאינם נוגעים לנו כל-עקר. אך עד-מהרה היה נגלה לה, כי אין בלבך אליה כל רגש חם. וכשאשה מגלה כזאת בבעלה, אז או שהיא מזניחה את תלפשתה עד לזועה, או שהיא מתחילה לצאת במגבעות מקדרות, שמחירן משלם בעלה של אשה אחרת. אינני רוצה לדבר על ההבדל החברתי הגדול – זה אינו עתה מן הנמוס – אבל אני מבטיחך, כי בכל אפן היה הענין עסק-ביש והזווג לא היה עולה יפה.

– אפשר – לחש העלם בהתהלכו בחדר הנה והנה ופניו חורים מאד – אבל אני חשבת, כי חובתי היא לנשאה. לא אשמתי היא, כי באה הטרגידיה האימה הזאת ותפריעני מעשות את הטוב והישר. זוכר אני, כי פעם אחת אמרת לי, שאיזה מזל רע רובץ על המחשבות הטובות – כי הן מאחרות תמיד לבוא. בי נתקים הדבר.

– מחשבות טובות הן נסיונות-חנם לעצר בחקים שאין להשיב. מוצאן – שחצנות פשוטה. תוצאותיהן – אפס גמור. לפעמים הן מספקות לנו את המותרות של אותן ההרגשות העקרות, שיש בהן קצת לבוב לחלשים. זהו כל מה שיש לאמר עליהן. הן, פשוט, שטרות-המחאה שאדם כותב לשלחני, שאין לו אתו שום חשבונות.

– הארי – קרא דוריאן גרי ויגש וישב על-ידו – מדוע זה אין אני יכל להצטער ולהתאבל על הטרגידיה הזאת ככל הראוי לה! האמנם רע-לב אני? – אתה עשית בשני השבועות האחרונים מעשי-אולת מרבים כל-כך, שאין לך הזכות לטל את השם הזה – ענה לורד הנרי בבת-צחוק רכה ועצובה כדרכו.

פני העלם התקדרו:

– באורך זה איננו לפי רוחי, הארי, – השיב – אבל שמח אני, שאינך חושב אותי לרע-לב. אף יודע אני בעצמי, שאינני כך. ואולם מחייב אני להודות, כי כל אותה המאורע אינו נוגע עד נפשי די-הצרך. הוא נראה לי, פשוט, כסוף נפלה של מחזה נפלה. יש בו כל היפי האים שבטרגידיה יננית, טרגידיה שהיה לי בה תפקיד גדול, אך לא נפגעת בה.

– זוהי שאלה מענינת – אמר לורד הנרי, אשר מצא לו ענג מיוחד לשחק באנכיות שלא-מדעת של העלם – שאלה מענינת מאד. ופתרונה הנכון, כמדמה לי, כך הוא. הטרגידיות האמתיות שבחיי-המציאות נערכות על-פי-רב, באפן אי-אמנותי כל-כך, שהן מרגיזות אותנו בגסותן, בחסר-הגיונון המחלט, באי-תכליתיותן הגמורה, בהעדר-סגנון גמור. הן פועלות עלינו כמו שפועלת עלינו כל המוניות. הן עושות עלינו רשם של כה-בהמה גס, ואנחנו מתגעשים נגד זה. ואולם יש אשר תתרחש בחיינו טרגידיה, המכילה יסודות אמנותיים של היפי. אם אותם יסודות היפי אמתיים ונכונים, אז פועל כל הענין קלו על חושינו פעלת דרמה. פתאם אנחנו מגלים, שאין אנו עוד **המשחקים**, אלא **הצופים** של הטרגידיה, – או, ביתר דיוק: אנחנו שניהם כאחד. אנחנו מתבוננים בנו בעצמנו, ופלאותיו של המחזה, כשהם לעצמם, לוקחים את לבבנו ומשעבדים את נפשנו. עתה, הבה נבדק את הענין שלפנינו. מי-שהוא המית את עצמו מתוך אהבה אליך. הלואי שארע בחיי אני מאורע שכזה. זה היה מחבב עלי את האהבה לכל שארית ימי-חיי. ואולם הנשים שהעריצו אותי – לא רבות היו, אבל נמצאו כאלה – התעקשו להוסיף לחיות ימים רבים, אחרי שכבר נשכחו מלבי או שנשכחתי מלבן. הן נעשו שמנות ומשעממות, ובכל פעם שאני נפגש אתן מיד הן מתחילות להזכיר נשכחות. הוי, הזכרון המבהיל של הנשים! מה נורא הוא! הלא זה סמן מבהק של עצירת המחשבה, של התקרשות הרוח! אדם צריך לספג את שפעת צבעי החיים, אבל לא לתפש בזכרונו את הפרטים. הפרטים הם תמיד בנליים.

– צריך אני לזרע פרגים בגני – נאנח דוריאן.

– אין כל-צרך בזה – השיב הלז – בידי החיים ימצאו תמיד פרגים. כמובן, יש אשר יאריך הדבר. פעם אחת נשאתי בללאות בגדי, במשך כל הסיזון, רק סגליות, לאות-אבל אמנותי על אהבה שלא תמה לגוע. אך סוף-כל-סוף גועה ותמת גם היא. אינני זוכר עוד בברור את סבת מיתתה. כמדמני, שגרמה לזאת הצעתה של הנאהבה להקריב לי את כל חייה. קרבן כזה כבד מנשא. לשמע הצעה כזו תפל עליך אימת הנצח. והנה – לא תאמין כי אספר – זה כשבוע נזדמן לי לשבת לידה של אותה המדפברת, לסעדת-הצהרים בביתה של לידי המפשיר, והיא לא חדלה כל שעת הסעדה להזכיר לי את כל אותו הענין הפרטי-פרטיו מאלף ועד תי, לחטט בעבר ולנקר בעתיד. אני קברתי את הרומן שלי בערוגת-פרחים – והיא גררה אותו מקברו שוב ותחלט בבטחה, שאני חרבותי את חייה. עם זה אני מחייב לציין את העובדה, שהיא אכלה לתאבון את כל הארוחות המרובות שבאותה סעדה, ולכן לא נבהלה נפשי עד מאד. אבל כמה חסר-טעם הראתה בזה; כל חנו של העבר נכלל בזה שהוא עבר וחלף. אך הנשים אינן יודעות לעולם, מתי הורד המסך. הן מתאוות תמיד למערכה ששית, וכאשר אין איש מוצא עוד כל חפץ במחזה, הן מציעות להמשיכו.

אלו נתנה להן רשות לעשות כחפצן, אז היתה כל קומידיה כלה ביגון, וכל טרגידיה היתה גומרת בשחוק פרוע. הן אמנות נחמדות במעשי-להטים, אבל אין להן כל חוש של אמנות. אתה מאשר יותר ממני. אני מבטיח אותך, דוריאן, כי אף אחת מאותן הנשים שאהבתי לא היתה עושה בשבילי מה שעשתה סבילה וין בשבילך. נשים מן המין הבינוני מוצאות תמיד תנחומים לנפשן. אחדות מהן מתנחמות בזה, שהן מתלבשות בצבעים סנטימנטליים. השמר לך מאשה הלוכשת שמלות בצבע הליךך, תהיינה שנותיה איזו שתהיינה, והשמר לך מאשה למעלה משלשים וחמש, המחבבת פתילים ורדיים. זהו תמיד סמן למעשה שהיה. אחרות מוצאות נחמה מרבה בזה, שהן מגלות פתאם בבעליהן את כל המדות היפות שבעולם. הן מתהדרות בפני כל באשר זוגם, כאלו היה זה המלכב שבחטאים. אף יש שהן מתנחמות בדת. במסתורין שבה – אמרה לי אשה פעם אחת – יש כל החן והנעימות שבפלירט; ואני יכל להבין זאת. מלבד זה, אין לך דבר המחניף כל-כך לשחצנותנו כאותה הקריאה התמידית באזנינו, שאנחנו חוטאים. מוסר-הלב עושה אותנו קלנו ל"אנכיים". כן; אין מספר למיני תנחומים, שהנשים יכלות למצא בחיים המוקדריים, באמת עוד לא הזכרתי את הגדולה שבנחמות.

– איזו היא, הארי? – שאל העלם בנפש מפזרה.

– זו היותר פשוטה והיותר מוחשית: לטל את האובה של אחרת, כשאבד אותו שקלה. בחברה החשובה, תחבולה זו מטהרת את האשה תמיד מכל חטאתיה. אבל באמת, דוריאן, כמה שונה היתה סבילה וין מכל אותן הנשים השכיחות! אני מוצא במיתתה יפי מיוחד. שמה אני, שזכיתי לחיות בדור, אשר בו יקרו נפלאות כאלה. הם מכריחים אותנו להאמין באמתתם של אותם הדברים שאנו קלנו רגילים לשחוק עליהם – כגון רומנטיקה, תאוה סוערה, אהבה.

– אני התאכזרתי לה עד מאד. זאת שכחת –

– אני חושב, שהנשים מעריכות את האכזריות, בצורתה היותר גסה, למעלה מכל. חושיהן הטבעיים הם עדין פרימיטיביים עד להפליא. אנחנו שחררנו אותן, אך הן לא שמו לב לזאת, ועודן שפחות המבקשות להן אדונים. הן רוצות, שישתרו עליהן. מבטחני, שהיית נהדר באותה שעה. מעולם לא ראיתיך זועם באמת ובתמים, אבל יכל אני לשוות לנגדי את הודך והדרך אז. אך מלבד כל-זה, הנה שלשום אמרת לי דבר, שנראה לי בראשונה כהפלגה דמיונית, אך עכשיו אני רואה, שהוא אמת לאמתו, והוא המפתח לכל הענין קלו.

– מה היה הדבר, הארי? –

– אתה אמרת לי, כי סבילה וין מגשימה לך כל הגבורות של החוזים-המשוררים – כי בערב אחד היתה לך קסדימונה, ובערב השני – אופיליה; כי, אם מתה בתור יוליה, קמה לתחיה בתור אימוגינה.

– עתה לא תקום עוד לתחיה עד עולם – נאנח העלם ויכס את פניו בידיו.

– לא, היא לא תשוב עוד לתחיה. היא שחקה את תפקידה האחרון. אבל עליך לראות במיתה גלמודה זו, בתוך הפאר המזיף שבחדר-התלבשת, רק שריד קודר ומוזר של טרגידיה מימי המלך יעקב, סצינה נפלאה ממחזותיו של נבסטור, פורד או סיריל טורנר. הנערה שלך לא היתה באמת כלל, ולכן לא מתה באמת כלל. לך, לפחות, היתה תמיד רק חלום, חזיון אשר נצנץ ועבר ביעף את מחזותיו של שקספיר ותופע עליהם יתר נהרה על-ידי מציאותו; חליל, אשר בו נשמעה המוסיקה של שקספיר ביתר עז וביתר נעימות. אך באותו רגע, שנגעה בחיי המציאות, פגמה אותם והם פגמו אותה, ועל-כן עזבה אותם. עורר מספד על אופיליה, אם רצונך בכך. זרק אפר על ראשך, כי נחנקה קורדליה. זעק לשמים, כי מתה בת ברבנציו. רק אל תוריד דמעות על סבילה וין. היא היתה פחות במציאות מאותן קלן.

הם החרישו שניהם. דמדומי-הערב הכהו את החדר. ברגלי-כסף התגנבו דומם הצללים מן הגן. צבעי העצמים אבד להם זיום ויתמו לגוע.

אחרי זמן מועט נשא דוריאן גרתי את ראשו.

– אתה חשפת לפני את נפשי, – אמר בלחשישה, וכאנחה של רנחה נשמעה בקולו – אני חשתי בנפשי את כל הדברים, שאמרת לי עתה, אבל יראתי מהם ולא יכלתי לבארם לעצמי. מה היטבת לדעת אותי! אך אל-נא נוסף עוד לדבר אשר קרה. זה היה נסיון נפלא – וזה הכל, מי יודע, אם צפנו לי החיים עוד נפלאות כאלה?

– יש להם לחיים עוד הרבה חמדות גנוזות בעדך, דוריאן. ממך, מאיש אשר תאר פניו בלתי מצוי כמוך, לא יפצר כל דבר.

– אבל, הארי. לכשאיה זקן ומקמט – מה אז?

– אה, אז – ענה לורד קנרי ויקם ללכת – אז יהיה עליך להלחם בשביל נצחונותיך. לפי שעה, נושאים אותם לקראתך. אך לא, עליך לשמר את יפי-תאריך. אנחנו חיים בדור המרבה יתר מדי בקריאה מהיות חכם. והמרבה יתר מדי במחשבה מהיות יפה. אין אנו יכלים לנתר עליך. ועתה מהר ולבש את בגדיך ונסע אל הקלוב. הן כבר אחרנו מאד.

– מוטב שאסע מזה ישר אל בית האפירה, הארי. עיף אני מאד ואינני רוצה לאכל מאומה. מה הוא מספר התא של אחותך בתיאטרון?

– כממני, עשרים ושבעה. הוא סמוך לבימה. אתה תראה את שמה על הדלת. אבל צר לי, שאינך רוצה לבוא לסעד אתי.

– אין נפשי עתה לזאת – השיב דוריאן בנפש מפזרה – ואולם מודה אני לך בכל-לב על כל הדברים אשר אמרת לי. אתה הנך, בלי ספק, הטוב שבידי. מעולם לא הבין איש את נפשי כמוך.

– זוהי עתה רק התחלת ידידותנו, – ענה לורד הֶנְרִי בחבקו את ידו – שלום לך. אקוה לראותך בתיאטרון לפני חצי העשירית. אל תשכח, כי פְּטִי מזמרת היום.

אחרי אשר סגר את הדלת אחריו צלצל דוריאן ג'יי בפעמון ובעוד רגעי-מספר הביא ויקטור את המנורות והוריד את הוילאות. דוריאן חפה בקצר-רוח לצאתו. נדמה לו, שהמשרת מאריך לאין-קץ.

אך יצא המשרת מהר דוריאן אל החיץ ויסלקהו הצדה. לא, שנויים חדשים לא חלו בתמונה, כנראה, נודע לה דבר מיתתה של סְפִילָה וַיֵּן קָדֵם שֶהָגַד הַדְּבָר לו, היא מקבלת את הרשמים ממאורעות החיים תִּכְפַּף לַהֲתַהוּוּתָם. תו-האכזריות, שקלקל את הקוים המְדַקְדָּקִים של השפתים, נתגלה, בלי-ספק, באותו רגע ששתתה הנערה את סם-המות. או אולי אין העובדות נוגעות כלל אל התמונה? אולי היא מחזירה רק את רגשות הנפש? הוא לא יכל לבוא לידי החלטה בנדון זה, אך קוה, כי בזמן מן הזמנים יתוהה השנוי לנגד עיניו. לתקוה זו אחזתהו חלחלה.

סְפִילָה העלובה! איזה רוֹמָן נפלא היה בכל-זה! היא חִקְתָה את המות פעמים רבות על הבימה. והנה בא המות בעצמו ויגע בה ויקחנה אָתוּ. איך שחקה אותה הסצינה האַיִמָה האחרונה? האם קללה אותו במותה? לא; היא מתה מאהבתה אותו, על-כן תהיה לו האהבה קָדֶשׁ-קְדֻשִׁים מעתה-ועד-ועולם. מיתתה היא כפרה על הפל. הוא לא יוסיף עוד להזכיר את היסורים, שגרמה לו באותו הערב בתיאטרון. אם יזכר אותה עוד, אז רק כתמונה טרגית נפלאה, שנשלחה על בימת העולם, כדי להגשים את הפח הנעלה שבאהבה. חיזיון טרגי נפלא! עיניו מלאו דמעות בזכרו את פניה המלאים ילדות, את תנועותיה המלאות דמיון מלבב ואת חנה הצנוע הנפחד. הוא מחה כרגע את הזכרונות הללו וישב להתבונן בתמונה.

הוא הרגיש, כי באמת הגיע זמן לבוא לידי החלטה. או אולי כבר החליט ובהר? כן, החיים כבר בחרו בשבילו – החיים וסקרנתו לסודות-החיים שאינה פוסקת. נעורים נצחיים, תאוה בלי-קץ, תענוגות מְדַקְדָּקִים ונפלאים, שמחות פרועות וחטאים פרוצים עוד יותר – כל אלה יהיו חבל-נחלתו. והתמונה תשא עליה את סבל חרפתו – ויותר אין דבר.

רגש של צער תקף אותו בשוותו לנגדו את החלול והנבול הנשקף לצורה היפה שעל פני הבד. עוד זה לא כבר, בחקותו במשוכת-נערות את נְרִיקְסוֹס, נשק, או עשה את עצמו כאלו נשק, את השפתים המְצִירִית הללו, המשחקות אליו עתה באכזריות גסה כל-כך. בפקר בפקר היה יושב לפני התמונה והתפלא על יִפְיָהּ, ולפעמים נדמה לו, כי אש-אהבה מתלקחת בקרבו אליה. האַמְנֵם ששתנה מעתה לפי כל נטיה נפשית רגעית ולפי כל שגעון עובר שיתקפהו? האַמְנֵם תתהפך למפלצת אימתנית מגעלה, שעליו יהיה להסתירה בחדר סגור ומסָגֵר, לבל תשורנה עין-השמש, זו השמש שהזחיבה פעמים רבות כל-כך ביתר-עז את גלי-תלתליה המזהירים? מה-גדול הצער! חבל, חבל!

רגע אחד חשב להתפלל לאלהים, שהקשר הנורא אשר בינו ובין התמונה ינתק ויחדל. הן התמונה נשתנתה בתשובה על תפלה; אולי גם תחדל להשתנות בתשובה על תפלה? אך, בכל-זאת, מי האיש, היודע קצת את החיים, ינתר על האפשרות של נעורי-נצח, גם אם אפשרות זו דמיונית מאד וגם אם כרוכים בה סְכָנוֹת ופגעים רעים? ומלבד זה, כלום תלוי הדבר בו? הבאמת חוללה תפלתו תמורה זו? אולי יש פה סבה מדעית נעלמה? אם השכל החושב יכל להשפיע על דבר שיש בו רוח-חיים, מדוע יבצר ממנו להשפיע על דבר שאין בו רוח-חיים? אך, גם בלי מחשבה ובלי רצון חפשי, אפשר שנמצאים מחוץ לעצמותנו, בחלל העולם, פחות המרטטים בהתאמה עם נטיות נפשנו ותאוותינו, ואטום קורא אל אטום באהבה מלאה סודות או בקרבה מסתורית? אך סוף-סוף לא הסבה היא העקר. הוא לא יוסיף עוד לנסות בתפלה את הכחות האַיִמִים. אם נגזרה על התמונה להשתנות, תשתנה לה. זה הפל! ולמה זה יעמיק לחקר כל-כך?

כי הנה ההתבוננות בתמונה תגרום לו הנאה עצומה. לו תהיה מעתה היכלת לגלות את סתרי-נפשו היותר חבויים. התמונה תשמש לו ראי-קסמים מְצִיֵן. כשם שגלתה לו את תארו, כך תחשף לפניו את נשמתו. וכאשר יגיע החֶרֶף לתמונה, יוסיף הוא לעמֵד עוד באותו הגבול, שהאביב מְסָרֵב עֵדֵיךְ לַהֲנִיחַ מְקוֹמוֹ לְקִיץ. וכאשר יחלף הדם מצורת התמונה וישאיר אחריו מְסַכֶּת-שִׁיר חֲנֻרֶת עִם עֵינֵי-עֶפְרַת, יוסיף הוא לפלח בתפארת-הנעורים. אף ציץ אחד לא יפל מִפְּיּוֹ. אף דֶּפֶק-חַיִּים אחד לא ירפה בו. כאלהי היונים יהיה כל ימיו חֶסֶן, מהיר ושמח. כלום נוגע לו מה שיקרה לתמונה המְצִירֶת על-פני הבד? הוא ינצל מכל שנוי רע. וזה העקר.

דוריאן השיב את המחיצה למקומה הראשון, לפני התמונה, ויחיד קצת, וילך אל חדר-משכבו, ששם חפה לו מְשֻׁרְתוֹ זה כבר. שעה אחת אחר-כן ישב בית האפירה ולורד הֶנְרִי עמד עליו נשען על כסאו.

ט

ממחרת היום ההוא בפקר, כאשר ישב דוריאן אל השלחן לאכל פת-שחרית, נכנס בְּזִיל האלוארד לחדרו.

– שמה אני מאד שמצאתיך בביתך, דוריאן – אמר הַצִּיר בכבד-ראש – הייתי פה אתמול בערב וְהָגַד לי, שהלכת לבית האפירה. אמנם ידעתי, שזה אי-אפשר, אבל צר לי, שלא הגדת לאנשיך את המקום, שאפשר יהיה למצאך. אני בליתי את הלילה בפחד גדול, כי דאגתי, פן תבוא צרה אחרי צרה. עליך היה לטלגרף לי תְּכַפֵּף לאחרי שֶהָגַד לך הדבר. לי נודע הדבר במקרה מתוך גליון-הערב של ה"גְּלוֹב", שבא לידי בקלוב. אז חשתי אליך לביתך, אך לדאבוני הגדול לא מצאתיך. אינני יכל להביע לך עד כמה הרעישני המעשה הנורא. מְצִיר אני לי, כמה סבלת אתה מזה. אך איפה זה היית אמש? ההלכת לראות את אָם הנערה? רגע אחד היה בדעתי ללכת אחריך שמה. בעתון נזכר מקום מעונה – כמְדַמְנֵי יוֹסֵטֶן-רֹד, הלא? אך יראתי פן אהיה לטרח בצרה, שאין ביכלתי להקל ממנה. אשה אַמְלֵלָה! מה קָשָׁה מצב-נפשה! והנערה היתה יחידה לה! מה אמרה היא לכל זה?

– בְּזִיל יְקִירִי, איך אוכל אני לדעת זאת? – פלט דוריאן בגמאו יין חֲנֹר-כֶּתֶם מגביע של זכוכית נִיִּצְיִנִית דקה מְזַהֶב-השֶׁפֶה. ופניו ענו בו, כי דברי הַצִּיר משעממים אותו מאד – אני הייתי בבית האפירה. חבל, שלא באת גם אתה שמה. אני ראיתי שם בפעם הראשונה את לידי גְּנֻדֹלִין, אחותו של הארי. אנחנו ישבנו בתא שלה. היא נחמדה ומלכתב עד מאד; ופְּטִי זמרה כבת-אלהים. אל תדבר באזני על-אודות מעשים נוראים. כשאין

אנחנו מדברים על מאורע, הרי הוא כאלו לא אָרַע כלל, המלה היא הנותנת מציאות ממשית לדברים – כה אמר הארי. אני רוצה רק להעיר, שהיא לא היתה יחידה לאמה. יש עוד בן, נער נחמד, כפי הנשמע. אך הוא אין לו עסק עם התיאטרון. מִלָּח הוא או כיוצא בזה. ועתה, הבה, ספר-נא לי על-אודותיך ומה אתה מִצִּיר עכשיו.

– אתה היית בבית האפירה? – אמר האלווארד במתינות ובקולו נשמע ככאב עצור – אתה הלכת לבית האפירה, בעת שספילה וַיֵּן שכבה מתה באיזו חֲרָבָה מְנֻלָּת? יש בך כח לספר לי על-דבר נשים מלככות אחרות ועל זמרת פִּטִי בת-האלהים, עוד בטרם תמצא לה הנערה שאהבה נפשך מנוחת-עולמים בקבר? הוי, בן-אדם, כמה נוראות צפונות עוד לגופתה החֲנֻרֶת הקטנה!

– הרף, בְּזִיל! אינני רוצה לשמע דברים כאלה! – קרא דוריאן ויקפץ ממושבו – אל תוסף לְדַבֵּר אלי בענין הזה. מה שקרה – קרה. מה שעבר – עבר.

– ליום אתמול אתה קורא עבר? –

– מה לי ולשעור הזמן שעבר עליי? רק לאנשים קטני-המוח דרושות שְׁנִים, כדי להתגבר על התרגשות. אדם המושל ברוחו יכל לשים קץ ליגון באותה הבהירות, שהוא ממציא לו תענוג חדש. אין את נפשי להיות עבד פְּפוֹת להרגשותי. אני חפץ להשתמש בהן. ליהנות מהן ולמשל בהן.

– דוריאן, נוראים דברייך! דבר-מה הפך אותך לאיש אחר לגמרי. אמנם, לפי מראיך עודך אותו הנער הנפלא, שהיה בא יום יום לחדר-מלאכתי ל"שבת" לפני בשביל ציור תמונתו. אבל אז היית פשוט, טבעי, רך וחביב. אתה היית הנפש היותר נקיה שבכל העולם. אך עתה אינני יודע מה היה לך. אתה מְדַבֵּר, כאלו אין בך לב, כאלו אין בך כל רגש של רחמים. זאת פְּעֵלַת השפעתו של הארי. זה ברור לי.

פני העלם האדימו, ויגש אל החלון וישקף במשך רגעי-מספר על הגן הירקרק, המתנוסס לאור-השמש.

– אני חֵיב להודות להארי על כמה וכמה דברים, בְּזִיל – אמר לבסוף – הרבה יותר מאשר לך. אתה למדתני להיות שחצני.

– ובכן אני נוסר על זה, דוריאן – או עוד אֶנְסֵר באחד-הימים.

– אינני מבין פְּנֵת דברייך, בְּזִיל – קרא העלם ויסב את פניו – אינני יודע מה דרוש לך, מה חפצך?

– לי דרוש אותו דוריאן גְּרִי, שְׁצִירְתִי את תמונתו – ענה האמן בעצב.

– בְּזִיל – אמר העלם ויגש אליו וישם את ידו על כתפו – אתה אֲחֵרֶת לבוא. אתמול כאשר נודע לי, כי ספילה וַיֵּן שלחה יד בנפשה –

– שלחה יד בנפשה! אל אלהים! האָמַנְם כן הדבר? – קרא האלווארד ויבט אליו בזועה.

– בְּזִיל חביבי! וכי תעלה על דעתך, שזה היה מקרה-אסון פשוט? כמובן, אָבְדָה את עצמה לדעת.

הגדול שבשני הנדברים כבש את פניו בכפות-ידי. – "מה נורא הדבר!" דובבו שפתיו ורעדה אחזתהו.

– לא – ענה דוריאן גְּרִי – אין פה שום נוראות. זוהי אחת מטרגידיות-האהבה הגדולות שבדורנו. על-פי-לב מתנהגים אנשי-הבימה בחייהם הפרטיים כבעלי-בתים פשוטים. הם בעלים כשרים, נשים נאמנות, וכדומה ממיני שעמום. הלא תבין את כנתי – צדקות של המפלגה הבינונית עם כל השיך לזה. ומה שונה היתה ספילה מהם! היא חיתה את הטרגידיה היותר נעלה שלה. היא היתה תמיד "גְּבוּרָה". משחקה בערב האחרון – בערב אשר ראית אותה – היה גרוע, יען כי אז הכירה לדעת את אמתה של האהבה. וכאשר נודע לה אי-אמתה, מתה, כמו שהיתה מתה יוליה. היא נאספה שוב אל ספירת האמנות. איזה זה של "קדושה" עוטה אותה. יש במיתתה כל אותו העדר-התועלת הרגשני שבמיתת "קדושים" וכל היפי המְבֻזָּז בה לריק. אבל, כאשר כבר אמרתי, אין לך לחשֵׁב, שאנכי לא סבלתי כלל. אלו באת אלי אתמול בשעה מִיְחַדָּת – לערך בחמש וחצי או בשש פחות רבע – כי עתה מצאתני רוחץ בדמעות. אפילו הארי, שהיה אז בביתי ואשר הוא הודיעני את הבשורה הרעה, גם הוא לא ידע ולא הבין כל מה שעבר עלי באותה שעה. אני סבלתי יסורים אִיִּמים. אחרי-כן עבר הכל. אין אני יכל לשוב ולהתרגש בכל עת ובכל שעה. שום איש אינו יכל כזאת, חוץ מן הֶסְטִימֵנְטִילִים. ואתה עושה לי עוֹל גדול, בְּזִיל. אתה באת אלי לנחמני. זה טוב ויפה מאד. והנה מצאת אותי מְנַחֵם כבר, ועל זה בערה כאש חמתך. כך היא חבתן של הבריות! ראיתי מנהגך ונזכרתי מעשה, שספר לי הארי. מעשה באוהב-אדם, שעמל עשרים שנים רצופות לבער איזו קלקלה או להפר איזה חֶק-און – אינני יודע עוד בְּבִרוּר. וסוף-כל-סוף, כאשר עלה הדבר בידו, לא היה קץ למפח-נפשו. כי עתה לא היה לו עוד מה לעשות, הוא מת כמעט מִשְׁעֵמוֹם, ויהפך לשוֹנֵא-אדם. על-כן, בְּזִיל ידידי הטוב, אם תחפץ לנחמני באמת ובתמים, מוטב שתורני לשפח מה שקרה, או להתבונן אליו מנקודת-מבט אמנותית מִיְחַדָּת. כמְדַמְנִי, כי גוֹטִיָּה הוא שהרפה לדבר על *consolation des arts* (תנחומות האמנות). זכורני, כי פעם אחת ראיתי בחדר-מלאכתך ספר קטן מִכְרֵךְ בקלף, וכאשר פתחתיו מצאתי בו במקרה את הדבור הנחמד הזה. ואמנם, אין אני דומה כלל לאותו הצעיר, אשר ספרת לי על-אודותיו, כשהיינו יחדיו בבית מְרִלְאוֹ, שהיה אומר, כי אטלס כְּתָם יוכל לנחם על כל צרה שלא תבוא. אני אוהב דברים יפים, שאפשר לנגע ולמשש בידיים, רקמות זהב וכסף עתיקות, בְּרִזְוֵה יִרְקָה, מעשי-לְפָה, שֵׁן מְחֻטְבָה, כלי-בית מְהֻדָּרִים, מותרות, חמודות יקרות – לכל אלה יש ערך כשהם לעצמם. אבל לי חשוב ביותר הֶטְמֵפְרָמֵנט האמנותי, שהם מִפְתָּחִים או שהם מעוררים לפחות, להיות הצופה של חיי-עצמו, זאת אומרת להֶגְאֵל מענויי-החיים – כך אומר הארי. יודע אני, כי אתה משתומם לשמע מפי דברים כאלה. ואולם אתה אינך יודע עד כמה התפתח רוחי. כאשר נודענו איש לרעהו הייתי בר-בי-רב, ועתה הנני איש מְגֻדֵל. התעוררו בי תאוות חדשות, מחשבות חדשות, השגות חדשות. אני נהפכתי לאחר, אך בכל-זאת אל-נא תגרע אהבתך אלי. אני שְׁנִיתִי, אך אתה היה לי תמיד ידידי הטוב. כמובן, אני אוהב מאד את הארי, אבל יודע אני, כי אתה טוב ממנו. אתה אינך חזק ממנו – כי ירא אתה את החיים יתר מדי – אבל טוב ממנו. ומה-טוב ומה-נעים היה לנו בשבתנו יחדו! – אל-נא תעזבני, בְּזִיל, ואל-נא תריב עמדי. אהיה אשר אהיה. ויותר אין לי מה להגיד.

הציר היה נפעם מאד. העלם היה יקר בעיניו עד לאין ערך, ואישיותו היתה לו לנקודת הסבוב הגדולה באמנותו. הוא לא יכל לדבר אליו עוד תוכחות. הן קרוב, להבין, כי שויון-רוחו אינו אלא מעמד נפשי רגעי, אשר יעבר עד מהרה. והלא יש בו הרבה כל-כך מן הטוב, הרבה כל-כך מן הנדיבות.

– טוב, דוריאן – אמר בְּזִיל לאחרונה בצחוק עצוב – מהיום והלאה לא אדבר עוד אתך על אותו המעשה הנורא. ואלם אקוה, כי שמך לא יזכר באותו ענין. היום אחרי-הצהרים תהיה הַבְּקֶרֶת ונתוח המתה. הַקְּבֵלֶת הזמנת בית-דין?

דוריאן הניע ראשו לאות לא, והכרת פניו ענתה, כי מלת “בקרֶת” הוא לו למרת-רוח. הן בדברים ממין זה יש תמיד איזו גסות, איזו המוניות.

– הם אינם יודעים את שמי – ענה.

– אבל היא הלא ידעה? –

– רק את שמי ולא שם משפחתי, וגם בטוח אני, כי לא הגידה אותו לאיש. היא אמרה לי פעם אחת, כי הכל תאכיס לדעת מי אני, והיא עונה להם תמיד, כי שמי “הפרינץ היפה”. זה היה יפה מאד מצדה. אתה תעשה בשבילי את שְׂרֻטֹט תמונתה, בְּזִיל. רוצה אני, שישארו לי ממנה זכרונות יותר ממשיים מנשיקות אחדות ואיזו קריאות-אהבה מקטעות.

– אני אשתדל לעשות את השְׂרֻטֹט, דוריאן, אם אתה מוצא בזה קורת-רוח. אבל אתה צריך לבוא אלי ול”שבת” שוב כמקדם. אם אין אתה עמדי, אינני רואה ברכה בעבודתי.

– אני לא “אשב” עוד לפניך עד-עולם, בְּזִיל. זה אי-אפשר! – קרא דוריאן ויסוג אחור.

הציר הביט אליו בתמהון:

– איזו טפשות עלתה על דעתך, נערי החביב! האם כִּנְנֶתְךָ לאמר, כי תמונתך שְׁצִירתי אינה טובה בעיניך? אֵיךָ? מדוע זה העמדת לפניך את המחיצה הזאת? חפץ אני להסתכל בה. הלא היא מבחר יצירותי. סלק-נא את החיץ, דוריאן, פשוט נְבִלָה היא מצד משרתך, אשר החביא ככה את ציורי. ואמנם תִּכְף כאשר נכנסתי הרגשתי, שחל איזה שנוי בחדרך.

– משרתי אינו ענין לכאן. וכי תעלה על דעתך, שאני נותן לו רשות לעשות בחדרי כטוב בעיניו? הוא מסדר לפעמים את הפרחים – ולא יותר. לא, אני בעצמי העמדתי את המחיצה – כי אור-השמש היה קשה לתמונה.

– האור קשה לה? זה אי-אפשר כלל, נערי הטוב, הלא זה המקום היותר יפה לה. הבה, אסתכל בה... והאלוארד שם פעמיו אל פנת החדר.

זעקת-בהלה פרצה מפי דוריאן גְּרִי. הוא השתער אל המחיצה ויתיצב בינה ובין הציר.

– בְּזִיל – אמר ופניו חורו מאד – אל תבט אליה. אין רצוני בכך.

– אסור לי להביט אל פֶּעַל-ידי? משטה אתה בי. וכי למה זה לא אסתכל בה? – קרא הציר בצחוק.

– אם תנסה להביט אליה, נשבעתי בכבודי, כי לא אדבר עוד דבר אתך כל-ימי-חיי. אני אומר זאת בכבד-ראש גמור. אינני נותן כל בְּאֹר ונמוק לדברי, ואתה אל תדלש כזאת ממני. ואולם זכר, כי, אם תגע במחיצה זו, ובא הקץ לידידותנו.

האלוארד עמד כהלום-רעם. הוא הביט אל דוריאן בתמהון גדול. מעולם לא ראה אותו במצב נגרש כזה. פני העלם היו לבנים כשיד מְזַעַם. ידיו היו קפוצות, כאלו אחזו השבץ ובכות-עיניו נוצצו כשלהבות כְּחֹלֹת, הוא רעד בכל אבריו.

– דוריאן! –

– אל תדבר! –

– אבל מה-זאת? כמובן, לא אביט אל התמונה, אם אינך רוצה בכך – אמר האלוארד בקרירות ויָסֵב על עקבו וישב אל החלון – ובכל זאת הלא מוזר הדבר, שאינני רשאי להסתכל ביצירתך, ובפרט שיש בדעתי לשלח אותה אל התערוכה בפריז בימי-הסתיו. בודאי יהיה עלי לגהץ אותה מחדש קדם-לכן, ובשביל-כך הרי אהיה זקוק לראותה באחד הימים, ומדוע זה לא היום?

– להציגה בתערוכה! אתה אומר לשלחה אל התערוכה? – קרא דוריאן גְּרִי ואימה גדולה נפלה עליו. האמנם יִגְלֶה סודו לכל העולם פְּלוֹ? האמנם יחשפו את מסתרי-חיי לעיני הבריות התוהות? לא, היה לא תהיה! עליו להפר כרגע זממו זה של בְּזִיל – אף כי לא ידע עֶדְיִן במה.

– כן. הן לא אוכל להאמין, שאתה תתנגד לזה. ג'יורג' פְּטִי מאספ את כל ציורי המעלים בשביל תערוכה מְיֻחֶדֶת, שתפתח ברחוב דֶּה סֶז בראשית ימי אוקטובר. תמונתך תשהה שם רק ירח ימים. אדמה, כי זמן מועט כזה תוכל להתקיים בלעדיה. וגם אתה הלא תסע מלונדון בעת ההיא. ומכיון שאתה מסתיר אותה מאחרי המחיצה, הרי, כנראה, אינך מתעניין בה כל-כך.

דוריאן גְּרִי העביר את ידו על מצחו, אשר פָּסָה באגלי-זעה. הוא חש, כי צפוי הוא אל סכנה אֵימָה.

– ירה-ימים לפני זה אמרת לי, כי לא תציג אותה לעולם – קרא העלם – מדוע שנית את דעתך? אתם פלכם, המשתדלים להראות כקבועי-דעות, אתם מחליפים את נטיות רוחכם עשרות מונים, ככל האדם. ההבדל הוא רק בזה, שהקפריסות שלכם רחוקות מן השכל יותר. האמנם שכחת, כי הבטחתני בחגיגות נלהבה, כי גם אם יתנו לך כל חללו של עולם לא תשלח אותה אל תערוכה? וגם להארי אמרת כדברים האלה – הוא עצר פתאם במלים ובעיניו נצנץ ברק. הוא נזכר, כי פעם אחת אמר לו לורד הנרי חציו בכבד-ראש וחציו בהלצה: “רצונך לבלות רבע שעה ברב ענין, פגע-נא בקזיל, שיבאר לך, מפני מה הוא מסרב להציג את תמונתך. לי הגיד את נמוקו, וזה היה לי מעין דברי נביאות”. כן, אפשר שיש גם לקזיל סוד כמוס. הוא ינסה תכף לחקרו ולדלותו מלבו.

– קזיל – אמר העלם ויקרב ויתיצב לפניו ויבחנהו בעיניו – לכל אחד משנינו יש סודו שלו. הגידה לי את שלך ואני אגלה לך את שלי. מאיזה טעם מאנת להציג את תמונתך בתערוכה?

האלוארד התחלחל נגד רצונו:

– דוריאן, חוששני, שאם אגיד לך טעמי, תתמעט חבתך אלי, ועל-כל-פנים תצחק לי. וכזה כן זה לא אוכל שאת. אם אתה אוסר עלי להביט אל תמונתך עולמית, אני מקבל באהבה את הגזרה. הרי יכל אני להביט עליך בעצמך. אם רצונך, שיצירתי היותר מבחרת תהיה נעלמה מעיני כל, אני מסכים גם לזה. ידידותך יקרה לי מכל תהלה ומכל פרסום.

– לא, קזיל, אתה מחייב להגיד לי – האיץ בו דוריאן גרי – כמקדמה לי, שיש לי הזכות לדעת זאת.

עתה עבר פחדו, ומקומו תפסה הסקרנות. הוא החליט לדלות את סודו מלבו, ויהי מה!

– נשבה-נא, דוריאן – אמר הציר במבוכה – נשבה. אך קדם-כל ענני אתה על שאלה אחת: האם הרגשת בתמונה איזו זרות? – דבר-מה שבתחלה, בודאי, לא השגחת בו, ושנתגלה לך לפתע-פתאם?

– קזיל – קרא העלם וילפת את ידות הכסא בידים רועדות ויבט אל האלוארד בעינים נבהלות ומטרפות.

– רואה אני, כי כאשר דמיתי כן הוא. אל תדבר עד אשר אשמיעך את כל דברי. דוריאן, למן הרגע הראשון אשר נפגשנו, השפיעה עלי אישיותך השפעה עצומה. אני נשתעבדתי אליך בכל נפשי, בכל שכלי, בכל רגשותי. אתה נהיית לי הגשמתו המוחשית של אותו האידיאל הנעלם, אשר זכרו רודף אותנו, האמנים, כחלום נפלא. אני הערצתיך. אני קנאתי בכל מי שדברת אתו. אני התאויתי, שתהיה כלך שלי. אני הרגשתי את עצמי מאשר רק בהיותך אתי. אך גם כאשר הלכת ממני, נשארה מציאותך באמנותי... כמוכן, לא נתתיך להרגיש זאת אף ברמז קל. וגם אי-אפשר היה לי להגיד לך. אתה לא היית מבין את הדבר. הרי גם לי לעצמי היה קשה להבינו. אני ידעתי רק זאת, כי ראיתי את המשכלל פנים-אל-פנים, וכי העולם נהיה נפלא בעיני – אולי נפלא יתר מדי, כי בהערצת-שגעון כזו צפונה סכנה: סכנה לאבד אותה, שהיא לא פחותה מן הסכנה שבהחזקת ההערצה... עברו שבועות אחרי שבועות, ואני נשתקעתי כך יותר ויותר. אז בא גלוי חדש. אני צירתי אותך בתור פריס נהדר בחליצתו ובכלי-מלחמתו ובתור אדוניס באדרת-הצייד וחננית ממרטה בידו, מעטר בפרחי-לוט פכדים ישבת על חרטום אניתו של אדרינוס, מסתכל בנילוס הירק-העכור. אתה נטית על אגם בודד בחרשה באיזו פנה נסתרה בין וראית בכסף השוקט של המים את פלאי פניך. וכל-זה היה מה שצריכה האמנות להיות: שלא-מדעת, אידיאלי, מרחק מן המציאות. ובאחד הימים – ביום רע, כפי-שנראה לי עתה לפעמים – גמרתי בלבי לציר את תמונתך כמו שהנך באמת, לא בלבוש עתיק של הדורות שמתו, אלא במלבושך שלך ובסביבה שלך. אינני יודע, ההיתה בזה יד הריאליות של אפן הצירור, או, פשוט, פלא-אישיותך, שנגלתה לפני בלי כסות-ערפל; – אך זאת יודע אני, כי כאשר הוספתי לציר את תמונתך, נראה לי, כי כל משיחה וכל אטום של צבע מגלה את סודי יותר ויותר. התחלתי מפהד, פן ידעו אחרים את דבר הערצתי. אני הרגשתי, דוריאן, כי הגדתי יתר מדי, כי השקעתי בתמונתך יתר מדי משלי. אז החלטתי, שלא להציגה לעולם בתערוכה. אתה הצטערת על-זה קצת, אבל לא יכלת להבין מה ראיתי על-ככה. הארי, אשר לו הגדתי הפל, צחק לי. אך אני לא השגחתי בזה. כאשר שלמה מלאכת התמונה ואני ישבתי לפני לבדי, הכרתי, כי צדקתי... ימים אחדים אחרי-כן נטלה התמונה מחדר-מלאכתי, ואך השתחררתי מן הקסם המשעבד של מציאותה, והנה נראה לי, כי דמיון אוילי הטעני לראות ולמצא בה יותר מזה, שאתה יפה-תאר עד מאד ושאני יודע לציר. וגם עתה ברור לי, כי אך משגה הוא לחשב, שהתאוה, שאתה מרגיש בשעת יצירה, אפשר להכניסה במפעל שיצרת. האמנות היא תמיד מפשטה יותר ממה שאנו חושבים. הצורה והצבע מספרים לנו רק על הצורה והצבע ולא יותר. פעמים רבות נראה לי, שהאמנות מסתירה את האמן הרבה יותר ממה שהיא מגלה אותו. ובכן, כאשר קבלתי את ההצעה מפריו, גמרתי לעשות את תמונתך לעקרה של תערוכתי. מעולם לא עלתה על דעתי, שאתה תהיה סרבן באותה שעה. ואולם עתה רואה אני, כי צדקת. התמונה אינה יכלה להיות מוצגת בתערוכה. אל תקצף עלי, דוריאן, בגלל הדברים שהגדתי לך. כאשר כבר אמרתי להארי: אתה נוצרת להערצה.

דוריאן גרי שאף רוח לרנחה. האדמומית נשבה ללחיו ובת-צחוק רחפה על שפתיו. הסכנה עברה. הוא נצל לפי שעה. ואולם הנדוי המשנה, ששמע זה עתה, עורר בלבו רחמים רבים על הציר, וגם תאב לדעת, היקרהו גם הוא להיות משעבד כל-כך לאישיות של אחד מידידיו. לורד הנרי לוקח את הלבבות בזה, שהוא מסכן מאד – אך לא יותר. הוא פקח יתר מדי וציניקן יתר מדי, מאהב אותו בתמים. היפגש עוד באיש, אשר יביאהו לידי הערצה משנה כזו? הגם זה מאותם גנזי-נסתרות, הצפונים לו בחיים?

– נפלאת היא בעיני, דוריאן – אמר האלוארד – כי מצאת כל זה בתמונה. הראית זאת באמת?

– אני הרגשתי בה איזה דבר – ענה העלם – דבר שנראה לי משנה מאד.

– אם-כן, עתה הלא תרשה לי להציץ בתמונה –

דוריאן הניע בראשו:

– אל תבקש ממני כזאת, קזיל. בשום-אופן אינני יכל לתתך לעמך לנכח התמונה –

– אבל לאחרי זמן? –

– לעולם לא! –

– טוב. אולי צדקת אתה. ועתה, היה שלום, דוריאן. אתה היית הנפש האחת שהשפיעה באמת על אמנותי. כל היפה שיצרתי, מידך זאת לי. אה, אין אתה יודע, מה קשה היה לי להגיד לך כל מה שהשמעתיך.

– בְּזִיל יקירי – אמר דוריאן – וכי מה-זה השמעתי? הלא רק שאהבת אותי יתר מדי. וזה אינו אפילו קומפלימנט.

– וגם לא התפנתי לשם קומפלימנט. זה היה ודוי. ואחרי שהתנדיתי, נראה לי, כאלו יצאני דבר-מה. אולי לא-נכון להביע את הערצתי במלים.

– זה היה ודוי, שהכזיב תוחלתי –

– וכי מה יחלת, דוריאן? כלום מצאת עוד מה בתמונה? הלא אין בה מה לגלות עוד?

– לא. אין בה מה לגלות עוד. למה זה אתה שואל זאת? אבל אל תוסף דבר עוד על-אודות הערצה. זוהי שטות. הלא אנשים ידידים אנחנו, וכן עלינו להיות תמיד.

– אתה לקחת לך את הארי לידיד – השיב הציר בעצבון.

– אה הארי! – קרא העלם ויצחק מטוב-לב – הארי מבלה את ימיו בדבור הפרזות, ולילותיו בעשית אי-אפשריות. בחיים כאלה הייתי חפץ גם אני. ובכל-זאת אדמה, כי בצר לי לא אפנה אל הארי, אז הייתי פונה אליך, בזיל.

– ה"תשב" עוד לפני? –

– זה אי-אפשר –

– בסרבנותך אתה מחריב את חיי בתור אמן, דוריאן. עוד לא פגש איש בשני אידיאלים. גם את האחד מוצאים רק מתי-מספר.

– אינני יכל לבאר לך את הדבר, בְּזִיל, אבל אינני רשאי לשבת לפניך עוד עד-עולם. יש איזה פגע בכל תמונה. היא חיה את החיים המיוחדים שלה. ואולם אני אוסיף לבוא אליך לשתות טה. הלא גם זה יהיה נעים.

– לך אפשר, שזה ינעם עוד יותר – אמר האלוארד בצער – ועתה, היה שלום. צר לי מאד, שאינך מרשה לי להסתפל בתמונה עוד פעם. אך מה אוכל לעשות? אני מבין היטב את רגשותיך.

לאחרי שיצא הציר גחך דוריאן בפני עצמו. בְּזִיל העלוב! כמה רחוק הוא מידיעת הטעם האמתי, ומה נפלא הדבר, כי תחת לגלות בעל-כרחו את סודו שלו, הצליח, כמעט במקרה, לדלות סוד מלב ידידו! אותו הודוי המְשֵׁנָה באר לו הרבה דברים: הקנאה האוילית של הציר, הערצתו בשגעון, תשבחותיו הנפרזות, שתיקתו המזורה – כל זה הִחַרְךָ לו עתה, ועם זה העציב אותו, נראה לו, כי יש איזו טרגיות בידידות המהולה ברוֹמְנְטיות כזו.

הוא נאנח ויצלצל בפעמון. מן המְכַרְח הוא, שהתמונה תתעלם מן העין. יהי מה שיהיה! הוא אינו יכל להעמיד את עצמו שוב בסכנה שיגלו מצפוניו. הלא זה שגעון להניח את התמונה אף שעה אחת בחדר הפתוח לכל רְעֵיו וידידיו.

9

כאשר נכנס המשרת, נתן דוריאן עיניו בו לחקר, אם לא הציץ הלז פעם אחת אל מאחורי-הפרגוד. אך המשרת עמד בשוין-רוח גמור ויחכה לפקודות אדוניו. דוריאן הצית אש בסיגריטה ויגש אל הראי ויסתפל בו. הראי החזיר לו בדיוק את תוי-פניו של ויקטור: הם הביעו רק קבלת-מרות במנוחה שלמה. ממנו אין, איפוא, לירוא כלל. ובכל-זאת, מוטב שיהיה זהיר.

בקול רפה מאד צוה דוריאן את משרתו לקרא אליו את הסוכנת אשר על ביתו וללכת אחרי-כן אל בעל בית-מלאכת המסגרות לתמונות ולבקש ממנו לשלח הנה מיד שנים מאנשיו. כאשר יצא המשרת, נדמה לו לדוריאן, כאלו העיף עיניו אל עבר המחיצה. או אולי הטעהו דמיונו?

רגעים אחדים אחרי-כן נכנסה החדרה במהירות עסקנית מרת לִיף בלבוש-משי שחור ובכסיות של צמר-גפן על ידיה המקמטות. הוא בקש ממנה את המפתח לחדר-הלמוד.

– החדר אשר בו למדת בילדותך, מר דוריאן? – קראה בקול – הוי, הלא הוא מלא אבק! הנני לצוות לנקותו ולפנותו, בטרם תכנס בו. לא תוכל לבוא אליו כמו שהוא עתה, אדוני. לא, לא, זה אי-אפשר.

– אין לי צרך בנקיונו, לִיף. אני נצרך רק למפתח.

– אבל, אדוני, הלא תכסה כֵּלך בקורי-עפביש, אם תכנס בו עתה. הן הוא לא נפתח זה כחמש שנים מיום מות מעלת כבוד הלורד.

לשמע זכר אביו-זקנו התקדרו פני דוריאן. בלבו נשמרו זכרונות לא-טובים על-אדותיו.

— אין בכך כלום, לייף — השיב לה — אני רוצה רק לראות את החדר ולא יותר. תני לי את המפתח.

— הנהו, אדוני — אמרה האשה הזקנה, בפשפשה בידיה הרועדות בצרור המפתחות התלולים בסנורה — הנה המפתח. כרגע אוציאהו מן הצרור. אבל הן לא תאמרו להעתיק משפך שמה, אדוני, ופה הלא מרנח ונעים כל-כך.

— לא, לא — קרא בקצו-רוח — תודה לך, לייף. איני צריך עוד לכולם.

היא שהתה עוד רגעים אחדים ותפטט על-דבר פרטים לא חשובים במשק-הבית. הוא נאנח ויבקש ממנה לסדר את הדברים כטוב בעיניה. אז יצאה מן החדר ופניה הבהיקו בצחוק של נחת-רוח.

לאחרי שיצאה שם דוריאן את המפתח בכיס-בגדו והתחיל סוקר את הדרו. אז נמשכו עיניו אל שמיכת-אטלס אדמה, גדולה ורחבה, מרקמת זהב, מלאכה נהדרה של האמנות הניניצינית מקץ המאה הי"ז, שמצא אביו זקנו במנזר בקרבת בולוניה. כן, שמיכה זו יאה מאד להליט בה את התמונה האדמה. היא בודאי שמשה לא-אחת כסוי למת. תכסה-נא עתה על דבר, הצפוי לרקבון מיוחד במינו, נורא עוד מרקבון-המות: דבר אשר יוליד בלהות וזועות ולא ימות לנצח. מה שהיתה רמה למת, תהיינה חטאותיו לתמונה המצירת על הבד. הן תשחתנה את יפיה ותאבדנה את חנה. הן תחללנה ותנפלנה אותה — ובכל-זאת חיה תחיה. היא תעמד לעד.

הוא התחלחל, ורגע קטן התחרט על שלא הגיד לייזיל את הטעם האמתי להשתדלותו להעלים את התמונה מן העין. ייזיל היה עוזר לו לעמד בפני השפעתו המזיקה של לורד קנרי ובפני ההשפעות המסכנות עוד יותר, הנובעות מתוך הטמפרמנט שלו בעצמו. האהבה, שלב ייזיל רוחש לו — וזוהי אהבה אמיתית — היא פלה טהורה ונדיבה ורוחנית. היא אינה אותה הערצת היפי החמרי בלבד, שנולדה מתאוות החושים ומתה עם קהות החושים. היא היתה אותה האהבה, אשר ידע מיכאל אנג'ילו, מונטיין, וינקילמן, וגם שקספיר בעצמו. כן, ייזיל היה יכל להצילו. אך עתה כבר אחר את המועד. את העבר אפשר תמיד להשמיד. על-ידי חרטה, התכחשות או שכחה אפשר להשיג את זאת. אבל מן העתיד אין להמלט. בקרב העלם תוססים מאניים, שיתאמצו למצא להם מוצא נורא, וחלומות, שיתאמצו לגשם את צללי דעתם.

דוריאן הרים מעל הרפידה את שמיכת-הארגמן המרקמת זהב ויקחנה וישאנה אל מאחרי המחיצה. האם נעשתה הצורה שעל-פני הבד נתעבה עוד יותר? כמקמה לו, ששנויים חדשים לא נתהוו בה, ובכל-זאת עוד התגבר געל-נפשו אליה. שערות-הזוהב, עיני-התכלת, שפתי-השושנים — פלן עודן כמו שהיו. רק הבעתן נשתנתה. אך זו היתה אדמה באכזריותה. מה קלות וקלושות היו תוכחותיו של ייזיל על-אודות ספילה וין לעמת הגנוי וההאשמה, שמביעה לו תמונה זו! נשמתו בעצמה נשקפת אליו מתוך הבד ותובעת אותו לדין. רשם של כאב נמרץ רתת בפני דוריאן, והוא מהר וישלך את השמיכה הנהדרה על התמונה. ברגע ההוא נשמע קול דופק בדלת. דוריאן יצא בחפזון מאחרי המחיצה, ומשרתו בא החדרה.

— האנשים באו, מוסיקה —

דוריאן הרגיש, שהוא מקיב לשלח את משרתו לפי-שעה. אין לו לדעת, לאן תנשא התמונה. יש בו ערמה באדם זה ועיניו מביעות מזמות-בגד. דוריאן ישב אל שלחן-הכתיבה וירשם בחפזון פתקה אל לורד קנרי, בבקשה לשלח לו ספר לקריאה, וגם הזכיר לו, כי נדברו להנעך בערב בשבע ורבע.

— חכה לתשובה — אמר במסרו את הפתקה לייקטור — ולפי-שעה הֵכַן את האנשים הנה.

בעוד שנים-שלשה רגעים התדפקו שוב על הדלת. נכנס בכבודו ובעצמו מר הֵבֶרד, עושה-המסגרות המפרסם, עם עוזרו, צעיר מסרבל וכבד-תנועה קצת. מר הֵבֶרד היה אדם גוף, אדמוני, אדם בפניו ואדם בזקנו, אשר הערצתו את האמנות נחלשה במדה מסימה על-ידי חסרון-פיסם המתמיד של האמנים, שהיה לו עסק עמהם. בדרך-כלל לא היה הולך בעצמו אל המערופיה שלו; הוא היה ממתין, שתבאנה הבריות אליו. אבל למען דוריאן גייר יצא מגדרו. היה בו בדוריאן מה שכבש לו את כל הלבבות. לראותו בלבד כבר היה ענג גדול.

— במה אוכל לשרתך, מר ג'יי? — שאל בשפשוף את ידיו השמנות כתמות-השמש — לקחתי לי את הכבוד לבוא בעצמי. זה לא כבר השגתי מסגרת נפלאה, אדוני. באה לידי במקרה במכירה פומבית. פלורנטית ישנה. כמקמי, מפונטהיל. יָאָה להפליא לתמונה דתית, מר ג'יי.

— צר לי מאד, שטרחת לבוא בעצמך, מר הֵבֶרד. כמובן, אסור אל חנותך באחד הימים לראות את המסגרת — אף כי לפי-שעה אינני מתעניין הרבה באמנות דתית — אך כיום צריך אני רק להעלות תמונה אל עלית-בית. היא כבדה למדי, כי על-כן בקשתי ממך לשלח אלי שנים מאנשיך.

— איזו טרחה יש כאן, מר ג'יי! אני שמח מאד להיות לך להועיל. איה אותה יצירת-האמנות, אדוני?

— הנה — ענה דוריאן בסלקו את המחיצה הצדה — התוכלו להעלותה יחד עם השמיכה וכל אשר לה, כמות שהיא? כסיתה, כדי שלא תִּשְׁרָט בהנשאה על המעלות.

— זה לא יכבד ממנו, סיר — אמר עושה המסגרות הזריז, ויחל, בסיוע של עוזרו, להתיר את התמונה משלשלאות-הנחשת האַפְכוּת, שהיתה תלויה בהן — ועתה, לאן נִשֵּׂא אותה, מר ג'יי?

— אני אראך את הדרך. מר הֵבֶרד, אם תואיל ללכת אחרי. או אולי מוטב שתלכו לפני. צר לי מאד, אבל העליה היא ממש תחת הגג. אנחנו נעלה במדרגות הקדומניות, הן מרנחות יותר.

הוא פתח את הדלת לרְחֵה, ויצאו אל המסדרון ויחלו לעלות על המדרגות. על-ידי המסגרת הרחבה, המסבלה בקשוטים נעשתה התמונה גדולה וכבדה מאד, ועל-כן שלח דוריאן מעת-לעת את ידו ונגע בתמונה, כמבקש לסייע להם, למרות המחאות הנכונות של מר קְבֵרד, אשר בתור תגרו אמתו לא אהב לראות ג'נטלמנים עוסקים בדבר מועיל.

– יש בה כבד הגון – אמר האיש הגוץ בנשמו בכבדות, כאשר הגיעו למעלה אל המֶרְפֶּסֶת, וימח זעה מעל מצחו המבחיך.

– אכן כבדה היא מנשא – לחש דוריאן כמו לעצמו, בפתחו את דלת החדר, המיעד לשמר את סוד-חייו המשנה ולהסתיר את נשמתו מעיני הבריות.

זה לו יותר מארבע שנים אשר לא נכנס לחדר זה, שהיה בתחלה חדר-שעשועיו בילדותו ואחרי-כן חדר-למודו בנערותו. זה היה חדר גדול ומרוח, אשר בנה לורד קילסו המנוח לכתחלה בשביל נכדו הקטן, כדי להרחיקו מעליו, בשנאתו אותו בגלל דמיונו הנפלא אל אמו וגם מטעמים אחרים. לדוריאן נראה, כאלו לא נשתנה החדר כמעט כלל. כאז כעתה עוד עמד בו הארון האיטלקי הפביר עם הציורים הפנטסטיים שעל צלעותיו וקשוטיו המזהבים שהועמו, אשר בו היה מתחבא בנערותו לעתים קרובות כל-כך. גם ארון-הספרים, העשוי עץ ממרק ומלא ספרי-למוד מעוכים ומקמטים, עוד עמד על מקומו. ומאחוריו על-פני הקיר עוד היתה תלויה אותה יריעת-הרקמה הפלמנדית הבלואה, שעליה משחק מלך מטשטש עם מלכה בשחוק-האישקקי בגן, בשעה שעל-פניהם עובר גודד ציידים רוכבים, הנושאים באגרופיהם, הנעולים נעלי-ברזל, צפרים כבונות. מה חי וחדש עמו זכרון כל אלה! כל רגע ורגע של ילדותו הגלמודה קם לפניו כמו חי, בהביטו סביבותיו. הוא העיר בזכרונו את טהרת נעוריו הזכים, ומה נורא היה לו הרעיון, כי דוקא בחדר הזה יצפין את תמונת-הפגעים שלו. מה המעיט אז לחשב, בימים הטובים ההם, על כל-מה שצפנו לו החיים לעתיד.

אבל בכל הבית לא היה מקום פנוי, הסמוי מן העין, כחדר הזה. המפתח היה בידו ושום איש לא יוכל לבוא אליו. מתחת למכסה-הארגמן תוכל דמות-דיוקנו שעל-פני הבד להעשות פרא, גסה וטמאה. מה לו ולזה? עין-זר לא תשורנה. גם הוא בעצמו לא יסתכל בה עוד. וכי למה לו להתבונן בסמנים הנתעבים של רקבון נשמתו? העלומים יהיו שלו – ומה לו עוד? וסוף-כל-סוף, כלום לא יוכל טבעו להשתנות לטוב? האם כלה ונחרצה היא, שעתידי יהיה מלא בוושה וכלמה? הלא אפשר שיפגש בחיים אהבה, אשר תטהרהו ואשר תגן עליו ותשמרהו מכל אותם החטאים, שכנראה הם תוססים כבר ברוחו ובבשרו – אותם החטאים המוזרים, שעוד לא נצטירו ואשר פלאותם היא הנוסכת עליהם קסם ולבוב מיוחד. אולי באחד הימים יתעלם קו-האכזריות מעל שפתי-הארגמן התאננות, ועוד יוכל להראות לעולם את היצירה הנפלאה של קְבֵרד האלווארד.

אך לא, זה אי-אפשר. משעה לשעה, משבוע לשבוע הולך ומזקין אותו הפרצוף שעל-פני הבד. אפשר לו להמלט מכעור החטא, אבל מכעור הזקנה לא ימלט. הלחיים תפלנה ותפלנה; קמטים מקרפמים יסובבו את העינים, שהועמה יפעתן, ויעשו אותן לזעוה; מן השער יאבד זיוו; הפה יהיה פתוח תמיד והשפה התחתונה תהיה מְדַלְדֶלֶת, כמראה הזקנים; נבער או נלעג. הצואר יהיה מקמט, הידים קרות וכחלות-גידיים, הגב כפוף, כמו שראה באביו-זקנו, אשר היה קשה לו כל-כך בילדותו – לא; מן המכרה הוא שהתמונה תטמן. אין עצה אחרת.

– אנא, הכניסו אותה הנה, מר קְבֵרד – אמר בקול עיף בהסבו פניו אליו – צר לי, שעכבתיך זמן-רב כזה. הרהרתי בענין אחר.

– נעים תמיד להנפש מעט, מר גְרִי – ענה עושה-המסגרת, שעדין שאף רוח בכל-פה – היכן נעמיד אותה, סיר?

– אחת היא באיזה מקום. הנה כאן. אין צורך לתלותה. סמכו אותה אל הקיר, ולא יותר. תודה.

– המתר לראות את יצירת-האמנות, סיר? –

דוריאן הזדעזע.

– אתה לא תמצא בה ענין, מר קְבֵרד – ענהו ויתן עיניו בו. הוא היה נכון להתנפל עליו ולהכותו ארצה, אלו נועז להרים את אדר-היקר, אשר כסה על סוד-חייו – לא אוסיף להלאותך. אני מודה לך בכל לבי על אשר הואלת לבוא.

– אין דבר, אין דבר, מר גְרִי. מוכן ומזמן אני לשרתך בכל עת, סיר. – ומר קְבֵרד החל לרדת בשאון מן המדרגות, בלוית משרתו, אשר הביט מאחוריו על דוריאן ופניו הגסים והמלעערים הביעו התפלאות חרדה: הוא לא ראה מעולם יפי כזה.

אך נדם שאון צעדיהם נעל דוריאן את הדלת וישם את המפתח בכיס-בגדו. עתה הרגיש את עצמו בטוח מסכנה. איש לא יחזה לעולם את התמונה האימה. שום עין, מלבד שלו, לא תראה את חרפתו.

כאשר שב אל חדר-הספרים ראה, כי כבר עברה השעה החמישית והטה הובא כבר. על שלחן קטן עשוי עץ ריחני כהה, רצוף-דָר – תשורה של לְיָדֵי כְדֵלִי, אשתו היפה והמתחלה של אֶפִיטְרוֹפֶסוֹ, אשר בלתה את החרף שעבר בקאיכה – מונחת פתקה מאת לורד קְנֵרִי ואצלה ספר, שכריכתו הכתמה קרועה קצת ושוליה מלכלכים. גליון של העתון "ס"ט דְמָס גֵזֵט", הוצאה שלישית, היה מונח על סס-הטה. ובכך כבר שב ויקטור. מי יודע? אולי נפגש במסדרון עם האנשים ושאל וחקר אותם, בשביל מה נקראו. הוא ירגיש בודאי בהעדרה של התמונה – ובלי-ספק כבר הרגיש בכך, כאשר ערך את שלחן-הטה. המחיצה לא הושבה למקומה, והמקום הפנוי שעל-פני הקיר מנקר ממש את העינים. הלא אפשר, כי באחד הלילות יתפשהו, כשהוא מתגנב על המדרגות ומנסה לשפר את הדלת של אותו החדר. נורא הדבר להחזיק מְרַגֵל בביתו. לא-אחת שמע על-אודות אנשים עשירים, שהיו כל ימי-חייהם נתונים למעשקות ביד משרת, אשר קרא איזה מכתב או שמע בסתר איזו שיחה או שבאה לידו איזו פתקה עם כתבת או שמצא תחת מראשותיו של אדונו פרח כמוש או קרע של סלסלה מעוכה.

דוריאן נאנח, מזג לו כוס טה ויפתח את הפתקה של לורד קְנֵרִי. בה נאמר, שהוא שולח לו את עתון-הערב וספר אשר יוכל לענין אותו, וכי הוא יהיה בקלוב בשמנה ורבע. דוריאן פתח את גליון העתון בעצלתים ויעבר עליו בסקירה שטחית. והנה נמשכו עיניו אל ידיעה מְשֻרְטֶטֶת בעֶפְרוֹן

“בְּקֶרֶת עַל-דָּבָר מִיִּתָּה פִּתְאֵמִית שֶׁל אֶקְטְרִיסָה. הַיּוֹם בְּפֶקֶר נַעֲשֶׂתָה בְּקֶרֶת, עַל-יְדֵי חוֹקֵר-הַדִּין שֶׁל הַרְבֵּעַ בְּהוֹקְסְטוֹן-רֹד, בַּגּוֹפֹת סְבִילָה נִין, אֶקְטְרִיסָה צַעִירָה-לִימִים, שֶׁזֶה לֹא כִּבֵּר הַחֲלָה לְשִׁחֵק עַל הַבִּימָה בַּתִּיאֶטְרוֹן-רֹזֶל בְּהוֹלְבֹרֶן. נִמְצָא וְהִחְלַט, כִּי מִיִּתָּה בָּאָה עַל-יְדֵי מְקָרָה-אֶסוֹן. הִבְעָה הַשְּׁתַּפּוֹת מְרָבָה לְאִמָּה שֶׁל הַמֵּתָה, שֶׁנִּמְוָגָה מִצַּעַר וְיֹאוֹשׁ בְּכָל עֵת חֲקִירָתָה, וְגַם בַּעַת שֶׁחֲקָרוּ אֶת הַד"ר בִּירְל, אֲשֶׁר נָתַח אֶת גּוֹפֹת הַמֵּתָה”.

פני דוריאן התכרפמו מעט. הוא קרע את העתון לשניים, ויעבר אל פנת החדר ממולו וישלך ארצה את קרעי-הגליון. מה מלכער כל-זה! ומה גסה פשטותם של הדברים על-ידי כעור זה! כמעט שקצף על לורד הנרי, ששלח לו דין-וחשבון זה. ולשרטט אותו בעפרון אדם, זאת היתה בודאי אולת רבה. הלא ויקטור יכל לקרא את הדבר; ידיעתו בלשון האנגלית מספיקה די-והותר לכך.

אפשר שהוא קרא כבר את העתון וכבר התעורר חשד בלבו. אך מה-בכך? וכי מה לדוריאן גרי ולמיתתה של סבילה נין? אין כאן מה לפחד. דוריאן גרי לא המית אותה.

עיניו נמשכו אל הספר הכתוב, ששלח אליו לורד הנרי. מה טיבו של ספר זה? הוא נגש אל השלחן בעל שמנת הקצוות הרצוף-דָר, שנדמה לו תמיד כמלאכתן של דבורים מצריות משנות, המעבדות כסף במקום דבש, ויקח את הספר בידו ויתנפל בכרסה ויחל לדפדף בו. לא עברו רגעים מועטים וכבר היה שקוע פלו בקריאתו. זה היה ספר נפלה, אשר כמוהו לא קרא מימיו. נדמה לו, כי כל החטאים שבעולם עוברים על-פניו בבגדי-חמודות לקול זמרה דקה של חלילים, כמו בפנטומימה. דברים שהיה הוזה וחולם עליהם, נתגשמו כאן לנגד-עיניו פתאום. ודברים שלא חלם מעולם, נתגלו אליו מעט מעט.

זה היה רומן בלי שום סכסוכים עם נפש פועלת אחת, או פשוט, מחקר פסיכולוגי על-אודות צעיר פריזי, אשר פלה את עתו בניסיונות לממש במאה הי"ט את כל המאויים ואת כל המחשבות של הדורות שקדמו לה, ולהשרות על עצמו את כל אותם מעמדי הנפש השונים, שדרכם עברה נפש-העולם בזמן מן הזמנים, כדי לחדר למהותם של אותם הותורים המעשים, שהבריות קראו להם בלי-דעת “צדק”, ושל אותן ההתגעשויות הטבעיות, שהחכמים עדין קוראים להן “חטאים”. הספור היה כתוב באותו הסגנון המשנה, המצטצע, הבהיר והמקדמם כאחד, השטוף בדבורי ה”אָרְגוֹ” ובניבים עתיקים, במבטאים טכניים ובמליצות מסלסלות-מעבדות, – באותו הסגנון, שבו מצטינות יצירותיהם של אחדים מן היוצרים המקדקים שבכנסת הסימבוליסטים הצרפתים. היו בו ציורים מליציים, משנים ומזורים כארחידיות הללו, אבל גם רבי-הגננים כמותן. חיים-החוששים היו מתארים בו בלשונה של הפילוסופיה המסתורית. קשה היה לפעמים להבחין, אם זו דבקות דתית נלהבה של אחד קדוש מימי-הביניים, או נדוי חולני של בעל-עברה מודרני. זה היה ספל מרעיל. כאלו היה ריח-לבונה כבד בוקע ועולה מדפיו ומערפל את המוח. קצב המאמרים כשהוא לעצמו, המונוטוניות המקדקת המכוננת במוסיקה שלהם. המלאה פזמונים מספכים וחזרות עשויות בכונה, – כל זה נסך על העלם, הבולע פרק אחר פרק, רוח של הזיה, של חלומות חולניים, שלא נתנוהו להרגיש בפנות היום ובקבות צללי-ערב.

זהר-הרקיע, הטהור מעננים וירק כנחשת ומואר בכוכב אחד, נצנץ בעד החלון. לאור המקדמם הזה הוסיף דוריאן לקרא, עד אשר לא יכל עוד להבחין בין האותיות. לבסוף, לאחר שהזכיר לו המשרת פעמים רבות שהשעה מאחרת מאד, קם וילך לחדר-המשכב וינח את הספר על השלחן הפלורנטיני הקטן, שעמד תמיד אצל מטתו, ויחלף את בגדיו לסעד-הצהרים.

כבר היה קרוב לתשע כאשר בא אל הקלוב. לורד הנרי ישב גלמוד בחדר-הקריאה ופניו הפיקו שעמום מרבה.

– סלה לי, שאחרתי לבוא, הארי – קרא דוריאן – אבל באמת אשמתך היא. הספר ששלחת לי לפבני כל-כך, שלא הרגשתי כלל במעוף השעות.

– כך? אני ידעתי, כי ייטב בעיניך – אמר ידידו בקומו מכסאו.

– אני לא אמרתי, כי טוב הוא בעיני, הארי. אני אמרתי, כי הוא לבב אותי. זה הבדל גדול.

– הא, כבר גלית זאת? – אמר לורד הנרי, ושניהם עברו אל חדר-האכל.

יא

שנים רבות לא יכל דוריאן גרי להפקיע עצמו מהשפעתו של אותו ספר. או אולי מדויק יותר לאמר: הוא לא בקש כלל להשתחרר ממנה. הוא צוה לשלח לו מפריז לא-פחות מתשעה אכסמפלרים של המהדורה המקדמה על נַר יְפוֹנִי, ויתן לכרכם בגננים שונים, כדי שיקבילו לנטיות-רוחו השונות ולדמיונות המתחלפים של טבעו, אשר לפעמים, כנראה, לא היתה לו עוד כל שליטה עליו. גבורו של הספור, אותו הצעיר הפריזי הנפלא, אשר בו עלה יפה זוגו של אפי רומנטי עם שכל מדעי, היה לדוריאן מעין פרוטופוס שלו בעצמו. ובאמת נראה לו, כאלו הכיל הספר את דברי מי-חיוו הוא, שנכתבו עוד בטרם יחיה אותם.

בבחינה אחת היה הוא מצלח יותר מגבורו הדמיוני של הספר: הוא לא ידע מעולם – וגם לא יכל לדעת – את הפחד האוילי קצת מפני כל ראי וכל נחשת-קלל וכל אגם-מים, שתקף את הפריזי עוד בקדמות חייו ושבא לו על-ידי אבדן פתאמי של יפיו המצין. בשמחה אכזרית כמעט – ואולי יש אכזריות כמעט בכל שמחה, כמו שישינה בודאי בכל תענוג – קרא דוריאן וחזר וקרא את החלק האחרון של הספור, אשר בו מתאר בטררגיות אמיתית, אם גם בפתוס נפרז קצת, יגונו ויאושו של הגבור, שאבד לו בעצמו מה שהוקיר באחרים ובעולם למעלה מכל.

כי יפיו הנפלא, אשר לקח את לבבו של ביזל האלוארד ושל עוד רבים אחרים, כנראה לא יסור מעליו לעולם. גם אותם, אשר שמעו על-אודותיו מעשים נוראים מאד – ולפרקים עברו בלונדון שמועות משונות על-דבר מנהגי-חייו והיו לשיחה בקלובים – גם הם לא יכלו עוד להאמין לשום דבר הפוגע בכבודו, כמעט אך ראו את פניו. הוא נראה תמיד כאיש, אשר חלאת-העולם לא זממתו עדין. אנשים, שהיו רגילים לנבל את פיהם,

נשתתקו כמעט אך בא דוריאן גרי החדרה. בטהר פניו היה דבר-מה שפעל עליהם כתוכחה וגנוי. מציאותו כשהיא לעצמה כאלו הזכירה להם את הקמה שהם מטמאים. הם תמהו, איך יכלו איש-חמודות ורב-חן כמוהו להמלט מטביעת חותמו של דורו הטמא והתאנתני הגס.

לפעמים קרובות, בשובו מאחת מנסיעותיו, המלאות סודות והממשכות, שנתנו מקום להשערות משונות כל-כך בין ידידיו או בין אותם שחשבו את עצמם לידידיו, היה מתגנב למעלה אל החדר הסגור, פותח את הדלת במפתח, שלא זו עוד מתוך כיסו, לוקח ראי בידו ומתיצב לפני תמונתו, שציר פזיל האלוארד, מסתכל פעם בצורה הרשעה והמזקינה שעל-פני הבד, פעם בצורה היפה והצעירה, הנשקפת לו בצחוק מראי-הקלל. תגברת הנגוד הזה הגבירה בו את רגש השמחה וקורת-הרוח. הוא נאחז באהבה יותר ויותר ליפיו שלו והתענין יותר ויותר ברקבון נפשו. הוא היה בודק בעמק העיון, ולפעמים בהנאה אימה אי-טבעית, את הקוים הנתעבים, המפלחים את מצחו המקמט והזוחלים מסביב לפיו התאנתני-הגס שבתמונה, והיה שואל את עצמו לפרקים, איזו מהם מלערים יותר: עקבות החטא או עקבות הזקן? ויש אשר יניח את ידיו הלבנות אצל הידים הגסות הנפוחות של התמונה וגחך. הוא לעג לגוף המתנול ולאבריים התשושים.

אמנם יש אשר בשכבו בלילה בחדר-משכבו המקטר בשמים דקים או בחדר מטנף של בית-מרוח, שסורו רע, סמוך למקום תקון האניות, שהיה מבקר בו בשנוי-השם ובחלוף בגדים, – יש אשר בשכבו ככה ושנתו נדדה, והרהר פתרון שהביא על נשמתו, והרהר והצטער, וצערו ממאיר ביותר, מפני שהוא נובע מתוך איגואיזמוס גמור. אבל רגעים כאלה היו מפתיעים אותו רק לעתים רחוקות. אותה הסקרנות לחיים, שעורר בקרבו לורד הנרי לפני כמה שנים, בשבתם בגנו של יידם המשתף, התגברה, כנראה, יותר ויותר באותה מדה, שנתן ספוק לה. ככל אשר הוסיף לדעת, כן התאוה לדעת עוד יותר. בלמוס מטרף אחז אותו, וכל-מה שהשפיעו, הרעיבו עוד יותר.

ועם-כל-זה לא הזניח את יחסיו החברתיים. פעם או פעמים בחדש במשך החרף ובכל יום הרביעי בשבוע במשך ה"סיוון" היה פותח את דלתו-ביתו המפאר לבני ה"עולם" הגדול והיה מזמין את גדולי-המוסיקה שבאותה שעה ללכת את אורחיו בפלאי אמנותם. סעודותיו "הקטנות", שבעריכתן עזר לו תמיד לורד הנרי, היו מפרסמות לשבחה לא רק בגלל הברור המדקדק של הקרואים והושבתם בבינה יתרה, אלא גם בשביל הטעם המבחר בעריכת השלחן וקשוטו, בסדור ההרמוני של הפרחים השונים שמחוץ-לארץ, במפות המרקמות, במערכת כלי הזהב והכסף העתיקים. ואמנם היו רבים, ביחוד בין הצעירים, אשר ראו בדוריאן גרי, או דמו לראות בו, את התגשמותו השלמה של הטפוס, אשר חלמו על-אודותיו לפעמים קרובות בשנות המודיהם באיטן או באופספורד, טפוס אשר יאחד בקרבו את ההשפלה האמתית של הלמדן עם החן והחשיבות והנמוסים המדקדקים של אדם מן הישוב העליון. דוריאן נחשב בעיניהם כאחד מאותם האנשים, שעליהם אמר דנט, ש"הם שאפו להשתלב בעצמם על-ידי הערצת היפי". כמו גוטיקה היה גם הוא מאותם, שלהם "העולם המוחשי ישנו במציאות".

ובאמת היו לו החיים האמנות הראשונה והגדולה שבכלן, וכל יתר האמנויות נחשבו בעיניו רק כהכנה לזו. המודה, אשר על-ידה נעשה הדמיוני למוחך בכפה לפי-שעה, וכן גם הדינדיסמוס, המנסה על-פי דרכו לחזק ולבצר את המודרני המחלט שביפי, – הם, כמובן, לקחו את לבו גם הם. דרך תלבושתו המיוחדת והנסחאות השונות בחליפות בגדיו מעת-לעת השפיעו באופן מוחשי על המהדרים הצעירים שבבית-המחולות במיפיר ובקלוב "פל-מל", שהיו מחקים אותו בכל מעשיו ומתאמצים ליצר בעצמם בדרך מלאכותי את החן המקרי שבקטנות התהדרותו, שהוא עצמו לא נתן להן כמעט כל ערך.

אמנם הוא קבל ברצון גדול את המעמד, שהציע לו תכף לאחרי שהגיע לשנות-בגרות, וגם מצא הנאה מיוחדת ברעיון, שהוא יוכל להיות ללונדון שבימיו, מה שהיה מחבר ה"סטייקרין" לרומא שבימי נירון-קיסר, ואולם בעמקי נפשו חפץ דוריאן להיות מעט יותר מ"ארטיסט אקלגנצירום" (ה"פוסק" בעניני הדור והתנועות), שבעצתו ישאלו, איך ללפש תכשיטים, איך לענב רביד ואיך לטלטל מקל. הוא שאף לעבד תכנית-חיים חדשה על-יסוד פילוסופיה נבונה ועקרים מסודרים ואשר תכליתה להלביש רוח את החושים.

את פלחן-החושים גנו פעמים רבות, ובצדק; כי האדם מרגיש אימה טבעית-אינסטינקטיבית מפני תאוות והרגשות, הנראות חזקות ממנו, ושהוא יודע, שהן משתפות לכל בעלי-חיים גם ליצורים פחותים ממנו. ואולם לדוריאן גרי נדמה, שעד-עתה לא הבינו את טבעם האמתי של החושים, וכי על-כן נשארו פראיים ובהמיים, רק מפני שהבריות התאמצו לענותם ברעב או להמיתם בסגופים, תחת לעשותם ליסודות של חיים רוחניים חדשים, אשר סמנם המבהק יהיה חוש-יפי מדקדק. כאשר הביט לאחור על מהלך האדם בין שדרות הדורות. תקף אותו רגש של צער, צער של אבדה. על דברים רבים כל-כך ותרו, ובלי כל תכלית ותועלת! היו כאן ותורים של שגעון וקשי-ערף, צורות אימתניות של סגוף-עצמו והקרבת-עצמו, אשר אביהן הפחד ותולדתן השפלת-עצמו, השפלה אימה הרבה יותר מאותה השפלות המדמה, אשר מפניה אמרו לנוס בבערותם. הטבע, בלעגו הנפלא, גרש את המתבודד לבקש לו טרף יחד עם חיות-המדבר, ואת הנזיר שלח לארח לחברה עם בהמות-שדה.

כן: כמו שנבא לורד הנרי, יש הכרח שיקום הדינדיסמוס חדש, אשר יחדש פני החיים ויושיעם מאותו הפורטיניסמוס הקשה המלער, שקם לתחיה משנה בדורנו זה. כמובן, אותו הדינדיסמוס יקרא לעזרתו את הרוח והשכל, אבל הוא לא יקבל שום תורה או שיטה, התובעת לותר על נסיון של איזו תאוה שתהיה. תכליתו צריך להיות הנסיון עצמו, ולא פרי הנסיון, בין מר ובין מתוק. הוא צריך להתרחק גם מן הסגפנות, הממיתה את החושים, גם מן הפריצות ההמוניות, המקהה אותם. אבל הוא צריך ללמד את האדם, להתרכזו ברגעים בודדים של החיים, שהם בעצמם אך כרגע.

להרבה מאתנו קרה בודאי, שלפעמים הקיצו לפני מדומי-שחר, אם לאחרי אחד מאותם הלילות הריקים מחלום, המחבבים עלינו כמעט את המות, או לאחרי אחד מאותם לילות של זועה ותענוגים מנללים, אשר בחדרי המוח מתשוטטים מחזות-תענועים, אימים הרבה מן המציאות עצמה ומלאים אותם החיים העזים, האורבים מכל הגרוטסקות ונותנים לאמנות הגוטיה את הלח החיוני הנצחי שלה: כי אמנות זו, אפשר לאמר, היא אמנותם של אלה, שדעתם נטרפה עליהם במחלת-הזיות ודמיונות-תענועים. מעט מעט מתגנבות אלינו אצבעות חורות בעד היריעות והן נראות כרועדות. צללים אלמים, בצורות שחורות פנטסטיות, זוחלים לזויות-החדר ורובצים להם שם. ומחוץ נשמע צפצוף הצפרים בין עפאים, או קול מצעדי האנשים היוצאים לפעלם, או קול אנחתו ויללתו של הרוח, היוורד מן הגבעות והולך סובב בזהירות את הבתים השותקים, כאלו הוא ירא, פן יעיר את הישנים, ועם זה שומה עליו לקרוא אליו את הישנים מתוך אפריון-הארגמן שלהם. הצעיף הדק של ערפלי-הדממים הולך ונמוג, העצמים חוזרים ומקבלים מעט מעט את צורתם ואת צבעיהם, ולנגד עינינו מחזיר השחר לעולם את תבניתו הקדמונה. האספקלריות החורות שבות לחייהן המקקים. הנרות אשר פכו עודם עומדים על המקום ששם עזבנום, ועל-ידם הספר, שדפיו פתוחים למחצה, אשר קראנו בו, או הפרח הכמוש אשר נשאנו בחור-הפפתור בשעת המחול, או המכתב אשר יגורנו לקראו, או שהרפינו לקראו ית-מדי. כאלו לא נשתנה דבר.

מתוך צללי-הליל הדמיוניים בוקעים ועולים חיי המציאות, הידועים לנו היטב. אנחנו מחזיקים לשוב ולהתחילם באותו מקום שהפקנום; ואז תוקפת אותנו ההרגשה המדפאה של הנחיצות להמשיך את קיומנו באותו המעגל המשעמם של מנהגים קבועים וחוזרים חלילה, או שאנחנו משתוקקים תשוקה עזה, שבבקר אחד תפקחנה עינינו על עולם חדש, שנבנה ונתקן בחשפת-הלילה לטובתנו ולהנאתנו, עולם אשר כל העצמים שבו לבשו צורות חדשות וצבעים רעננים ושנו לטוב, או שהם מסתירים פחם סודות חדשים, – עולם שאין בו כמעט כל מקום לעקר, או שלכל הפחות אין העבר מוסיף לחיות בהכרתנו בתור חובה או חרטה; כי גם בזכרון השמחות יש מרירות, ובזכרון התענוגים – יגון.

יצירת עולמות כאלה חשב דוריאן ג'יי לתכלית החיים האמתית. ובהיותו מחפש אחרי הרגשות חדשות ומענגות, שיהיה בהן אותו יסוד-הזרות, אשר בו מצטין כל-כך הרומנטיזמוס, יש שהיה נאחז לפעמים במהלך רעיונות, שאינם כלל לפי-רוחו וטבעו והשתעבד להשפעתם הפלאית והלך שבי אחריהם. אך לאחרי שהכיר את מהותם ומלא בהם את תאות-שכלו, סר מעליהם ועזבם באותה קרירות-הרוח המשונה, שאינה מתנגדת כלל לטמפרמנט נלהב וסוער, ולא-עוד אלא שלפי-דעת אחדים מאחרוני הפסיכולוגים, היא מתנה בו.

פעם אחת עברה השמועה, כי דוריאן אומר להפנס בברית הדת הקתולית. ובאמת היו סדרי הפלחן הקתולי מלבבים אותו תמיד. הקרבן, שמקריבים הקתולים בכל יום אחרי התפלה, האים יותר מכל הקרבנות של העולם העתיק, הרעיש את נפשו גם בגאון-ותורו על ממשיות החושים, גם בפשטות הפרימיטיבית של יסודותיו, וגם בפתוס הנצחי של הטרגידיה של האדם, שהקרבת הזה אומר לסמל. הוא היה אוהב לכרע על רצפת-השיש הקרה ולהביט אחרי הפהן הלבוש אדרת כבדה נקדת-פרחים, כשהוא מסיר לאט בידי הלבנות את הצעיף מעל ארון-הקדשים ומרים את כלי-הקדש המעלף ספירים ועשוי בתבנית פנס, עם אותה החלה הלבנה, שלפעמים אפשר לחשב באמת שהיא "לחם-השמים", לחם-המלאכים; או כשהוא לבוש בגדי-המשיח המענה ובוצע את לחם-הקדש לתוך הגביע ומכה על לבו, להתיסר על חטאותיו. מחתות הקטרת, אשר נערים כבדי-ראש, לבושים ארגמן וסלסלות, נפנפו באויר כפרחי-זהב גדולים, עשו עליו רשם, הלוקח את הלב בקסמיו. ובצאתו מן ההיכל, היה מביט ומתפלא אל כסאות הודוי השחורים ומשתוקק לשבת בצלו הכהה של אחד מהם ולהאזין לדברי האנשים והנשים, המוסרים, בלחישתו, בעד השוכה המורכמה, את ספור חייהם האמתית.

ואולם הוא נזהר ונשמר מעצר בעד התפתחות שכלו על-ידי קבלה קבועה של עקרי אמונה או של שטה ידועה: הוא לא בא לידי-טעות לחשב במעון תמידי בית-מלון, המספיק רק ללינת לילה או למחסה שעות אחדות בליל-אפל, כשהכוכבים לא יגיעו אורם והירח אחוז בחבלי לדה. המיסטיציזמוס, עם כחו הנפלא להפך למוזרים, למלאי-סודות את הדברים היותר פשוטים ועם זלוול חקי המוסר, הכרוך תמיד בעקבו, היה מושך את לב דוריאן אליו בימי עונה אחת; ובעונה שאחריה היה נוטה לדעות החמריות של התנועה הדרוינית בגרמניה והיה נהנה הנאה משונה להתחקות על שרשי המחשבות והתאוות של בני-האדם ולמצאם באיזה תא קטן ואפר שבמוח או באיזה עורק לבן שבלב, והיה שכור-שמחה מן ההכרה, שהרוח משעבד אל החמר ותלוי בתנאים גופניים ידועים, חולניים או בריאים, נורמליים או פגומים. אבל, כאמור, שם תורת-חיים לא נחשבה בעיניו למאומה לעמת החיים בפעל ממש. ברור היה לו, כי כל עיון שכלי, שאין עמו מעשים ונסיונות החיים, הריהו עקר וללא-כל-תועלת. הוא ידע, כי גם לחושים יש מסתרי-רוח, כמו לנשמה, המחכים לגלוי ופתרון.

אז יתאוה לעמד על טיבם של הבשמים ועל סוד יצירתם, ויהי מזקק שמנים משפריים ושורף שרפים ריחניים של המזרח. הוא בדק ומצא, כי לכל מעמד של הרוח יש גגמתו בחיי החושים, ועל-כן השתדל למצא את היחסים האמתיים שביניהם, לחקר-לדעת, מדוע הלבונה מביאה לידי מיסטיציזמוס והענבר מעורר את התאוות, מדוע ריח-הסגליות מעורר זכרונות של אהבה שמתה, והמיסק מבלבל את המוח והצ'מפק מזהים את הדמיון. פעמים רבות נסה לעבד פסיכולוגיה גמורה של הבשמים ולברר ולהעריך את השפעתם ופעולתם של הפרחים והצמחים הריחניים, של הצרי והג'רד, המחלים את האדם, של ההוב'יניה, המטריפה דעתו של אדם, ושל האקלות, אשר עליהן יאמר, כי יש בכחן לגרש את "המרה השחורה" מקרב האדם.

פעם אחרת התמפר ג'לו למוסיקה. בחדר אך עם חלונות מסרגים ותקרה משוחה בצבעי-קינז'ור וזהב וקירות כעין הזיתים היה עורך קונצ'רטים משונים. שם היו צוענים מטרפים מוציאים מקתרוסיהם הקטנים נעימות פרועות; בני-טוניס קשי-פנים באדרות צהבות נקשו על מיתרי עוגבים אימתנים, המתוחים קשה; נגרים עושי העויות משונות תופפו במונטונוט שאינה פוסקת על תפי-נחשת, ובני-הודו רמי-קומה, חבושי תרבוש, רובצים על מחצלות אגמות, היו מחללים בחלילים ארפים של קנה או של נחשת ואוסרים בחבלי-קסם – או עשו את עצמם כקוסמים – נחשים גדלי-ראש ופתנים מקרינים נתעבים. הקולות הפרועים והמטרפים של המנגינות הפראיות הללו היו מעוררים אותו, תחת אשר הנעימות הרפות של ש'ברט, אנחותיו הנפלאות של ש'פין וההרמוניות הפכירות של ב'טהו'ן עברו על אזניו בלי השאר כל רשם. מארבע כנפות-הארץ אסף את כל כלי-הזמר היותר משונים, שהיה אפשר למצא רק בקברות העמים שעברו ובטלו מן העולם, או בין שבטי הפראים המעטים, שנצלו ממגע עם התרבות המערבית, והוא היה אוהב לבדק ולבחן אותם ולנגן בהם. בקבוצת כלי-הזמר שלו נמצאו: ה"דז'ורופ'ריס", המלא סוד של ההודיים אשר בריו-נגרו, שאסור לנשים להסתפל בו, גם הבחורים אינם רשאים לראותו, אלא לאחרי שענו את נפשם בצום וספגו מלקות; פדי-החרס הפירואניים, שמוציאים מהם קולות חדים כקול-הצפור; חלילים עשויים עצמות-אדם, כאותם ששמע אלפונסו ד'י אוב'לה בצ'ילי; אבני-ישפה הנמצאות בקרבת קוזקה, המשמיעות קול-צלצל מתוק עד-מאד. היו לו דלועים מצ'רות, ממלאות באבני-חציץ, המקרקשות בהנוען; ה"קלארין" הארך של המיקסיקנים, שהמנגן אינו תוקע בו, אלא שואף רוח מתוכו; ה"טירור" הצעקן של שבטי האמזונים, אשר בו תוקעים הצופים, היושבים כל היום על העצים הגבוהים ואשר קולו נשמע, כפי שואמרים, במרחק שלשה מילין; ה"טפונז'לי" עם שתי לשונות-עץ מרטטות, שמנקשים עליו במקלות, המשוחים בשרף ספוג, שמוציאים ממיץ-קלב של צמחים; פעמוני האצטיקים, שנחלים חבילות חבילות פאשפלות ענבים; תף גלילי גדול מאד, מתוח בעורות נחשים פכירים, הדומה לזה שראה ג'רנל ד'יאז, כאשר בקר עם קורטיזו בהיכל מקסיקה, ואשר את קול יללתו תאר לנו בספרו בדברים חיים מאד. האפן הפנטסטי של פלי-הנגון הללו לבב מאד את דוריאן, והוא מצא קורת-רוח משונה ברעיון, שגם אמנות יש לה, כמו לטבע, מיני מפלצות, כלים פראי-התבנית ואימי-הקולות. אבל לאחרי זמן מועט היה לו כל-זה לזרא, ושוב ישב בתא שלו בבית-האופירה, לבדו או עם לורד ה'נרי, והאזין בהתפעלות למנגינות "טנהויז'ר". וראה ב"פתיחה" של יצירת-אמנות גדולה זו תאור הטרגידיה של נשמתו שלו.

פעם אחרת השתקע בחקר האבנים הטובות, ובנשף-מחולות למתחפשים במלבושיהם בא במלבושו של אן ד'י יוא'יז, האדמירל של צרפת, המקשט בחמש מאות ורשים מרגליות. אמנם קבה זו לתכשיטים האריכה אצלו ימים, ולפי האמת לא עזבה אותו לעולם. לפעמים היה יושב כל היום ומוציא ומכניס מנרתיק לנרתיק את האבנים היקרות אשר אסף: כריוז'פירילים ירקם כזית, המתאדמים לאור-המנורה; קימופ'נים עם קוי-הכסף

הדקים-מן-הדקים העוברים בתוכם; פטודות אדמות כושונה וצהבות כיון; אקדחים לוחטים כארגמן, המרטטים בנגהן של ארבע קרני-כוכבים; אבני-קנמון אדמות כשלהבת; אחלמות עם גידי אדם וספיר, העוברים בהן חליפות כסדרם. הוא אהב את הזהב האלם של אבן-השמש, את לבנונית המרגלית של אבן-הירח ואת הקשת השבורה של לשם-החלב. מאמשטרדם הביא לו שלשה אומרגדים מצנינים בגדלם ובשלל צבעיהם, וטורקיזה היתה לו, זו הנקראת "די לה ניי רוש" שעליה קנאו בו כל מביני דבר.

הוא חפש ומצא גם ספורי-נפלאות על-אודות אבנים-טובות. בספרו של אלפונסו "קלייקליס דיסציפלינה" מדבר על נחש עם עינים של יקנתון ממש, ובספר אגדות על-אודות אלכסנדר מקדון יספר, כי הכובש הגדול מצא בבקעת הירדן נחשים "עם מחרוזות של אסמרגדים ממש, צמחו להם על-גבם". פילוסטרטוס מודיע לנו, כי במוחו של דרקון צפונה אבן יקרה "ובקראות לחיה האימתנית אותיות-זהב ובגד-ארגמן" אפשר להפיל עליה תרדמת-קסם ולהרגה.

לפי דבריו של האלחזימן הגדול פיר די בוניפס יש שמיר, שבכחו לעשות את האדם לרואה-ואינו-נראה, ואכטיס הודי, שיכל להעניק לאדם את מתת הדברנות. הקרניאול משפך חמה, והיקנתון מפיל שנה, ואחלמה מפיגה את היין. הנפך מגרש רוחות רעות, והאידרופיקוס אוסף את נגה-הסרה. הסיליניטי יגדל ויצער עם אור-הירח, והמילוקיאוס, המוצא את הגנבים, תאבד ממנו סגולתו זו, אם ימשחוהו בדם של גדי-עזים. ליאונרדוס קמילוס ראה אבן, שנטלה ממוחו של קרפד תכף לאחרי שהומת, ואותה האבן היתה בה סגולה בדוקה נגד סם-המות. הפיזואר, שנמצא בלבו של איל ערבי, הוא רפואה בדוקה בשעת המגפה. בקני צפרי-ערב נמצא האספילטיס, אשר לדברי דימוקריטוס היה מגן על נושאו מפני סכנת שרפה.

מלך אי צלון עבר, ביום הנתן כתר-המלכות בראשו, את עיר הבירה כשהוא רוכב על סוסו ואדם גדול בידו. שיערי ארמונו של יוחנן הפהן "היו בנויים מסרדיוס ועליהם קרן מקרני הפתן, למען אשר לא יוכל איש להכניס בעדם סם-מות". על ראש הגג היו "שני תפוחי-זהב ובהם שני כדפים, למען אשר יאיר הזהב ביום והפדכדים בלילה". בספור המשנה של לודג'יס "מרגריתה האמריקנית", נאמר, כי בחדרה של המלכה היו "צלמי-כסף של כל הבתולות הצנועות שבעולם, עם עיני כריזוליט, אקדח, ספיר ואומרגד ירק". מרקו פולו ראה את יושבי זיפנגו משימים מרגליות נרדיות בפי המתים. חית-ים אימתנית אהבה עזה מרגלית אחת, שהביא בר-אמודאי למלך פירוז, ותהרג החיה את הגנב ותאבל על אבדתה שבעה ירחים. וכאשר משכו ההונים את המלך הוא בערמה אל בור גדול – כן מספר פרוקופיוס – זרק את המרגלית מלפניו, ואיש לא מצא אותה עוד, אף כי הקיסר אנטסטיוס חפץ לתת במחירה חמשה קפים שקלי-זהב. מלך מלבר הראה לסוחר ויניציני מחרוזת מרגליות לספירת התפלות, ובה שלש מאות וארבע מרגליות כמספר אלהיו אשר עבד.

כאשר בא הדפס מולינטיניה, בנו של אלכסנדר הששי, לבקר את לואי XII מלך צרפת, היה סוסו – לפי עדותו של פרנטוס – מקשט בפחי-זהב ומגבעתו חרוזה בשני טורי-אדם נוצצים באור בהיר. קרל מלך אנגליה היה רוכב על פר, אשר בשפתו היו תלויים ארבע מאות ועשרים ואחד ברילינטיים. בגדו של ריכרד II היה משפץ אבני-אדם ואת מחירו העריכו בשלשים אלף מרק. הסופר הול, בתארו את רכיבתו של הנרי VIII אל מגדל טואר, לפני הנתן כתר-המלכות בראשו, מספר, כי "הוא היה לבוש בגד רקמת-זהב עם חגורה זרועה אבנים טובות ועל צנארו שרשרת ארפה של אבני-אדם גדולות. פילגשיו של יעקב I היו להן באזניהן עגילי-אומרגד משפץ חוטי-זהב מדקדקים. אידוארד II נתן תשורה לפירס גיבסטון חליצה של זהב אדם, עדויה יקנתים, ענק של שושני-זהב ממלאים טורקיזות וכפה מקשטת במרגליות. מגבעתו של קרל האמיץ, דפס פורגונדיה, היתה מעלפת ספירים ובשוליה היו תלויות מרגליות בתבנית אגסים.

מה מהדרים היו החיים לפנינו! כמה בזבוז על מותרות ופומפי! הלא למקרא תאור חיי הפזרנות של המתים תעליך הנפש.

אחרי-כן שם מעניניו ברקמות וביריעות הקירות, ששמשו במקום ציורי הפקסו בחדרים הקרירים של עמי אירופה הצפונית. וכאשר העמיק עיונו בחקירה זו – ולדוריאן היה כשרון מיוחד להבלע ולהתרכזו פלו בכל ענין שהעסיק אותו לפי-שעה – תקפו אותו הרהורים נוגים עה לחרפן והכליה, שהעת מביאה על כל היפה והנפלא. הוא, לפחות, נמלט מגורל זה. קיץ רודף קיץ, הפרחים צצו ונבלו פעמים רבות, לילות-זועה ספרו וחזרו וספרו את דברי חרפתו, אך הוא לא שנה במראהו. שום חרף לא עמם את פניו ולא נפל את ציצי-עלומיו. אבל מה נשתנו הדברים החמרים, מעשי-ידי-אדם! אנה פנו הלכו? איה איפה עתה אותה אדרת צהבה עם תאור מלחמת האלים עם הענקים, אשר ידי נערות שחומות רקמו אותה להנאתה של איתנה? איה ה"יילון" הפביר, אשר מתח נירו-קיסר על הקולוסיאום ברומא, זה מפרש-הארגמן הענקי, שעליו היו מתארים שמי-הכוכבים ומרפכת אפולו, הרתומה לסוסים צחורים עם רסני-זהב? מה מאד השתוקק דוריאן לראות את המפות המשנות, שנקמו בשביל כהן-השמש, שעליהן תארו כל המטעמים והמעדנים, העולים על השלחן בסעודת מהדרות; את מכסה-ארנו של המלך הילפריד עם שלש מאות דבורי-הזהב; את המלבושים הפנטסטיים, שעוררו את התמרמרותו של הביסקופוס איש פונטוס, אשר עליהם היו מצירים "אריות, פנתרים, דבים, כלבים, יערות, סלעים, צידים – וכל מה שהציר יכל לחקות את הטבע"; ואדר-היקר של קרל האורליאני, אשר על שרוליו היו מרקמים חחרוזים של הפזמון, המתחיל במלים "מדם, ג'סואי טו י'ואיי" והקוים של תוי-הזמרה היו עשויים חוטי-זהב, והתוים עצמם – לפי צורתם המרבעת שבטעם העת ההיא – היו ממלאים בארבע מרגליות כל אחד.

דוריאן קרא בספר על-דבר החדר שערכו בארמון הרימסי למלכה יוחני הבורגונדי, אשר על קירותיו היו מרקמים "1321 פפוגיות, נושאות את דגל המלך, 561 פרפרים עם דגל המלכה בכנפיהם, הכל ברקמת-זהב" קתרינה המידיצ'ית עשתה לה מטת-אבל של קטיפה שחורה מרקמת בשמשות וחצאי-לבנה. יריעות-המטה היו עשויות אטון-דמשק עם רקמת כסף וזהב ופטורי-ציצים ומקלעות פרחים חיים, ובשוליהן משבצות מרגליות. המטה עמדה בחדר, אשר על קירותיו היו מרקמים פתגמיה של המלכה באותיות קטיפה שחורה על רקמת-כסף. בחדרי חמדתו של לואי ה"ד היו לו קריטידות מרקמות-זהב, גבוהות חמש-עשרה רגל. מטתו של ין סופסקי, מלך פולוניה, היתה עשויה רקמת-זהב איזמירית ובה פסוקים מן האלקורן במלואת אבני-טורקיזה. כרעי-המטה היו כסף מצפה זהב, מקשט בפזרנות יתרה במידליונות זגוגות וממלאות באבנים יקרות. מטה זו היתה בין השלל, אשר מצאו במחנה הטורקים ליד וינה, ומתחת לחפת-הזהב הרוטטת עמד דגל-מחמד.

ככה אסף וקבץ דוריאן בשקידה עצומה במשך שנה תמימה את כל הנבחר והנהדר שבמעשה-אורג ובמעשה-רקמה. הוא רכש לו את המלמה הדהלית הדקה-מן-הדקה, הקלועה בחוטי-זהב ותפורה בכנפי החסיל ממראה הקשת; גזות מדקה, אשר בשביל ספיריותן קוראים להן בארצות המזרח "אוויר-ארוג", "מים-גוזלים", "טל-ערב"; אטון יקר מאי יוה עם צורות משנות; יריעות-חינה מעשה-חושב; ספרים מכרכים באטלס אדמדם או במשי תכל ומקשטים בפרחי-חבצלת, בצפרים ובצורות שונות; אטון הונגרי מעשה-שבכה; רקמת-זהב מסיציליה וקטיפה קשה

מאספמיה; מעשה-רקמה מגרוזיניה במשבצות מטבעות-זהב, ו"פוקוסות" יפוניות עם ירקרק-זהב ונוצות הצפרים הנפלאות שעליהן.

חבה יתרה קראה לבגדי-כהונה ולכל-מה שיש לו יחס עם הפלחן הדתי. בארגזי-הארז הארזים, שעמדו שורות שורות על היציע המערבית של ביתו, נאצרו גמאות יפות ויקרות-המציאות מבגדיה של "פלת המשיח", שהיתה צריכה לבלבש ארגמן, פוץ ותכשיטים, כדי לכסות על הגוף החנור והמדפא, שנחלש ביסורים, שהיא מבקשת ומקבלת באהבה, ומכסה בפצעים מסוגי-עצמה. היה לו באוצרו בגד-כהונה יקר-ערך, עשוי משי אדם כתולע ואטון-דמשק קלוע בחוטי-זהב עם רקמת-רמוני-זהב במשבצות פרחים משי-העלים, אשר על שפתן תלויים אַנְנִיסים ברקמת-מרגליות קטנות. שוליו המפשלים נחלקו למרבעים נבדלים עם ציורים מחיי הבתולה הקדושה, ועל הצנארו המפשל מתארת הכתרתה של הבתולה ברקמת משי צבעוני. זה היה מעשה-רקמה איטלקי מן המאה החמש-עשרה. ועוד בגד-כהונה היה לו, עשוי קטיפה ירקה, מרקמת בקבוצות עלי-אֶקְנָטוס בתבנית-לב, שמהם מסתעפים פטורי-ציצים לבנים על גבעולים ארזים, אשר כל פרמיהם עשויים חוטי-כסף ובדלח צבעוני בדיוק נפלא, והֶכְס-הזהב עשוי בתבנית ראש-שָׁרף, ברקמת צורה בולטת. שוליו המפשלים נארגו ממשי אדם וזהב ומקשטים בצורות הרבה קדושים, ובהם גם סְסִטְיָאן הקדוש.

היו לו בגדי-כהונה ממשי תכל וכעין הענבר, מרקמת-זהב ומשי-דמשקי צהב; עם תאורי ענויי וצליבתו של ישוע, מרקמים בצורות אריות, טנסיים, ועוד מיני סמלים כאלה; דְלִמְטִיקוֹת עשויות אטלס לבן ואטון-דמשק ורדי-כְּהָה, עם עדי-צבעונים, דולפינים ופרחי-חבצלת; כסויי-מזרח עשויים קטיפה אדמה כתולע ובד תכל, והרבה כסויי-גביעים וסודרים, ועוד תשישי-קדושה. בפלחן המלא-סודות, שבו שמשו הבגדים והכלים הללו, היה דבר-מה אשר ספק מזון לדמיונו.

כי כל האוצרות האלה, וכל מה שקבץ ואסף אל ביתו היפה, היו לו רק "סגולות לשכחה", תחבולות להקלט לזמן קצר מן האימה הנופלת עליו, שלפרקים נראתה לו קשה מנשא. על קיר החדר הבודד והמסגר, אשר בלה בו את רב ימי ילדותו, תלה בעצם ידיו את התמונה האימה, ששרטוטי-פניה המשתנים הראוהו את התנונות נשמתו, ולפניה פרש למסך את שמיכת הארגמן והזהב. שבועות תמימים לא היה עולה אל החדר, והיה שוכח את ציור-הזעוה; אז שבה נפשו למנוחתה, שבה אליו קלות-דעתו ועליצות הנפלאה וההשתקעות המחלטת בחיי המציאות. ואחרי-כן, פתאם באחד הלילות, היה מתגנב חרש מביתו ושם פעמיו אל הבתים המנולים אשר בקרבת בליו-גייט-פילדס וישב שם ימים על ימים, עד אשר יגרש משם. ובשובו לביתו, היה עולה ויושב לפני התמונה, לפעמים כבזז לה ולעצמו, ולפעמים באותו רגש-הגאון של האינדִיִּבְדוּאָלִיּוֹת, אשר בו צפון חצי-קסמו של החטא, ואז יצחק בהנאה מסתרת לצללים המקלקלים, שעליהם לשאת את המשא היעוד לו.

שנים אחדות אחרי-כן היה קשה לו לעזב את אנגליה לזמן ארך, ועל-כן נתר על מעון-הקיץ בטרוביל, אשר היה חציו לו וחציו ללורד קְרִי, ועל הבית הקטן הלבן באלג'יר, אשר בו בלו יחדו את החרף לא-אחת ולא-שתים. קשה היתה לו הפרידה מן התמונה, שתפסה מקום גדול כל-כך בחייו, וגם פחד פן יחדר מי-שהוא לחדר-העליה, למרות הבריחים והמנעולים, אשר צוה לשים על הדלת כל הימים אשר לא יהיה בביתו.

הוא היה בטוח, כי התמונה לא תגיד לאחריים מאומה. אמת, היא דומה לו עדין הרבה, למרות נוולה וכעור פניה; אבל מה יוכלו אחרים ללמד מזה? הוא יצחק לכל איש, אשר יאמר לקנטרו בה. הן לא הוא ציר אותה. וכי מה-זה נוגע לו, שמראה התמונה מקול ונקלה כל-כך? ואפילו אם יגלה להם את כל הדבר, כלום יאמינו לו?

ובכל-זאת היה מפחד. לפעמים, כשהיה עושה משתה במעון-השדה אשר לו בנוטינגְמִישִׁיר לצעירים כערכו מבני מרום-עם-הארץ, אשר אתם התרועע, ובהפליאו את אנשי המקום בעשר פזרונותו ובהדר תפארת חייו העליזים. אז יש אשר יקום דוריאן לפתע-פתאם ועזב את אורחיו וחש מהר העירה לראות ולהנכח, כי לא נשברה דלת החדר וכי התמונה עודנה תלויה על מקומה. ומה יהיה אם הגנב תגנב? לרעיון הזה קפאו כל יצוריו מזועה. הלא אז, בלי-ספק, יגלה סודו לכל העולם פלו. מי יודע? אולי כבר התעורר איזה חשד בלב הבריות?

כי אף שעדין היה אהוב וחביב לרב האנשים, הנה נמצאו אחדים שהתחילו חושדים בו. ולמשל, כאשר העמיד את עצמו על הבחירה באחד הקלובים המְנַחִסִים במערבה של לונדון, שהוא ראוי להיות בו חבר על-פי מולדתו ועל-פי מצבו החברתי, היה כפשע בינו ובין ה"מפלה". וגם ספרו, כי פעם אחת כאשר הכניס אותו אחד מידידיו לחדר-העשון של קלוב-צ'ורצ'יל, קם הדפס הַקְרִינִיקִי ועוד ג'נטלמן אחד ויעזבו את הבית באפן דִימִנסטרטיבי. כאשר מלאו לו חמש ועשרים שנה כבר התחילו עוברות על-אודותיו שמועות משונות. אמרו, כי ראו אותו מתקוטט ונצה עם מלחים נכרים במאורות-פריצים בפנה רחוקה בויטצ'יפל, וכי התרועע עם גנבים ומזיפי-מטבעות וידע את סודות אומנותם. התעלמותו פתאם לעתים קרובות היתה לשיחה בפי כל, וכאשר היה שב אל החברה לאחר נסיעותיו המלאות סודות היו האנשים מתלחשים על-אודותיו בכל פנה, או עוברים על פניו בשחוק רב-הפננה, או מסתכלים בו במבט קר וסוקר וסוקר, כאלו החליטו לחשף את מצפוניו – ויהי מה!

אמנם הוא לא שם לב לחציפות זו ולאותות זלזול הללו; ובעיני רב הבריות נחשבו נמוסי המביעים חבה וטוב-לב, בת-צחוקו הלוקחת נפשות, וחן-העלומים הנפלא, שנראה כאלו לא יסור מעליו עד עולם, – כל אלה נחשבו לרב הבריות כתשובה נצחת על כל הדבות הרעות – כן היו בעיני רבים – שהוציאו על-אודותיו. אך לעמת זה גלוי וידוע היה, כי אחדים ממקרביו, שדבקו בו ביותר, התחילו נשמים ממנו אחד אחד. נשים, שהעריצו אותו עד לשגעון, שבשבילו זלזלו בכל המשפטים הקדומים המקבלים בחברה והשליכו אחרי-גון את "דעת הקהל", – אותן הנשים קורו עתה מבושה ומפחד כאשר בא דוריאן החדרה.

ואולם כל אותן השמועות והרכילות, שנמסרו בלחשישה מפה לאזן, הועילו להגדיל עוד את לבובו המשנה והמספן. הונו הכביר היה מעוזו ומגנו. החברה, על-כל-פנים החברה המתקנה, אינה נוחה כלל לקבל לשון-הרע על אנשים שהם עשירים ונעימים כאחד. היא מרגישה בחושה הטבעי, כי נמוסים מדקדקים עומדים למעלה מן-המוסר, והאדם היותר הגון הוא לפי-דעתה פחות בערכו ממי שיש לו מבשל טוב. וסוף-כל-סוף הלא באמת נחמה פחותה היא לך לדעת, כי האיש שהזמינך לסעודה והאכילך מאכלים קלושים והשקך יינות גרועים, עומד למעלה מכל בקרת בחייו הפרטיים. גם מעשים טובים ומאד נעלים לא יוכלו לכפר על "אנטרי" קר למחצה בסעודה, כאשר כבר העיר לורד קְרִי בשיחה אחת בענין זה; ויש הרבה מן האמת בדעה זו. כי הקקים של החברה החשובה, הם אותם – או צריכים להיות אותם – של האמנות. הצורה היא העקר. ל"חברה" צריכה להיות אותה החשיבות שיש בצרמינוניה וגם אותה המלאכותיות שבה; היא צריכה לאחד בקרבה את אי-האמתיות שמחזה רומנטי עם היפי והחריפות, הנותנים חנו של מחזה כזה בעינינו. האם אי-אמתיות היא באמת דבר נורא כל-כך? לפי-דעתי, כלל וכלל לא, היא רק תחבולה לעשות

כך היתה לכל-הפחות דעתו של דוריאן גריי. הוא היה תמה תמיד על הפסיכולוגיה הלקויה של אותם החושבים את ה"אנכי" שבאדם ליסוד פשוט, מתמיד, נאמן ומאָחד בטבעו. לפי-דעתו, האדם הוא יצור בעל רבבות חיים ורבבות הרגשות, בריאה מְרפבת, רבת-גננים, מסבלת בירושה של מחשבות והרגשות ותאוות, ואשר גם בְּשָׂרָה נאלח במחלות אימתניות של המתים. דוריאן היה אוהב להתהלך בחדר-התמונות הרם והקר שבמעון-השדה שלו ולהתבונן בדמות-דיוקנם של אותם האנשים, אשר דמם נוזל בעורקיו. הנה תמונתו של אחד מאבותיו הראשונים, פִּילִיפּוֹס הֶרְפֶּרְט, שעליו אומר פֶּרְנַסִּיס אוֹסְבּוֹרֹן בספר-זכרונותיו מימי המלכה אֶלִישֶׁבֶת והמלך יעקב, כי "כל אנשי חצר-המלכות חבבו ופנקו אותו בגלל יפ-מראהו, שאמנם לא נשתמר אצלו זמן-רב". האָמנם אלה הם חייו של הֶרְפֶּרְט הצעיר, שהוא, דוריאן, חי לפעמים? האם התגנב איזה גרעין-אָרס מִשָּׁנָה מגוף לגוף, עד אשר הגיע לזה שלו? האמנם היה זה זכרו המְדַמֵּם של אותו הִיפּי, שנחרב זה כבר, אשר עורר אותו לפתע-פתאם וכמעט בלי שום טעם וסבה, להוציא מפיו, אז בחדר-עבודתו של בְּזִיל האלוֹארד, את הבקשה התפלה והשגעונית, שהפכה ככה את חייו?

או הנה סיר אנטוני שִׁיֶרְד, במקטֶרֶן אדם רקום-זהב ובמעיל מְקֻשָּׁט באבנים יקרות ובסלסלות-זהב סביב לצְנָאוֹ ועל קצות שרָוִליו, ולרגליו מקפלת חליצתו השחורה במשבצות-כסף. מה היא הירושה אשר הנחילהו האיש הזה? האם הורישהו אוהבה של יוֹחַנִי הַנִּיאֹפּוּלִית נחלת עון וחרפה? אולי כל מעלליו שלו, של דוריאן, אינם אלא חלומות של אותו האיש המת, שהוא בעצמו לא מלאו לבו להוציאם אל הפֶּעַל? – שם, מן הבד החור נשקפים אליו הפנים השוחקים של לִיִּדי אֶלִישֶׁבֶת דְּבָרָה, הלבושה מעטה-גז עם בית-נפש של מרגליות ובתי-זרוע אֶדְמִים פרומים. בימינה פרח ובשמאלה ענק אֶיִמְלִי של שושנים לבנים ואֶדְמִים. סמוך לה, על שלחן קטן, מונחת מְנֹדְלִינָה ותפוח. נעליה מְחַדְדוֹת-החרטום עדויות רַוִּיטוֹת יֶרְקוֹת. דוריאן ידע את קורותיה ואת השמועות המְשֻׁנוֹת, שֶׁסָפְרוּ על אוהביה. היש גם בו קצת מן הַטְּמָרְמָנֵט שלה? עיניה העגלגלות כבדות-השמורות כמו הביטו עליו בסקרנות. – ומה הגיע אליו מאת ג'ורג' וילובי עם שְׁעָרוֹתֵי הַמֶּפְרָכְסוֹת ורטיט-הִיפּי הַפְּנִטְסוֹתֵי שְׁלוֹ? ומה אִים מראהו! פניו שחומים וקודרים ושפתיו התאֶנְיֹוֹת כמו נעו מפוז. סלסלות דקות של קצות שרָוִליו יורדות על-ידי הצנומות המְכַרְפּוֹת, המְסַבְלוֹת בטבעות. הוא היה מן המתִיפִים של המאה השְׁמֵנָה-עֶשְׂרֵה, וידידו של הלוֹרד פִּיֶרְס בנעוריו. ואיזו ירושה באה לו מלוֹרד בִּיקִינְהָם השני, זה ידידו ורעו של ה"פְּרִינְץ-רוֹגְנֵט" בימי משובתו היותר פרועים, ואחד העדים בחתונתו החשאית עם מרת פִּיצֶרְפֶּרְט? מה יפה ומה גאה היה בתלתליו הערמוניים ובעמידתו היהירה החצופה! איזו תאוות ירש ממנו? העולם חשב אותו לנבל. הוא היה ראש-המסדרים של מִשְׁתֵּי ההוללות, של האורגיות בקרלטון-הויז הכוכב של אות-הכבוד "גרט" נוצץ על לבו. בשורה אחת עמו תלויה תמונת זוגתו, אשה חֹרֶת-פנים ודקת-שפתים, לבושה שחורים. גם דמה היא נוזל בעורקיו של דוריאן. מה מענין כל-זה! ואמו שלו, עם קלסתר-פניה הדומה כל-כך לזה של לִיִּדי הַמִּילִטוֹן, ועם שפתיה הרטבות כמו מיין – הוא ידע מה שירש ממנה! הוא נחל ממנה את יפיו שלו ואת התשוקה לִיפִים של אחרים. בשערותיה היו קלועים עלי גפנים, והארגמן הנוזל שטף ועבר על שפת הגביע שאחזה בידה. צבעי התמונה כבר חֹרוּ, אך העינים עודן נפלאות בעמקן ובזיון המזהיר. נראה, כאלו הן פונות אחריו אל כל אשר הוא הולך.

ואולם יש לו לאדם אבות לא רק במשפחתו, כי אם גם בספרות, ואלה קרובים לו יותר מהם בטפוס ובטְמָרְמָנֵט, והשפעתם עליו מוחשית ומְרַגֶּשֶׁת לו בודאי הרבה יותר. היו ימים, שנדמה לו לדוריאן גריי, כי כל דברי-ימי-עולם הם רק זכרונות מחייו הוא, ולא מאותם שחי בפועל, אלא אותם שתאר לו דמיונו וכפי שנתרקמו במוחו ויצרו. הוא הרגיש, שהיה מכיר ויודע את פֶּלֶם, את כל אותם היצורים האֶמִים, המְשֻׁנָּים, אשר עברו על בימת העולם ואשר עשו את החטא מושך כל-כך את הלב ואת הרע נחמד כל-כך. נדמה לו, כי בארח-פלא היו חייהם גם חייו הוא.

גם לגבורו של הרומן הנפלא, שהשפיע כל-כך על חייו, היו דמיונות מְשֻׁנָּים כאלה. בפרק השביעי של ספרו הוא מספר, כי בתור טבריוס, מְעַטֵּר בזר-דפנא, שלא יכהו הברק, ישב לו בגן באי קפרי וקרא את הספרים המְנְגָלִים של אֶלִיפֶנְטִיס, ונָנְסִים וטָנְסִים צעדו סביבו בחשיבות, והמחלל-בחליל היה מקנטר את מנפנף הלבונה; ובתור קְלִיגוֹלָה שתה וישפר באַרוֹות עם העבדים יֶרְקִי-המקְטָרְנוֹת ואכל מתוך אבֹוסי-שָׁן עם סוס עדוי בצניף של אבני-חן; ובתור דוֹמִיצְיֹוֹס התהלך באולם, שקירותיו אבני-שיש ממרקות כראי, ובמבטי-בלהות חפשי בהן את ברק-להב החנית אשר ישים קץ לחייו, וחייו היו עליו למעמסה ולזרא, כי הוא חולה מחלת גֶּלֶל-החיים, התוקפת את כל אותם, שהחיים לא מנעו מהם מאומה; ובתור נירוֹן השקיף בעד אֶזְמַרְגֶּד מְלֻטֵשׁ על זִירַת הַקְּרֶקֶס המְאָדֵם, ואחר ישב באֶפְרִיוֹן של ארגמן ומרגליות, הרתום לפרדים, שפרסותיהם חשולות בכסף, ונִשָּׂא לבית-זהב דרך רחוב הרְמוֹנים, ועל דרכו מגיע לאזניו קול-העם בְּרַעַו "נירוֹן-קִיסַר!" – ובתור הִילִיֹוֹגְבֵלוֹס הוא יושב בפנים פְּחִלִים בקרב הנשים ומחזיק בפלך, ואחר-כן הביא לו את הלבנה מקרֶתְגָה וישיאה לשמש בנשואי-מסתורין.

דוריאן קרא וחזר וקרא את הפרק הדמיוני הזה וגם השנים הבאים אחריו, שבהם מתארים כמו על יריעות-קיר מְשֻׁנוֹת או על אִימְלִיֹוֹת אמנותיות, כל אותם הברואים האֶמִים והיפים גם יחד, שהחטא, צמאון-הדם וגֶּלֶל-החיים עשו אותם לאימתנים ולמְשֻׁגְעִים: פִּילִיפּוֹ, הַדְּפֶס הַמִּילִנִי, שהרג את אשתו ומשח את שפתיה באָרס אדם, למען אשר יינק עוגבה את המות מִפְגָּרָה של זו, שלטף וגפף בחייה; פִּיֶטְרוֹ בְּרַפִּי הַוִּינִיצִינִי, הנודע בשם פֶּאוֹל השני (אֶפִּיִּוֹר), שבשחצנותו הִיתָרָה רֶדֶף אחרי הכנוי "יפה-תֶּאֱר" ואשר את "עטרת-האֶפִּיִּוֹר" שלו, שהעריכו את שויה במאתים אלף זהובים, קנה במחיר עון כבד ונורא; ג'ין מְרִיא-ניֶסְקוֹנְטִי, שהיה עוֹרֵךְ צִיד על אנשים עם כלביו, ואשר לאחרי שנרצח כסתה זונה אחת את גופתו בשושנים, מאהבתה אותו; בּוֹרְגִ'אָּ על סוסו הלבן, עם הורג אחיו, הרוכב על ידו ואדרתו חמוצה בדם פִּירוֹטוֹ; פֶּטְרֹוֹ רִיאִרִיו, הַקְּרֶדִינְלִי-אַרְכִיֶה־גִמּוֹן מִפְּלוֹרְנָצִיָה, בנו ואהובו של האֶפִּיִּוֹר סִיקְסְטוֹס הרביעי, אשר כִּפְיוֹ כן גדלה השחתת-דרכו, ואשר קבל את לִיאֹנוֹרָה הַאֶרְגִּוִּית באהל של משי לבן ואדם, ונער מְצַפֶּה-זהב מכף-רגלו ועד קדקדו שֶׁרַת לִפְנֵיהֶם בשעת משתייהם; אִיִּזֶלִינוֹ, אשר ה"מְרָה השחורה" שלו לא יכלה להֶרְפֵּא אלא על-ידי מחזה-רצח, ואשר תאותו לדם אדם היתה עזה כתאות אחרים ליין אדם, – בנו של השטן, לדברי האגדה, אשר רָמָה את אביו בשָׁחֶק עמו בקביה בשכר נשמתו שלו; ג'יִמְפֶּטִיסְטִי צ'בוֹ, אשר בהיותו לאֶפִּיִּוֹר קרא לעצמו בלשון סגִי-נהור ה"נְקִי", ולתוך עורקיו היבשים הִזִיל רופא יהודי דם של שלשה נערים; סִיגִיסְמוֹנְדוֹ מְלֻטְסְטֶא, עוגבה של אִיוֹזֶטָה ומושל-עריץ בְּרִיִמִינִי, אשר חנק את פּוֹלִיסִינָה בִּמְפָה והשקה את ג'יִנְבֶּרָה ד'אָסְטִי רעל בכוס אֶזְמַרְגֶּדִין, – הוא מְלֻטְסְטֶא, אשר תמונתו העלה על המוקד בפומבי ברומא, כתמונתו של שונא אלהים ואנשים, על אשר הקים לכבודה של תאוה מְנְגֶּלֶת מְקַדֵּשׁ אִלִּילִי עם פֶּלְחָן דתי נוצרי; המלך קְרַל הששי, אשר אהב את אשת-אחיו אהבה עזה כל-כך, שמצֶרַע אחד הזהיר אותו מפני השגעון, הממשמש ובא עליו, וכאשר נטרפה עליו דעתו באמת לא היה אפשר להרגיעו אלא בקלפי סְרַקֶּאִים, שעליהם מְצַיְרִים האהבה, המות והשגעון; ולאחרונה, גְרִיפּוֹנִיטוֹ בְּלִאוֹנִי במקְטָרְנוֹ הנהדר, במגפעתו העדיה אבני-חן ובתלתליו הדומים לאֶקְנֶטוֹס, רצחם של אֶסְטוֹרְי וכלתו וגם של סִימוֹנְטוֹ ונערו-משרתו, – זה בְּלִיִּנִי, אשר יפיו וחֲנוּנוֹ היה גדול כל-כך, שגם אויביו לא יכלו לעצור בעד דמעותיהם, כאשר שכב גָּוַע בכפר הצהב בפִּירוֹגִ'יָה, ואף אֶטְלֶנְטָה אשר אָרְרָה אותו, נתנה לו את ברכתה.

בכל אלה הבריות היה איזה כח-מושך אים. הוא ראה אותם בחלום, וגם בהקיץ עוררו את דמיונו. בדור הריינס המציאו מיתות משונות של הרעלה: – הרעלה על-ידי כובע ולפיד-אש, על-ידי נעלי-יד מרקמות ומניפה עדוית-תכשיטים, על-ידי כדורי-מושק מזהבים ושרשרת-ענבר. דוריאן גרי הרעל על-ידי ספר. היו רגעים אשר חשב את הרע רק כתחבולה לממש על-ידו את האידיאל של ה'פי', אשר יצר לו דמיונו.

יב

הדבר היה בתשעה בנובמבר, בערב יום-מלאת לו שלשים ושמנה שנה, כפי שנרשם בזכרונו.

הוא הלך ברגליו בשעה האחת-עשרה בערב, בשובו מבית לורד קנרי, אשר אצלו סעד, ויתעטף יפה באדרת-השער, כי גדל הקר והערפל בלילה ההוא. כאשר הגיע לקרן-זוית של פכר גרוסיןר ורחוב סוית-אודלי, עבר על פניו בערפל ברגלים ממהרות איש עוטה אדרת-אפורה זקופת-צנארו. הוא נשא בידו ילקוט-מסע. דוריאן הכיר אותו: זה היה קזיל האלוארד. ואולם רגש משנה של פחד בלי חשבון וטעם תקף אותו פתאם. על-כן עשה את עצמו כאלו לא ידע ולא הכיר את האמן, וירחב צעדיו בדרך העולה לביתו.

אבל האלוארד ראהו והכירו. דוריאן הרגיש, שהלז עמד רגע תחתיו ואחר מהר ללכת אחריו. עוד מעט וידו של קזיל נגעה בזרועו.

– דוריאן! זוהי הצלחה מיוחדת! אני חכיתי לך בחדר-הספרים אשר לך למן השעה התשיעית. לבסוף נכמרו רחמי על משרתך ואלך לי ואיעצה לשוב לישן. אני נוסע לפריז ברפכת היוצאת מזה בחצות הלילה, ומאד חפצתי לראותך לפני נסעי. כאשר עברת על פני נדמה לי, שהכרתי אותך, או, ביתר דיוק, את אדרת-השער שלך. אבל לא הייתי בטוח לגמרי, שאתה הוא. ואתה לא הכרתני?

– בערפל כזה, קזיל חביבי! הלא גם את פכר גרוסיןר אינני מכיר עוד. כמקמני, שבייתי נמצא כאן בסביבה זו, אבל בבטחה גמורה אינני יכל להחליט זאת. צר לי מאד, שאתה נוסע מזה – הלא זה נצה-נצחים שלא ראיתך. אך אקוה כי שוב תשוב בקרוב?

לא, אני אשהה בחוץ-לארץ כששה חדשים. אני אמר לשפר לי בפריז לשפת-יצירה ולהסגר בה ולא לצאת ממנה, עד אם כליתי לציר את התמונה הגדולה המתרקמת במוחי. ואולם לא על-אודותי חפצתי לשיח אתך. הננו לפני פתח ביתך. הרשני-נא להכנס אתך לרגע קטן, דבר לי אליך.

– אשמח מאד. אבל הן לא תאחר את שעת צאת הרפכת? – אמר דוריאן גרי במבוכה קלה, בעלותו על המדרגות ובפתחו את הדלת במפתחו.

לאור הפנס, המגיה בכבודות את חשכת הערפל, הסתפל האלוארד בשעונו ויאמר:

– יש לי עוד פנאי לרב. הרפכת אינה יוצאת מזה לפני שתיים-עשרה ורבע, ועתה רק אחת-עשרה שעות. באמת הייתי מוכן ומזמן ללכת אל הקלוב ולבקשך, אלמלא פגשתך. הנה את כל צרורותי הגדולים והכבדים כבר שלחתי לפני לבית-הנתיבות, ולא יהיה עוד עלי לטפל בהם. כל אשר אני לוקח עמדי מונח בילקוט זה, ובעשרים רגעים אבוא לבית הנתיבות גם בהליכה אטית.

דוריאן הביט אליו ויצחק ויאמר:

– הנה דרך-נסיעה נאה לצורך מן העולמות העליונים! ילקוט של גלדסטון קטן ואדרת של אולסטר! ואולם נפנס-נא במהרה, פן יחדר הערפל לתוך הבית. ועשה-נא אתי חסד: אל-נא תדבר אלי דברים סריזיים. בימינו אלה אין כלל דבר סריזי, – על-כל-פנים לא היה צריך להיות.

האלוארד הניע בראשו כאשר נכנס והלך אחרי דוריאן לחדר-הספרים. שם, בקמין הגדול, התלקחה מדורה יפה. המנורות דלקו בלך, ועל שלחן קטן עמד תיק בקבוקים של כסף עם ספונים של מי-סודה וכוסות מלטשות גדולות.

– הנך רואה, דוריאן, כי משרתך השתדל להמציא לי כל הכושרות, למען ירוח לי כמו בביתי. הוא נתן לי את כל חפצי, לרבות סגריטותיך המעלות עם פיות-הזהב. הוא מצטיין במדת הכנסת-אורחים. טוב הוא בעיני הרבה יותר מן הצרפתי, ששמש אצלך קדם-לכן. אגב, איה איפוא הוא אותו הצרפתי?

דוריאן הניע בכתפיו. – כמקמני, שנשא את אמתה של לידי רדלי והביא אותה לפריז בתור תגיט אנגלית. האנגלומניה היא עכשיו שם דבר שבמודה, כפי ששמעתי. הלא אולת היא מצד הצרפתים, האין זאת? ואולם – יודע אתה? – הוא לא היה משרת רע כל-עקר. אני לא חבבתי אותו, אבל באמת לא היה לי מה להתאונן עליו. יש שעולים על דעתנו חשדים והרהורים נבערים. באמת היה מסור לי מאד, וכנראה היה צר לו מאד ללכת ממני. רוצה אתה עוד בךנדי עם סודה? או אולי בוחר אתה ביין עם סלטרס? כשאני לעצמי, אני שותה תמיד יין עם סלטרס. בחדר הסמוך תמצא בודאי מאותו המשקה.

– תודה לך, לא אשתה עוד מאומה – אמר הציר ויסר את מגבעתו ואדרתו וישליכן על הילקוט שהעמיד בפנה. – ועתה, יקירי, הנני לדבר אליך בכבד-ראש. אך אל-נא תענן ענן על פניך, כי בזה אתה מכביד עלי את הדבר עוד יותר.

– מה הוא הדבר הזה? – קרא דוריאן בקצר-רוח כדרכו, ויתנפל על הרפידה – אקוה כי לא עלי יסבו דברך. אני כבר הייתי לזרא לעצמי בערב הזה. מאד חפצתי להיות מי שיהיה, רק לא אני.

– רצוני לדבר אתך דוקא על-אודותיך – ענה האלוארד בקולו השפל והרציני – ואני מחיב להגיד לך את דברי. לא אוגיעך זמן-רב, רק כחצי-השעה.

דוריאן נאנח ויקח לו סגריטה ויצת בה אש. – “חצי-השעה!” דובבו שפתיו כמתאונן.

– אינני דורש ממך הרבה, דוריאן, ורק לטובתך באתי לשיח אתך. כבר הגיע הזמן שתדע, כי שמועות אימות סובבות עליך בלונדון.

– אינני רוצה לדעתן כל-עקר. אני אוהב לשמע דבות ורכילות על-אודות אחרים, אבל דבות שמוציאים על-אודותי אינן מענינות אותי כלל. אין בהן תן-החדוש.

– הן צריכות לענין אותך, דוריאן. כל ג'נטלמן מתענין בשמירת שמו הטוב. הן לא תאבה, שידברו עליך הבריות כדבר בשפל ונקלה. כמובן, יש לך מעמד רם בחברה, עשר, וכיוצא בזה. ואולם המעמד והעשר אינם עדין הכל. זכר, כי אני אינני מאמין כלל לשמועות הללו, – ואינני יכל להאמין להן כשאני רואה את פניך. החטא מטביע את חותמו בפניו של אדם. אותו לא תוכל להצפין ולהעלים. הבריות מדברות לפעמים על חטאים נסתרים. באמת אין כאלה. האמלל שהתמכר לעון כבד, הרי רשומו נפר בקוים אשר מסביב לפיו, בהטית ריסי-עיניו וגם בתבנית-ידיו. איש אחד – אינני רוצה לפרש את שמו, אבל אתה יודע אותו – בא אלי בשנה שעברה ויבקשני לציר לו את תמונתו. אני לא ראיתי מימי קדם-לכן, וגם לא שמעתי על-אודותיו דבר עד אז – אף כי אחרי-כן שמעתי די-והותר, הוא הציע לי שכר עצום מאד. אך אני השיבותי את פניו. בתבנית אצבעותיו היה דבר-מה, שהתעיב אותו עליו. כיום יודע אני, כי השערותי על-אודותיו צדקו מאד. דרכי חייו רעים ונתעבים. ואולם אתה, דוריאן, עם פניך הזפים, הגלויים, הנקיים אתה בנעורייך הנפלאים, התמימים, – לא אוכל להאמין לדבה רעה על-אודותיך. אבל אני רואה אותך לעתים רחוקות כל-כך, ואתה אינך סר עוד כלל לחדר-מלאכתך, וכשאני רחוק ממך ושומע את כל אותן התועבות, שהבריות מתלחשות על-אודותיך, אז אינני יודע, מה אמר ומה אחשב. מה זה, דוריאן, כי איש כדפס מפרניק עוזב את חדר-הקלוב כשאתה נכנס? מה זה, כי ג'נטלמנים רבים בלונדון אינם רוצים לא לבקר בביתך ולא להזמין אליהם? לפנים התרועעת עם הלורד סטיבלי. בשבוע שעבר נזדמנתי אתו בבית אחד ממכרינו. בשעת הסעודה נזכר שמך במקרה, כשדברו על המיניסטרות, שהשאלת לתערוכה של לורד דודלי. סטיבלי עוה את שפתיו בבוז, ויאמר, כי אפשר, שטעמך האמנותי מפתח במאד מאד, אבל אדם אתה, שאסור לכל נערה טהורה לדעת אותך ולכל אשה כשרה לשהות אתך בחדר אחד. אני הזכרתי לו, כי אתה רעי וידידי, ואשאלהו פשר-דבריו. והוא הגיד לי, הגיד ולא בוש בפני המסבים. והדברים שהגיד היו אימים משמע! מדוע רעותך מספנה ככה לצעירים? הנה אותו הבחור האמלל בחיל-הגנרדה, ששלח יד בנפשו. אתה היית רעהו הקרוב. הנה סיר הנרי אשטון, שהקרח לעזב את אנגליה בשם נכתם. אתה והוא הייתם ידידים אי-נפרדים. ומה בדבר אדרין סינגלטון ואחריתו המרה? ומה בדבר בנו יחידו של לורד קנט ומעלליו? אתמול פגשתי את אביו ברחוב ס"ט דן'מס. הוא נראה רצון ונדפה מחרפה מיגון. ומה בדבר הדפס הצעיר מפרת? איזה ארח-חיים בחר לו עתה? איזה ג'נטלמן יאבה להתחבר לו?

– הרף, פזיל. הנך מדבר על דברים שאינם ידועים לך כל-עקר – אמר דוריאן בנשכו שפתיו בשניו, ובקולו נשמעו צלילי-בוז אין-קץ – אתה שואל אותי, מדוע עוזב פרניק את החדר כשאני נכנס. פשוט, מפני שאני יודע את ארחות חייו לכל פרטיהם, ולא מפני שהוא יודע דבר-מה מחיי שלי. בדם כזה, שנזול בעורקיו, כלום תוכל נשמתו להיות טהורה? אתה שואל אותי על-דבר הנרי אשטון ופרת הצעיר. כלום הוריתי אני לאחד את מומיו המוסריים ולשני את פריצותו והפקרותו? אם בנו הנבער של קנט לוקח לו אשה מן הרחוב, איזה ענין אני לכאן? אם אדרין סינגלטון מזיף את חתימת רעהו על שטר-חוב, כלום אני אפטרופס לו? אני יודע, כיצד מפטטות הבריות באנגליה. אנשי המעמד הבינוני פולטים את דעותיהם הקדומות ה"מוסריות" בשעת סעודתיהם התפלות ומתלחשים על מה שהם קוראים השחתת המוסר של המעמדות העליונים, כדי להתראות, כאלו הם בני-בית באותה החברה העליונה ומקרבים מאד לאותם האנשים שהם מוציאים דבתם רעה. בארצנו זו די לו לאדם שיהא בעל-יחש ובעל-מוח, כדי שתחרץ לו כל לשון רעה בלי-חשך. ומה הם דרכי חיהם של אותם האנשים, המתהדרים בצדקתם ובמוסריותם? ידידי היקר, אתה שוכח, שאנו חיים בארץ הצבועים והחנפים.

– דוריאן – קרא האלוארד – לא על-זה אנו דנים. אנגליה מקלקלה למדי, זאת יודע אני, ובני "החברה" האנגלית גלם רעים וחטאים. כי-על-כן אני חפץ, שאתה תהיה טהור ותמים. ואתה אינך טהור. רשאים אנחנו לדון את האדם לפי השפעתו על ידידיו. רעיון אתה אבד מהם, כנראה, כל רגש של כבוד, של טוב, של טהר. אתה מסכת בקרבם רוח-עושים. תשוקה הוללה לתענוגות שאינם פוסקים. הם שקעו, ירדו גלם לאבדון. אתה הבאת אותם עד-הלום. כן, אתה סבת בנפשם, ועדך מצחק. ועוד רעה מזאת. אני יודע, כי אתה והנרי ידידים דבקים זה בזה. בגלל זה לבד הלא היה לך להזהר מהפך את שם אחותו לכנוי של גנאי.

– השמר לך, פזיל! אתה מרחיק ללכת –

– אני מחייב לדבר, ואתה מחייב לשמע. עד שנודעת ללידי גנודולין לא נגע בה אף אבק של לשון-הרע. ועתה, התמצא בלונדון אף אשה הגונה אחת, אשר תאבה לטיל אתה בהיד-פרק? הלא גם על ילדיה אסרו לגור אתה יחדו. ועוד מעשים מזעריים מספרים על-אודותיך, – למשל, כי ראו אותך בדמך-מדי-בקר מתגנב מבתי-מגנלים, או ראו אותך מתחפש וזוחל למאורות היותר אימות שבלונדון. האמנם אמת הדבר? האפשר כי כל-זה אמת? כאשר שמעתי את הספורים הללו בפעם הראשונה, צחקתי להם. אך כשאני שומע אותם עכשו תאחזני רעדה. ומה בדבר בית-השדה אשר לך והחיים הנהוגים בו? דוריאן אין אתה יודע, מה שאומרים עליך. לא אמר, כי אין בדעתי להטיף לך מוסר. זוכר אני, כי הנרי אמר פעם אחת, כי כל מי שמקבל עליו תפקידו של מוכיח-מתנדב לפי-שעה, מתחיל תמיד במסירת מודעה זו, ותוך-כדי-דבור הוא מפיר הבטחתו. אני מתפנן דוקא לדבר אליך תוכחות. אני רוצה, שתאחז בדרך-חיים כזה, אשר יכפדך על הבריות. אני רוצה, ששמוך וזכרך יהיו טהורים ונקיים מכל כתם. אני רוצה, שתשליך מלפניך את האנשים הנתעבים שהתרועעת עמהם. אל תניע בכתפיך, ואל תביט נכחד בשיוון-רוח כזה. יש לך כח-השפעה עצום ונפלא. השתמש-נא בכחך זה לטובה ולא לרעה. אומרים עליך, שאתה משחית ומרעיל את כל אשר תקריב אליך, ואך תכנס אל בית והנה הקלון בא בעקביך. אינני יודע, האמת הדבר אם לא. ומאין לי לדעת זאת? אבל כן אומרים עליך. ספרו לי דברים, שלכאורה אי-אפשר להטיל בהם ספק. לורד גלוסישטר היה אחד מידידי הטובים באופספורד. הוא הראני מכתב מאת אשתו, אשר כתבה לפני מותה, בשכבה על מטתה, גלמודה, בנוה הקיץ אשר לה במנטון. שמך היה מערב שם בודוי נורא, אשר כמוהו לא קראתי מימי. אני אמרתי לו, כי זה אי-אפשר, כי אני יודע אותך היטב ואתה אינך מסגל למעשה שכזה. ואולם, כלום יודע אני אותך באמת? לו הייתי בטוח, שאני יודע אותך! אך למען הנכח בזה, הלא עלי לראות את נשמתך!

– לראות את נשמת! – גמגם דוריאן ויתר ממקומו ופניו הלבינו מפחד.

– כן – ענה האלוארד בכבד-ראש ויגון כבד נשמע מקולו – לראות את נשמתך. אבל הלא רק אלהים יוכל זאת.

צחוק-לעג מר התפרץ משפתיו של הצעיר.

– אתה תראה אותה בעיניך בערב הזה! – קרא ויחטף מנורה מעל השלחן – בוא! הלא יציר-כפיד היא – ומדוע לא תראנה? אחר-כך תוכל לספר את הדבר לכל העולם פלו, אם תחפץ. אבל איש לא יאמין לך. וגם אם יאמינו לך, יגדל חני וערפי בעיניהם עוד יותר בגלל זה. אני יודע את דורנו יותר ממך, אף שאתה מרבה לדבר עליו פטופטי-הבל. בוא, אני אומר לך. הנה הרבית לפטפט על הרקבון המוסרי. בוא אתי וראית אותו בעיניך.

בכל מלה ומלה שיצאה מפיו נשמע צליל-גאווה הוללה. הוא רקע ברגליו במרי ובעזות-תעלולים כדרכו. שמחה אימה תקפה אותו לרעיון, כי עוד איש אחד יטל חלק בסודו, וכי יוצרה של התמונה – מקור כל חרפתו – יזדעזע למראה-עיניו וזכרון-הזועה של פעל-כפיו ידכאהו וירדפהו כל ימי-חייו.

– כן – הוסיף בגשתו קרוב אליו ובהביטו במרי לתוך עיניו הסריזיות – אני אראך את נשמת. עיניך תחזינה, מה שלפי-דעתך רק אלהים לבדו יכל לראות.

האלוארד נרתע לאחוריו. – זהו חרוף כלפי מעלה, דוריאן! – קרא – אל תדבר כדברים האלה. נוראים הם לשמע, וחסרי-טעם וכנגה הם.

– כן דעתך? – ושוב שחק בלעג מר.

– בודאי כן הוא. ואשר לדברים שהגדתי לך היום בערב, הלא רק לטובתך דברתי. אתה יודע, כי הייתי לך תמיד ידיד נאמן.

– אל-נא ברגשנות! פלה דבריך ונלך.

על פניו של הציר עבר רטט של צער דוקר. הוא החריש רגע ורגש עז של חמלה רבה תקף אותו. סוף-כל-סוף, מי נתן לו רשות להתערב בחייו של דוריאן ג'יי? לו גם עשה דוריאן רק עשירית ממה שמרננים אחריו, הלא בודאי סבל כבר הרבה יסורים וענויי-נפש! – קָזיל התעורר, וילך ויתיצב לפני הקמין, ויבט על לשונות-האש, העולות מן העצים הבוערים ועל אפרם הנראה ככפור.

– אני ממתין, קָזיל – אמר הצעיר בקול חד וצלול.

האלוארד פנה אליו. – הדבר שחפצתי להגיד לך, זה הוא – קרא – אתה מקיב לתת לי איזה תשובה שהיא על כל אותן האשמות הכבדות שטופלים עליך. אם תאמר לי, כי הן שקר גמור מראשן ועד סופן, אאמין. הכחישה אותן, דוריאן, הכחישה! האינך רואה, כמה אני מצר וסובל? הו, אלי! אל-נא תאמר לי, כי רע אתה ומשחת ונקלה.

דוריאן ג'יי גחך. שפתיו נעוו בסלסולי-בוז.

– עלה אתי, קָזיל – אמר במנוחה – אני כותב בספרי את מעשי בכל יום, והספר אינו עוזב את החדר, אשר בו הוא נכתב. אני אראהו לך, אם תאבה לעלות אתי.

– אני אלך אתך, אם רצונך בכך, דוריאן, רואה אני, שכבר אחרתי את המסע. אך אין בכך-כלום. אוכל לנסע מחר. רק אל תדרש ממני לקרא איזה דבר בלילה הזה. כל חפצי רק לקבל תשובה ברורה על שאלתי.

– אותה תקבל למעלה. פה לא אוכל לתתה לך. לא יהיה עליך לקרא הרבה.

יג

הוא יצא מן החדר והתחיל עולה על המדרגות, וקָזיל האלוארד הולך בעקבותיו. הם צעדו אט, כמו שרגילים לעשות בלילה שלא במתפון, המנורה זרקה צללים פנטסטיים על הקיר ועל המעלות. זכוכיות החלונות צללו מפני הרוח אשר קם בחוץ.

כאשר עלו למעלה העמיד דוריאן את המנורה על הרצפה, הוציא את המפתח מכיסו והתחיל מהפכו בחור-המנעול. – אתה דורש תשובה ברורה, קָזיל? – שאל בשפל-קולו.

– כן.

– טוב מאד – ענה דוריאן בצחוק. ואחר הוסיף בקול גס קצת: – אתה הנך האדם היחידי בעולם, שיש לו הצדקה לדעת הכל על אודותי. אתה תפסת בחיי מקום גדול יותר ממה שתוכל לצייר לעצמך: – ובהרימו את המנורה פתח את הדלת ויכנס. זרם אויר קר עבר על פניהם ואור המנורה הבהב רגע אחד בלהב צהב-עכור. דוריאן הזדעזע.

– נעל את הדלת אחריך – לחש לקָזיל בהעמידו את המנורה על השלחן.

האלוארד הביט סביבותיו כנבוך. החדר נראה כעוזב מיושביו זה כמה שנים. יריעת-קיר פלמנדית מטשטשה, תמונה מכסה, ארגו איטלקי ישן, ארון-ספרים ריק כמעט, שלחן וכסא, – זהו כמעט כל מה שנמצא בו. וכאשר הדליק דוריאן שוור-נר, שעמד על פרכוב הקמין, ראה קָזיל, כי הכל מכסה בשכבת-אבק עבה והמרבד נקוב. מאחרי צפוי-הקיר התמלט עכבר בבהלה. ריח-טחב מלא את כל החדר.

– ובכן אתה חושב, בָּזִיל, כי רק אלהים לבדו יוכל לראות את הנשמה? הסר את המסך הזה וראית את שלי. – ובדברו את הדברים האלה היה קולו גם וקר.

– היצאת מדעתך, דוריאן, או עורך אתה קומידיה? – גמגם האלוארד ופניו התפרפרמו.

– אין אתה רוצה? אם-כן עלי לעשות זאת בעצמי – אמר הצעיר וינתק את המסך מעל המוט ושליכהו ארצה.

זעקת-זועה התפרצה משפתי הצייר למראה הצורה האַיִמה, הנשקפת אליו מן הבד באור-החדר הכהה. היה דבר-מה ברשמי פניה של התמונה, שמלאה אותו זועה וגעל-נפש. אל רחום וחנון! הלא זה פרצופו של דוריאן ג'רי הנשקף אליו! השנוי הנורא, תהיה סבתו מה שתהיה, עוד לא השחית כליל את יפעת הפנים הנפלאים. עוד התנוסס כעין זהב בשער המְדַלְדֵל ועוד היה מן הארגמן בשפתים התאֲנִינִיות. בעינים המטרפות נשתמר עוד מעט מן התכלת הנעימה, והקוים העֲנִגִים של הנחיריים המְקַצְעִים והצואר המְקַטֵּב עוד לא נטשטשו כליל. כן, זה היה דוריאן בעצמו. אבל מי צִיַר תמונה זו? כמִדְמָה לו, שהוא מכיר בה את יצירת מכחולו, וגם המסגרת הלא נעשֶׂתה על-פי תכניתו. הרעיון, שזו היא מעשה-ידיו, החריד אותו. הוא חטף את הנר הדולק ויקריבהו אל התמונה. בקצה, לפאת שמאל, נתגלה שמו המפרש, רשום באותיות אַרְכּוֹת אֲדָמוֹת.

זו היתה פְּרֹדִיָה נתעבה, סְטִירֵה גסה מְנֹולֶת. לא, הוא לא צִיַר כזאת. ובכל-זה הלא היא יצירתו, אשר יצר בעצם-ידו. הוא ידע זאת, ונדמה לו, כאלו נהפך דמו בן-רגע מאש לקרח-קפאון. ציורו שלו! מה זאת? איככה זה נשתנה? הוא פנה אל דוריאן ג'רי ויבט אליו בעיני חולה. שפתיו רתתו, ולשונו נשתה ולא יכלה להביע מלה. הוא העביר את ידו על מצחו. מצחו כֶּסֶה באגלי זעה מדבקות.

האישי הצעיר עמד נשען אל פרפב הקמין והתבונן אליו באותו העיון המשונה, שנראה בפני האנשים השקועים קְלֵם בהסתפלות במשחקו של ארטיסט גדול. לא נכרו בו לא אותות צער אמתי ולא אותות שמחה אמיתית. זו היתה רק התעניינותו של הצופה, ואולי עם ניצוץ של נצחון בעיניו. הוא הוציא את הפרח מלולאת בגדו, וירח בו, או עשה את עצמו כאלו הוא מריח.

– מה פשר הדבר? – קרא האלוארד לבסוף. קולו צלצל באזניו בצליל מְשֻׁנֶה וחד.

– לפני כמה שנים, כשהייתי עוד נער – אמר דוריאן ג'רי במללו את הפרח באצבעותיו – נודעת לי, החנפת לי והוריתני להתגאות ביפיי. באחד הימים הצגתי לפני אחד מידידיך, אשר באר לי את פלא-הנעורים ואתה גמרת את ציור תמונתי, שגלתה לי את פלא-היפיי. ברגע של שגעון – שעוד עתה אינני יודע, האצטער עליו אם לא – בְּטָאתִי בשפתי חפץ, שאתה אולי תקרא לו תפלה – –

– נזכרתי, אָה, אני זוכר זאת היטב, אבל הן לא יתכן הדבר הזה! החדר טחוב. עֵבֶש חדר לתוך הבד. בסממני הצבעים שהשתמשתי התערב בודאי איזה ארס מינְרָלי ארוך. אני אומר לך, פי באפן אחר אי-אפשר הדבר.

– כלום יש דבר שאי-אפשר? – דובבו שפתי הצעיר, ויעבר אל החלון ויסמך את מצחו אל השְׁמֶשֶׁה הקרה, שהזיעה מן הערפל.

– הלא אמרת לי, כי אָבֶדַת והחרבת את התמונה?

– כחשתי לך. היא אָבֶדה והחריבה אותי –

– אינני מאמין, כי זה הציור מעשה-יְדִי הוא –

– וכי אינך רואה ומכיר בו את האידיאל שלך? – אמר דוריאן במרירות.

– האידיאל שלי, כמו שאתה קורא לו...

– כמו שאתה כנית אותו –

– בו לא היה כל רע, כל נוול. אתה הייתי לי אידיאל אשר כמוהו לא אמצא עוד בחיים. ופה – זה פרצוף של סְטִיר.

– זה פרצופה של נשמתִי –

– אֵלִי! את מי הערצתי! הלא עיני יָשַׁד לו!

– כל אחד מאתנו נושא בקרבו שמים ושואל, בָּזִיל! – קרא דוריאן בתנועת יאוש פרא.

האלוארד פנה שוב אל התמונה ויבט בה.

– אלי! אלי! אם אמת הדבר – קרא – אם אמת הדבר, כי כן הם חייך, הלא הרשעת לעשות עוד יותר ממה שיוכלו לצייר לעצמם האנשים המרננים אחרֶיך! הוא הקריב שוב את הנר אל התמונה ויוסף להתבונן בה. שטחה, כנראה, לא נשתנה ולא נזוק כלל מכפי שהוציא אותה מתחת ידו. הרקבון וההרס באו אפוא מפנים, מתוכה. על-ידי כֶּח טמיר ובלתי-מובן השפיעו החיים הפנימיים של המְצַיֵר על התמונה, וצרעת החטא הלכה ופשטה סביבותיה, עד אשר הפכה את הציור לזעוה. רקבונו של פגר בקבר לה לא יכל להיות נורא ככליון זה.

ידו של בָּזִיל רעדה והנר נפל בשאון ארצה ויתזו ניצוצות וחלב סביבותיו. הוא רמס עליו ברגלו ויכבנו, ואחר התנפל על הכסא הרעוע אשר לפני השלחן ויסתר פניו בידיו.

– אל רחום! איזה מוסר, דוריאן! איזה מוסר נורא! – הוא לא קבל מענה, אבל שמע את אנקת הצעיר ליד החלון.

– התפלל, דוריאן, התפלל! – דובבו שפתיו – הזוכר אתה את התפלה, שלמדו אותנו בילדותנו? “אל תביאנו לידי נסיון. סלח לנו לחטאותינו. כבסנו וטהרנו מכל פשעינו”. הבה, נתפלל זאת יחדו. תפלת גאותך וגדל-לבבך נתקבלה; גם תפלת החרטה והנחם שלך נתקבל. אני הערצתיך יתר-מדי, ועל זה נענשתי. אתה הערצת את עצמך יתר-מדי – ועתה נענשנו שנינו.

דוריאן גרי הפך פניו ויבט אליו בעינים מלאות דמעות – “כבר עבר המועד” – אמר בלחישתו.

– לא, תמיד יש שהות לחזור בתשובה. הבא, נכרע על ברכינו וננסה להעלות בזכרוננו איזו תפלה. כמךמני, שיש פסוק כזה בספרי-הקדש: “אם יהיו חטאיכם כשני, כשלג ילבינו”?

– בשבילי אין עוד שום ערך במלים הללו –

– הו! אל תאמר כזאת. כבר רשעת למדי בימי חיך. אהה אלהים! האינך רואה, איך מציצה עלינו התמונה הארורה הזאת?

דוריאן גרי הביט אל התמונה, ופתאם תקפהו רגש של משטמה עזה לְבָזִיל האלווארד, כמו נסכה עליו התמונה רוח-שנאה זו, וכמו לחשוה באזניו השפתיים הנעוות שעל פני הבד. חמת-פרא של חיה נרדפת בערה בו ותמלאהו שאט נפש לאיש היושב אל השלחן, במדה שכמוה לא תעב מעולם שום אדם. הוא הביט סביבותיו בעיני שגעון. על-גבי הארגז הצבוע שעמד ממולו נוצץ דבר-מה. מבטו נמשך אל הדבר הנוצץ. הוא ידע מה זה: זה היה סכין, שהעלה אותו לפני ימים אחדים כדי לחרות בו חבל ושכח לקחתו אתו ברדתו. הוא קרב אליו לאטו בסבבו את האלווארד. וכאשר עמד מאחוריו חטף חיש את הסכין ויסב את פניו ממנו. האלווארד התנווד ככסאו כאלו אמר לקום. אז התנפל עליו דוריאן ויתקע את הסכין בוריד הגדול שמאחורי האזן, ובכפפו את ראש האיש אל השלחן הוסיף לדקר בלי-חשך.

נשמעה אנקה עמומה ואותו הקול הנורא, שיוצא מגרונו של הנחנק בדמו. שלש פעמים התרוממו זרועותיו הנטויות בעוית למעלה ואצבעות ידיו הקופאות חפשו באוויר בתנועות משונות. דוריאן דקר עוד שתי פעמים, אך הגוף לא זע ולא נע עוד. דבר-מה התחיל מטפטף על הרצפה. דוריאן המתין עוד רגעים אחדים, בהוסיפו לכף את הראש למטה. אחר זרק את הסכין על השלחן ויט אזנה ויקשב.

אך מלבד טפטוף הדם על המרבד הישן לא נשמע מאומה. דוריאן פתח את הדלת ויצא אל המרפסת. בבית מנוחה שלמה. איש לא נע. רגע קטן עמד שחוח ליד מסעד-המעלות וישקף למטה בתהום השחור של חשכת הלילה. אחר הוציא את המפתח מן המנעול ויָשַׁב החדרה וינעל את הדלת מבפנים.

המת ישב עוד על כסאו, בראש מורד על השלחן, בגב כפוף ובזרועות מארכות בנטייות פנטסטיות. אלמלא פצע הערף עם השנתות שבשפתו ורקק הדם השחור, ההולך ומשתפף ומתרחב לאטו על השלחן, היה אפשר לחשב שהאיש התנמנם.

באיזו מהירות נעשה כל זה! רגש של מנוחה משונה תקף את דוריאן; הוא נגש אל החלון ויפתחהו ויצא אל המעקה. הרוח הפיץ את הערפל והרקיע נראה כזנב-טַסֵס אימתני, זרוע רבבות עיני-זהב. הוא הביט לארץ וירא את השוטר, הסובב ובודק את החבל שלו, בהפיצו את קוי-האור האַפְּכִים של פנסו על פתחי הבתים הדוממים. האור האדמדם של מרכבה מרקדה נצנץ בקרן הרחוב ותכף נעלם. אשה אחת עטופה שמיכה, שהתנפנה ברוח, התנוודה לאטה בפסיעות לא-בטוחות ליד גדרות התרביצים. לפרקים עמדה תחתיה ותבט סביבותיה. פתאם התחילה משוררת בקול צרוד. השוטר קרב אליה בעצלתיים ויאמר לה דבר-מה. האשה צחקה ותתנווד ותלך הלאה בהכשלה בכל פסיעה ופסיעה. נשיבת-רוח עזה עברה על-פני הככר. פנסי-הגז התלקחו באור תכל והעצים ההחשופים הניעו את ענפיהם השחורים הנה והנה. דוריאן הזדעזע, סגר את החלון ויָשַׁב החדרה.

הוא נגש אל הדלת הפך את המפתח בחור-המנעול ויפתחנה. על ההרוג לא העיף עין כלל. הוא הרגיש, שעליו להתאמץ לבלית-ת לעצמו דין-וחדשון מכל הנעשה. ידיו, שצִיָר את התמונה הארורה – אשר ממנה באו עליו כל הצרות – הגה ממסלת חייו. ובוזה די.

אז נזכר במנורה, שהעלה מחדרו הלום. זו היתה מנורה יקרת-המציאות כמעט, מחרשת הערביאים בספרד, עשויה כסף-כהה, עם צעצועי עֶרְבִּסְקוֹת של עשת ממרקה ובמלואת אבני-טורקוזות לא-מְלֻטְשׁוֹת. אולי ירגיש המשרת בהעדרה ויבוא אליו בשאלות, דוריאן פקפק רגע קטן, ואחר פנה ויגש אל השלחן ויקח את המנורה. מבלי-משים הציץ על ההרוג. מה דומם הוא בישיבתו! מה אימה לבנונית ידיו האַרְפוֹת! כאלו היה זה צלם-דונג אימתני.

דוריאן יצא וינעל את הדלת אחריו ויָרַד אט מעל המדרגות, שלפי-העץ השמיעו קול-חריקה, כאלו נאנקו מכאב. פעמים רבות עמד תחתיו ויט אָזֵן ויקשב. לא-כלום, מנוחה שלמה בכל. זה היה רק הד צעדי רגליו.

בשובו לחדר-הספרים ראה בפנת החדר את האדרת וילקוט-המסע. אותם צריך הוא להציף. הוא פתח ארון-ספרים בצפוי הקיר, אשר בו נשמרו בגדי-התחפשותו המשונים וישלך לתוכו את חפצי בְּזִיל. לאחר זמן-מה הלא יוכל לשרפם. אחרי-כן הוציא את שעונו מכיסו ויתבונן בו. שעה וארבעים רגע אחרי חצות-הלילה.

הוא ישב על הכסא וישתקע במחשבות. בכל שנה, כמעט בכל חֹדֶשׁ, נדונים באנגליה אנשים לתליה, בגלל אשר עשו מה שעשה הוא. באויר מרחפת תאות-שגעון של רצח. איזה כוכב אדם התקרב בודאי יתר-מדי אל האדמה... ואולם איזו ראיות מוכיחות תוכלנה לענות בו? בְּזִיל האלווארד עזב את הבית בשעה האחת-עשרה. איש לא ראה בשובו אתו. רב משרתיו היו בְּסֻלְפִי-רִזִיל. משרתו הפרטי ישן כבר... פריז! כן, בְּזִיל נסע לפריז ברכבת היוצאת בחצי-הלילה, כאשר אמר לעשות. ומפני שאהבתו המשונה להתבודד ולהתעלם מן העין מְפָרַסְמַת וידועה לכל מכריו, לא יתעורר שום חשד, אלא לאחרי כמה חדשים. חדשים! בינתיים הלא אפשר לבער הכל.

פתאם נצנץ רעיון במוחו. הוא לבש את אדרת-השער ואת מגבעתו ויצא המסדרונה. שם עמד, כי שמע את קול מצעדי השוטר הכבדים על המרצפת וראה את קוי-אור פנסו נשקפים בחלון. עמד והמתין בעצרו בעד נשימתו.

לאחר רגעים מועטים התיק את הבריוח, פתח את הדלת, ויצא בלאט החוצה ואת הדלת נעל אחריו. אחר התחיל מושך בפעמון ומצלצל. כעבר חמשה רגעים נגלה משרתו, לבוש למחצה ומתנמנם למחצה.

– צר לי מאד, שקרחתי להעריך – אמר דוריאן בהכנסו – אבל שכחתי לקחת אתי את המפתח. איזו שעה עתה?

– שעה שתים ועשרה רגעים, אדוני – ענה המשרת בהביטו על שעונו בעינים ממצמצות.

– שתים ועשרה? מה מאחרת השעה! העירני-נא מחר בבקר בתשע, כי דבר נחוץ לי.

– כן אעשה, אדוני –

– ההיה איש פה בערב? –

– מ"ר האלוארד, אדוני. הוא חכה עד אחת-עשרה ואחר הלך לו כי נחפז אל הרכבת.

– חבל, שלא ראיתיו. הצוך להגיד לי דבר?

– לא, אדוני. בלתי אם שיכתב אליך מפריז, אם לא ימצאך בקלוב.

– טוב מאד, פרנסיס. אל תשכח להעירני בתשע שעות.

– לא אשכח, אדוני.

המשרת הלך לו בקשקשו בסנדליו.

דוריאן גרר השליך את אדרתו ומגבעתו על השלחן וילך לחדר-הספרים. שם התהלך הנה והנה כרבע שעה, הלך ונשך שפתיו וחשב מחשבות. אחר לקח את ספר-הכתבות מעל דף-הפתל והתחיל הופך בו. "אלאן קמבל, 152 רחוב הירטפורד, מפור". כן, זה האיש שהוא צריך לו.

יך

ביום המחרת בשעה התשיעית בבקר נכנס המשרת החדרה ובידו כוס-שוקולדה על טס ויפתח את תריסי-החלונות. דוריאן ישן עוד במנוחה שלמה, שוכב על צדו הימני וידו תחת לחיו. הוא נראה כנער אשר עיף ויגע במשחקו או בלמודו.

המשרת הִכרח לגעת בכתפו שתי פעמים עד אשר יעור, וכאשר פקח את עיניו שעשעה בת-צחוק קלה על שפתיו, כאלו עודנו הוגה בחלום הנעים. אך באמת לא חלם כלום. בלילה לא הפריעו את שנתו לא חזיונות משמחים ולא חזיונות מעציבים. הנער מחיך גם בלי כל סבה; וזה סוד חנו המִנְחָד.

דוריאן התהפך, נשען על מרפקו והתחיל גומא את השוקולדה. שִׁמְש-נוֹכְמֶכֶר החור הציץ בעד החלון. פני השמים היו טהורים, תְּכָלִים, וחם מִחִיה היה תלוי באויר: ממש בֶּקֶר של סיון.

לאט לאט התחילו מעשי ליל-אתמול זוחלים אל מוחו בצעדים חרישים, עִקְבִים מדם, ומתרשמים שם בבהירות אִיִּמָה. הוא הזדעזע בזכרו את כל אשר סבל; ואותה ההרגשה הפתאמית של משטמה ושאת-נפש לְבָזִיל האלוארד, שבהשפעתה הרג אותו בשבתו על הכסא, תקפה אותו שוב רגע אחד, והוא חש קר בכל גופו מטרוף-הדעת. המת עודנו יושב שם בעליה, ועתה מאירה עליו גם השמש. מה נורא הדבר! בלהות כאלה עוד אפשר לשאת בחשכת-הלילה, אך לא לאור-היום.

דוריאן הרגיש, שאם ירבה להרהר במעשהו, יחלה או יצא מדעתו. יש חטאים, אשר זכרונם מלבב ומענג יותר מגופו של מעשה; נצחונות משנים, שנותנים ספוק לגאוה יותר מאשר לתאוה ומשמחים ומחיים את הרוח יותר מן השמחה שהם נותנים או יכולים לתת לחושים. אבל לא ממין זה היה החטא שלו. אותו עליו לעקר מן הזכרון, לִישֵׁן בפרגים, לשים לו מחנק, למען אשר לא יחנק הוא את בעליו.

כאשר צלצל השעון בחצי השעה העשירית העביר דוריאן את כף-ידו על מצחו ויקם בחפזו וילבש בגדיו בדקדוק יותר מן הרגיל, וביחוד דקדק בבחירת הרביד והספה, וגם את טבעותיו החליף פעמים אחדות. הוא האריך הפעם בסעדת שחרית, טעם מן התבשילים השונים, הרבה שיחה עם משרתו הפרטי על התלבשת החדשה, שהוא אומר להזמין בשביל משרתיו אשר בִּסְלָבִי, ועבר על כל המכתבים שנתקבלו. אחדים מהם העלו צחוק על שפתיו; שלשה מהם הכעיסוהו, את האחד קרא פעמים אחדות ולבסוף קרע אותו בפנים זועפים. "מה נורא כח-הזכרון של הנשים!" כמו שאמר לורד הנרי פעם אחת.

לאחרי ששתה כוס קהה שחורה מזה את פיו במתינות במפה, רמז למשרת שִׁמְתִין, וישב אל השלחן ויכתב שני מכתבים. את האחד הניח בכיסו ואת השני מסר למשרת.

— שֵׁא אַת הַמִּכְתָּב הַזֶּה מִיד לַרְחוֹב הַיִּרְטְפוֹרְד, 152, פִּרְנִיסִיס. וְאִם נִסְעַ מִ"ר קָמְבֵל מִן הָעִיר, שֶׁאֵל לִכְתָּבְתוֹ.

אֵךְ יֵצֵא הַמִּשְׁרֵת לִקְחַ לּוֹ דוֹרִיאַן סִיגְרִיטָה וִיצַת בַּה אֵשׁ, וְהַתְּחִיל מִצִּיר וְרוֹשֵׁם עַל גְּלִיוֹן-נֶיֶךְ בַּתְּחִלָּה פִּרְחִים וְשֵׁרְטוּטֵי בְּנִין, וְאַחַר צוּרוֹת בְּנֵי-אָדָם. פֶּתָאֵם הַרְגִישׁ, כִּי כָל צוּרָה, שֶׁהוּא רוֹשֵׁם, יֵשׁ לָהּ דְּמִיוֹן מְשֻׁנָּה עִם פְּנֵי בְּזִיל הָאֵלֹוֹאֵרְד. אִז קָם בְּפָנִים מְכֻרְפָּמִים וַיִּגַּשׁ אֶל אֲרוֹן-הַסְּפָרִים וַיּוֹצֵא סֵפֶר מִן הַבַּא בִּידוֹ. הוּא גָמַר בַּהֲחֻלְט, שֶׁלֹּא יוֹסִיף עוֹד לַהֲרַהֵר בְּאוֹתוֹ הַמְּאוּרַע, מִלְּבַד אִם יִהְיֶה מְכֻרַח לִכְךָ.

לְאַחַר שֶׁהִשְׁתַּרְעַע עַל הַרְפִּידָה הַסְּתַכֵּל בְּשַׁעַר הַסֵּפֶר. זֶה הָיָה קְבִיץ שִׁירִים שֶׁל גוֹטְיָה "גִּנְנִים וְקִמְעוֹת" בַּהּוֹצֵאת שֵׁרְפֻנְטִיָּה עַל נֶיֶךְ יְפוֹנִי עִם צִיּוּרֵי שֶׁל ז' קָמֶר. הוּא הָיָה מְלַכְךָ עוֹר יִרְקֶרְק כְּעֵין הַלִּימוֹן עִם מְלוֹאת שְׂבָכוֹת מְזֻהָבוֹת וְרִמוֹנִים מְנְקָדִים. הַסֵּפֶר הָיָה מִתְּנָה, שֶׁנִּתֵּן לוֹ אֲדִרְיאַן סִינְגְּלִטוֹן. בַּהֲפָכוֹ אֶת הַדְּפִים נִמְשָׁכוֹ עֵינָיו אֶל הַשִּׁיר עַל-אוֹדוֹת יְדוֹ שֶׁל לֶסְנֶר, זֶה הָיָה הַקְּרָה, הַמְּכֻרְכָּמָה, "שְׁעוֹד לֹא רָחֲצָה הַיֵּטֵב מִן הַרְצַח", עִם הַשֵּׁעַר הָאֲדָמָם וְעַם "אַצְבָּעוֹת שֶׁל פּוֹנוֹס" שֶׁלָּהּ. הוּא הִצִּיץ אֶל אֲצְבָּעוֹתָיו שֶׁלוֹ, הַלְּבָנוֹת, הַדְּקוֹת, וְרִטְטָה קֵל חֲלָפָהוּ מְבִלִי-מִשִּׁים. אַחֲרֵי-כֵן הִגִּיעַ אֶל הַחֲרוּזִים הַיְפִים עַל וַיִּנְיִצִּיאָהּ:

"בְּמַעְלוֹת שְׁלָל כָּל-צִבְעָה מִעֲמָקֵי תְהוֹם תַּחְתָּנָה,

וּמִזְהִיר חִיקָה עוֹד מְאֻגְלֵי פְּנִינִים קְטָנִים,

כְּכָה עֵלָה וַיִּנוֹס מִמַּעְלוֹת הָאֲדָרְיָה,

וְאֲדָמִים יִצְרִיָּה נְצָחִים כְּמוֹ שׁוֹשְׁנִים.

מְגֻדְלֵי עַד וַיִּשְׁאוּ עַל-תְּכַלֵּת פְּנֵי מְשֻׁבְּרִים,

כְּאַרְשֵׁת שְׁפֵת נְאֻמִּים מְהַקְּצָעִים וּמְחַטְּבִים,

וּמְפִשְׁקִים הֶמָּה פֶּתָאֵם כְּפִיּוֹת מְסֻגְרִים,

שְׁפִתְתָּה אֹתָם עֵתָה אֲנִיחָה שְׁל-אַהֲבִים.

שִׁיטֵי חֲתֵר לְבוֹא אֶל-הַחוּף וְאַךְד –

עַת חֲבָלָיו עַל-פְּנֵי עֲמוּד יִשְׁלִיךְ, וְהֵם מוֹסְבִים,

לְמוֹל פְּנֵי קִיר חוֹמָה אֲדָם כְּעֵין הַנֶּיֶךְד –

מֵה נִפְלָאִים הֵם הַחֲרוּזִים הָאֵלֶּה! בְּקִרְאָךְ אֹתָם דוֹמָה אֶתָּה שֶׁהֵנֶךְ שֵׁט בְּנִתִּיבוֹת הַמַּיִם שֶׁל עִיר-הַשׁוֹשְׁנִים וְהַמְּרַגְלִיּוֹת, בְּשִׁבְתְךָ בְּגוֹבְדוֹלָה שְׁחוּרָה, שְׁחֻרְטָמָה כִּסְף וִירִיעוּתִיָּה סְרוּחוֹת. גַּם הַשׁוּרוֹת שֶׁל ה"בְּתִים" נִרְאוּ לוֹ לְדוֹרִיאַן כְּאוֹתָן הַרְצוּעוֹת הַיִּשְׁרוֹת שֶׁל תְּכַלֵּת טוֹרְקִיזוֹת, הַמְּאִירוֹת נִתִּיב אַחֲרֵי הַסִּירָה הַמְּפִלִּיגָה אֶל הַלִּידוֹ. בְּרִקֵּי הַיְפִי הַפֶּתָאוּמִיִּים שֶׁבַּחֲרוּזִים הַזְכִּירוּ לוֹ אֶת מִשְׁחָק שֶׁל-הַצְּבָעִים בְּצוּאֵרֵי הַעוֹפוֹת, הַפּוֹרְחִים מְסַבִּיב לְקִמְפְּנִילֵי עִם אֲשֻׁנְבִיּוֹ הַדּוֹמִים לְכַכְרִיּוֹת שֶׁבְּכֻנְרָת, אִו הַצּוּעֵדִים לָהֶם בַּחֲשִׁיבוֹת חֲנֻנָּת תַּחַת פְּפוֹת הָאֲרָקְדוֹת. דוֹרִיאַן הִטָּה רֵאשׁוֹ לְאַחֹר, נִשְׁעַן אֶל גַּב הַכֶּסֶא, וְשֻׁנָּה וְחֹזֵר וְשֻׁנָּה לְעַצְמוֹ אֶת הַשׁוּרוֹת:

"לְמוֹל פְּנֵי קִיר חוֹמָה אֲדָם כְּעֵין הַנֶּיֶךְד –

עַל-חֲלָקָת פְּנֵי הַשִּׁישׁ עִם-אַחַד מִן-הַשְּׁלָבִים".

וַיִּנְיִצִּיאָהּ כְּלָה הִיטָּה בְּשֵׁתֵי הַשׁוּרוֹת הַלָּלוּ. הוּא זָכַר אֶת יְמֵי הַבְּצִיר אֲשֶׁר בִּלְהָ בַּה וְאֶת הָאֵהָבָה הַנִּפְלָאָה, אֲשֶׁר הַמְּרִיצָה אֹתוֹ לְהוֹלִלוֹת נַחֲמָדָה. יֵשׁ רוֹמְנְטִיקָה בְּכָל עִיר וְעִיר. אֵךְ בְּוִינְיִצִּיאָהּ, וְכֵן גַּם בְּאוֹפְסוֹרְד, נִשְׁתַּמֵּר בִּיחּוּד הַיִּסוּד וְהַסְּבִיבָה הַנָּאָה לְרוֹמְנְטִיקָה, – וְזֶה הָעֵקֶר. בְּמִשְׁךְ זְמַן יְדוּעַ הַתְּאַרַח אֲצִלוֹ בְּוִינְיִצִּיאָהּ גַּם בְּזִיל, וְהַתְּפַעְלוֹת שֶׁל זֶה מִצִּיּוּרֵי שֶׁל טִינְטוֹרְטוֹ לֹא יִדְעָה גְּבוּל. בְּזִיל הַמְּסַכֵּן! אִיזוֹ מִיתָה מְשֻׁנָּה מֵהַיֵּשׁ הַזֶּה!

דוֹרִיאַן נִאֲנַח וְשׁוּב לִקְחַ אֶת הַסֵּפֶר בִּידוֹ, כִּסְגוּלָּה לְשַׁכְּחָהּ. הוּא קָרָא עַל הַסְּנוֹנוֹיּוֹת הַמְּעוֹפּוֹפּוֹת, יֵצֵא וְשׁוּב, בְּבֵית-הַקְּהוּהָה הַקְּטָן בְּאִיזְמִיר, שֶׁשֵׁם יוֹשְׁבֵים חֲגִ'יִים וְמוֹנִים מְסַפֵּר לְתַפְלוּתֵיהֶם לְפִי הַעֲנָבְרִים שֶׁבְּפִתִּילֵיהֶם, וְסוּחֲרִים חֲבוּשֵׁי-תְּרַבוּשׁ מְעֻשָּׂנִים בְּמִקְטְרוֹתֵיהֶם הַאֲרָכּוֹת עֲדוּיוֹת-צִיּוּת וְנִדְבָרִים בַּחֲשִׁיבוֹת מְרַבָּה אִישׁ לְרַעְהוֹ; הוּא קָרָא עַל הָאוֹפְּלִיִּסְק אֲשֶׁר עַל הַכֶּכֶר "דֵּי לָהּ קוֹנְקוֹרְד" בְּפִרִיז, הַמּוֹרִיד דְּמַעוֹת-חֲלָמִישׁ בְּגִלוֹתוֹ הַגְּלִמּוּדָה חֲסֵרַת-הַשֶּׁמֶשׁ וּמִשְׁתוֹקֵק וּמִתְּגַעְגַע עַל הַחוּפִים הַחֲמִים שֶׁל הַנִּילוֹס הַמְּכֶסֶה בְּלוֹט, שֶׁשֵׁם יֵשׁ סְפִינְפִּסוֹת וַיִּנְשׁוּפִים וְרִדִּיִים וְנִצִּים לְבָנִים מְזֻהָבֵי-צִפְרָנִים וְתַנִּינִים עִם עֵינֵי-שֶׁהֶם קְטָנוֹת, הַזּוֹחֲלִים אֶת עַל-פְּנֵי הַבְּצָה הַיִּרְקָה הַעֲשֵׁנָּה; הוּא הַתְּחִיל מֵהֲרַהֵר בְּאוֹתָם הַחֲרוּזִים, אֲשֶׁר הַמוֹסִיקָה שֶׁבָּהֶם הוֹצֵאָה מִן הַשִּׁישׁ הַנִּכְתָּם בְּנִשְׁיָקוֹת, הַמִּתְאַרִים אֶת הַפֶּסֶל, שֶׁהַמְּשִׁיל גוֹטְיָה לְקוֹל הַקּוֹנְטְרַלְטוֹ, אֹתוֹ הַפֶּסֶל, "הָאִימְתָנִי הַנַּחֲמָד", הַשְּׁמוֹר בְּאוֹלָם הַפְּרִפּוֹרָאֵי אֲשֶׁר בְּלוֹבֵר. אֲבָל כְּעֵבֶר רַגְעִים מוֹעֵטִים נִשְׁמַט הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ. עֲצִבּוֹ הַתְּחִילוֹ מְזוֹדְעוּעִים וְאִימָה גְּדוּלָּה נִפְלָה עָלָיו. וְמָה אִם אֵלָאן קָמְבֵל נִסְעַ מֵאַנְגְּלִיָּה? אֲפֻשֶׁר שִׁמְיָם רַבִּים יַעֲבְרוּ עַד אֲשֶׁר יִשׁוּב. וְאוּלֵי לֹא יֵאָבֵה לְבוֹא, מָה יַעֲשֶׂה אִז? בְּכָל רַגַע תְּלוּיִים הַחִיִּים וְהַמּוֹת.

לְפָנִים, לְפָנֵי חֲמֵשׁ שָׁנִים, הָיָה הוּא וְקָמְבֵל יְדִידִים נִאֲהָבִים, אֲשֶׁר כִּמְעַט לֹא נִפְרְדוּ. אֵךְ פֶּתָאֵם בְּאֵ הַקֵּץ לִידִידוֹתָם. עֵתָה, כְּשֶׁהֵם נִפְגָּשִׁים בַּחֲבֵרָה, נִרְאֶה רַק צַחוּק עַל שְׁפֵתֵי דוֹרִיאַן גְּרִי; אֵלָאן קָמְבֵל אִינוֹ עוֹנֵה עַל הַשְּׁחוּק.

הוּא הָיָה צֵעִיר חֲכָם מְאֹד, אֲפִךְ כִּי לֹא הִבִּין כָּלֵל אֶת עֲרֻכָּה שֶׁל הָאֲמֻנוֹת הַפְּלִסְטִית, וְהַשְּׁגָתוֹ הַמוֹעֵטַת בְּפִיָּה שֶׁל הַשִּׁירָה בָּאָה לוֹ גַּם הָיָה מֵאֵת דוֹרִיאַן.

ולעמת זה השתוקק בתאוה עזה למדעים. בלמדו בקמברידג' עבד זמן-רב בלפורטוריון ויעמד על המבחן בידיעות הטבע בהצלחה רבה. וגם עתה עודנו עוסק בחבה יתרה בקימיה וגם הכין לו לבורטוריון מיוחד, אשר בו הוא יושב סגור ומסגר ימים שלמים, לצערה הגדול של אמו, אשר אדיר היה חפצה, שיעמד על הבחירה לפרלמנט, ואשר לפי עניות דעתה הימיקן הוא רוקח פשוט. אך מלבד זה היה קמבל גם מוסיקן מצין, וגם בכנור גם בפסנתר היטיב לנגן מכל הדילטנטים אשר בגילו. ואף אמנם המוסיקה היא שחברה אותו בתחלה עם דוריאן גרי, – המוסיקה בצרוף אותו הלח המושך המיוחד, שהיה לו לדוריאן גרי מדעתו ושלא מדעתו. הם התנדעו זה אל זה בביתה של לידי פירקשיר באותו הנשף, אשר נגן שם רובינשטיין ומאז היו רואים אותם תמיד יחד בבית האפירה ובכל מקום של מוסיקה מעלה.

ידידותם נמשכה שמונה-עשר ירחים. קמבל נמצא תמיד אצלו, או בסילפי-רויל או בככר גרוסניר. דוריאן היה לו, כמו להרבה אחרים, טפוסו של הנפלא והמלבב בחיים. איש לא ידע, אם נפלה קטטה ביניהם או לא. אך פתאם הרגישו הכל, שאין הם מדברים כמעט כלל בהפגשם יחד, וכי קמבל משתדל להקדים לעזוב כל חבורה, שנמצא בה דוריאן גרי. ובכלל נהפך קמבל כמעט לאיש אחר, – לפרקים היה עצוב-רוח מאד, לא אהב עוד, כנראה, לשמע מוסיקה, וגם בעצמו לא נגן עוד כשהיו מבקשים אותו. הוא התנצל על מאונו, באמרו שהוא שקוע פלו בעניני מדע ואין לו עוד פנאי לתרגילי נגון. ובאמת כן היה הדבר. מיום ליום התמכר, כנראה, יותר ויותר למחקרי פיזיולוגיה, ושמו נזכר פעם או פעמים בז'ורנלים מדעיים בחבור עם איזו נסיונות מענינים.

זה היה האיש, אשר חכה לו דוריאן גרי. כמעט בכל רגע הסתפל בשעונו, וכאשר עברו וחלפו הרגעים כן גדלה התרגשותו ואימתו. לבסוף קפץ ממושבו והתחיל מתהלך בחדר הנה והנה, ומראהו היה כחיה יפה, שסגרה בכלוב. הוא פסע פסיעות גסות וידי נעשו קרות יותר ויותר.

קצרה רוחו בחכותו. נראה לו, שהעת זוחלת ברגלי-עפרת, תחת אשר אותו סערו והטילו רוחות כבירים אל שן-סלע שחור, הנטוי על פי בור-שחת. הוא ידע, מה שמוכן לו שם, הוא ראה זאת בברור, ובעודו רועד בכל גופו לחץ בידי הקרות את עפעפיו הלוהטים, כאלו אמר לעקר ממוחו את חוש-הראיה ולדחק את בבות-עיניו לאחור לתוך חוריהן. אך זה היה ללא-הועיל. למוח היה מזון משלו, אשר בו הוסיף להתפתם, והדמיון, נעוה מאימה, מעקם ומסרס מכאב, ממש כיצור חי, רקד וכרכר כמריוניטה נתעבה על הבימה ועשה העויות אימות בין המסכות המתחלפות. ופתאם עמד לגלגל הזמן. כן, אותו היצור העור, הנושם בעצלתים, חדל לזחל. מת הזמן! והרהורים אימים התרוצצו והתהוללו לפניו ויסחבו איזה עתיד של זועה מקברן ויראוהו לדוריאן. הוא הביט אליו בעינים פקוחות בכל כח ויתאבן מבלהות-אימה.

לבסוף נפתחה הדלת והמשרת נכנס. דוריאן פנה ויבט אליו בעינים קמות.

– מר קמבל, אדוני – הודיע המשרת.

אנחה של רנחה פרצה משפתיו היבשות והאדם שב ללחיו.

– “בקש אותו להכנס מיד, פרנסיס” – הוא הרגיש, כי שב לאיתנו. פחדו ומרד-לבו חלפו ואינם.

המשרת השתחוה ויצא. כעבר רגע נכנס אלן קמבל, סריזי וקור מעט; קורת-פניו קבלטה עוד יותר על-ידי שערותיו השחורות כפחם וגבות-עיניו הכהות מאד.

– אלן! זה יפה מאד מצדך. אני מודה לך על אשר באת.

– אני גמרתי בלבי לבלתי צעד עוד על מפתן ביתך, גרי. אבל אתה אומר במכתבך, שהחיים והמות תלויים בזה, אם-כן –

קולו היה קר וקשה. הוא דבר במתינות ובישוב-הדעת. עיניו הסוקרות והחוקרות המוסבות אל דוריאן הביעו בוז. ידיו היו תקועות עלמק בכיסיו-אדרתו, וכנראה לא השגיח בתנועת-ידו של דוריאן לנתינת שלום.

– כן, בזה תלויים החיים והמות, אלן, ולא של איש אחד בלבד. שבה-נא.

קמבל ישב על כסא ליד השלחן ודוריאן ישב ממולו. עיניהם נפגשו. מבטו של דוריאן הביע חמלה רבה. הוא ידע, כי דבר נורא מתעתד לצאת אל הפעל.

אחרי רגע של שתיקה קשה גחן אליו וידבר במנוחה שלמה ורק עיניו בחנו את הרשם שעושה כל דבר מדבריו על-פני אורחו:

– אלן, בחדר סגור, בעלית הבית הזה, בחדר, אשר כל איש זולתי לא יוכל להכנס בו, יושב אל השלחן אדם מת. הוא מת כבר לפני עשר שעות. אל תתרגש ואל תבט עלי בעינים כאלה. מי הוא אותו האיש, למה מת, איך מת – כל זה אינו נוגע לך. מה שעליך לעשות זה הוא...

– הרף, גרי. אינני רוצה לשמע עוד דבר. אחת היא לי אם אמת הדבר שאמרת ואם לא. אני מסרב בהחלט להתערב בעניני חייך. יהיו סודותיך הנתעבים לך לבדך. הם אינם מענינים אותי עוד.

– אלן, הם יהיו צריכים לענין אותך. על-כל-פנים הסוד הזה. צר לי עליך מאד, אלן, אבל אין לי עצה ותחבולה אחרת. אתה הנך האחד, שבידך להצילני. אני מכרח להכניסך לתוך הענין שלי. אין לי בררה אחרת. אלן, אתה איש מדעי, אתה יודע סודות הקימיה, וכדומה מן המדעים הללו. אתה עשית נסיונות רבים במקצוע זה. עליך אפוא לבער את זה אשר פה בעליה, – לבער אותו עד תמו, אשר לא ישאר ממנו שריד וזכר. איש לא ראה אותו כאשר נכנס לביתי. באמת חושבים הכל, שהוא עתה בפריז. רק לאחר כמה חדשים ירגישו בהעדרו. ואז מן הצרך הוא, שלא ימצא לו כל זכר פה. אתה, אלן, מתיב להפך אותו וכל אשר עליו למלא-כף אפר, אשר אזרה אותו לרוח.

– הנה יצאת מדעתך, דוריאן –

– אה, קורא אתה לי דוריאן – לזאת חכיתי.

– משגע אתה, אני אומר לך: משגע אתה לחשב, שאני אניע אף אצבע אחת לישועתך ולהצלחתך, משגע אתה, שהתנדית לפני ודוי אים כזה. אינני רוצה להתערב בעסק זה, יהי מה שיהיה. חושב אתה, שאני אעמיד את שמי בסכנה למענך? מה לי ולמעללי-תפת שלך?

– זה היה אבוד עצמו לדעת, אלאן

– על זה אני שמח. אך מי הביאו לכך? בודאי אתה.

– העורך ממאן לעשות את הדבר למעני?

– כמובן, אני ממאן. אינני רוצה שיהיה לי שום דבר אתך. אחת היא לי, איזו חרפה תמוט עליך. מידך זאת לך. אני לא אתעצב כלל בראותי אותך נתון לחרפה, מכסה קלון קבל-עם. איככה נועזת לבקש אותי, מבין כל האדם אשר בארץ, להכניס עצמי בזוועה זו? דומה הייתי, שאתה מבין יותר באפין של הבריות. אינני יודע, מה למד אותך ידיך לורד הנרי ווטון, אבל בפסיכולוגיה בודאי שלא למדת ממנו הרבה. שום דבר לא יכריחני לעשות צעד אחד להצלחתך. לא אני האיש אשר אתה מבקש. פנה לך אל רעיך הטובים – אך לא אלי.

– אלאן, זה היה רצח. אני רצחתי אותו. אינך יודע, כמה יסורים קשים הביא עלי. יהיו חיי איך שיהיו, הוא הועיל לחוללם ולחללם יותר מהארי. אפשר שפננתו לא היתה רעה, אבל התוצאה אחת היא.

– רצח! אל רחום, דוריאן, האמנם הגעת לכך? אני לא אמסר אותך. אין אַמנותי בכך. ומלבד זה הלא יתפשוך גם בלי התערבותי. אין אדם עובר עברה אלא אם כן עשה גם דבר-שטות. אך בכלל, אין רצוני לנגע כלל בדבר הזה.

– היה יהיה עליך לנגע בו קצת. חכה לי מעט והקשיבה לדברי. הקשיבה-נא, אלאן. אין אני דורש ממך אלא לעשות נסיון מדעי. אתה הולך לבתי-חולים ולבתי-מתים, והמלאכה האינמה, שאתה עושה שם, אינה מפריעה את שלנתך כל-עקר. אלו מצאת את האיש הזה באולם-נתוח נתעב או בלבוך-טוריון מבאישי, משכב על שלחן של מתכת עם שקתות מאדמות להגרת הדם, לא היית רואה בו אלא חמר יפה לבדיקה מדעית. אף שעה אחת לא היתה זעה על ראשך. לא היית מהרהר אף רגע, שמא אתה עושה דבר רע. להפך, אתה היית חש בנפשך, שהנך מביא טובה למין האנושי, או שאתה מעשיר את אוצר הידיעות שבעולם, או שלפחות אתה נותן ספוק לסקרנות מדעית, וכיוצא בזה. והנה אני דורש ממך רק לעשות את הדבר, שעשית פעמים רבות קדם-לזה. ובאמת, לבער גופת-מת בודאי פחות נורא מן הנוראות, שהסכנת לעשות עד-כה. וזכר נא, כי הפגר הוא העדות היחידה לעוני. אם המצא ימצא, ואבדת; והלא סופו להמצא, אם לא תושיעני.

– אין לי כל רצון להושיעך. זאת אתה שוכח. אני מתיחס בקרירות מחלטת לכל אותו הדבר. אין הוא נוגע לי כל-עקר.

– אלאן, אני מתחנן אליך. שים לבך אל מצבי הנורא. זה עתה, לפני בואך, התעלפתי כמעט מאימה. הלא אפשר, כי יבוא יום וגם אתה תדע ותחוש אימה מעין זו. אך לא! אל תשים לבך לזאת. הבט על הדבר רק מנקודת-ראיה מדעית, נקיה מכל פניות. הלא אינך חוקר ודורש, מאין הם המתים שאתה עושה בהם את נסיונותיך. אל תחקר גם הפעם. ובאמת כבר הגדתי לך יותר-מדי. אבל אני מפגיע בכך לעשות אתי את החסד הזה. הלא היינו ידידים לפני, אלאן.

– אל תזכר לי את הימים ההם, דוריאן: הם מתו.

– המתים מתמהמהים לפעמים. האיש, שם למעלה, לא יניח את מקומו. הוא יושב אל השלחן בראש מורד וברזרועות נטויות. אלאן, אם לא תחוש לעזרת, אבדתי. הלא תלה יתלו אותי, אלאן! האינך יודע זאת? הם יתלו אותי בגלל המעשה אשר עשיתי.

– אך לשוא תאריך את הסצינה הזאת. אני מסרב בהחלט לנגע נגיעה כל-שהיא בענין זה. שגעון הוא מצדך לבקש ממני כזאת.

– אתה עומד במאונך?

– כן –

– אני מתחנן אליך, אלאן!

– ללא-הועיל –

– ושוב נצנצה בעיניו של דוריאן גרין אותה הבעת החמלה, שנראתה בהן בראשית השיחה. אחרי-כן שלח את ידו ויקח פסת-נר ויכתב עליה דבר-מה. לאחר שקרא פעמים את הכתוב, כפל את הפתק בתכלית הדיוק ויזרקו על-פני השלחן אל קמבל היושב ממולו, ואחר קם וילך אל החלון.

קמבל הביט אליו בתמהון, ויקח את הפתק ויפתחהו. בקראו הלבינו פניו כשיד והוא נפל אחורנית על-גב הכסא. תקפה אותו הרגשה אינמה של מחלה כאלו יפוג לבו באיזה חלל ריק.

לאחרי שנים שלשה רגעי דומיה אינמה הפך דוריאן את פניו ויקרב אל קמבל ויעמד מאחוריו וישם ידו על שכמו.

– צר לי עליך מאד, אלאן – לחש לו – אבל אתה לא הנחת לי בְּרָרָה אחרת. כבר כתבתי מכתב. הנהו. רואה אתה את הכתבת שעליו? אם לא תעזור-לי אהיה מְכַרְחָ לְשַׁלְחוּ. אתה יודע את התוצאות הכרוכות בזה. אבל בטוח אני כי תעזרני. עתה לא תוכל לסרב עוד. אני השתדלתי שלא לפגוע בך – בזאת אתה מקיב להודות. ואולם אתה היית קשה, עז, מעליב. אתה התנהגת אתי, כאשר לא העז עוד שום אדם – לפחות: שום אדם חי – להתנהג אתי. אני נשאתי וסבלתי כל-זה. אך עתה הגיע תורי אני לערך-לך את התנאים שלי.

קמבל כסה פניו בידיו ורטט חלף את גופו.

– כן, אלאן, עתה הגיע תורי לערך-לך את תנאי. אתה יודע אותם. הדבר פשוט מאד. אל-נא תביא אותך לידי התרגשות חנם. המלאכה מְכַרְחָ להיות נעשית. התאושש וגש לעשותה.

קול-אנקה פרץ משפתי קמבל וכל אבריו רעדו. נדמה לו, כאלו הטיקטיק של השעון שעל פְּרָפֶבֶ הקמין מחלק את הזמן לאטמים דקים של גסיסה, אשר כל אחד מהם שם מחנק לנפשו. הוא הרגיש, כאלו חשוק-ברזל הולך ומהדק מעט מעט את מצחו וכאלו החרפה, שהוא צפוי אליה, כבר נמוטה עליו. היד המונחת על כתפו הכבידה עליו כיד-עפרת. הוא לא יכל נשא את סְבֵלָה. היא רצצה אותו.

– הבה, אלאן, עליך להחליט כרגע –

– אינני יכל לעשות את הדבר – דובבו שפתי כמכונה, כאלה היה בכח דבריו לשנות את מצב הענין.

– אתה מְכַרְחָ. אין לך בְּרָרָה. אל תתמהמה.

אלאן פקפק עוד רגע. – “היש תנור בחדר העליה?” –

– כן יש שם תנור של גז מְרַצֵף אֶסְבֵּסְטוּס.

– אבל עלי לנסע מקדם לביתי לקחת מן הלבפורטוריון שלי סממנים וכלים אחדים –

– לא, אלאן, אסור לך לצאת מזה. כתב על גליון-נְרָ כל מה שדרוש לך, ומשרתי יסע בעגלה לביתך ויביא לך הכל.

קמבל כתב שורות אחדות על גליון וישם את הפתק במעטפה וירשם עליה את שם עוזרו בלבפורטוריון, דוריאן לקח את הפתק ויקראהו בעיון גדול, ואחר צלצל בפעמון וימסרהו למשרתו ויצוהו למהר לשוב עם הכלים.

כאשר נסגרה דלת המסדרון נזדעזע קמבל, ויקם מכסאו ויגש אל הקמין. רעד של קדחת אחזהו. עברו כעשרים רגעים ואיש מהם לא הוציא הגה מפיו. זכוב מזמם התעופף בחדר, והטיקטיק של השעון נשמע כהלמות-פטיש.

כשהשמיע השעון את השעה הראשונה הפך קמבל פניו אל דוריאן גְרִי וירא והנה עיניו מלאות דמעות. בטהרתם ובדקותם של הפנים העצובים הללו היה, כנראה, דבר-מה, שהביא את קמבל לידי חמת-שגעון.

– נבל אתה, נבל גמור! – דובבו שפתי.

– אל-נא, אלאן! אתה הצלת את חיי – ענה דוריאן.

– את חייך? אבינו שבשמים! הגם לאלה יקרא חיים? אתה שקעת מטה מטה, עד שהגעת למדרגת רוצח. כאשר אעשה מה שאעשה, מה שהכרחתי לעשות, אין זה בשביל הצלת חייך.

– אה, אלאן – נאנח דוריאן – לו היה בלבך אף אחת מאלף מן החמלה שיש בלבי עליך – ובדברו הפך פניו אל החלון וישקף על הגן. קמבל לא ענה דבר.

כעבר עשרה רגעים נשמע קול דופק בדלת. נכנס המשרת ובידו נרתיק של מְהוֹנֵי מלא סממנים חִימִיים עם בוכֵר אֶכְפָה של חוטי-עשת ופֶלְטִינָה ושני חשוקי-ברזל מְשָׁנִים למראה.

– האניח את הכלים פה, אדוני? – שאל את קמבל.

– כן – ענה דוריאן – וצר לי מאד, פרנסיס, כי עלי להטריחך בשליחות שניה. מה שמו של אותו האיש בְּרִיצ'מוֹנְד, המספיק אַרְחִיזִיּוֹת לביתנו בסִילְבִי?

– הֶרְדֵן, אדוני –

– כן, כן – הֶרְדֵן. ובכן סע מיד לְרִיצ'מוֹנְד והלכת אל הֶרְדֵן ואמרת לו שישלח ארחידיות פי-שנים מאשר צויתי, ובלבד שימעט בלבנות. באמת אין לי צורך בלבנות פל-עָקָר. מזג-האוויר טוב היום מאד, וְרִיצ'מוֹנְד היא עִרְהָ יפה, אלמלא כן לא הייתי מטריחך בשליחות.

– אין-דבר, אדוני. למתי אשוב?

דוריאן הביט על קמבל.

– עד כמה ימשך הנסיון שלך, אלאן? – שאל במנוחה ובשוויון-רוח גמור. מציאותה של נפש שלישית בחדר אזרה אותו, כנראה, גבורה מיחדת.

– קמבל נשך שפתיו בשניו ופניו התקדרו.

– לערך חמש שעות – ענה.

– אם-כן תוכל לשוב בשבע וחצי, פרנסיס. או – המתן-נא: הכן לי את בגדי, ואז תהיה חפשי לנפשך כל הערב, אני לא אסעד היום בביתי, ולא יהיה לי אפוא צרך בך.

– אני מודה לך, אדוני – אמר המשרת ויצא מן החדר.

– ועתה חיש-מהר, אלאן, אין לנו לאבד אף רגע אחד. מה כבוד הוא הארגז הזה! אני אשאהו לך למעלה. ואתה קח את יתר הכלים. – דוריאן דבר במהירות ובקול מצוה. קמבל נשמע לו בעל-כרחו. הם יצאו מן החדר יחדו.

כאשר עלו אל המרפסת הוציא דוריאן את המפתח מכיסו ויהפכהו בחור-המנעול. אחרי-כן עמד תחתיו; רעדה אחזתהו ואותות מבוכה נראו בעיניו.

– כנראה לא יעמד בי רוח להפנס החדרה – אמר בלחישתו.

– אחת היא לי. אין לי כל צרך בך – ענה קמבל בקרירות.

דוריאן פתח את הדלת למחצה. מעבר הפתל נכחו הציצה אליו, לאור-השמש, הצורה האימה שעל-פני הבד. ועל הקרקע, לפני התמונה, מונח המסך הקרוע. הוא נזכר, כי אמש שכח, בפעם הראשונה בחייו, לכסות את התמונה הארוכה, בתחלה אמר לרוץ אליה לכסותה, אבל אך צעד צעדים אחדים נרתע לאחוריו בזועה.

מה הטל האדם והמגעל הזה, הלח והנוצץ, התלוי בידה האחת של התמונה, כאלו הזיע הבד דם? מה אימה התמונה! לפי-שעה נראתה לו אימה יותר מאותו הגוף הדומם הכפוף על-השלחן, שלא מש ממקומו כל הלילה, כמו שהעיד צלו האימתני על-פני המרבד הנכתם בדם.

דוריאן שאף רוח מלוא-הריאה, פתח את הדלת מעט יותר, ובעינים עצומות למחצה ובראש מוסב הצדה נכנס בחפזון החדרה, ובלבו החליט לבלי הצץ על המת אף סקירה כל-שהיא. אחרי-כן גחן, לקח את מסך-הארגמן המרקם זהב וישליכהו על התמונה.

הוא עמד תחתיו, כי ירא להסב פניו, וינעץ עיניו ברקמה המסלסלה של המסך. אזניו שמעו בהביא קמבל את הארגז הכבד, את הברזל ואת יתר הכלים, הדרושים לו לעבודתו האימה. הוא היה תאב לדעת, אם ידעו אלאן וקזיל האלוארד זה את זה, ואם ידעו, מה היו חושבים איש על רעהו.

– עזבני עתה לבדי – קרא קול קודר מאחוריו.

דוריאן פנה ויצא חיש-מהר, ובדרך הליכתו הספיק לראות, שהמת נטה לאחור אל-גב הכסא וקמבל מביט בצורה צהבה נוצצת. וברדתו מן המדרגות הגיעה לאזניו חריקת המפתח, המתהפך בחור-המנעול.

כבר עברה השעה השביעית כאשר שב קמבל לחדר-הספרים. הוא היה חור ועם זה שוקט ונרגע.

– עשיתי את אשר בקשת ממני – דובבו שפתיו – ועתה, שלום לך. לא נראה עוד איש את רעהו.

– אתה הצלתני מאבדן, אלאן, אני לא אשכח זאת עד-עולם – אמר דוריאן בפשטות.

תכף לאחרי שיצא קמבל עלה דוריאן למעלה. חדר-העליה היה מלא ריח מחניק של חמצת-אזוט. אבל הגוף, שישב אל השלחן, נעלם ואיננו.

טו

באותו ערב, בשמנה שעות וחצי, נכנס דוריאן גרין במסדרון האולם של לידי נרבורו, הדור בלבושו ואשכול סגליות בלולאת בגדו ונתקבל בכבוד גדול ובהכנעה מרבה על-ידי המשרתים, אשר פתחו לפניו את דלתות האולם בקדוה והשתחויות.

עצביו היו מזועזעים עד מאד ורקותיו דפקו כהלם-פעם, אך הכרת-פניו לא ענתה בו וכמקדם היה מלא חן ונעם, בהכפו לנשק את ידה של בעלת-הבית. אפשר דוקא כשהאדם מוכרח לשחק בתפקיד מלאכותי, הוא נראה חפשי וטבעי ביותר. שום איש, שראה את דוריאן גרין באותו ערב, לא היה יכל להעלות על דעתו, כי זה עתה עברה עליו טרגידיה אימה, שלא רבות כמותו בדורנו. אותן האצבעות הדקות המקטבות לא יכלו לחטף ספין במזמת-פשע, ואותן השפתים המשחקות לא יכלו להלעיב באלהים ובצדק. גם דוריאן עצמו תמה על שלנתו והתנהגותו השוקטה, ורגע אחד חש את התענוג הסוער שבחיים כפולים.

היתה כאן חבורה קטנה, שאספה לידי נרבורו מסביב לה כמעט בחפזון. היא היתה אשה נבונה מאד, עם שרידי כעור מצין באמת – כמו שהיה

היא היתה אשת-מופת לאחד הדיפלומטים היותר משעממים שלנו, ולאחרי שקברה את בעלה בכבוד ובהדור הראוי לו, במבזליון של שיש, שנבנה על-פי התכנית שערכה בעצמה, ולאחרי שהשיאה את בנותיה לאנשים עשירים ומרְבֵי-שנים קצת, התמכרה כלה לתענוגות של הספרות הצרפתית, של המְבַשֵּׁל הצרפתי ושל החוד הצרפתי – כשיכלה להשיגו.

דוריאן היה ממקרביה החביבים עליה ביותר. ולא-אחת הביעה לו את שמחתה, על שלא התנדעה אליו בימי עלומיה. “בטוחה אני, שהייתי מתלקחת באהבה עזה אליך – כך היתה אומרת לו – ולמענך הייתי משליכה הכל אחרי גוי. אך לאשרי עוד לא נודעת בקהל בעת ההיא. וגם אמנם לפי מצב הדברים אז, לא היה לי מה להשליך, ועל-כן נשארתי כל-ימי בלי פְּלִירְט. ואולם בזה אשם ביחוד נְרַבּוֹרוֹ עצמו. הוא היה קצר-ראות עד לזעוה, וכי איזו הנאה יש כאן לרמות בעל שאינו רואה כלום!”

החבורה של הערב הזה היתה משעממת למדי. סֶבֶת הדבר היא – כפי שבארה בעלת-הבית לדוריאן מאחורי מניפה מעוכה מאד – כי אחת מבנותיה הנשואות באה פתאם להתארח אצלה, ולהגדיש את סאת הרעה הביאה גם את אישה אתה. לפי-דעתי, לא יפה עשיתה בתי, חביבי – הוסיפה ללחש-לו – אמנם גם אני באה ומתארחת אצלם בכל קיץ לאחרי שובי מהומבורג, אבל הרי אשה זקנה כמוני צריכה לשאף אויר צח מזמן לזמן; ומלבד זה הרי אני באמת מנערת ומעוררת אותם בבואי. לא תוכל לצייר לעצמך, איזו ארחות חיים נוהגים שם. פשוט, חיי-כפר בעצם טהרתם. הם משכימים לקום, מפני שיש להם עבודה מְרַבָּה, ומקדימים לשפב על מטתם, מפני שאין להם מחשבות רבות. מימי המלכה אלישבעת לא אָרַע בכל הסביבה שום סקנדל, ועל-כן מתנמנמים פְּלֶם תִּכְפָּה לאחרי סעודת-הצהריים. אל-נא תשב אצל שום אחד מהם. אתה תשב אצלי ותשעשעני בשיחתך.

דוריאן פלט איזה קומפלימנט מתוק והתחיל מסתכל סביבותיו. אכן חבורה זו משעממת היא. שנים מן הקרואים לא ראה מעולם בלתי היום, ושאר בני החבורה היו: אָרְנֶסְט הַרְוִיץ, בן-אדם בינוני בחצי ימיו, מן המין המצוי כל-כך בקלובים הלונדונים, אחד מאותם, שאין להם שונאים ואשר ידידיהם אינם אוהבים אותם כלל; לידי רוקסטון, בת שבע וארבעים, לבושה בגדים צעקניים, עקומת-אף, המשתדלת תמיד שיוציאו לעז עליה, אך היא אי-מענגנת כל-כך, שלצעה הגדול אין מי שיחשד בה; מרת אֵירֶלִין, ריקנית טרחנית, עם צפצוף נחמד ושערות צְהָבוֹת-וַיְנִיצִינִיּוֹת; לידי אליסה צ'פמן, בת בעלת-הבית, לא יפה במראה ולא נאה במלבושה, עם אחד מאותם הפרצופים הבריטיים האפְּיִיִים שאם ראתם אותם פעם, לא תזכרו עוד עד-עולם; ובעלה, יצור אָנֶם-לחיים ולבֶן-זָקוֹן, אשר חשב, ככל בני מינו, כי עליזות יתרה מכפרת על ריקות המוח.

דוריאן כבר התחיל מצטער על אשר בא הנה, והנה פתאם קראה לידי נְרַבּוֹרוֹ, בהביטה אל השעון המְזוּהָב הגדול, העומד מקשט בפרחי מְלֻכְנִיקִי על פרֶכֶב הקמין: “לא יפה עושה לורד הֶנְרִי ווטון לאַחֵר כל-כך! אני הזמנתי היום בפֶּקֶר על-ידי שליח מְיָחֵד, והוא הבטיח לי בהן-צדקו, כי לא יכזיב תּוֹחֵלֵתִי.”

הצְפִיָּה לביאתו של הארי היתה לו חצי-נחמה, וכאשר נפתחה הדלת ודוריאן שמע את קולו המתון, המוסיקלי, המשוה חן וקסם על התנצלותו הכוזבה, לא חש עוד כל שעמום.

ואולם לאכל לא יכל דוריאן מאומה. קערה אחרי קערה הגשה אליו והוא לא טעם מהן כלום. לידי נְרַבּוֹרוֹ דברה אליו דברי-כבושים, על “שהוא מעליב את אָדוֹלֶף הַמְסֶכֶן, אשר כל מה שטרח בעריכת המטעמים לא טרח אלא בשבילי”, לפי-דבריה; ולורד הֶנְרִי הביט אליו לרגעים ותמה על שתיקתו ועל פזור-נפשו. לעתים קרובות מזג לו המשרת כוס יין שמפני, ודוריאן שתה בתאוה עזה, אך צמאונו, כנראה, הלך וגדל.

– דוריאן – אמר לורד הֶנְרִי לבסוף כאשר הֶגֶשׁ “הקרח החם” – מה זה היה לך בערב הזה? הנך הפעם שלא כדרכך.

– כמְמַנִּי שהוא אחוז-אהבה – קראה לידי נְרַבּוֹרוֹ – והוא ירא להגיד לי, פן תאחזני קנאה. וזה איננו פחד-שוא; אני בודאי אקנא.

– לידי יקרה – השיב דוריאן בצחוק – זה שבוע תמים שלא שגיתי באהבה, – למן העת אשר נסעה מזה מֶדֶם דֵי פִּירוֹל.

– איככה זה תוכלו אתם הגברים לשגות באהבת אשה זו! – קראה הלידי הזקנה בקול – קשה לי להבין זאת.

– זה, פשוט, מפני שהיא מזכירה לך את ימי ילדותך, לידי נְרַבּוֹרוֹ – אמר לורד הֶנְרִי – היא הטבעת האחת בינינו ובין שמלותיך הקצרות.

– היא אינה מזכירה לי כלל את שמלותי הקצרות, לורד הֶנְרִי. אבל אני זוכרת אותה היטב – זה היה לפני שלשים שנה, היא היתה אז חשופת-חזה עד למאד.

– וכן היא גם כיום – ענה בקחתו זית באצבעותיו האֶרְפוֹת – וכשהיא לובשת מלבוש מְהֶדֶר היא נראית כמהדורה מְהֶדֶר של רומן צרפתי גרוע. היא באמת מפליאה ומלאה הפתעות. ביחוד מצטַיֶנֶת היא בכשרון מְיָחֵד לאהבת משפחה. כאשר מת אישה השלישי הפך שְׁעָרָה זהב מיגון.

– הארי, איך זה תוכל לאמר כזאת! – קרא דוריאן.

– זהו באור רומנטי מְצָנֵן – צחקה בעלת-הבית – אבל הנה אמרת “אישה השלישי”, לורד הֶנְרִי; – האם כונתך שפִּירוֹל הוא הרביעי?

– בודאי, לידי נְרַבּוֹרוֹ –

– אינני מאמינה לדברייך –

– אם-כן, שאלתי את מר ג'רי. הוא אחד מידידיה האינטימיים ביותר.

– האמת הדבר, מר ג'רי?

– כן היא מבטיחה לי, לידי נרבורו – ענה דוריאן – אני שאלתי אותה, אם גם היא, כמרגריתה הנורית בשעתה, חנטה את לבות בעליה ונושאה אותם באזורה. והיא ענתה, כי לא עשתה כן, מפני שלא היה כל לב אף לאחד מהם.

– ארבעה בעלים! זוהי כבר שקידה יתרה –

– אני אמרתי לה: העזה יתרה – אמר דוריאן.

– אה, לה יש העזה די-והותר, יקירי. ומי הוא ומה הוא אותו פירול? אני אינני יודעת אותו.

– בעליהן של נשים יפות מאד נחשבים לסוג הפושעים – אמר לורד הנרי בגמאו מכוסו.

לידי נרבורו הכישה אותו במניפתה. – “לורד הנרי, אינני תמהה כלל, שהעולם חושב אותך לרשע גמור”.

– איזה עולם? – שאל לורד הנרי בהרימו את גבות-עיניו – זה יוכל להיות רק העולם הבא. עם העולם הזה אני עומד ביחוסים טובים מאד.

– כל איש ואשה, שאני יודעת אותם, אומרים, שאתה רשע גמור – קראה הלידי הזקנה ותנענע בראשה ליתר-תקף.

לורד הנרי לבש צורה סריזית לרגעים אחדים, ואחר אמר: “נוראים הם בני-האדם בדורנו! הם מדברים באיש שלא בפניו דברים שהם אמת לאמתם.

– לא, לאיש הזה אין תקנה! הלא-כן? – קרא דוריאן ויגחן לפניו.

– אוקה, כי-כן-הוא – צחקה בעלת-הבית – אך אם באמת אתם מעריצים פלכם את מדם די פירול עד לשחוק, הריני מקנבת להנשא שוב, כדי שלא לשנות מן המודה.

– את לא תנשאי עוד לאיש, לידי נרבורו – העיר לורד הנרי – כי את היית מאשרה יתר-מדי בזווג הראשון. כשאשה נשאת שנית, הרי זה מפני ששנאה את בעלה הראשון. וכשאיש נושא שנית, הרי זה מפני שהעריץ את אשתו הראשונה. הנשים מנסות את מזלן; האנשים מעמידים את שלהם בסכנה.

– נרבורו לא היה כלל כליל-השלמות – קראה הלידי הזקנה.

– אלו היה כזה, לא היית אוהבת אותו, גברתי היקרה – השיב הלז – הנשים אוהבות אותנו בגלל חסרונותינו. אם הם נמצאים אצלנו במספר מספיק, אז הן סולחות לנו הכל, אפילו לשכלנו. דואג אני, שאחרי דברי אלה לא תוסיפו עוד להזמיני לסעדה, לידי נרבורו; אבל דברי אמת הם.

– בודאי כדברך כן הוא, לורד הנרי. לולא אהבנוכם אנחנו, הנשים, בגלל חסרונותיכם, לאן הייתם באים? איש מכם לא היה אז נשוי; פלכם הייתם אז חבורה של רנקים אמללים. אמנם זה לא היה עושה בכם שנוי נפר. בזמן הזה חיים כל הנשואים כרנקים וכל הרנקים כנשואים.

– קץ המאה! – פלט לורד הנרי.

– קץ העולם! – ענתה בעלת-הבית.

– אני הייתי חפץ מאד שיבוא קץ העולם – אמר דוריאן באנחה – החיים הם רק מפח-נפש גדול.

– אה, יקירי – קראה לידי נרבורו בנעלה את נעלי-ידיה – אל תאמר לי, שהחיים היו לך לזרא. כל איש האומר כזאת, בידוע שהוא היה לזרא לחיים. לורד הנרי הוא רשע גדול, ולפעמים חפצתי גם אני להיות כמוהו. ואולם אתה נוצרת להיות טוב – חזותך מעידה על טובך. חובה עלי למצא לך אשה נאה. מה דעתך, לורד הנרי, האם לא הגיע זמן למר ג'רי לקחת אשה?

– הלא זה דברי אליו כל הימים, לידי נרבורו – ענה לורד הנרי וישתחו.

– אם-כן עלינו לבקש לו זוג הגון. עוד היום בערב אעבר בעיון על מגלת היוחסין של דבֶּרְט ואכין לי רשימה של כל הכלות הראויות לו.

– עם מספר שנותיהן בצדן? – שאל דוריאן.

– כמובן. עם מספר שנותיהן, מגה ומתקן קצת על-ידי המערכת. אבל – לא בחפזון. אני רוצה, שזה יהיה מה שקורא ה”מורנינג פוסט” זוג נאה, וששניכם תהיו מאשרים.

– אך שטות היא מה שמדברות הבריות על זוגים מאשרים! – קרא לורד הנרי – האיש יכל להיות מאשר עם איזו אשה שתהיה, כל-זמן שאיננו אוהב אותה.

– הוי, איזה ציניקן אתה – קראה הלידי הזקנה בהעתיקה את כסאה ובנענעה בראשה ללידי רוקסטון – עליך לבוא אלי ולסעד אצלי שוב בקרוב. אתה הנך סגולה נפלאה לחזוק העצבים, טובה הרבה יותר מזו, שפקד עלי סיר אנדריו. אבל עליך בעצמך לאמר לי, את מי אתה חפץ למצא כאן. רוצה אני, שזו תהי כנופיה נחמדה.

– אני אוהב אנשים שיש להם עתיד ונשים שיש להן עבר – ענה לורד קנרי – אך אם-כן הוא, אז דואג אני, שלא תעלה בידנו לאסוף אלא חבורה של נשים.

– גם אני דואגת לזאת – אמרה בצחוק בקומה – סלחי-נא לי, לידי רוקסטון יקירתי, אני לא ראיתי, שעוד לא כלית לקטר את הסיגריטה שלך.

– אין-דבר, לידי נרבורו. אני מקטרת באמת יתר-מדי. אני כבר החלטתי להסתפק במועט להבא.

– אנא אל-נא תעשי כזאת, לידי רוקסטון – אמר לורד קנרי – הצמצום הוא מדה מסכנת. די-הצרך – זה תבשיל אחד. יתר-מדי – הרי זה סעדה.

– לידי רוקסטון הביטה אליו בסקרנות.

– עליך לסור אלי באחד הימים אחרי הצהרים ולבאר לי זאת, לורד קנרי. תורה זו עשויה למצא חן בעיני – לחשה לו ותחלף מן האולם.

– עתה אל-נא תשקיעו עצמכם יתר מדי בפוליטיקה וברכילות – קראה לידי נרבורו אל הגברים בעמדה בפתח – פן נתקוטט שם למעלה.

הגברים צחקו, ומר צ'פמן עבר בהדר מיוחד מקצה השלחן אל קצהו השני. דוריאן ג'י שנה גם הוא את מקומו וישב ליד לורד קנרי. מר צ'פמן התחיל נואם בקול רם על מצב הענינים בבית-התחתון. הוא לעג למתנגדיו. המלה "דוקטרינר" – מלה שהיא לזוועה לכל איש אנגלי – נשמעה לפעמים תכופות בין יתר קריאותיו הקולניות. לתפארת המליצה השתמש ביד רחבה בלשון נופל על לשון. הוא נשא את דגל אנגליה על מרומי המחשבה. הטפשות, סבל הירושה של האנגלים – בטוב-לבו קרא לה "השכל הבריאה האנגלי" – הורמה בפיו למעלת חומת-מגן של החברה.

בת-צחוק סלסלה את שפתי לורד קנרי. הוא פנה ויבט אל דוריאן

– ההוטב לך, נערי הטוב? – שאלהו – בשעת הסעדה לא היתה רווחך טוב עליך.

– שלום לי בכל, הארי. רק עיף אני – ולא יותר.

– אמש לכדת את כל הלבבות. הַפְסִית הקטנה היא פְּלֵה שלך. היא אמרה לי, שיש בדעתה לבקרך בסלפי.

– היא הבטיחה לי לבוא ליום העשרים בחדש זה.

– הגם מונמות יבוא?

– בודאי, הארי.

– הוא היה לי לזרא, כמעט ממש כמו לה. היא פקחית מאד, פקחית יותר מכפי הראוי לאשה. חסר לה אותו החן המיוחד של הרפיון. רגלי החמר הן הן המבליטות ביותר את יפעת הזהב של הפסל. רגליה נאות מאד, אבל לא מחמר קרצו – רגלי פורצילין לבן הן, אם תרצה. הן עברו במו אש, ומה שהאש אינה מכלה, היא מחסמת. היא בעלת נסיונות רבים.

– כמה שנים היתה נשואה?

– נצח נצחים, לפי-דבריה. לפי הידיעות ששאבתי, מספר השנה של אצילי אנגליה – הן עשר שנים. אבל עשר שנים עם מונמות שקולות כנגד הנצחיות. ומי יבוא עוד?

– אה, משפחת וִילְפִי, לורד קֶגְפִי וזוגתו, בעלת-הבית שלנו, ג'יפִי קלויסטון, החבורה הרגילה. הזמנתי גם את לורד גרוֹטְרִיאן.

– הוא מוצא חן בעיני – אמר לורד קנרי – רבים אינם חובבים אותו, אבל בעיני הוא נחמד מאד. על עשר בגדיו, שהוא מראה לפעמים יתר-מדי, מכפי עשר השפלתו, שהוא מראה תמיד. הוא טפוס אמתי של אדם מוֹדְרִני.

– אינני בטוח בהחלט שיבוא, הארי. אפשר שעליו יהיה לנסע עם אביו למונטִי-קרלו.

– איזו נשמות יתרות הן אבותיהן של הבריות! השתדל-נא ודבר על-לבו שיבוא. דרך-אגב נזכרתי, כי אמש קדמת לברח. עוד לפני השעה האחת-עשרה עזבת אותנו. מה זה עשית אחרי-כן? ההלכת ישר לביתך?

דוריאן הביט אליו בבהלה ופניו התכרפמו. – לא, הארי – ענה לבסוף – לא הלכתי הביתה אלא בשלש שעות אחרי חצות-הלילה.

– ההלכת אל הקלויב?

– כן – ענה, אך תִּכְפֵּן נשך שפתיו בשניו ויאמר: – לא, לא כך היתה כִּנְתִי. לא הייתי כלל בקלויב. פשוט התהלכתי ברחובות. כבר שכחתי מה

שעשיתי... איך אתה חוקר ודורש, הארי! אתה מתאוה תמיד לדעת מה שאדם עושה. ואני מתאוה תמיד לשפך מה שעשיתי. אני שבתו הביתה בשתים וחצי – אם רצונך לדעת את השעה בדיוק. שכחתי את מפתחי בביתי, ועל המשרת היה לקום ולפתח לי. ואם צריך אתה לקים את דברי בעדים, שאל אותו ויגדך.

לורד קנרי הניע בכתפיו: – כלום הדבר נוגע לי? ואולם נעלה-נא אל האולם. תודה לך, מר צ'פמן, שְׁרִי לא אשתה. דוריאן, לך אָרַע דבר-מה; ספר לי, מה נהיתה. אתה אינך בערב הזה כתמול שלשם.

– אל תשים לבך לזה, הארי. אני נרגש ורוחי סרה. מחר או מחרתים אבוא אליך. בקש בשמי סליחה מאת לידי נַרְבוּרו. אני לא אעלה אל האולם. הולך אני לביתי. צריך אני לנסע הביתה.

– טוב, דוריאן, אקוה לראותך בביתי מחר לשעת הטה. גם הַכְּסִית תבוא

– אשתדל לבוא, הארי – ענה דוריאן בצאתו מן החדר.

בנסעו לביתו חש, כי רגש האימה, אשר דמה שכבר הכריע אותו, שב ותקף אותו. שאלתו המקרית של לורד קנרי זעזע את עצביו עד היסוד לפי-רגע, והוא הלא זקוק עתה למנוחת-עצבים שלמה. עליו לבער את הבגדים והחפצים, העלולים לעורר חשד. הוא התחלחל. הרעיון כשהוא לעצמו, שעליו יהיה לנגע בהם, היה לו לזעוה.

אבל הדבר מחייב להיות נעשה, להיות נעשה על-ידו, ואין לפקפק ולהתמהמה. ועל-כן תכף כשנכנס לחדר-הספרים שלו נעל את הדלת ויפתח את הארון הנסתר, אשר זרק לתוכו את אדרתו ואת ילקוטו של בְּזִיל האלוארד. בקְמִין להטה מדורה גדולה. הוא הגדיל את המדורה, הוסיף עליה גזרי-עצים. הריח של הבגד המתקבה והעור המתקרך היה קשה מנשא. שלשת רבע שעה עברו עד אשר אָפַל הכל. לאחרי אשר כלה את עבודתו, הרגיש דוריאן עיפות, געל-נפש וסחרחרות, ויקטר פְּסִטִּלוֹת אלג'יריות אחדות על מחתת נחשת וירחץ את מצחו וידיו בחֶמֶץ-מוסק מצנן.

פתאם אחזתהו רעדה. בעיניו נוצצה אש זרה והוא לעס את שפתו התחתונה מתוך זעזוע-עצבים. בין שני החלונות עמד ארון פְּלוֹרֶנְטִיני גדול, עשוי עצי-הֶבְנִים עם משבצות-שן ואבן-תכלת. דוריאן נעץ עיניו בו, כאלו היה בארון זה כֶּח-קסם נורא, וכאלו צפון בו דבר שהוא משתוקק לו ומתעב אותו כאחד. הוא נשם במהירות. תשוקת-שגעון תקפה אותו. הוא הצית אש בסיגריטה ותכף זרק אותה מידו. עפעפיו שחו, עד שכמעט נגעו ריסי-עיניו האֶרְפִּים בלחייו. אבל הוא הציץ עדין בארון. לבסוף קם מן הרפידה אשר שכב עליה ויגש אל הארון ויפתחהו ויגע בנוצת-ברזל מסתרת. תיק מְשֻׁלֵּש השְׁתֵּלֵף אט. אצבעותיו של דוריאן נמשכו אל התיק מבלי-משים, נתקעו בתוכו ותפשו שם דבר-מה. זו היתה קפסה חגיגת קטנה, שחורה ומְזַהֶבָה, מלאכה יפה מאד, עם ציורים מְתֵלְתֵלִים על צדיה ופתי-משי תלויים בכפתורי-כדלח וקלועים בחוטי-מתכת. דוריאן פתח את הקפסה: בה היה איזה חֶמֶר יֶלֶק, נוצץ כדונג וריח חריף וקשה נודף ממנו.

דוריאן פקפק רגעי מספר ועל פניו נחה בת-צחוק מְשֻׁנָה. אחרי-כן התנער מתוך רטט-אברים, אף כי בחדר היה חם מאד ויזקף קומתו ויסתפל בשעון. היתה השעה השתים-עשרה פחות עשרים רגע. הוא השיב את הקפסה למקומה, סגר את הארון, וילך לחדר משכבו.

כאשר השמיע השעון באויר המְעֵרְפֵל את שעת חצות-הלילה, התחמק דוריאן גְרִי מביתו בלאט כמתגנב, לבוש בגדים בלואים עם מטפחת עבה סביב לְצֹארו. ברחוב בונד-סְטְרִיט בקש ומצא לו עגלה עם סוס טוב, ויקרא אל בעל-העגלה וימסר לו בלחישה אֶדְרִיסָה אחת.

בעל-העגלה הניע בראשו: – “זה רחוק מאד בשבילי” – דובבו שפתיו.

– הא לך סוֹבֵרִין (כליטרה-סטרלינג) – אמר דוריאן – ואם תמהר לנסע תקבל עוד אחד.

– טוב אדוני. – ענה בעל-העגלה – בעוד שעה נהיה שם. – ואך עלה הנוסע שלו אל העגלה הפך ידו ויסע במהירות גדולה בדרך העולה אל הנהר.

טז

גשם קר התחיל מטפטף, והאורות הכהים של פנסי הרחוב נראו מתוך הערפל הלח כרוחות מרקדים. בתי-המרזח נסגרו אחד אחד, ותמונות מְמַדְמֹמֹת של אנשים ונשים התאספו כנופיות כנופיות ליד פתחיהם. מאחדים מבתי-היין היה בוקע ועולה קול-מצהלות צחוק פרוע. ויש שנשמע מתוכם קול-צוחה וקללות וגדופים של שְׁפֹרִים.

בראש מְטָה לאחור בירכתי העגלה ובמגעעת מורדה על מצחו עד לעיניו הביט דוריאן גְרִי בשויון-נפש על הפריצות המְסֹאֶבָה של הכרך הגדול, ולרגעים דובבו שפתיו את הדברים, אשר אמר לו הלורד קנרי ביום הראשון להתנדעותם: “עלינו לרפא את הנשמה על-ידי החושים ואת החושים על-ידי הנשמה”. כן, זהו הסוד הגדול, זוהי סגולה בדוקה ומְנִסָה. הוא כבר נסה אותה פעמים רבות, וגם הפעם יפנה אליה. יש מאורות חשאים לעשון אופיון, שבהן קונים שכחה; ויש מערות-פריצים, שבהן ימח זכרם של עוונות יְשָׁנִים בהוללות של חטאים חדשים.

הירח היה תלוי ברקיע השמים, נמוך מאד, כקדקד כתם. מזמן לזמן עלה ענן גדול חדל-צורה ויכס עליו בזרועו הנטויה. פנסי-הגז הלכו הלך ומְעֻט, והרחובות הלכו הלך וצר, הלך ואפל. פעם תעה העגלון והיה מְכַרַח לשוב על עקביו כחצי מיל. אד עלה מן הסוס, כאשר שקשקו פרסות-רגליו בְּבִצּוֹת. חלונות העגלה פְּסוּ בחתולת-ערפל אפורה.

“לרפא את הנשמה על-ידי החושים ואת החושים על-ידי הנשמה”. איך צלצלו הדברים באזניו! נשמתו בודאי חולה, חולה נוטה למות. האמנם

יוכלו החושים לרפאה ולהחלימה? הוא שפך דם נקי. במה יוכל לכפר עליו? לא, לזה אין כפרה. אבל אם אין סליחה, הלא יש שכחה, והוא גמר בלבו בהחלט לשפח, למחות את הדבר מזכרונו, לדכאו ולרמסו, כמו שרומס אדם את הפתן ששף עקביו. ובאמת, מי נתן לַבְּזִיל רשות לַדְּבַר אליו ככל אשר דָּבַר? מי שם אותו לשופט על אחרים? הלא דבריו היו אַיִמים, מזעזעים, כבדים מנשא.

העגלה התנוודדה לרגעים והתנהלה לאטה; ולדוריאן נדמה, שהליכתה נעשית איטית יותר ויותר, הוא פתח את החלון ויצו את בעל-העגלה למהר לנסע. בלמוס האופיון התחיל מענה אותו. גרונו קדח וידיו הדקות נקפצו ברטט של שבץ. כמִשְׁגַע הניף את מקלו על הסוס מקצר-רוח. בעל-העגלה צחק ויצלף על הסוס בשוטו. אז צחק דוריאן ובעל-העגלה החריש.

הדרך נמשך לאין-סוף והרחובות נראו כקורי-עכביש שחורים אימתניים. המונוטוניות היתה כבדה מנשא, וכאשר התגבר והתעבה הערפל, כן גדל פחדו.

אחר עברו על-פני בתי-משרפות-לבנים בודדים. פה לא היה הערפל עב כל-כך, ודוריאן יכל להבחין את הפכשנים המְשָׁנִים, העשויים כתבנית בקבוקים, שמהם מתפרצות לשונות-אש בתבנית מניפות. כאשר קרבה העגלה נבח להם כלב, ושם במרחק, בעלטה, נשמע קול-צוחתו של שַׁחַף. הסוס נתקל בפחת, קפץ הצדה וירץ בדהרה.

לאחר זמן מועט עזבו את אדמת החמר, והעגלה השתקשקה שוב על המרצפת המקלקלת של הרחובות. רב חלונות הבתים היו אפלים, אך לפרקים נראו צללים פִּנטִסטיים מפוזים על-פני וילאות מוארים. דוריאן הביט עליהם בסקרנות. הם זזו כמְרִיזוֹנִיטוֹת ענקיות והניעו ידיהם כיצורים חיים. הם הרגישו אותו מאד. הוא נמלא חֶמָה.

כאשר הפנתה העגלה לקרן-זוית, צעקה לקראתם אשה אחת דבר-מה מתוך פתח פתוח, ושני אנשים רצו אחרי העגלה דרך מאה יָרֵד. בעל-העגלה הצליף עליהם בשוטו.

אומרים, שהתאווה מכריחה את המחשבה להסב במעגל. ואף אמנם לא חדלו שפתיו היבשות של דוריאן גְרִי לבטא ולחזר ולבטא אותו המאמר החריף על היחס שבין הנשמה והחושים, עד אשר מצא בו בטוי גמור של מצב-הנפש שלו ואמתלה רוחנית לאותן התאוות, אשר בלי הצטדקות זו היו מושלות ברוחו וברצונו. המחשבה האחת הזאת פרשה מצודתה על כל תאי-מוחו והתשוקה הפראית לחיות – זו העזה והנוראה בכל התאוות הטבעיות של האדם – הגבירה והחשישה את דפיקתו של כל אחד מעורקיו ונימיו. הכעור, אשר לפניו היה שְׂנוֹא עליו, מפני שהוא מראה את הדברים כמו שהם במציאות, נתחבב עליו עתה, מפני אותו טעם עצמו. הכעור הוא הריאליות היחידה. הצעקות והחרופים הגסים, המאורה המתעבה, האלמות האכזרית של החיים המקלקלים, השפלות והנבלה של הגנבים וְיִתֵר פֶּסֶלֶת האנושיות – כל אלה הם, במציאותם המוחשית, יותר חיוניים ויותר פועלים על הדמיון, מכל התמונות הַחֲנֻנֹת של האמנות וצללי-החלומות של השירה. אותו הכעור דרוש עתה לחפצו, כי הוא הסגולה הבדוקה לשכחה. בעוד שלשה ימים יחֲלֵץ מעוניי-נפשו.

פתאם עצר בעל-העגלה בסוסו והעגלה עמדה מתוך טלטלה ליד מבוא-סמטה אפלה. מאחרי הגגות הנמוכים ואַרְבֻּבוֹת-העשן החרוקות של הבתים נראו התרנים השחורים של האניות. זְרִי-ערפל לבנים היו תלולים בכלונסות התרנים כמְפִרְשִׁים פִּנטִסטיים.

– מסתמא כאן בסביבה זו, אדוני, הלא כן? – שאל בעל-העגלה בקול צרוד בעד האשנב שבעגלה מאחרי מושבו.

דוריאן הזדעזע וישקף החוצה. – טוב – ענה וירד בחפזון מן העגלה, ואחרי שמסר לבעל-העגלה את מטבע-הזהב היתרה שהבטיח לו, הלך בפסיעות גסות דרך חוף-הנהר. פה ושם נצנץ אור-פנס בירכתי אנית-סוחר גדולה. האור רעד והתפוצץ בַּצֻּוֹת. זהר אדם בא מאניה כבירה, המוכנת להפליג באוקְנֹס ולפי-שעה היא צוברת לה פחמים, צידה לדרך. מרצפת הרחוב החלקלקה דמתה לאדרת-גומי רטובה.

דוריאן הרחיב צעדיו ויפן לשמאל, ולרגעים הסב ראשו לראות, אם אין איש הולך אחריו. לאחרי שבעה או שמונה רגעים הגיע אל בית שפל ודל, המעוך בין שתי מגורות גדולות ורמות. בחלון של חדר-העליה האירה מנורה. הוא עמד תחתיו וידפֵק בדלת דפיקה מִנְחֶזֶת.

לאחר זמן מועט נשמע מאחורי הדלת קול-מצעדים, הוסרה השלשלת והדלת נפתחה. דוריאן נכנס, בלי דְּבַר דבר אל הבריה העבה, המכערה, שהסתלקה הצדה בצל, כדי לפנות לו הדרך. בקצה המסדרון היה תלוי מסך יֶלֶק בָּלָה, שהתחיל מתנווד הנה והנה מפני הרוח, שהתפרץ מן החוץ. דוריאן התיק אותו ויבוא אל חדר אֶרֶךְ ונמוך, שנראה כאלו שִׁמְשֵׁם לפניו אולם-מחולות מן המדרגה השלישית. על הקירות מסביב נמשכו קרני-גז. מפיצות אור מנקר את העינים, אור שֶׁחֲזַר בְּנֶגַה כהה ומעקל באספקלריות העכורות והנכתמות בנקודי זבובים. כְּפֶלֶקְטוֹרִי-פחים מְזֵהִים שמאחרי קרני-הגז החזירו כתמי-אור רוטטים. על קרקע החדר היתה זרויה נֶסֶרֶת כְּתָמָה, שבמקומות אחדים נהפכה לרפש מדריסת-רגלים ומשפיכת משקאות. מְלִיִים אחדים רבצו ליד האח המבערת ושחקו בעצמות, בגלותם את שְׁנִיהֶם הלבנות מדי דְּבַרָם. באחת הפנות ישב מלח כפוף על השלחן וראשו נשען על זרועותיו. וליד שלחן-המכירה, שנמשך לאֶרֶךְ כל הקיר, עמדו שתי נשים מְנַלּוֹת ולעגו לאיש זקן, אשר נקה במגֶרֶדֶת את שְׁרָלְי בַּגְדוֹ, כשפניו מביעים אותות גֶּעַל-נֶפֶשׁ. “– דומה שנמלים אֲדָמוֹת זוחלות עליו –” צחקה אחת הנשים בעבר דוריאן על פניהן. הזקן הביט אליה בזועה והתחיל מִיָּבֵב.

בקצה האולם נמצא סֶלֶם קטן, אשר בו עלו אל חדר אפל. בהתרומם דוריאן על שלשת שְׁלִבָיו הרעועים נשא לקראתו ריח כבד של אופיון. הוא שאף אותו עמק לתוכו ונחיריו רטטו מתענוג. כשנכנס לאותו החדר נשא אליו עיניו ונענע לו בראשו, כמפפק קצת, איש צעיר לימים בעל שֶׁעַר צהב וחלק, אשר ישב כפוף על מנורה והצית אש במקטרת אֶרְכָּה ודקה.

– פה אתה, אדריאן? – שאל דוריאן.

– ואיפה זה אהיה? – ענה הלז בשויון-רוח – שום איש מן החברים אינו רוצה עוד לְדַבֵּר אתי.

– אני דמיתי, שעזבת את אנגליה –

– דרלינגטון לא יעשה עוד דבר למעני. אחי שלם לבסוף את החשבון. גם ג'אורג' אינו מדבר עוד אתי... אך אין בכך כלום – הוסיף באנחה – כל-זמן שיש לו לאדם סם זה, אין לו צורך ברעים וידידים. כמקמני, שהיו לי ידידים יותר מדי.

דוריאן התחיל סוקר את הבריות המשונות, ששכבו בפוזות מוזרות על מזכנים קרועים. האקרים המענותים, הפיות הפעוריים, העינים הקמות, שפנה זיון – כל-זה לבב אותו. הוא ידע באיזו גני-עדן משנים סבלו וענו ואיזה גיהנם קודר מגלה להם סודם של תענוגים חדשים. להם היה טוב ממנו. הוא היה אסיר רעיוניו. הזכרון מכרסם את נשמתו כמחלה אימה. מזמן לזמן נדמה לו, שהוא רואה את עיניו של פזיל האלוארד נטויות אליו.

ואולם הוא הרגיש, שאי-אפשר לו לשהות כאן. מציאותו של אדריאן סינגלטון הביאה אותו במבוכה. הוא שאף אל מקום שאין מכירים אותו. הוא חפץ לברח מפני עצמו.

– אני אלך לבית אחר – אמר לאחרי הפסקה.

– אל מקום מבנה האניות?

– כן –

– אותה החתול השוטה היא בודאי שם. כאן אין מניחים לה לבוא עוד.

דוריאן הניע בכתפיו: – כבר היו לי לזרא הנשים שאוהבות. הנשים השונאות מענינות הרבה יותר. מלבד זה, גם הסם טוב יותר באותו הבית.

– הכל אחד –

– אבל אני מוצא בו טעם אחר. בוא ונשתה מעט. אני מתאוה לשתות.

– אני אינני רוצה כלום – דובב האיש הצעיר.

– אין דבר; בואה!

אדריאן סינגלטון קם ממקומו וילך אחרי דוריאן אל השלחן.

מולט לבוש אדרת בלה ותרבויש קרוע עוה פניו בשחוק מנגל, בתתו להם בסתר בקבוק בכנדי ושתי כוסות. הנשים קרבו אליהם והתחילו מפטפוטות. דוריאן פנה להן ערף וילחש דבר-מה באזני אדריאן סינגלטון.

צחוק מר עוה את פניה של אחת הנשים: – אכן גאים "אנחנו" מאד הערב – אמרה בלעג.

– בשם אלהים, אל תשיחי אתי! – קרא דוריאן בקול וירקע ברגליו – מה-חפצך? כסף? הא לך, קחי, ואל תוסיפי לדבר אלי.

שני ניצוצות אדמים נצתו לרגע בעיני האשה הדלוחות, ומיד כבו ועיניה שבו להיות קהות-אוויליות וזוגיות כבראשונה. היא גחנה על השלחן וגרפה את המטבעות באצבעות להוטות. חברתה הביטה אליה בקנאה.

– ללא-הועיל הוא – נאנח אדריאן סינגלטון – אין ברצוני לשוב. וכי למה זה? אני מרגיש עצמי פה מאשר בכל.

– הלא תכתב אלי, אם יחסר לך דבר? – אמר דוריאן לאחרי הפסקה.

– אולי –

– אם-כן, היה שלום!

– שלום – ענה הצעיר בעלותו על השלבים ובמחותו את פיו היבש במטפחת.

דוריאן הלך אל הפתח בפנים נעוים מיסורים. – כאשר סלק את המסך הצדה פרץ צחוק מנגל מן השפתים המפרכסות של האשה, שלקחה את כספו. – הנה משא-ומתן של השד – שרקה בקול צרוד.

– ארורה! – ענה הוא – אל תעזי לכנות אותי כך!

היא צרדה באצבעותיה: – רוצה אתה, שיקראו לך הפרינץ היפה, הלא כן? – קראה אחריו בצאתו.

המלח המתנמנם קפץ וקם על רגליו לשמע דבריה אלה ויבט סביבותיו בחמת-פרא. רעש הגפת דלת המסדרון הגיע לאזניו. אז התפרץ מן החדר בסערה, כאומר לרדף אחרי איש.

דוריאן גיח אחז דרכו לאורך החוף וימהר ללכת בגשם השוטף, פגישתו עם אדריאן סינגלטון הביאה אותו לידי התרגשות משנה, והוא החל לחקר,

האמת הדבר, כי הוא סבב בנפש הצעיר הזה. כאשר אמר לו בְּזִיל האלווארד בתוכחות מעליבות כל-כך? הוא נשך שפתו בְּשָׁנָיו, ורגע קטן הפיקו עיניו עצבת. ואולם, סוף-כל-סוף, מה לו ולכל זה? הן ימי-חיינו קצרים כל-כך, ומי זה יעמס עוד על שכמו סבל האחריות בעד חטאת אחרים? כל איש חי את חייו הוא ומשלם מחירים משל עצמו. אך זאת הרעה, כי בגלל חטא אחד צריך אדם לשלם פעמים רבות. הגורל נפרע מן האדם וחוזר ונפרע ואינו משוה את חשבונותיו עד-עולם.

הפסיכולוגים מספרים לנו, כי יש אשר תאות החטא – או זה שהבריות קוראות לו חטא – תתגבר על האדם כל-כך, שכל אחד מנימי שריריו וכל אחד מתאי מוחו נדחפים ונהדפים בכח אדיר, שאין לעמד בפניו. ברגעים כאלה יאבד מן האדם – אם איש או אשה – חֶפֶז רצונו, חֶפֶז הבחירה. הם מְדַדִּים אל אחריתם האִימָה כאַבְטוֹמָטִים. אין להם בְּרָה, ומוסר-לבם או שנחנק או שהוא חי עֲדֵין אבל רק, כדי לתת למרידה יתר חן ולמְרִי יתר קסם. הלא כל החטאים הם – כמו שמוכיחים אותנו הַתִּיאולוֹגִים השכם והוכח ולא ייעפו – רק חטאות-מרי. כאשר נפל אותו הרוח הגאה, אותו כוכב הרע, משמים ארץ, הלא היתה מפלתו רק תולדת מריו ומרדו.

חדל-הרגשה, שקוע בהרהורים על הרע והחטא, עם רוח נכתמה ונשמה צמאה למרי, הלך דוריאן לפניו, בהרחיבו צעדיו עוד יותר. אך כמעט פנה הצדה ונכנס אל תחת השער המקמר והאפל, שעשה אותו פעמים רבות קַפְנָדְרִיה, בלכתו אל אותם הבתים המְגֻלְלִים, – והנה תפש אותו איש מאחוריו, ובטרם יספיק להגן על נפשו, נלחץ אל הקיר ויד גסה חונקת את צווארו.

הוא נלחם על חייו כמתהולל ובמאמצי כח כביר הצליח להחליץ ממועקת אצבעותיו של האיש. אך בו ברגע הגיע לאזנו קול חריקת מְקוֹר נמתח ולנגד עיניו נוצץ קנה של רִיבולֶבֶר, המְכוֹן אל ראשו, ותבנית מְשֻׁשָׁה של איש בריא ושפל-קומה עמדה לפניו.

– מה לך אלי? – הוציא דוריאן מפיו בקול צרוד ומְרֻסָּק.

– עמד במנוחה – ענה האיש – אם תזוע ממקומך, אורה בך.

– היצאת מדעתך? וכי מה עשיתי לך?

– אתה גרמת במיתתה של סְפִילָה וַיִּן – השיב האיש – וסְפִילָה וַיִּן היתה אחותי. היא אָבְדָה עצמה לדעת. אני יודע זאת. ואתה חָיֵב במיתתה. ולכן נשבעתי להמיתך. שנים רבות בקשתי אותך. לא היה לי כל סְמֵן, כל רמז וזכר. שנים, שהיו יכלים להעיד בך, מתו. לא ידעתי על-אודותיך מאומה, מלבד כנוי-החבה אשר קראה לך. בלילה הזה שמעתי אותו במקרה. התנדה לפני אלהים, כי מות תמות הלילה.

לב דוריאן פג מפחד. – מעולם לא ידעתי אותה – דובבו שפתיו בגמגום – מעולם לא שמעתי על-אודותיה. מִשְׁגַּע אתה!

– מוטב שתתנדה על חטאתך, כי נשבעתי בשמי ג'י'מס וַיִּן, כי מות תמות כרגע.

זה היה רגע נורא. דוריאן לא ידע מה להגיד ומה לעשות.

– כרע על ברכיך! – חרק האיש בְּשָׁנָיו – אני נותן לך רגע אחד לתפלה, לא יותר. הלילה אני מפליג בים להדו, ועליו לבצע את מעשי קדם-לכן. רגע אחד. לא יותר!

ידי דוריאן שקעו ברפיון על צדדיו. כאחוז-שבץ עמד ולא ידע מה לעשות. פתאם נצנצה במוחו תקות שגוען.

– עמד! – קרא אל האיש – כמה שנים עברו מעת אשר מתה אחותך? הגידה, מהר!

– שמנה-עשרה שנה – ענה הלז – אך למה אתה שואל כזאת? וכי מה ענין השנים לכאן?

– שמנה-עשרה שנה! – צחק דוריאן בקול נצחון – שמנה-עשרה שנה! הגישני-נא אל הפנס והסתפל-נא בפני!

ג'י'מס וַיִּן פקפק רגע קטן, כי לא ידע מה כָּנַתוּ. אחר תפש את דוריאן ויסחבהו אל מחוץ לשער המקמר.

אור הפנס הכהה, המרפרף בדחפופת הרוח, הספיק בכל-זאת להראות לג'י'מס את השגיאה האִימָה, אשר נכשל בה – לפי-דעתו; כי פני האיש, אשר אמר להרג, פרחו בהוד יפי-עלומים וטהרת-הנער נוססה בהם. הוא נראה לג'י'מס לכל-היותר כבן-עשרים, כמעט לא רב בשנים מכפי שהיתה אחותו סְפִילָה בהפרדו מעליה. ברור הדבר, כי לא האיש הזה הוציא אותה מן העולם.

המלח הרפה ממנו ויסוג אחור: – אלי, אלי! – קרא – הלא עוד מעט והרגתיך!

דוריאן גָּרִי שאף רוח מלוא הָרָאָה: – כפשע היה בינך ובין מעשה-רצח אִים – אמר בהביטו קשה אל ג'י'מס – יהי לך זה למוסר ולאזהרה, שלא תוסיף עוד לקחת נקם ולעשות דין בעצמך.

– סלח לי, אדוני – גמגם ג'י'מס וַיִּן – אני נתעיתי בשוא. מלה שנזרקה במקרה ואזני שמעה אותה באותה המאורה הארורה, היא הוליכה אותי שולל.

– מוטב שתלך לביתך ותצפן את הריבולבר, פן יבלע לך – אמר דוריאן ויסב על עקבו וילך לדרכו בנחת.

ג'י'מס עמד על מרצפת הרחוב אחוז-זועה. הוא רעד פְּלוּ מכף רגליו עד קדקדו. עברו רגעים אחדים וצל שחור, אשר זחל ליד הקיר הלח, יצא

מאפלה לאור-הפנס ויקרב אליו כמתגנב. ג'ימס הרגיש מגע-יד אדם על זרועו ויזדעזעזע ויפן ויבט סביבותיו. והנה אחת הנשים, אשר סבאו ליד השלחן, עומדת אצלו.

– מדוע לא הרגת אותו? – שרקה כנחש בהקריבה את פניה הצנומים אל פניו – אני ידעתי, כי יצאת לרדף אחריו, כאשר התפרצת בית דילי. פתי! מדוע לא הִמַּתָּ אותו? יש לו ממון רב מאד, ואיש רע הוא מאין כמוהו.

– לא זה האיש אשר אני מבקש – ענה המלח – ולכסף אחרים אינני זקוק. נפשו של אדם אני מבקש. האיש, אשר את נפשו אני מבקש, הוא עתה כבן-ארבעים, תחת אשר זה עודנו כמעט נער. תהלה לאל, כי לא שפכתי דם נקי.

האשה נתנה קולה בצחוק מר; – עודנו כמעט נער! – לעגה לו – הלא זה כשמנה-עשרה שנה אשר הפרינץ היפה עשני למה שאני כיום.

– שקר את דוברת! – צעק ג'ימס נין.

האשה נשאה את ידה למרום: – נגד אלהים אני אומרת, כי אמת בפני! – קראה.

– נגד אלהים? –

– תדבק לשוני לחכי, אם לא כן הוא. נבל הוא מכל הנבלים הבאים אל הבית הזה. אומרים, שהוא מכר עצמו לשטן בשביל פרצופו היפה. אני התנדעתי אליו זה כשמנה-עשרה שנה. הוא לא נשתנה הרבה למן העת ההיא. לא-כן אני – הוסיפה בשחוק-העויה.

– התוכלי להשבע על זה?

– נשבעת אני – התפרץ כהד צרוד משפתיה הנובלות – רק אל תסגירני אליו – הוסיפה בקול-תחנונים – יראה אני אותו. תן לי מעט כסף ללינת-לילה.

הוא נפרד מעליה בקללה וישתער אל פנת הרחוב, אבל דוריאן ג'ימס כבר נעלם ואיננו. וכאשר הביט ג'ימס מאחוריו חמקה עברה גם האשה.

יז

מקץ שבוע אחד ישב דוריאן ג'ימס בגן-החרף אשר באחוזתו בסְלֵפִי-רוֹיֵל וישוחח עם הֶנְפְּסִית היפה מונמות, שנמצאה בין אורחיו יחד עם בעלה, איש כבן-ששים, עיף למראה. זה היה בשעת הטה, והאור הנעים של המנורה הגדולה, המכסה בסבך סלסלים, שעמדה על השלחן, האיר על הפּוֹרְצִילֵן החיני הדק ועל מערכת כלי-הכסף היצוקים, שהתעסקה בהם הֶנְפְּסִית. ידיה הלבנות התנועעו בחן בין הכוסות והבזיכים, ושפתיה המלאות והאֲדָמוֹת שחקו לדבר, אשר לחש לה דוריאן. לורד הֶנְרִי שכב על כסא-מקלעת, המחפה ארג-משי ויבט אליהם. על רפידה אדמדמת כעין האפְּרֶסְק ישבה לידי נְרַבּוֹרוֹ והעמידה פניה כאלו היא מאזינה לדברי הֶנְפְּסִית, אשר תָּאר לה את החסיל הבְּרִיִּילי האחרון, שצרף לקבוצתו. שלשה צעירים לבושים סמוקינגים מהֶדְרִים הגישו תופינים לנשים. לפי-שעה נמצאו בחבורה שנים-עשר איש, אך למחר חכו לאורחים חדשים.

– על מה אתם מדברים שניכם? – שאל לורד הֶנְרִי בגשתו אל השלחן ובהעמידו את כוסו – אקוה, כי דוריאן כבר הגיד לך, גֶלְדִּיס, את מחשבותי לשנות את שמות כל הדברים. זה רעיון מלבב מאד.

– אבל אני אינני זקוקה כלל לשנוי-השם, הארי – ענתה הֶנְפְּסִית ותשם בו את עיניה הנפלאות – שמי טוב בעיני מאד, ובטוחה אני כי גם מר ג'ימס שמח בשמו.

– גֶלְדִּיס יקירתי, חלילה לי מִשְׁנוֹת שם אחד מכם. שניהם בתכלית השלמות. ואולם אני התפונתי ביחוד לפרחים. אתמול פָּרְתִי לי אֶרְחִידִיה ללולאות-בגדי. זה היה פרח נקד נפלא, נחמד כשבע חטאות-שאל. מתוך פזור-הנפש שאלתי את הגנן לשמו של הפרח. קבלתי תשובה, כי זה מין יפה של "רוֹבִינסוֹנִינָה" או שם אים אחר כיוצא בזה. זוהי אמת מעציבה, שאבד לנו הכשרון לקרוא לדברים שמות יפים. והשם הוא העָקָר. אינני קָב ללעולם על מעשים. אני רב ומתנפח רק על מלים. משום-כך אני שונא את הַרְיָאֵלוֹת בספרות. מי שקורא למעדר מעדר, צריכים להכריחו להשתמש בו ולעבד בו כל ימי-חיו. כי רק לזה יצלח.

– ובכן מה השם אשר נקרא לך, הארי? – שאלה הֶנְפְּסִית.

– שמו – המלך פְּרֶדְפֶּס, – אמר דוריאן.

– על-פי השם הזה אכירהו כרגע – קראה הֶנְפְּסִית.

– אי-אפשי בו! – צחק לורד הֶנְרִי ויצנח על כסא – מפני כתב על-גבי שלט אין מנוס ומפלט. אני מסרב לקבל את תֵּאר הכבוד.

– מלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול! – התרו בו שתי שפתים יפות.

– רצונך אפוא שאגן על כסא-מלכותי?

– כן –

- אני נבא לאמתיות של יום-מחר.
- אני מבכרת את השגיאות של היום – ענתה היא.
- את מנצלת אותי את נשקי, גלדיס! – קרא בשחוק.
- רק את מגנך, אך לא את חניתך.
- מעולם אינני נלחם עם היפי – אמר בהניעו את ידו.
- וזוהי שגיאתך, הארי; האמינה לי. אתה מעריך את היפי יתר-מדי.
- איך תוכלי לאמר כזאת! מודה אני, שלפי-דעתי מוטב להיות יפה מהיות טוב. אך מן הצד השני מכיר ומודה אני, כי מוטב להיות טוב מהיות מלער.
- הפעור הוא אפוא אחת משבע חטאות-שאול? – קראה הקפסית – ואנה אתה בא עם משלך על הארקהידיה?
- הפעור הוא אחת משבע צדקות-שאול, גלדיס. ואת, כבת נאמנת למפלגת הטוריים, אינך רשאית לזלזל בהן. השכר, הביבליאה ושבע צדקות-שאול הם עשו את אנגליה שלנו למה שהיא.
- ובכן אין אתה אוהב את ארצך? – שאלה.
- אני חי בה.
- כדי שתוכל לדון ולבקר אותה יותר?
- הטוב טוב לך שאסכים למשפטה של אירופה עליה? – שאל הוא.
- ומה הם אומרים עלינו?
- כי טרטוף נדד לאנגליה ופתח שם חנות.
- האין זה מימרה שלך?
- אני מניחה לך.
- לא אוכל להשתמש בה: היא אמיתית יתר מדי.
- אל תדאגי לזאת. בני-ארצנו אינם מכירים בתאורי האפי.
- הם אנשים מעשיים.
- הם ערומים יותר ממעשיים. כשהם עושים את חשבון השנה, הם מסלקים את הטפשות בעשר ואת החטא בחנופה.
- ובכל-זאת הלא עשינו גדולות –
- הגדולות נפלו לנו, גלדיס –
- הלא נשאנו את סבלך –
- רק עד הבורסה –
- הקפסית הניעה בראשה: – אני מאמינה בגזע – הודיעה בקול.
- זה שריד של כשרון קבלנות.
- הוא מכשר עוד להתפתחות –
- הירידה מלבבת אותי יותר.
- ומה היא האמנות? – שאלה.
- זו מחלה.

– והאהבה?

– אֵילֹזִיָּה –

– והדת? –

– חלוף מוֹדְרָנִי תחת האמונה.

– אתה ספקן –

– כלל וכלל לא! ראשית אמונה ספקנות.

– ומה אתה?

– כל הגדרה היא הגבלה –

– תן לי לפחות רמז, חוט –

– החוטים ינתקו פתאם, ואת תאבדי דרך בלִפְרִינֵט.

– אתה מבלבל ומערבב אותי. נשיח-נא בענין אחר.

– בעל-הבית שלנו הוא חֹמֵר נחמד לשיחה. לפני שנים רבות קראו לו “הפרינץ היפה”.

– אה, אל תזכיר לי זאת – קרא דוריאן גֵרִי.

– לבו של בעל-הבית שלנו איננו טוב עליו ביותר בערב הזה – ענתה הֶדְפְסִית ותתאדם – דומה אני, שהוא חושב, כי מוֹנְמוֹת נשֵׂא אותי רק מטעם מדעי, מפני שראה בי את הֶדְגְמָה היותר טובה של הפרפרים שבדורנו.

– אך אקוה, כי הוא לא יתקע בך פְרִיפּוֹת, דְפְסִית – צחק דוריאן.

– אה! זאת כבר עושה אֶמְתִּי, מר גֵרִי, כשהיא כועסת עלי.

– ומשום מה היא כועסת עליך, דְפְסִית?

– בגלל הבלִי-הבלים, מר גֵרִי. על-פי-רֵב, משום שאני באה ומודיעה אותה עשרה רגעים לפני השעה העשירית, שעליה להלבישני בשמנה וחצי.

– איזה חסר-בינה מצדה! עליך לשלחה מעל פניך.

– לא אערב את לבי, מר גֵרִי. הלא היא ממציאה לי את מגבעותי. הזוכר אתה את מגבעתי בחג-הגן של לידי הֵילְסְטוֹן? אתה אינך זוכר, אבל יפה הוא מצדך, שאתה מעמיד פנים כזוכר. בקצור, היא יצרה אותה ממש מאין. כל מגבעת יפה נוצרת מאין.

– כמו כל שֵׁם טוב, גֵלְדִיס – העיר לורד קֵנְרִי – כל רֵשֶׁם שאדם עושה, בורא לו שוֹנָא. צריך אדם להיות בינוני, כדי להיות פּוֹפּוּלָרִי ולהתחבב על הבריות.

– אך לא על הנשים – אמרה הֶדְפְסִית ותנע את ראשה – והנשים מושלות בעולם. אני מביחה אותך, אין אנו יכלות לשאת את הבינונים. אנחנו הנשים – כמו שכבר נאמר – אוהבות באזינו, כמו שאתם הגברים אוהבים בעיניכם – אם בכלל אוהבים אתם.

– כמִדְמָה לי, שאין אנו עושים כלל אחרת – דובבו שפתי דוריאן.

– אה, אם-כן, אינך אוהב לעולם באמת – השיבה הֶדְפְסִית ביגון מֵעֵשָׂה.

– גלדיס יקירתי! – קרא לורד קֵנְרִי – איך תוכלי לאמר כדבר הזה! רגש-האהבה מוסיף אֶמֶץ וכח חיוני על-ידי הֶשְׁנוֹתוֹ, והשנותו מהפכת את התאווה לאמנות. ומלבד זה, כל פעם שאתה אוהב, זוהי הפעם הראשונה. שנוי האוֹבֵיֶקְט אינו מפיר את יחידות התאווה. הוא רק מעמיק אותה. רק הרגשה עִמְקָה אֶחָת, לכל-היותר, נופלת בגורלנו, וסוד החיים ותכליתו הוא לְשׁוֹנֵת ככל האפשר יותר את ההרגשה הזאת ואת הנסיון היחידי הזה.

– גם כשאותו הנסיון הביא עלינו יסורים, הארי? – שאלה הֶדְפְסִית לאחרי הפסקה קצרה.

– ביחוד כשהביא עלינו יסורים – ענה לורד קֵנְרִי.

הֶדְפְסִית פנתה אל דוריאן גֵרִי ותבט אליו במבט מִיְחָד. – מה דעתך אתה על זה, מר גֵרִי? – חקרה אותו.

דוריאן פקפק רגע קטן, ואחר הטה ראשו לאחור ויצחק: – אני מסכים תמיד להארי, דְפְסִית –

- גם כשאין דבריו צודקים?
- אי-אפשר שדברי הארי לא יהיו צודקים, דפסית.
- והפילוסופיה שלו עושה אותך למאָאָשר?
- מעולם לא בקשתי אשר. מה-יתן ומה-יוסיף לנו? אני בקשתי רק ענג.
- ומצאת אותו, מר גרִי?
- לפעמים. פעמים רבות יותר מדי.
- הדפסית נאנחה. – אני מבקשת מנוחה – אמרה – ואם לא אלך להחליף שמלותי, לא אמצאנה.
- הרשיני-נא לכרת למענך אַרְחִידיות אחדות, דפסית – אמר דוריאן ויקם ויעבר אל קצה הגן מנגד.
- את משחקת אתו ומגרה אותו בלי חנות – אמר לורד קֶנְרִי אל שארתו – ואולם השמרי והזהרי! הוא מצודד נפשות.
- אלמלא היה כך, לא היה מקום למלחמה.
- ובכן ינני על ינני?
- אני עומדת לימין הטרוֹיִנים. הם נלחמו בגלל אשה.
- אך הם הָפוּ.
- יש דברים רעים יותר מְשִׁבִי – ענתה היא.
- את דוהרת ברסן מְשִׁלַח.
- המהירות מעוררת את החיים – השיבה.
- זאת אכתב עוד היום בספר-זכרונותי.
- מה?
- כי ילד נכוח שואף אל האש.
- אני לא נחרכתי אף במקצת. בכנפי לא נגעה האש כלל.
- את משתמשת בהן לכל דבר, רק לא להתעופף.
- אמן-הלב עבר מן הגברים אל הנשים. זהו נסיון חדש, הרגשה חדשה, לנו.
- יש לך צרה.
- מי זאת?
- לורד קֶנְרִי צחק. – לידי נרפורו – אמר בלחשיה – היא מעריצה אותו בכל לבבה.
- אתה עוררת בי דאגה ופחד. פנה לעתיקות היא מסכנת לנו הרומנטיקים.
- הרומנטיקים! הלא אתן מְזַנְנוֹת בכל המַתּוּדוֹת של המדע.
- הגברים חנכו אותנו.
- אבל לא בארו אתכן.
- תן לי הגדרה מדִיקָת של המין שלנו – התגֶרְתה בו.
- ספִינְקוֹסוֹת בלי סודות.
- היא הביטה אליו בצחוק. ואחר אמרה: – מה מאחר מר גרִי לשוב! נלכה ונעזר לו. עוד לא הגדתי לו את צבע שמלתי.

– עליך לבחור את שמלתך לפי פרחיו, גלדיס.

– זאת תהיה מסירת המצודה קדם זמנה.

– אמנות רומנטית מתחילה מן הסוף.

– צריכה אני לשמר לי דרך לנסיגה.

– כמנהג הפרטים?

– הם מצאו להם מפלט במדבר. אני לא אוכל לעשות כן.

– לא תמיד יש ברירה לנשים – ענה לורד הנרי; אך כמעט כלה את פתגמו והנה מקצהו הרחוק של גן-החרף עלה קול-אנקה כבושה ואחריו קול מפלט גוף כבד. כל המסבים נתרו ממקומם. הנפסית עמדה בלי נוע, אחוזת-זועה, ולורד הנרי השתער, בעינים מביעות אימה, בין פפות עצי-תמרים מספכות, אל קצה הגן, וימצא את דוריאן גרין שוכב מתעלף ופניו על מרצפת-האבנים.

תכף נשאוהו אל האולם הפחל וישכיבוהו על רפידה. אחרי רגעים מועטים שבה רוחו אליו והוא הביט סביבותיו בתמהון גדול.

– מה קרה? – שאל – אה, אני זוכר. הבטוח אני פה מסכנה, הארי? – והוא התחיל רועד.

– דוריאן יקירי – ענה לורד הנרי – אתה רק התעלפת – וזה הכל. אל-נכון התיגעת יתר מדי. מוטב שלא תבוא אל הסעודה. אני אמלא את מקומך.

– לא. אני אבוא – אמר דוריאן ויקם על רגליו – מוטב שארד אליכם. לא טוב לי היות לבדי.

הוא הלך אל חדרו ויחלף את בגדיו. בשעת הסעודה היה עליו ושמה במדה שאינה מצויה, רק לעתים אחזתהו רעדה, בזכרו, כי ראה את פני ג'ימס נין, החורים כמטפחת לבנה, והם דבקים את זכוכית חלון בית-החרף ומסתפלים בו בעיון גדול.

יח

ביום-המחרת לא יצא דוריאן מפתח ביתו ורב-זמנו בלה בחדרו המיוחד, נענה מאימות-מות ועם זה שנה-רוח לחיים. התחיל תוקף אותו הרעיון, שרודפים אותו, שפורשים רשת לרגליו, שמתחקים עליו. אם נדנד הרוח את הוילון, מיד נזדעזע. העלים הנובלים, שהתדפקו אל זכוכית החלונות, נדמו לו כהחלטותיו האובדות ודאבוניו המטרפים. בעצמו את עיניו ראה שוב את פני המלח, הנשקפים בעד השמשה המזיעה, והאימה הכבידה אכפה על לבו ביתר-עז.

אך אולי זה הוא רק דמיונו, אשר העלה לפניו את מפלצת הנקמה מתהום הנשיה והקים סביבו צלמי-בלהות של גמול וענש? חיי המציאות אינם אלא תהו-ובהו, אבל בדמיון יש תמיד איזה הגיון אכזרי. הדמיון הוא אשר יצר את מוסר-הלב ופקד עליו להיות מלפף והולך אחרי החטא. הדמיון הוא הנותן לעברה את ולדותיה האמיים. בעולם המעשים והמציאות אין הרשע נענש ואין הצדיק מקבל שכר טוב. ההצלחה נתונה לגבור והמפלה היא מנת-חלקו של החלש. וזה הכל. ומלבד זה, אלו היה באמת איש זר מתהלך סביב לבית, הלא היו מרגישים בו המשרתים והשומרים. אלו נכרו עקבות דריסת-רגל בערוגות הפרחים, הלא היו הגננים מודיעים אותו. כן. זהו רק פרי הדמיון, הן לא שב אחיה של ספילה נין, למען הרג אותו; הוא הפליג בים, ואניתו נשברה בליל סופה. בכל-אופן אין כל-סכנה נשקפת לו מג'ימס נין. הן האיש לא ידע, לא יכל לדעת, מי הוא. מסכת הנער הגנה עליו.

ובכל-זאת, אם באמת לא היה זה אלא מתעוועי הדמיון, הלא נורא הרעיון, שיש בכחו של מוסר-הלב ליצור צלמי-זועה כאלה ולהלבישם צורה מוחשית ולתת להם תנועה והליכה לעיני אדם! מה נורא יהיה גורל חייו, אם יום ולילה יציצו אליו צללי עונותיו מפנות אפלות, וילעגו לו מסתר מחבואם, וילחשו באזניו בשבתו אל המשתה, ויעירוהו משנתו באצבעות-קרח! כאשר חלף הרעיון הזה במוחו חזרו פניו מאימה, ונדמה לו, כאלו התקרר האויר פתאם. הוי, איזה רוח-שגעון נכנס בו אז באותה השעה הארוכה, כאשר הרג את ידידו! מה נורא הוא זכרו של אותו מעשה-הרצח! הנה הוא רואה הכל לנגד עיניו. כל אחד מן הפרטים האמיים התיצב לפניו כמו חי, ביתר זועה וביתר כעור. מחיק עלטת העבר הגיח צל נכתם מדם, צל פשעו הנורא.

כאשר נכנס אצלו לורד הנרי בשעה הששית, מצא אותו צועק וגונח, כאלו חשב לבו להשבר.

רק ביום השלישי מצא דוריאן עז בלבו לצאת מביתו. באויר הבהיר של אותו בקר-החרף. הספוג ריח-ארנים היה דבר-מה, שכנראה השיב לו את ששוננו ותשוקת-החיים. ואולם השנוי במעמד רוחו בא לא רק על-ידי מחזות הטבע שמסביב לו. טבעו הוא התקומם נגד עריצותם של ענוויו, המבקשים לפגם ולעכר את שלמות שלותו. כך הוא תמיד דרכם של טמפרמנטים מְקַדְקִים: תאוותיהם העזות צריכות או לכף או להפוף. או שהן ממינות את בעליהן או שהן מתות בעצמן. צרות קלושות ואהבה קלושה מאריכות ימים עד אין-קץ. ואולם אהבה כבירה ויסורים כבירים מתפוצצים מִכָּבֵד משאם. מלבד זה, בא דוריאן לידי הכרה, שהוא היה קרוב לדמיון נפחד ונרעש, ועתה הביט על כל בלהותיו במנוד-ראש וגם בקצת בוז.

לאחרי ארוחת-הבקר טיל בגן שעה שלמה עם הנפסית, ואחר נסע דרך הפרדס להלכות אל חבורת הצידים. הכפור המתפרך היה מפזר על פני הדשא כמלח. הרקיע נדמה לקערה הפוכה של מתכת כחלה. שכבת-קרח דקה הקיפה כור סביב את היאור, אשר קנה וסוף גדלו בו פרע.

על שפת יער-הארנים ראה מרחוק את סיר ג'י'ופרי קלוסטון, אחיה של הַפְסִית, שזרק שני כדורים ריקים מרובהו. דוריאן קפץ ממרכבתו, ויצו לרכבו להשיב את הסוס הביתה, וילך לקראת אורחו בתוך הַשְּׁרָךְ והשיחים הדוקרים.

– ההצלחת בצידך, ג'י'ופרי? – שאל אותו.

– הצייד לא עלה יפה, דוריאן. רב הצפרים, כנראה, פרחו להן אל המישור. אקוה, כי לאחרי ארוחת-הפֶּקֶר נצליח יותר, כאשר נעבר אל מקום אחר.

דוריאן הלך אתו הלאה. האויר הריחני החריף, האֵשִׁים הכתומות והאֲנָמוֹת שנצנצו ביער, הקריאות שהשמיעו הרצים מעת-לעת בקול צרוד וקול נפץ היריות הבאות תכופות אחריהן – כל זה לקח את לבו של דוריאן ועורר בו רגש של חֲרוֹת נעימה. תקפה אותו שלוה שבאשר ובטחון שבשמחה.

וּפְתָאֵם והנה מאחרי ערמת-חציר פבירה, כעשרים יָרֵד לפניהם, קפצה ארנבת עם אזנים זקופות, שחורות בקציהן, ורגלים אחורניות אֲרָפוֹת, ותעף כחץ מקשת אל חרשת-האלמונים. סיר ג'י'ופרי כונן אליה את רובהו; אבל בתנועתיה של החיה היה חן מְנַחֵד, שֶׁלֵבֵב את דוריאן גָּרִי וּפְתָאֵם קרא: – אל תירה בה, ג'י'ופרי, הֲחִיָּה אותה!

– איזו שטות, דוריאן! – צחק בן-לויתו, ובו ברגע שהגיעה הארנבת אל החרשה ירה בה. והנה נשמעו שני קולות: אנקה אֵימָה של הארנבת, שנפצעה פצע-מות, ואנקה אֵימָה עוד יותר של אדם, שהכה מכת-מות.

– אבינו שבשמים! הכדור פגע באחד הרצים! – קרא סיר ג'י'ופרי – איזה חמור הוא, לעמֵד לנגד המורים! חדלו מירות! – צעק בכל כחו – איש נפצע!

ראש-הנוטרים בא במרוצה עם מקל בידו. – איה, אדוני? איהו? – קרא. ובו ברגע פסקה היריה לאֲרָךְ השורה.

– פה! – ענה סיר ג'י'ופרי זָעֵף בחושו אל החרשה – מדוע אינך עוצר באנשיך? הם קלקלו לי את עֵנַג הצייד לכל היום.

דוריאן הביט אחריהם כשהם פורצים להם דרך בין סבכי העצים ורומסים את היונקות הרכים, עד שהשתקעו בעֵבִי החרשה. בעוד רגעים אחדים נגלו אליו שוב, בסחבם אחריהם גוף אדם לאור-השמש. דוריאן הסב עיניו מנגדם בזעוה. נראה לו, שהאסון יוצא בעקבותיו אל כל אשר ילך. הוא שמע בשאל סיר ג'י'ופרי, הבאמת מת האיש, וגם שמע בענות הנוטר: כן. וּפְתָאֵם נדמה לו, כאלו מלאה החרשה רוח-חיים והמון בריות. נשמעה שעטת רבבות רגלים ולחש עמום של קולות רבים. פסיון גדול, עם חזה אדם כנחשת, התעופף בין צמרות העצים.

לאחרי רגעים מועטים, שנראה לו בהתרגשותו כשעות ענוי אין קץ, הרגיש מגע-יד על שכמו. הוא התחלחל ויבט סביבותיו.

– דוריאן – אמר לורד הֶנְרִי – מוטב שנאמר להם להפסיק היום את הצייד לגמרי. לא נאה יהיה להמשיכו.

– מי יתן ויחדל לעולם – ענה במרירות – כל ענין הצייד אינו אלא אכזריות וגעל-נפש. האם האיש –?

הוא לא יכל לכלות את שאלתו; קשה היה לו להוציא את הדבר מפיו.

– דואג אני, כי כן הוא – ענה לורד הֶנְרִי – מלואת הנשק פֶּלָה באה בלבו. הוא מת בודאי בן-רגע. הבה, נלכה הביתה.

הם הלכו זה בצד זה בדרך העולה אל שֹׁדֶרֶת העצים, במהלך חמשים יָרֵד, בלי דָּבָר דבר. אחר נשא דוריאן עיניו אל לורד הֶנְרִי ויאמר באנחה עֲמָקָה: – זה סְמֵן רע, הארי, סְמֵן רע מאד.

– מה זה? – שאל לורד הֶנְרִי – אה, כִּנְתָךְ אל האסון אשר קרה? נערי הטוב, לזה אין עוד תקנה. אותו האיש התחייב בנפשו: למה זה עמד מול קנה-הרובה? ומלבד זה, הנה לנו אין זה נוגע כלל. רק לג'י'ופרי לא ינעם הדבר. ובאמת לא מן הראוי הוא לירות ברצים. זה נותן מקום לבריות לחשֵׁד את המורה, שהוא טירון לאותו דבר. ואת ג'י'ופרי יחשדו במה שאין בו; הוא דוקא מורה מְמַחָה, אשר לא יחטיא. ואולם אין כל תועלת לטפל עוד בענין זה.

דוריאן הניע בראשו: – זה סְמֵן רע, הארי, מרגיש אני, כי דבר נורא יקרה את אחד מאתנו. אולי אותי – הוסיף בהעבירו את ידו על עיניו בתנועה של כואב.

רעהו, הגדול ממנו בשנים, צחק: – הדבר היותר נורא שבעולם, זה השעמום, דוריאן. זה החטא האחד שאין לו כפרה. ואולם אנחנו, כפי-הנראה, בטוחים ממנו, אם רק לא תעלה על דעתם של חברינו לעשות את המאורע חֲמֵר לשיחה בסְעָדָה. מן הצֶרֶךְ הוא להזהירם מראש, כי אותו הענין חרם הוא ואסור לנגֵע בו. ואשר לסְמָנִים – אין כאלה במציאות. הגורל אינו שולח לנו צירים מזהירים. הוא חכם יותר מדי או אכזרי יתר מדי מעשות כזאת. ומלבד זה, מה יוכל לקרות אותך, דוריאן? הלא יש לך כל מה שתשאל נפש האדם. אין איש אשר לא יאבה בכל לבו להיות נפשו תחת נפשו.

– אין איש אשר לא אבה להתחלף אתו, הארי. אל תצחק ככה. אני אומר לך דברי-אמת. האֲפֶר האֲמַלֵּל, שמת זה עתה, נמצא במעמד טוב משלי. אני אינני ירא את המות. אך קרבת המות מפילה חתיתה עלי. כנפיו האימתניות כאלו מרחפות באויר-העפרת סביבותי, אבינו שבשמים! האינך רואה שם מאחרי העצים איש אורב לי, ממתין לי?

לורד קְנָרִי הביט אל המקום, אשר הראתה לו היד הסגורה הרועדת.

– כן – אמר בצחוק – אני רואה את הגנן המחכה לך. מסתמא הוא רוצה לשאלך, איזו פרחים תאבה להעמיד על השלחן לסעדת-הערב. אבל מה מְנַעְזֵעִים עצביך, נערי היקר! עליך לשאל ברופאי תְּכַף לאחרי שנשוב העירה.

דוריאן הוציא אנחה של רִנְחָה כאשר נגש אליו הגנן. הלז רפרף את מגבעתו, הציץ בקצת פקפוק לעבר פני לורד קְנָרִי, ואחר הוציא מכיסו מכתב וימסרהו לאדונו.

– הדרת-כבודה צותני לחכות לתשובה – אמר בשפל-קולו.

– דוריאן שם את המכתב בכיסו: – אמר להדרת-כבודה, שאני הולך הביתה – אמר בקרירות. הגנן פנה וילך במהירות בדרך העולה אל הבית.

– מה מאד אוהבות הנשים לעשות דברים מספנים! – צחק לורד קְנָרִי – זוהי אחת ממדותיהן, המעוררות בי התפעלות יתרה. האשה נכונה לעגב עם כל מי שיהיה, כל-זמן שאחרים מביטים עליה.

– מה מאד אוהב אתה לדבר דברים מספנים, הארי! ובנדון שלפנינו הנך טועה לגמרי. הִדְפְסִית מוצאה חן בעיני מאד, אבל אינני אוהב אותה.

– והִדְפְסִית אוהבת אותך מאד, אבל אינך מוצא חן בעיני כל-כך. ובכן אתם נאים זה לזה מאד.

– אתה הולך רכיל, הארי, ובאמת אין כאן כל יסוד לרכילות.

– היסוד לכל רכילות היא האמונה באי-מוסריות – אמר לורד קְנָרִי, בהציתו אש בסיגריטה.

– בשביל פתגם חריף נכון אתה להעלות לקרבן את מי שיהיה.

– העולם עולה על המזבח לרצונו – ענה הלז.

– מה מאד חפץ אני שאוכל לאהב! – קרא דוריאן גְרִי ברגש – אך כנראה אבדה ממני סערת-היצר ושכחתי את התשוקה. אני התרכזתי יתר מדי בעצמי. אישיותו של עצמי היתה עלי לטרח. רוצה אני לברח, להמלט. לשפח. טפשות היתה בי לבוא קנה. יש בדעתי לשלח טלגרמה אל קְרֹי, שיכין לי את אניתי. כשאשב באניה אבטח ולא אפחד.

– תבטח ולא תפחד? מפני מי, דוריאן? רואה אני, כי דאגה מעיקה על לבך, מדוע אינך משיחה לי? הלא ידעת, כי עזר אעזורך.

– אינני יכל להשיחה לך, הארי – ענה דוריאן בעצב – וגם בטוח אני, כי היא רק פרי-דמיוני. האסון הזה בלבב את מוחי. לבי נבא לי, כי מעין זה יקרה גם אותי.

– הבל הבלים! –

– גם אני מקוה, כי הבל הוא, אבל אינני יכל להפקיע עצמי מנבואת-לבי זו. אה, הנה הִדְפְסִית, – ממש ארטימיס בלבוש מוֹדְרָנִי. הנך רואה, דְפְסִית, כי שבנו.

– כבר הגד לי הכל, מר גְרִי – ענתה הִדְפְסִית – ג'יֹפְרִי העלוב נרגש ומְלַבֵּל מאד. וכמְדָמָה לי, שאתה בקשת ממנו, שלא יירה בארנבת? נפלאת היא!

– זה באמת דבר נפלא. אינני יודע מה הכרחני לבקש ממנו כזאת. אל-נכון, איזו קְפִרִיסָה. הארנבת היתה חיה קטנה יפה עד מאד. אך צר לי מאד, שספרו לך גם על-דבר האיש. זה חמר אים.

– זה חמר משעמם – הגיה לורד קְנָרִי – אין לו כל ערך פסיכולוגי. אך לו עשה זאת ג'יֹפְרִי בצדיה, מה מענין היה הדבר! אני הייתי רוצה להתנדע עם איש שהרג נפש בפעל ממש.

– מה נורא אתה, הארי! – קראה הִדְפְסִית – הלא-כן, מר גְרִי? הארי, הנה מר גְרִי תֵּלֵשׁ שוב, הוא אומר להתעלף.

דוריאן התעודד בכל מאמצי-כחו ויגחך: – אין-דבר דְפְסִית – דובבו שפתיו – עצבי חרגו ממסגרותיהם. זה הכל. כנראה, הרביתי לטיל יתר מדי היום בפקר. לא שמעתי מה שאמר הארי. דבר רע מאד, מה? את תגידי לי בפעם אחרת, אל תשכחי! ועתה, כמְדָמָנִי, טוב לי לשכב לנוח. הלא תבקשי בעדי סליחה מאת האורחים?

– הם הגיעו אל המעלות הרחבות, העולות מגן-החֶרֶף אל האכסדרה. כאשר נסגרה הדלת מאחרי דוריאן, פנה לורד קְנָרִי אל הִדְפְסִית ויבט אליה בעיניו העיפות. – את אוהבת אותו מאד? – שאל אותה.

רגעים אחדים החרישה ולא ענתה דבר, ותשקף על הגוף היפה. – מי יתן וידעתי זאת – אמרה לבסוף.

הוא הניע בראשו. – הידיעה תוכל להביא לידי סכנה. רק אי הברירות מלבבת אותנו. הערפל משהו קסם מִיָּחַד על כל דבר.

– אך הוא גם מתעה מן הדרך –

– כל הדרכים נפגשים בנקודה אחת, גלדיס יקירתי.

– ואיזו היא?

– תוחלת נכזבה.

– זו היתה ההתחלה שלי בחיים – אמרה באנחה.

– היא הביאה לך עטרה –

– כבר היו לי לזרא עֲלֵי גרגרי-האדמה אשר בעטרת-הַקֶּפְסִית שלי.

– הם הולמים אותך יפה –

– רק בקהל –

– את לא תוכלי לנתר עליהם – העיר לורד הַנְרִי.

– אין בדעתי כלל לאבד אף עלה אחד.

– יש אזנים למונמות –

– אזני הַקֶּנָה כבדות.

– וכי לא קנא מעולם?

– מי יתן והיה –

לורד הַנְרִי הביט סביבותיו כמחפש דבר-מה.

– מה אתה מבקש? – שאלה אותו.

– את ציצי-העלים – ענה הוא – אַתְּ השמטת אותם מעטרתך.

– עוד נשארה לי המסגרת – אמרה ותצחק.

– היא תשים לוית-חן לעיניך – השיב.

היא צחקה שוב. שְׁנִיה הזוהירו כזרעונים צחורים בפרי אדם.

ובעת ההיא שכב דוריאן גְרִי על הרפידה בחדרו בעלית-הבית וכל אבריו רעדו מאימה. החיים היו לו פתאם למשא נתעב, כבד מנשא. מיתתו האַיִמה של הרץ האַמְלֵל, שנהרג בחרשה כחיה רעה, נראתה לו כסמן למיתתו הוא. המימרה הַצִּינִית, שפלט לורד הַנְרִי במקרה, דרך הלצה, הביאה אותו כמעט לידי התעלפות.

בשעה החמישית קרא אליו את משרתו ויצוהו לצר את חפציו ולהכין הכל למועד צאת הרכבת ללונדון ואשר מרכבתו תהיה רתומה ומוכנת לשעה השמינית וחצי. הוא גמר בלבו בהחלט, שלא ללון אף לילה אחד בסְלֵפִי-רֵיֵל. זה היה מקום מוכן לפורעניות. המות מתהלך פה לאור-השמש. העשב ביער עֵקֵב מדם.

אחרי-כן כתב פתקה אל לורד הַנְרִי ויודיעהו, כי הוא נוסע העירה לשאל ברופא ויבקשהו למלא את מקום בעל-הבית אצל אורחיו עד אשר ישוב. כאשר שם את הפתקה במעטפה, נשמע קול דופק על הדלת והמשרת בא ויגד לו, כי ראש-הנוטרים מבקש לְדַבֵּר אתו. דוריאן הרעים פניו וישך שִׁפְתָיו בְּשִׁנָיו. – הכניסהו אלי – דובב לאחרי פקפוק מועט.

– אך נכנס הנוטר הוציא דוריאן את קונטרס הַצִּיִּקִים מתבת-השלחן ויפרשהו לפניו.

– אתה באת בודאי בדבר האסון אשר קרה בבקר, תֹרֵנְטֹן? – אמר בקחתו את העט בידו.

– כן, אדוני, – ענה הנוטר.

– ההיה האַמְלֵל בעל-אשה? ההיו לו קרובים, שפרנסתם עליו? – שאל דוריאן בפנים מְשַׁעֲמִים – אם-כן הוא, לא אעזבם בעת צרתם והנני נכון לשלח להם סכום-כסף ככל אשר תאמר.

– אין אנחנו יודעים מי הוא, אדוני. כי על-כן ערבתי את לבי לבוא אל אדוני.

– אינכם יודעים מי הוא? – אמר דוריאן בנפש פזורה – מה אתה סח? כלום לא היה הנהרג אחד מאנשיך?

– לא, אדוני, מעולם לא ראיתי אותו. הוא נראה כמלח, אדוני.

העט נפל מידו של דוריאן. הוא הרגיש, כי לבו עומד מדפק. – מלח? – קרא בקול רם – אתה אומר: מלח?

– כן, אדוני. יש בו סמני מלח: כתבת-קעקע על שתי זרועותיו, וכיוצא בזה.

– הנמצא אצלו דבר? – שאל דוריאן ויגחן ויבט אליו בעינים נבעתות – דבר המעיד על שמו?

– רק כסף, לא הרבה, וריבולביר בן-ששה. אבל תעודה ושם לא נמצא כלל. מראהו כאדם הגון, אבל מגשם קצת. לפי דעתנו, זהו מין מלח.

דוריאן קפץ על רגליו. תקוה נוראה עופפה על פניו, והוא לפת אותה ולא הרפה ממנה.

– איה ההרוג? – קרא בקול – חיש-מהר! צריך אני לראותו מיד.

– הוא שוכב באַרוה ריקה בַּרמה הישנה, אדוני. הכפריים אינם מניחים להכניס דברים ממין זה אל ביתם. הם אומרים, כי גוף מת מביא אסון.

– בַּרמה הישנה! לך שמה תכף וחכה לי. אמר לאחד ממשרתי לחפש לי את סוסי. לא. אין מן הצורך. אני אלך בעצמי אל האַרוה – כדי למהר.

לא עבר רבע שעה ודוריאן נשא בדהרה על סוסו בשדרת-העצים האַרפה. האילנות עופפו על פניו כהלוכה של רוחות, וצללים משנים רקדו לרחב הדרך. פעם אחת נטתה הסוסה פתאם הצדה אל עמוד שער לבן, וכמעט הפילה אותו ארצה. דוריאן הצליף על צואר הבהמה בשוטו. היא חלפה את האויר המאָבֶק כחץ מקשת. האבנים נתזו מתחת פרסותיה.

לבסוף הגיע אל הפַּרמה הישנה. שני אנשים התשוטטו החצר. הוא קפץ מעל הכר ויזרק את הרסן לאחד מהם. באַרוה האחרונה בירכתי החצר בצנץ אור. דוריאן חשב לנכון, כי שם שוכב ההרוג וימהר אל הדלת וישם ידו על הבריה.

רגע קטן עמד תחתיו בטרם יפתח את הדלת. הוא הרגיש, שהוא עומד לפני גלוי, אשר יציל את חייו או יחריבם. לבסוף פתח את הדלת לרַנְחָה בחזקה ויפנס.

על צבור שקים, בפנה רחוקה, שכב גוף מת, לבוש כתנת עבה ומכנסים פְּחֵלִים. מטפחת נקדה כסתה את פניו. נר זול, תחוב בבקבוק, הבהב לצדו.

דוריאן גָּרַי הזדעזע. הוא הרגיש, כי לא יהיה בכחו להסיר את המטפחת בידו, ויקרא אל אחד ממשמשי הפַּרמה לבוא אליו.

– הסר את הסמרטוט מעל פניו; אני חפץ לראותו – אמר ויחזק במזוזות-הפתח להשען עליו.

לאחרי שהסיר הפועל את המטפחת, נגש דוריאן אל המת. קריאת-שְׁמָחָה התפרצה מפיו. האיש שנהרג בהרשה היה ג'ימס נִין.

רגעים אחדים עמד דוריאן והתבונן בגוף המת. וכאשר רכב לביתו נוצצו דמעות בעיניו, – עתה בטח ולא פחד עוד.

יט

– אך לשוא תבטיחני, כי רוצה אתה להיטיב דרכך – קרא לורד הֶנְרִי, בטבלו את אצבעותיו הלבנות באגן-נחשת של מי-שושנים – הנך שלם בתכלית השלמות. אנא, אל תשתנה.

דוריאן הניע בראשו: – לא כן, הארי, אני הרביתי לפשע בימי חיי. לא אוסיף עוד לעשות תועבות כאלה. אתמול החלתי במעשים טובים.

– איפה היית אתמול?

– בכפר, הארי. אני ישבתי יחידי במלון קטן.

– נערי הטוב – אמר לורד הֶנְרִי בבת-צחוק – בכפר יוכל כל אדם להיות צדיק. שם אין נסיונות ופתויי היצר. מטעם זה, כל אותם בני-האדם, היושבים מחוץ לעיר, הם מְחֹסְרֵי-צִיבִילִיזָצִיָה כל-כך. לא נקל כלל ולרפש את הציביליזציה. היא נקנית בשתי דרכים. האחת היא הקולטורה, והשנית – שחיתות המדות. לאנשי הכפר אין יכלת לדעת לא זו ולא זו, על-כן הם נחשלים ועומדים בגסות מנהגיהם.

– קולטורה וקלקלה – ענה דוריאן – אני ידעתי את שתיהן. ועתה נורא לי הרעיון, שהן הולכות שלובות-יד. כי יש לי עתה אידיאל חדש, הארי. אני נכון להשתנות. כמדמני, שכבר נשתנית.

– עדין לא הגדת לי, מה הוא המעשה הטוב אשר עשית. או אולי אמרת, שכבר עשית מעשים טובים מרַבִּים? – שאלהו חברו ויצפר על פְּנֹכְתו פִּרְמִידָה קטנה של גרגרי-אדמה מתלעים ויזר עליה סַפֵּר מתוך כף עשויה ככברה בתבנית קונכי.

– לך אוכל להגיד הדבר, הארי. לאחרים זולתך לא אבה לספר מעשים כאלה. אני חסתי על נפש נקיה. דבר זה נשמע בהתפארות מתוך שחצנות, אבל אתה הלא תבין את כונתי. היא יפה מאד ודומה לסבילה ויין עד להפליא. כמִן־מני, כי בגלל זה נמשכתי אחריה בראשונה. זוכר אתה את סבילה, הלא-כן? מה רבו הימים! כמובן אין קְטִי מבנות המעמד שלנו. היא, פשוט, נערה כפרית. אבל אני אהבתי אותה באמת ובתמים. ברור לי, שאהבתי אותה. במשך החדש סיון הנפלא של הקיץ הזה הייתי נוסע שמה פעמים, שלש בשבוע, להתראות אתה. אתמול נועדנו בפרדס קטן. ציצי-התפוח נפזרו על שערות ראשה, והיא צחקה. אנחנו החלטנו לנסע מזה יחדו היום כעלות השחר. ופתאום נמלך עלי לבי לעזבה בטהרתה, טהרת פרח, כמו שמצאתיה.

– אני משער, כי חדושה של ההרגשה גרם לך רטט של תענוג אמתי, דוריאן – הפסיקו לורד קְנִרי – ועתה אספר אני תחתך את סופה של איִדיליה זו. אתה הִשָּׂאת לה עצה טובה ושברת את לבה. וזו היתה ראשית השתנותך לטוב.

– הארי, מה נתעב אתה! אל תדבר דברים מגנים כאלה. לבה של קְטִי לא נשבר כלל. כמובן בכתה, התִּפְחה, וכיוצא בזה – אבל כבודה חדש עמה. היא יכלה לחיות בגנה, כְּפָרְדִּיטָה.

– ולבכות על פְּלוֹרִיָּזֶל הבוגד – אמר לורד קְנִרי בצחוק, בהטותו ראשו לאחור על גב-הכסא – דוריאן יקירי, לפעמים תוקפות אותך פְּנִטְסִיות של נער. האמנם תחֻשֵׁב, כי אותה נערה תוכל מעתה למצא ספוקה, באמת ובתמים, באחד מבני מעמדה? אל-נכון ישיאנה באחד הימים לבעל-עגלה גס או לאפר בעל צחוק אוילי. ואולם אותה העובדה, שהתנדעה אליך ואהבה אותך, תלמד אותה לבוז לבעלה, והיא תהיה אֶמְלֵלָה מאד. מנקודת-ראות מוסרית אינני יכל כלל לשבח מאד את כְּפִית יצרך זו. אפילו בתור התחלה היא רפויה מאד. ומלבד זה, מאין אתה יודע, שקְטִי אינה צְפָה ברגע זה על-פני בְּרֶכֶת-טחנה, שהכוכבים נשקפים ממנה וחבצלות צחורות סביבותיה, כאופיליה בשעתה?

– נלאיתי כלכל את דבריך, הארי! אתה לועג לכל דבר, ואחרי-כן אתה מעביר על פני תמונות אימות ומפיל עלי בלהות. עתה אני מצטער על שספרתי לך את הדבר. אינני שם לב כלל למה שאתה אומר לי. אני יודע, כי היטבתי לעשות. הטי העלובה! כאשר רכבתי היום בפֶּקֶר ליד הפֶּרְמָה ראיתי בעד החלון את פניה הלבנים כמו בד של יֶסְמִין. אך אל נוסף עוד דְּבַר בענין הזה ואל תנסה להוכיח לי, כי המעשה הטוב הראשון, שעשיתי לאחר שנים רבות, והקרבן הקטן של פבוש התאווה, שהבאתי, אינו באמת אלא מין חטא. אני רוצה להיטיב מעללי. וכבר החלתי להיטיב. ועתה ספר לי על-אודותיך. מה נשמע בעיר? אני לא הייתי בקלוב זה כמה ימים.

– הבריות מוסיפות עוד לשיח בדבר התעלמותו של קְנִזִּיל העלוב.

– ואני דמיתי, כי ענין זה כבר הספיק להיות להם לטֶרַח – אמר דוריאן, במזגו יין לכוסו ופניו נתפרפמו קצת.

– נערי היקר, הם דברו על-זה רק ששה שבועות, והקהל האנגלי אין ביכלתו לאמץ את פחות שכלו בשביל חֶמֶר-שיחה חדש, אלא פעם בשלשה ירחים. ואולם בעת האחרונה היתה לו לקהל שלנו הצלחה מְרָבָה. היה להם דבר הגְרוֹשִׁין שלי ואבוד-עצמו אל אלאן קמבל. ועתה עוד התעלמותו המלאה סודות של אמן מְפָרְסֵם. הַבְּלֶשֶׁת עֵדִין עומדת על דעתה, כי האיש בעל האדרת האפורה, שנסע מזה בתשעה בנוֹמְבֶּרְ בְּחֻצֵי הלילה, ברכבת ההולכת לפרזו, זה היה בְּזִיל הַמְּסַפֵּן, והפוליצייה הצרפתית מודיעה, כי בְּזִיל לא בא כלל לפרזו. אפשר כי בעוד שבועיים יספר לנו, שראו אותו בסן-פְּרַנְצִיסקו. מוזר הדבר, אבל מנהג מקבל הוא כי כל-מי שנתעלם, רואים אותו בסן-פְּרַנְצִיסקו. אל-נכון זו קרית-חמדה, שיש בה כל הקסמים של העולם אשר מעבר לים.

– ומה דעתך אתה: מה אָרַע לו לְבְּזִיל? – שאל דוריאן בהרימו את כוסו עם יין-בורגונדה לנגד השמש, ויתפלא על עצמו, שהוא יכל לשיח בענין זה במנוחה שלמה.

– אין לי כל דעה בזה. אם בחר בְּזִיל להסתתר, אינני צריך להתערב בדבר. ואם מת, אינני רוצה לחשֵׁב על-אודותיו. המות, זה הדבר האחד, המפיל עלי אימה. אני שונא אותו.

– מדוע? – שאל דוריאן בקול נלאה.

– יען כי – ענה לורד קְנִרי בהגישו אל אפו צלוחית של פְּלִיטוֹן – יען כי את הכל ישא בן-דורנו וחי, מלכד את המות. המות וההמוניות הם שני החזיונות היחידים במאה הי"ט, שעֵדִין לא נתבארו פל-צרכם. הבה, נלכה לשתות את הקהוה שלנו בחדר-הזמרה, דוריאן. רוצה אני, שתנגן לפני ממנגינות שופִּין. האיש אשר אתו ברחח אשתי, היה מפליא לנגן את שופִּין. ויקטוריה העלובה! היא היתה חביבה עלי מאד. הבית כמעט שומם מעת אשר יצאתה. אמנם חיי-הנשואים הם רק הרגל, הרגל מְגָנָה. אבל אדם מצטער גם על אבוד הרגליו היותר מְגָנִים. אפשר שעליהם הוא מצטער ביותר, כי הם חלק עקרי של אישיותו.

דוריאן לא ענה דבר, ויקם וילך אל החדר הסמוך וישב אל הפִּינוֹ ואצבעותיו פרטו על המנענעים השחורים-הלבנים. לאחר שִׁהְגָשָׁה הקהוה עזר פתאם ויפן אל לורד קְנִרי ויאמר: – הארי, האם לא עלה על דעתך הרעיון, כי אפשר שְּבָזִיל נרצח? –

לורד קְנִרי פהק: – בְּזִיל היה פּוֹפּוֹלָרִי מאד ותמיד נשא שעון זול. ולמה יהרגו אותו? הוא לא היה פֶּקֶח כל-כך, שיהיו לו שונאים. אמנם הוא היה ציר אמן מְצִין. אבל אפשר לו לאדם לציר כְּוִלְסְקִיז ולהיות עם זה משעמם למדי. רק פעם אחת ענין אותי, זה היה לפני כמה שנים, כשאמר לי, שהוא מעריץ אותך עד לשגעון, וכי אתה המוֹטִיב השליט ביצירתו.

– אני אהבתי אותו מאד – אמר דוריאן בקול עצוב קצת – ואולם האין הבריות אומרות, שהוא נהרג?

– אה, כן, כך כותבים עתונים אחדים. אבל אין זה מתקבל על לבי. יודע אני, כי יש בפרזו מקומות של סכנה, אבל לא איש כְּבָזִיל ילך שמה. הוא לא היה סקרן. זה היה ראש חסרונותיו.

– מה תאמר, הארי, אם אגיד לך, כי אני הרגתי את קְזִיל? – אמר דוריאן; ולאחרי שהוציא הדברים מפיו הביט אליו בעיון.

– אני אומר, ידידי היקר, שאתה רוצה להתגדר בתפקיד, שאינו הולם אותך כלל. כל פשע הוא המוני, כמו שכל המוניות היא פשע. אין אתה מסגל, דוריאן, למעשה-רצח. צר לי מאד אם אפגע בשחצנותך באמרי כזאת, אבל אני מביטריך, כי כן הוא. פשעים כאלה הם נחלת המעמדות השפלים. ואין אני מגנה אותם כל-עקר בגלל-זה. אני חושב, כי הפשע הוא להם, מה שהאמנות היא לנו: פשוט, תחבולה לחוש הרגשות בלתי מצויות.

– תחבולה לחוש הרגשות? התחשב אפוא, כי מי שהרג את הנפש יוכל לעשות שוב מעשה-רצח כזה? אם תאמר כן, לא אאמין לך.

– אה: כל דבר שאדם שונה בו לעתים קרובות, סופו נעשה לו לתענוג – קרא לורד הנרי בצחוק – זהו אחד מסודות-החיים היותר חשובים. ואולם נראה לי, כי הרצח הוא תמיד שגיאה. לעולם אל יעשה אדם דבר, שאי-אפשר לשיח בו לאחרי הסעדה. אבל נחדל-נא מְקִיל המסכן. מי-יתן ויכלתי להאמין, שמיתתו היתה רומנטית, כמו שאתה משער; אבל אינני יכל להאמין כזאת. יותר קרוב לאמת, שהוא נפל מן האומנבוס לתוך הסינה, והקונדוקטור השקיע את הדבר. כן; לפי-דעתי, כך היה קצו. אני רואה אותו בדמויני שוכב על גבו בתוך אותם המים הדלוחים-הירוקים עם הספינות הכבדות השטות על פניהם וקני-הסוף האַרְפִים, שהסתבכו בשערותיו. יודע אתה? לפי-דעתי לא היה יכל עוד ליצור יצירות חשובות. בעשׂר השנים האחרונות הלך כח-יצירתו הלך ורפה.

דוריאן נאנח, לורד הנרי עבר אל קצה החדר והתחיל מחליק את ראשו של הַתְּכִי הַיְנָיִי המְשֻׁנָה, עוף גדול אֶמֶץ-הנוצה ואֶדֶם-הכרפלת והזנב, שהתנענע על בד של בַּמְפּוֹק. כאשר נגעו בו אצבעותיו החדות של לורד הנרי, הוריד את עפעפיו הלבנים של עיני-הזכוכית השחורות והתחיל מתנדנד לפנים ולאחור.

– כן – הוסיף לורד הנרי בשוּבו על עקביו ובהוציאו מטפחתו מכיסו – כח-יצירתו היה פותח והולך. כנראה אבד לו דבר-מה. אבדה משאת-נפשו. כשחדלה הרעות בינך ובינו, חדל הוא מהיות אמן גדול. מדוע נתפרדה חבילתכם? אל-נכון היה עליך לטרוח. אם-כן הוא, אז לא סלה לך לזאת עד-עולם. כך דרכם של כל הטרחנים. בדרך אגב: מה היתה אחריתה של התמונה הנפלאה, אשר צִיַר אותך? כמְדַמְנִי שלא ראיתה מעת גמר מלאכתה. אה, נזכרתי שלפני כמה שנים ספרת לי, כי שלחת אותה לְסֻלְפִי ובדרך אבדה או נגנבה. האם לא נמצאה? חבל! זו היתה באמת מעשה-ידי-אמן. זוכר אני, כי חפצתי לקנותה. חבל, שלא קניתייה. היא היתה מיצירותיו המעלות של קְזִיל. מני אז נהפכה יצירתו לאותה תערובת מְשֻׁנָה של צִיּוֹר גרועה ומחשבות טובות, הנותנת תמיד את הזכות לבעליה להקרא אמן בריטי טְפוּסִי. ההודעת על-דבר האבדה? עליך היה לעשות זאת.

– שכחתי – ענה דוריאן – כמְדַמְנִי, שהודעת. אך באמת לא מצאה התמונה חן בעיני מעולם. מצטער אני ש"ישבתי" בשבילה. זכרה שנוא עלי. למה אתה מדבר על-אודותיה? היא הזכירה לי תמיד אותם החרוזים המְשֻׁנָים שבמחזהו אחד – כמדמני "המְלֻט" – הלא כה דבריהם:

"כמו ציור של יגון,

פנים בלי לב".

כן, לזו נדמתה.

לורד הנרי נתן בצחוק קולו: – "אדם המתיחס אל החיים כאמן, מוחו הוא לבו" – ענה וישתקע בכרסה.

דוריאן גיח הניע בראשו ויפלט על מנענעי הפִּינוֹ אקורדים רכים אחדים. – "כמו ציור של יגון – שנה בנגנו – פנים בלי לב".

חברו הגדול ממנו נשען על-גב הכסא ויבט אליו בעיניו הסגורות למחצה. – "בדרך אגב, דוריאן – אמר אחרי הפסקה קצרה – מה יועיל לאדם, אם קנה את כל העולם פְּלוֹ ואבד – איך אומרות הבריות? – את נשמתו.

המנגינה נפסקה פְּתֵאם, ודוריאן גיח נרתע לאחוריו ויבט אל רְעוּהוּ בעינים קמות. – מדוע אתה שואל אותי כדבר הזה, הארי? –

– חברי הטוב – ענה לורד הנרי בהרימו את גבות עיניו בתמיה – אני שאלתי אותך, יען כי דמיתי, שיש ביכלתך לענות על השאלה. ולא יותר. ביום הראשון לשבוע זה התהלכתי בהִיד-פֶּרֶק, ובקרבת קשת-השיש ראיתי כנופיה קטנה של אנשים לבושים בגדי-עֵנִי עומדים ומקשיבים לדבריו של מטיף המוני, מאותו המין המצוי ברחובות לונדון. ובגשתי שמעתי את המטיף קורא בקול רם אל שומעיו את השאלה אשר שאלתיך. הוא עשה עלי רשם דרמטי. לונדון עשירה מאד במחזות מְשֻׁנָים כאלה. יום א' גשום, "קדוש" מְשֻׁנָה באדרת-גומי, שרשרת של פרצופים חורים-חולניים תחת גג נקוב של מחסיות מטפספות, ומימרה מפליאה נזרקת באויר בקול חד מתוך שפתים הִיסְטֵרִיות, – זה היה באמת יפה ומיחד במינו, ממש סוֹגְסֵטִיָה. חפצתי להגיד לאותו הנביא, כי יש נשמה באמנות, אבל לא באדם. אך יש לשער, שהוא לא היה מבין את דברי.

– אל-נא, הארי! הנשמה היא מציאות אִימָה. אפשר לקנותה, למכרה ולהחליפה. אפשר להרעילה ואפשר לשכללה. יש נשמה בקרב כל אחד מאתנו. אני יודע זאת.

– האם בטוח אתה, כי כן הוא באמת, דוריאן?

– בטוח בהחלט.

– אה, אם-כן, טעות היא בידך, אִילוּזִיָה. דבר, שאנחנו בטוחים באמתתו המְחַלֶּטת, הוא תמיד דבר שאינו במציאות. זוהי הגזרה שנתכה על האמונה, וזהו המוסר היוצא מן הרומנטיות. למה אתה מעמיד פנים זועפים כל-כך? אל-נא בכבד-ראש! מה לי ולך ולאמונות הטפלות של דורנו?

אנחנו עזבנו כבר את האמונה בנשמת האדם. אנא, נגן לי דבר-מה. נגן לי נוקטורנה, ומדי נגן, תגיד לי בלחישתך, איך עלתה בידך לנצח את עלומיך. בודאי יש אתך "סגולה", תחבולה שבסוד. אני גדול ממך רק עשר שנים, וכבר אני מקמט וכתם ופֶּלֶה. ואתה, הנך ממש פלא, דוריאן. מעולם לא היית יפה ומלבב כמו בערב הזה. חזותך עתה מזכירה לי את היום, אשר ראיתך בפעם הראשונה. אז היית חצוף וביישן כאחד ובכלל – בריה שאינה מצויה. כמובן שנית, אך לא במראיך. חפץ הייתי, שתגלה לי את סודך. למען השב לי את נעורי, נכון אני לעשות כל מה שידרשו ממני, חוץ מגימנסטיקה, השכמת שחרית והתנהגות כהוגן. נעורים! אין דבר אשר ידמה להם. אך אולת היא לדבר על בערות-הנער, האנשים המעטים, שאני שומע עתה לדעותיהם בקצת כבוד, הם צעירים ממני מאד. הם נראים כאלו קדמוני, כאלו עברו אותי. החיים גלו להם את פלאם האחרון. ואשר לאנשים הבאים בימים, לדעותם הם אני מתנגד תמיד. אני עושה זאת מתוך פרינציפיון. כשאתה שואל לדעתם על מעשה שהיה אתמול, הם מוסרים לך בחשיבות מיוחדת את הדעות, ששררו בשנת 1820, כשהבריות היו לובשות פזמקאות ארפיים ומאמינים לכל דבר ונבערים מכל דעת. מה יפה מנגינה זו שאתה מנגן! תאב אני לדעת, האם חבר אותה שופן במיורקה, כשגלי-הים המו והשתקשקו מסכיב לנהו ורסיסים מלוחים נתזו אל חלונך? היא רומנטית עד להפליא. מה מאשרים אנחנו, שנשארו לנו לפחות אמנות אחת, שאינה מחקה! – אנא, אל-נא תפסיק. ערגה נפשי למוסיקה בערב הזה. נדמה לי, כי אתה אפולון העלם ואני מרסיס השומע למנגינותיו. יש לי דאגות שלי, דוריאן, שגם אתה אינך יודע מהן כלום. הטרגדיה שבזקנה אינה זו, שאנחנו מזקנים, אלא זו, שאנחנו נשארים בנעורתנו. אני משתומם לפעמים בעצמי על תמימותי וגלוי-לבבי. אח, דוריאן, מה מאשר אתה! מה נפלאים החיים אשר בלית! אתה שתית את כוסו של כל תענוג ותענוג עד תמה. אתה סחטת את הענבים אל חפך. שום דבר לא נסתר ממך. ועם זה עבר עליך הכל כקולות של מוסיקה. תענוגות החיים לא השאירו בכך כל פגם. הנך עוד אותו שהיית.

– אינני עוד אותו שהיית, הארי.

– לא. עודך כמו שהיית. תאב אני לדעת, איך יעברו יתר ימי חיך. אל-נא תשחיתם בכבושי-יצר ובפרישות. עתה הנך כליל-השלמות. אל תעשה את עצמך פגום ומצמצם. עתה אין בך כל דפי. לשוא תניע בראשך: אתה יודע, כי כן הוא. ומלבד זה, דוריאן, אל תשלה את נפשך. החיים אינם נשמעים לרצון ולמחשבות טובות. החיים הם ענין של עצבים ונימים ותאים, שנרקמו לאטם, אשר בהם מקנן הרעיון והוזה התאוה. יכל אתה לחשב את עצמך בטוח מכל רע וחסן נגד כל אסון ופתוי; אבל גוון צבע במקרה בחדר או פֶּשֶׁמי-בֶּקֶר, ריח פֶּשֶׁם מִיָּחַד, שאהבת לפנים, המעורר בקרבך זכרונות נעימים, חרוז של שירה נשכחה, שנודמן לעיניך שוב במקרה, קטע של מנגינה, שחדלת זה כבר לנגן – אלה הם הדברים, דוריאן, שבהם תלואים חיינו. ברוינינג מדבר בענין זה באחד מספריו; אבל גם חושינו מוכיחים לנו אמת הדבר. יש אשר פתאם נודף סביבותי ריחו של הלילך הלבן, ואז יקים זכרוני לפני את החדש היותר מְשֻׁנָּה, שעבר עלי בימי חיי. אלו יכלתי להמיר אתך, דוריאן! העולם נתן את שנינו לגדופים, אבל אותך העריץ תמיד. והם יעריצוך כל הימים. אתה הנך הטפוס, שדורנו מבקש וירא למצאו. אני שמח מאד, שלא פעלת מְיֻמֵךְ מאומה: לא חטבת כל פסל, לא צִירַת כל תמונה, ובכלל לא יצרת כלום. החיים הם הם האמנות שלך. אתה עשית את עצמך טופס למוסיקה. ימך הם הסוניטים שלך.

דוריאן קם מעל הפינו ויעבר את ידו בין שערותיו.

– כן, נפלאים היו ימי חיי – אמר בשפל קולו – אבל אין ברצוני להמשיכם ככה, הארי. ואתה אל-נא תדבר אלי דברי התפעלות מְשֻׁנָּה כאלה. אין אתה יודע הכל על-אודותי. ואני חושב, כי אלו ידעת, אז פנית גם אתה אלי עָרֶף. אתה צוחק? אל תצחק!

– מדוע חדלת לנגן, דוריאן? שֵׁב ונגן לי שוב אותה הנוקטורנה. ראה את הירח הגדול, כעין-הדבש, התלוי באויר הערפל. הוא מצפה לקסמך, ואם תנגן, ישפיל לרדת אל האדמה. אינך רוצה? אם-כן נלכה אל הקלוב. זה היה ערב נעים, נגמר-נא אותו בנעימות. שם בקלוב יש נפש אחת, אשר ראש-חפצה הוא לדעת אותך – זהו לורד פול הצעיר, בנו הבכור של פֶּרְנַמוֹת. הוא כבר חקה את רבידי-צוארך ובקש ממני להציגהו לפניך. הוא בחור נחמד, ודומה קצת אליך.

– אוקה, כי לא – אמר דוריאן ועיניו הפיקו עצבת – אבל אני עיף מאד היום, הארי. אין את נפשי ללכת אל הקלוב. הגה השעה האחת-עשרה ואני רוצה להקדים לשכב.

– שב נא עוד אתי. מעולם לא היטבת לנגן כמו בערב הזה. המגע שלך היה נפלא. מעולם לא הרגשתי בו הבעה עֲמָקָה כל-כך.

– זהו מפני שאני נכון להיטיב דרכי – ענה זה בצחוק – כבר השתניתי מעט.

– לי אחת היא אם תשתנה ואם לא תשתנה, דוריאן – אמר לורד קְנֵרִי – אתה ואני נהיה תמיד ידידים.

– ואולם אתה הרעלת אותי פעם אחת בספר שנתת לי. לזאת לא אוכל לסלח לך. הארי, הבטיחני שלעולם לא תשאיל את הספר לאיש. מות בו!

– נערי הטוב, הנך מתחיל באמת ובתמים להטיף מוסר. עוד מעט תסובב בחוצות כבעל-תשובה גמור ותזהיר את העם מכל אותם החטאים, שהיו לך לזרא. אבל הנך נעים ויפה יתר מדי מעשות כזאת. ומלבד זה, ללא-הועיל הוא. אתה ואני הננו מה שהננו, ונהיה מה שנהיה. ואשר להרעלה על-ידי ספר, זה דבר שאי-אפשר. האמנות איננה משפיעה כלל על מעשינו. ולא עוד אלא שהיא ממיתה את התשוקה לפעל ולעשות. היא עקרה גאוניה. הספרים, שהעולם קורא להם "אי-מוסריים", הם הספרים המראים לעולם את חרפתו. וזה הכל. אבל אל-נא תנוכח עתה על עניני ספרות. בוא אלי מחר: אני נכון לרכב באחת-עשרה, ואז נוכל לרכב יחדו. ואחר אקחך אתי לסעד אצל לידי פֶּנְקְסוֹם. היא אשה נחמדה, ורצונה להתיעץ אתך על-דבר יריעות-קיר, שהיא אומרת לקנות. ובכן בוא ונלך אליה יחדו. או אולי נסעד אצל הֶדְפְסִית הקטנה שלנו? היא מתאוננת, שאינה רואה אותך עוד. אפשר שכבר קָצַף בגלדיס? אני ידעתי זאת מראש. לשונה המְחַכֶּמֶת מוגיעה את העצבים. איך שיהיה, בוא אלי באחת-עשרה.

– האמנם נחוץ הדבר, הארי?

– בודאי. הפרק נפלא עתה למראה. דומה אני כי מעת שנפגשנו בפעם הראשונה לא היו עצי הלילך שבו יפים כל-כך כבשנה זו.

– טוב אני אהיה פה באחת-עשרה – אמר דוריאן – שלום לך, הארי. – וכאשר הגיע עד הפתח עמד תחתיו רגע קטן, כאלו היה לו עוד מה להגיד. אחר נאנח ויצא.

כ

הלילה היה נעים מאד, חם כל-כך, שהוא הניח את אדרתו על זרועו, אף לא שם את מטפחת-המשי על צווארו. וכשהוא הולך לאטו ומקטר סיגריטה, עברו על פניו שני צעירים לבושים פְּרָקִים. והוא שמע בלחש האחד לרעהו: זה דוריאן גרי. הוא זכר, מה נעים היה לו לפניו, כשהראו עליו באצבע, או הביטו עליו או דברו עליו. ואולם עכשיו כבר נלאה לשמע את שמו. עָקַר חנו של הכפר, אשר נסע אליו בעת האחרונה לפעמים קרובות כל-כך, היה בזה, ששם לא ידע איש מי הוא. אל הנערה, שעורר בה את האהבה אליו, אמר וחזר ואמר, שהוא עני, והיא האמינה לו. פעם אחת אמר לה, כי הוא איש רע מאד, אך היא צחקה לדבריו ותען, כי הרשעים הם תמיד זקנים מאד ומלכערים מאד. מה יפה היה הצחוק שלה! ממש שירת הכיכלי. ומה נחמדה היתה בשמלת-הפֶּתֶן שלה ובמגפעתה רחבת-השוליים! היא לא ידעה דבר, אבל לה היה כל מה שאבד לו.

כאשר בא הביתה מצא את משרתו יושב ומחכה לו; וישלחו לשפב לישן. ובעצמו השתרע על הרפידה בחדר-הספרים והתחיל מהרהר בדברים אחדים, שהגיד לו לורד הֶנְרִי.

האמת הדבר, שלא יוכל האדם להשתנות? הוא חש געגועים עזים על טהרת-התם של נעוריו – הנערות הצחורה-נְרִדִית, כמו שאמר פעם לורד הֶנְרִי. הוא ידע, כי טמא את עצמו, כי קלקל את רוחו וסרס את דמיונו, כי השפיע לרעה על אחרים, ועוד שמח באכזריות לאידם, וכי פרע לשמצה דוקא את הנפשות היפות והרוחות הנדיבים, שנפגשו אתו במסלת חייו. אבל כלום אין לזה שום תקנה? האם אין לו עוד כל תקוה?

הוי על רגע השגעון, אשר בגדל לבבו ובסערת יצרו נזרקה מפיו התפלה, שהתמונה תשא עליה את סבל שנותיו, והוא יתנוסס כל ימיו ביפעת-עלומים! כל חרפת חייו באה לו מן התפלה המטרפה הזאת. הלא טוב טוב היה לו, אלו בא הענש תִּכְפֵּךְ אחרי כל חטא וחטא. בענש יש נקיון, זְכוּךְ. לא “סלח לנו לעונותינו”, כי אם “יסר אותנו על תועבותינו”, כן היה צריך האדם להתפלל אל אלהי המשפט והישר.

הראי המגלף פתוחי-דמיון נפלאים, אשר נתן לו לורד הֶנְרִי לתשורה לפני כמה שנים, עמד על השלחן לפניו, והקפידוֹנִים לבני-הרגלים אשר מסביב למסגרתו הראו פנים שוחקות כמקדם. הוא לקח אותו בידו, כמו באותו ליל-זועות. אשר בו גלה בראשונה את השנויים בתמונת-הפגעים ובעינים תועות ועכורות מדמעה הביט אל פניו הקודרים. נפש אחת, אשר אהבה והעריצה אותו כאלהים, כתבה אליו פעם אחת מכתב-שגעון, שְׂסִימָה בדברי עבודת-אלילים הללו: “העולם נשתנה, יען כי אתה נבראת מזהב ושן. קוי-שפתותיך כותבים מחדש את ההיסטוריה”. הוא נזכר עתה בפרזה זו וְשָׁנָה אותה פעמים אין-מספר. ופְּתֹאֵם היה לו יפיו לתועבה וישלך את הראי ארצה וירמסהו ויכתתהו בעקבו לשברי-כסף. היפי הוא שאבד והחריב אותו, היפי והנער, אשר עליו התפלל. אילולי שני אלה לא היה כל כתם על חייו. יפיו היה לו רק מסכה, והנער – קלסה. ומה היא הנערות באפן היותר טוב? עת הפסר, הירקון, עת של מעמדי-נפש אויליים ורעיונות חולניים. למה זה לבש את בגדי העבודות שלה? הנערות החריבה אותו.

מוטב שלא יהרהר כלל בעבר שלו, את הנעשה אין להשיב ואין לשנות. עליו לשים עתה מעיניו בו בעצמו ובעתידו. ג'ימס יין טמון בקבר בלי שֵׁם בחדר-קברות בסְלֵפִי. אלאן קמפל המית עצמו ביריה באחד הלילות בלְבוּרִטוּרִיֹן שלו, ואת הסוד, אשר הכריחו דוריאן לדעת אותו, לא גלה. ההתרגשות על-דבר התעלמותו של בְּזִיל האלוארד, תשתקע בקרוב גם היא. היא כבר הולכת ופוחתת. ובכן אין כל ספנה נשקפת לו. ובאמת לא מיתתו המְשֻׁנָה של בְּזִיל האלוארד, היא שהעיקה עליו ביותר. מיתתה המתונה של הנשמה שבקרבו, היא הנותנת לו לב רגז ומלבישה אותו חרדות. בְּזִיל צִיָּר את תמונתו, אשר קלקלה את חייו. זאת לא יכל לסלח לו. התמונה אֲשָׁמָה בכל. בְּזִיל דבר אליו דברים, שאין לשאתם. והוא סבל אותם באֶרֶךְ-רוח. הרצח היה רק טרוף-דעת של רגע. ואשר לאלאן קמפל, הלא הוא אָבֵד עצמו לדעת, מתוך בחירה חפשית. ואין זה נוגע כלל לו, לדוריאן.

חיים חדשים! זהו מה שדרוש לחפצו. לזה הוא מִצְפֵּה. וכבר התחיל בכך. על-כל-פנים הלא חמל על נפש נקיה. הוא לא יוסיף עוד להביא את התם לידי נסיון. הוא יתנהג כהוגן.

ומדי חשבו בְּטֵי מִירִטוֹן, השתוקק לדעת, אם בא עוד שנוי בתמונה הסגורה בחדר-העליה. אל-נכון אין היא עוד אֵימָה כמו שהיתה. אולי, כאשר יִזְפוּ חייו, יצליח להעביר מצורתה את כל עקבותיהן של התאוות הגסות, ואולי כבר נמחו עקבותיהן. עליו לעלות ולראות.

הוא לקח את המנורה מעל השלחן ויעל בלאט אל חדר-העליה, בפתחו את הדלת ירד צחוק של שמחה על פניו, המפליאים בעלומיהם, ויעמֵד רגע קטן על שפתיו. כן, הוא ייטיב את דרכו, והתמונה הנתעבה. אשר הסתיר מעיני כל, לא תהיה לו עוד לזעוה. הוא הרגיש כאלו נטלה כבר המעמסה מעליו.

במנוחה שלמה נכנס אל החדר וינעל את הדלת אחריו, כמשפטו כל הימים, ויסר את מכסה-הארגמן מעל-פני התמונה. זעקת מכאוב וְחֶמָה התפרצה מבין שפתיו: הוא לא מצא בה כל שנוי, מלבד אשר מן העינים הציצה מרמה ומסביב לשפתים התפתלו קמטי החנופה. התמונה עודנה נתעבה – ואם אפשר: עוד יותר משהיתה – וטל-הארגמן, שהכתים את היד, נראה עז יותר ודומה עוד יותר לדם שפוך מקרוב.

דוריאן הזדעזע. האמנם רק השחצנות, היא שעוררה אותו לעשות את המעשה הטוב היחידי שלו? או הצמאון להרגשה עזה חדשה, כמו שרמז לו לורד הֶנְרִי בצחוק שלו המלא לעג? או אותה התשוקה לשחק בתפקיד, המכריחה אותו לפעמים לעשות מעשים, שהם נדיבים יותר ממה שאנחנו בעצמנו? או אולי כל אלה הסבות ביחד? ומדוע גדל הכתם האדם מאשר היה? הוא פשה כצרעת מגאלה על-פני האצבעות המקמטות. היה דם גם על הרגלים, כאלו טפטף עליהן מלמעלה – וגם על היד אשר לא תפשה בסכין. הילך ויתנדה? האם כָּנַת כל זה היא, כי יתן תודה? כי ילך וימסר על הרגלים,

עצמו למשפט-מות? הוא נתן בצחוק קולו. הוא הרגיש, שזה רעיון-שגעון. ומלבד זה, גם אם יודה על עונו, מי זה יאמין לו? הלא אין כל זכר וכל שריד לנרצח, וכל אשר היה לו פֶּעַר מן העולם. הוא, דוריאן, שרף בעצם ידיו כל מה שנשאר ממנו בבית מתחת. הלא הכל יאמרו לו, כי, פשוט, יצא מדעתו. ואם יעמֵד על תודתו, יאסרוהו בבית-המשגעים...

ובכל-זאת הלא חובתו היא להודות, לשאת חרפה ומוסר עונו קבל-עם. הלא יש אלהים, הדורש מן האדם להגיד פשעו לא רק לשמים כי-אם גם לארץ. כל אשר יעשה, לא יטהר אותו, עד אשר יודה על עונו. עונו? הוא הניע את כתפיו. מיתתו של קְזִיל האלואארד לא נחשבה בעיניו מאד. הוא חשב על-אודות הָטִי מִירטון. כי זה היה ראי לא-נכון, אותו הראי של נשמתו אשר הביט בו. שחצנות? סקרנות? חנופה? האמנם לא היה במעשה-פרישתו שום דבר מלבד אלה? לא, כאן היה יותר מזה, – כך, לכל-הפחות, חשב הוא. אך מי יוכל להגיד בהחלט? ... לא! לא היה כאן שום דבר יותר, מתוך שחצנות חמל עליה. מתוך חנופה לבש צורה של טוב-לב. מתוך סקרנות נסה לכפֵּשׁ את יצרו. עתה הִבְרַר לו כל זה.

אבל אותו הרצח – האמנם ירדף אותו כל ימי-חייו? האמנם לא יוכל לפַּרֵק מעליו עד-עולם את סבל העבר? או האם ילך ויודה על עונו? לא! עוד נשארה מקצת עדות אחת נגדו. התמונה עצמה – זוהי העדות. אך גם אותה יבער מן העולם. מדוע לא עשה אתה כלה עד-כה? בעת הראשונה הרגיש קורת-רוח להתבונן בה ולראות, איך היא הולכת ומשתנה ומזקינה. אך זה כבר חדל להתענג על המראה הזה. להפך, התמונה הניסה שְׁנֵה מעיניו. כשהיה בדרך עָנָה אותו הפחד, פן תשורנה עין זר. היא הטיפה טפה של מרה שחורה בכל תענוגותיו ותאוותיו. זכרונה לבדו ערבב לו הרבה רגעי-שמחה. היא היתה לו מוסר-לבו. עליו לבערה!

דוריאן הביט סביבותיו וירא את השִּפְיָן, אשר דקר בו את קְזִיל האלואארד. הוא נקה אותו פעמים רבות, עד אשר לא נשאר עליו כתם, עתה הוא ממרט וממַרְק. אותו השִּפְיָן שהמית הצִיר, ימית גם את יצירת הצִיר וכל הכרוך בה. גם את העבר ימית, ובמיתתו של זה תהיה לו גאולה. הוא ימית גם אותם חיי-נשמה האִיִּמִים, וכאשר יחדלו אזהרותיה המחרידות, אז ינוח בשלום לבטח. הוא אחז את השִּפְיָן ויתקעהו בתמונה.

נשמע קול זעקה וקול מפלה. הזעקה, זעקת גסיסה ויאוש. היתה אִיִּמָה כל-כך, שהמשרתים התעוררו משנתם בבהלה ויזחלו ברעדה מחדריהם. שני גִ'נטלמנים אשר עברו בעת ההיא את הככר, עמדו תחתם ויביטו למעלה אל חלונות הבית הגדול. אחרי-כן הוסיפו ללכת. עד אשר פגשו בשוטר ויוליכוהו אל הבית. הלז צלצל בפעמון פעמים אחדות, ואין קול ואין עונה. הבית היה אפל כְּלוֹ, מלבד אור פֶּקֶה בחלון של חדר-העליה. השוטר המתין רגעים אחדים, ואחר הלך וייתצב בפתח השער באחד הבתים אשר מנגד, לראות איך יפֵּל דבר.

– למי הבית ההוא, שוטר? – שאלהו הזקן שבשני הגִ'נטלמנים.

– למר דוריאן גְרִי, אדוני – ענה השוטר.

הגִ'נטלמנים הביטו איש אל רעהו, ובלכתם משם צחקו בבוז. האחד מהם היה דודו של סיר הֶנְרִי אשטון.

ושם בבית, באגף המסור לרשותם, נדברו המשרתים הלבושים למחצה איש אל רעהו בקול-מלחשים. מרת ליף הזקנה בכתה ופרשה בכפיה, פרנסיס היה חֹר כמות.

לאחר רבע שעה לקח אתו את הרֶכֶב ועוד אחד מן המשרתים ויעלו שלשתם במעלות. הם דפקו בדלת – אין עונה. הם קראו בקול – דממה עִמָּקָה. לבסוף, אחרי אשר נסו לשַׁבֵּר את הדלת ולא עלתה בידם, עלו על הגג ומשם ירדו אל המעקה שלפני חלון החדר. החלון נפתח על נקלה: בריחיו היו ישנים ורעועים.

כאשר נכנסו אל החדר, נשקפה אליהם מעל הקיר תמונה נהדרה של אדונם כמו שהוא, כמו שראו אותו לפני שעות מעטות, בכל הוד-תפארתו ויפעת-עלומיו הנפלאה. ועל הרצפה שכב איש מת, הדור בלבושו, ושפין תקוע בלבו. פניו היו מקמטים, כמושיים, ומעוררים געל-נפש. ורק לאחרי שבדקו את טבעות אצבעותיו, הכירו וידעו מי הוא.

את הטקסט לעיל הפיקו מתנדבי פרויקט בְּנֵי-הוּדָה באִינְטֵרְנֵט. הוא זמין תמיד בכתובת הבאה:

<https://benyehuda.org/read/6949>